

2MzRkYzFhMWY5ZTlzOWU3NTU0YTUyZDQzN2YxMWMwMzY4MWI5Mzl1YzQ0OTY2YzExODNmOTU5NSJ9)

◀ Go to previous page (<https://assessmentonline.naac.gov.in/public/index.php/hei/ssrhome>)



# **SELF STUDY REPORT**

## **FOR**

### **2<sup>nd</sup> CYCLE OF ACCREDITATION**

**KAVIKULAGURU KALIDAS SANSKRIT  
UNIVERSITY**

**ADMINISTRATIVE BUILDING, SITALWADI, MAUDA ROAD  
441106**

**kksu.co.in**

Submitted To

## NATIONAL ASSESSMENT AND ACCREDITATION COUNCIL

### BANGALORE

(Draft)

#### Executive Summary

##### ***Introduction:***

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University (KKSU)

was established on 18 September 1997. It is named to pay rich tribute to Legendary Sanskrit Mahakavi Kalidas. KKSU is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit. It is located at Ramtek which falls under Nagpur District, the second capital of Maharashtra. KKSU is the First Sanskrit University of Maharashtra.

##### History of Establishment

The former Prime Minister of India, P.V. Narasimha Rao, who is a great Scholar of Sanskrit, was keen on setting up an independent Sanskrit University in Maharashtra. With encouragement from Mr. Rao, the late CM of Maharashtra Shri S. Naik took up the issue and appointed Dr. S. Jichkar as one member committee to give a study report for establishing the Sanskrit University in Maharashtra. Dr. Jichkar prepared the study report and a non-formal University act for the establishment of Sanskrit University in Maharashtra. One of the Prominent Scholar of Sanskrit and Eminent personality of Vidarbha region Dr. Pankaj Chande was the Founder Vice-Chancellor of KKSU.

##### A blend of Traditional and Modern

The University provides course work in B.A., B.Ed., M.A., M.Phil., and a Ph.D. degree. KKSU is unique in nature in that it has innovative academic program and syllabus which focuses on a modern approach to the Sanskrit language. It caters to traditional learning in Sanskrit like Veda, Vedanta, Vyakarana, Nyaya, Mimamsa, Dharmashastra and Sahitya etc. In addition to preserving

traditional Sanskrit, it emphasizes on the study of science and technology in ancient India, which is exclusively described in old Sanskrit texts. Every course has Sanskrit as compulsory subject, which is taught in combination with the most modern subjects like Travel Tourism, Hospitality Studies, Journalism, Yoga, Foreign Languages etc. To facilitate double gain for the students, the university has converted I.A.S. M.P.S.C. curriculum into Civil Services Degree Course having Sanskrit as an important subject.

### **Recognitions and Accreditations**

The UGC recognized University with 12B & 2f status and accredited by NAAC with B++. It gives recognition to the educational institution for specialized studies in the jurisdiction of Maharashtra & Goa. It is a prominent research centre for researchers.

### ***Vision:***

Sanskrit Language is the storehouse of immense knowledge of yore that has influenced the nation for several years. Sanskrit unites the nation and leads it into prosperity. □ The arena of Sanskrit language is wide enough to incorporate various other streams of studies. Versatility of Sanskrit can be understood from its wide literature of scriptures to classic works like Grammar, science and technologies assuring that the future is clear and bright. □ SANSKRIT FOR FUTURE, as stated in our Vision, means 'to take Sanskrit to future generations with constant enhancement with the help of modern technology' and to create future of the country on the ground of Sanskrit heritage. □ Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University has not restricted itself to Sanskrit as Language but has been portraying it as a lifestyle and thought model that world can adopt and learn for leading a successful life.

### ***Mission:***

KKSU has a mission to make Sanskrit available for All. The word 'All' here means people of all age groups, all streams of studies, all researches and anyone. □ It is our mandate to expand the periphery of Sanskrit Global with its vast literature that covers all knowledge areas. □ KKSU promotes the use of Sanskrit and is working hard to propagate the importance of Sanskrit through various projects and initiatives in order to reach and touch each individual life.

## **SWOC**

### ***Institutional Strength :***

- Effective leadership in tune with the vision, mission and core values of the University.
- Experienced, qualified and research - oriented faculty in three layers of Brand Experienced Teachers, young faculty and fresh teachers.
- Blended nature of Teaching Learning – Traditional Gurukula Parampara along with multidisciplinary courses.
- Adoptability of changing trends of education.
- Diversity of academic programmes with well-defined Programme outcomes and Course outcomes

- Well nurtured research ecosystem for quality research and IPR generation
- Fruitful efforts of generating Self Sufficient resources for operational cost.
- Trained non teaching staff with experienced officers.
- Use of ICT in Administration.
- E-governance in all the areas of operation including online student management system, effective, quick and unbiased examination system
- Decentralized, participative management maintaining transparency in financial, academic, administrative and auxiliary functions
- Connection with the society through Vistar Seva Mandal, Outreach Programs and MoU's.
- More than 100 Affiliated Colleges.
- Entire Maharashtra is jurisdiction.
- Green and environment friendly,
- Wi-Fi enabled campus with modernized physical facilities
- 24x7 video surveillance to ensure safer workplace
- Good number of welfare measures for teaching and non-teaching staff.
- Value added programmes and courses to impart life skills

Conducive, student centric, ragging free and supportive environment

#### ***Institutional Weakness :***

- Financial planning in support of Gurukulam.
- Vacancies of Govt. Sanctioned positions.
- Lack of Govt. support in creating new posts and sanctioning grant.
- Limited funds/grants received from non-government bodies/individuals for the purpose other than research.
- Shortage of teaching staff in some specialized domains.
- Weak foreign - domestic student ratio
- Creating Placement for students
- Lack of global exposure to the students

#### ***Institutional Opportunity :***

- NEP 2020.
- New educational campus at Waranga along with National Law University, AIIMS, IIIT.
- Potential to become global university
- ODL Centre.
- Sponsored research projects from non-government funding agencies/industries.
- Students and teachers exchange programmes with foreign universities.
- Good opportunities for University-Industry interactions for collaborative & sponsored research, consultancy services, IPR generation and technology transfer
- More MoUs with top ranked Universities and research institutions
- Utilization of the Alumni base for development of the University, placements of the students and resource generation.
- Scope of attracting foreign students in the field of yoga and Sanskrit.

#### ***Institutional Challenge :***

- Attracting and retaining foreign students and faculty
- Two educational campuses.
- Competing with Foreign Universities in India Coping up with ever-increasing aspirations of the students and other stakeholders
- Strengthening the soft skills to improve carrier prospects of all students
- Development of new campus at waranga, Nagpur.

## **Criteria wise Summary**

### ***Curricular Aspects :***

Curriculum development and delivery in the University is governed by the University Act which provides full autonomy to the various Board of Studies constituted by the University. The programs are regularly upgraded to fulfill the local/ national/regional and global developmental needs with learning objectives. Inorder to enhance employability, University offers traditional and modern programs . Choice Based Credit System (CBCS) is introduced in P.G programs and U.G programs as per UGC guidelines.Rare Shastric texts composed by modern eminent scholars have been introduced in the various syllabi. LOCF is followed in all Programs. 170 courses in total have been designed and taught in Sanskrit in Sammanit Shastri and Acharya programs. Other than the traditional programs , a minimum of 20% sanskrit contents is introduced in all modern programs offered in U.G and P.G level.

### **Academic Flexibility**

M.A Yogashastra , P.G Diploma in Yogic Science , Diploma in VaastuShaastra, Diploma in Vedic Mathematics are the blend of modern and traditional subjects.Texts like Kautiliya Arthashastra, Shrimad Bhagavadgita have been introduced which are related to management system. Manusmriti has been introduced which has the direct connection to Law (Social Law).Vrukshayurveda from Bruhatsamhita is introduced to create environmental awareness . A Certificate Course in Shastra Method of Argumentation is launched which helps to strengthen the method of argumentation in modern Judiciary system. MOOCs (SWAYAM) are adopted in the year 2019-20. The university has developed its own Learning Management System (LMS) in 2020-21.The credit transfer policy is also adopted by the university.

### **• Enrichment**

The University has made mandatory the Environmental Studies and Human rights in all degree programs . Manusmriti , Neetishatakam, Viduraneeti etc. are the texts which teach human values and professional ethics . The University has established the Gurukulam to promote Traditional System of Shastric learning in its main campus at Ramtek. University Curriculum have contents from Sanskrit based knowledge.

## **Feedback System**

Formal and informal feedback system is introduced in the University. The feedback is collected from Students , Teachers , Alumni and Parents in a structured format every year. Feedbacks collected are put forth the committee formed by the concerned Teaching Departments.

### ***Teaching-learning and Evaluation :***

KKSU is a fast growing University of wide range of programmes/courses in the traditional, professional and job-oriented streams and consistency endeavored to improve and strengthen the system and procedures related to Teaching Learning and Evaluation. KKSU encourages the gurukul method of teaching. Programmes offered in gurukula method of teaching are Prakshastri (Intermediate Arts), Sammanita Shastri ( B.A. Honours- Sahitya, Ved, Vyakran, Darshan, Vedang Jyotish), Acharya ( M.A. Sanskrit ) etc. Innovative teaching practices are implemented as continuous learning processes through cohesive efforts of faculty members to ensure student centric learning experimental and participative learning and problem solving methodologies are integrated in the overall teaching learning process.

University has maintained students diversity along with adhering to government reservation policy. University assesses the learning levels of the students, offer admission and organizes special programs for advanced learners and slow learners and for this purpose, faculty mentors provide their mentees one to one counseling on improvement areas to slow learners. The learning outcomes of different departments are clearly reflected in terms of impressive pass percentage of students, less number of dropouts from programs and more number of students attaining first division. The attainment of desired learning outcomes provides opportunities to the students to get employment or to pursue higher studies in reputed institutions.

University has developed congenial academic environment to efficiently inculcate graduate attribute among its students. Dhisnapanishad is organized on every Friday for the students in gurukulum campus. The main objective of Dhisnapanishad is to protect Prachin Sanskrit Shastras like Vyakaranshastra, Jyotishshastra, Darshan Shastra, Yogshastra, Sahityashastra etc.

The teaching faculty in the university represents diverse specializations and contributes to quality research and teaching. Apart from participation in national and international conferences and seminars teachers and scholars are encouraged to receive training in some particular shastras with specialization and to participate in programmes like Vakyartha Sabha, Avdhan, Sanskrit Poet meet, Shastrarth Sabha, Shastra exam etc. 95% faculty with Ph.D, All have project exposure.

**Evaluation Process and Reforms :** An ERPS software system developed by MKCL is used in examination system. 100% ICT Oriented examination system. CBCS is followed. Declaration of result within stipulated period.

### ***Research, Innovations and Extension :***

#### **Innovation Ecosystem**

University has created an ecosystem for research innovation is as below in short.

- Knowledge Resource Centre

- INFLIBNET Learning Management System (ILMS):
- Manuscript Repositories
- MRC
- Yoga Therapy Centre
- Psychology Laboratory

### **Research Publications and Awards**

University has been publishing a research journal namely SHODHASAMHITA (Peer Reviewed Journal of Fundamental & Comparative Research) since the academic year 2011-12. In the beginning it was published annually. This journal is peer reviewed journal and being published in four languages: Sanskrit, Marathi, Hindi and English.

The university has published 110 Books in AIOC 50th Session, held in Nagpur in 2019-20.

The university coordinate Maharashtra State Government's Sanskrit Sadhana Award. Apart from that, the university offers Sanskrit Seva-vrauti Puraskar for Sanskrit Scholars.

### **Consultancy**

The university has formalized policy on consultancy with clear specification of revenue sharing between the teacher/scholars and university. The university has constituted three consultancies in various departments.

### **Extension Activities**

Extension also is the aspect of education, which emphasizes community services. The university has therefore, formed Board of Extension Services under which Out Reach Cell, NSS are working for Extension activities in the neighborhood community in terms of impact and sensitizing students to social issues and holistic development.

### **Collaborations**

The university has signed a number of academic MoUs during the last five years. Apart from that, the University conducts Sanskrit Week Celebration or Sanskrit-Mahotsava for the local colleges and school students in Nagpur and in Vidarbha Region in which hundreds of students participated during 2018-19 and 2019-20.

### ***Infrastructure and Learning Resources :***

#### **Physical Facilities**

The total land area of University 10 acres Including playground and 6 buildings at Ramtek campus and 834.977 Sq.M. super built-up area for Nagpur as well as 50-acre area for Waranga new campus.

Seminar/ Conference Hall ,Auditorium, Laboratory, Observatory, Language Laboratory, Psychology Laboratory, Meditation Centre, Sports, Manuscript Resource Centre,Manuscript Conservation Centre,Yoga Training and Liaison with Bharat Vani Portal etc. are all facilities are available in the University Campus.

Well designed, provisioned and maintained Girls Hostel, boy's hostels, Guesthouse, Health Centre, Cafeteria and Dining Hall, Green Gym, Sports Centre, Play Grounds and Amphi Theater in the University Campus Ramtek.

## **Library as a Learning Resource**

Central Library - 404.35 Sq.Mt space; fully automated all housekeeping operations using the KOHA software. OPAC e) made available for search facility.

**Library Resources:** University Library has 34324 books, 1175 Bound volumes of Periodicals, 3008 Manuscripts (Digitized), 160 PhD theses, 359 Dissertations, 244 CD/DVDs (With Smart CD Storage), 40,000 eBooks and 14387 e-journals of various subjects.

**Rare books:** The Indian Antiquary(A journal of Oriental Research), Kalyan, ABORI Nirmaya - Sagara ( Online ) Saraswat Sushama, Indian Historical QuarterlyIJSR ,Vangamay Gourvam etc. rare collection of Sanskrit Research Journal and series are made available .

**Digital Initiatives:** UGC-INFLIBNET e-ShodhSindhu, Shodhganga, National Digital Library of India, NME-ICT with e-Pathshala, Vidvan database, Remote Access of E-books/e-journals ,Urkund plagiarism software and other Databases.

YouTube Channel, Internet Archives Account, various Repositories, Bharatvani portal, developed e-contents links, facility for the physical disability, given links to free/open access resources like DOAB, DOAJ, NISCAIR, Krushikosh repository, World ebook library etc.

## **ICT Infrastructure**

The University has 1 GBPS internet connection obtained from NKN/NMEICT. The services such as online admissions, results, and registrations, various forms and fees submission are covered by Digital University System. LCD projectors, Cameras, LAN, extension of Network, Internet Services and Solutions for fulfilling Teaching, Research and Governance goals of the University.

## **Maintenance of Campus Infrastructure**

KKSU has well-established systems and procedures for maintaining and utilizing physical, academic and support facilities. Adequate in-house staff is employed to maintain meticulous on-campus hygiene, cleanliness and infrastructure to provide a comfortable learning environment.

## **Student Support and Progression :**

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University has a very conducive, student centric, ragging free and supportive system where students of diverse sections of the society come to pursue higher education. Our university has a well established financial and non-financial student support system. University has financially supported approximately students in the last five years under various government and non-government fellowship schemes. It has a conducive academic environment and excellent support, which has enabled a large fraction of students to qualify various national level examinations, as well as to progress towards higher studies. The institute promotes inclusive practices for social justice and better stakeholder relationships. It promotes value based education for inculcating social responsibility and to become a responsible good citizen amongst its student community.

The institution has the required infrastructure and it promotes active participation of the students in social, cultural and leisure activities. Encouraging its students participation in activities facilitates developing various skills and competencies and foster holistic development. University has an effective, unbiased grievance redressal system to check on unethical, unhealthy and unprofessional activities in the campus. The students welfare and sports directorate helps and encourages students to join the talent search with regards to cultural, yoga and sports activities

throughout the year. Students forum represents in academic and administrative bodies/committees like BoS, IQAC, Student-alumni association, and in various constructive activities. The Alumni are a strong support to the institution. An active alumni association contributes a lot in academic matters, student support as well as mobilization of resources - both financial and non-financial. The institution nurtures the alumni association to facilitate them to contribute significantly to the growth and development of the university through financial and nonfinancial means.

### **Governance, Leadership and Management :**

Competent leadership at different levels of the University with a well-defined system support and organizational structure enhanced the academic and administrative effectiveness by ensuring that the action plans are specifically aligned to the vision and mission of the University.

The University follows decentralized and participative management approach in all kinds of academic and administrative activities. Every activity of the University is governed by the Act, Statute's and Ordinances.

The grievances are attended promptly. E-governance has been implemented in almost all areas of operation.

The University has various effective welfare measures for its staff. The University organizes sufficiently good number of professional development/ administrative training programmes for its staff. The University has a well devised performance appraisal system for teaching as well as non-teaching staff.

The University has a well-structured mechanism for its internal and external financial audits. University generates/mobilizes funds from various sources and has identified more sources for the same.

The teaching learning process is reviewed through feedback obtained from all stakeholders. The University has taken a good number of post accreditation quality initiatives.

### **Governance Excellence**

- Leadership committed to do right things linked to Motto, Vision and Mission.
- A Perspective Plan is prepared for New Academic Programs in all streams; Nationally Coordinated and departmental Projects.

### **Strategy Development and Deployment**

- Conscious discerning of educational, industry, government policy priorities and SWOCs to design Perspective/ Strategic Plans.

### **Organization structure**

- State Governor, Chancellor, Vice Chancellors adhered to quick, transparent, student-centric, humane administration.
- Statutory Bodies, Administrative Committees, IQAC, BoS and Mandatory Cells function as needed with decisions taken recorded and action taken report filed.

## Faculty Empowerment Strategies

- 20+ different welfare measures for teaching/ non-teaching staff.
- 30% of faculty attended Conferences with Sponsorship by University & 51% attended inhouse programs.

### ***Institutional Values and Best Practices :***

University has incorporated various values and attributes within its regular functioning and organizes sensitization programmes on Women Safety, Gender Equality, Environmental Sustainability etc. In order to provide safety-security to girl students, the University has established the Anti-sexual Harassment Cell , 24 x7 CCTV surveillance, security check posts. University is committed toward environmental sustainability and took a number of initiatives like solar power system to meet energy requirement, proper waste management system, rainwater harvesting system, etc. The campus is declared as plastic free campus also. The University inculcates societal values among students by engaging them in the activities organized by NSS, University Outreach Programme , Women Cell, Unnat Bharat Abhiyan, adoption of Villages etc. KKSU through its teaching departments celebrates all important days of national importance and birth/death anniversaries of great Indian personalities, Acharyas and Philosophers.

The University adopts several best practices for betterment of its students, faculty, governance etc. Two of them are

**Contribution to Gurukulam Traditional Learning & Research** – Following initiatives have been carried out by the University such as : Establishment of Gurukulam, Teachers appointment for Gurukulam, Vidvat- saptapadi, Dhishana Parishad ,Shastra Prishad for Vakyartha, Scholarships and Freeships for students In Nutshell, the university is unique in the following aspects :

**Making Self -sufficient Institute-** KKSU not only depends on Government funds to meet its regular expenditure but it has its own mechanism of generating funds based on transparency & ethical values also . The Uniiversity has the following centers & activities through which generates funds to make it self sufficient such as Counseling Centers of Jyotish ,Yoga and other, Out reach programs, Extension Center activities , Self Finance Department of Yogavijnan & Vastushastra , Yoga Therapy Center , RISS and Affiliation Fees.

**Distinctiveness -** The university in its vision and mission statements clearly defines its areas, functions and research focus. In Nutshell, the university is unique in the following aspects:

- Sanskrit for All
- Sanskrit for Future ,
- Tradition for Innovation,
- Making Self - sufficient Institution
- Connect with the society ,
- Towards transparent and faster administration through Automation ,

## Profile

## BASIC INFORMATION

<b>Name and Address of the University</b>	
Name	KAVIKULAGURU KALIDAS SANSKRIT UNIVERSITY
Address	Administrative Building, Sitalwadi, Mauda road
City	Ramtek
State	Maharashtra
Pin	441106
Website	kksu.co.in ( <a href="http://kksu.co.in">http://kksu.co.in</a> )

<b>Contacts for Communication</b>					
Designation	Name	Telephone with STD Code	Mobile	Fax	Email
Vice Chancellor	Shrinivasa Varakhedi	07114-255747	7768060184	07114-255549	registrar@kksu.org
Dean	Nanda Puri	07114-256476	9975511521	0712-2560992	kksunaac@gmail.com

<b>Nature of University</b>	
Nature of University	State University
<b>Type of University</b>	
Type of University	Affiliating

<b>Establishment Details</b>	
Establishment Date of the University	18-09-1997
Status Prior to Establishment, If applicable	

## Recognition Details

## Date of Recognition as a University by UGC or Any Other National Agency

Under Section	Date	View Document
2f of UGC	06-02-2000	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/iqa/ugcdocuments/102f.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/iqa/ugcdocuments/102f.pdf</a> )
12B of UGC	05-11-2012	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/iqa/ugcdocuments/1012B.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/iqa/ugcdocuments/1012B.pdf</a> )

## University with Potential for Excellence

Is the University Recognised as a 'University with Potential for Excellence (UPE)' by the UGC?	No
--	----

## Location, Area and Activity of Campus

Campus Type	Address	Location *	Campus Area in Acres	Built up Area in sq.mts.	Programmes Offered	Date of Establishment
Main campus	Administrative Building, Sitalwadi , Mauda road	Urban	9.68	11035.2	Forty	
Off Campus	Fifth Floor, Nit Complex, Near Mor Bhavan,sitabuldi, Nagpur 440012	Urban	0.2063	834.975	Seven	18-09-1997

## ACADEMIC INFORMATION

### Affiliated Institutions to the University

Type of Colleges	Permanent	Temporary	Total
Education/Teachers Training	0	4	4
Arts/Humanities/Social Sciences	0	85	85

Business Administration/Commerce/Management/Finance	0	4	4
Library/Information Sciences	0	2	2
Hotel Management/Hospitality/Tourism/Travel	0	12	12
Specification of Degree with Sanskrit/Urdu/Persian/Arabic Nomenclature	0	3	3

### Furnish the Details of Colleges of University

	Number
Constituent Colleges	1
Affiliated Colleges	110
Colleges Under 2(f)	0
Colleges Under 2(f) and 12B	0
NAAC Accredited Colleges	0
Colleges with Potential for Excellence(UGC)	0
Autonomous Colleges	0
Colleges with Postgraduate Departments	0
Colleges with Research Departments	0
University Recognized Research Institutes/Centers	0

Is the University Offering any Programmes Recognised by any Statutory Regu

SRA program	Document
NCTE	105602_5596_4_1609918037.pdf ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/iqa/sradocuments/105602_5596_4_1609918037.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/iqa/sradocuments/105602_5596_4_1609918037.pdf</a> )

### Details Of Teaching & Non-Teaching Staff Of University

Teaching Faculty												
	Professor				Associate Professor				Assistant Professor			
	Male	Female	Others	Total	Male	Female	Others	Total	Male	Female	Others	
Sanctioned	5				10							
Recruited	0	0	0	0	3	3	0	6	8	3	0	
Yet to Recruit	5				4							

On Contract	0	0	0	0	0	0	0	0	11	18	0
-------------	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	---

<b>Non-Teaching Staff</b>				
	Male	Female	Others	Total
Sanctioned				114
Recruited	64	16	0	80
Yet to Recruit				34
On Contract	0	0	0	0

<b>Technical Staff</b>				
	Male	Female	Others	Total
Sanctioned				1
Recruited	1	0	0	1
Yet to Recruit				0
On Contract	0	0	0	0

### **Qualification Details of the Teaching Staff**

<b>Permanent Teachers</b>										
Highest Qualification	Professor			Associate Professor			Assistant Professor			Total
	Male	Female	Others	Male	Female	Others	Male	Female	Others	
D.sc/D.Litt.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Ph.D.	2	3	0	0	1	0	7	3	0	16
M.Phil.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PG	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

<b>Temporary Teachers</b>										
Highest Qualification	Professor			Associate Professor			Assistant Professor			Total
	Male	Female	Others	Male	Female	Others	Male	Female	Others	
D.sc/D.Litt.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ph.D.	0	0	0	0	0	0	3	5	0	8

M.Phil.	0	0	0	0	0	0	1	2	0	3
PG	0	0	0	0	0	0	7	11	0	18

**Part Time Teachers**

Highest Qualification	Professor			Associate Professor			Assistant Professor			Total
	Male	Female	Others	Male	Female	Others	Male	Female	Others	
D.sc/D.Litt.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ph.D.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
M.Phil.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PG	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

**Distinguished Academicians Appointed As**

	Male	Female	Others	Total
Emeritus Professor	0	0	0	0
Adjunct Professor	0	0	0	0
Visiting Professor	0	0	0	0

**Chairs Instituted by the University**

Sl.No	Name of the Department	Name of the Chair	Name of the Sponsor Organisation/Agency
1	Not Applicable	Not Applicable	Not Applicable

**Provide the Following Details of Students Enrolled in the University During the Current Academic Year**

Program	From the State Where College is Located	From Other States of India	NRI Students	Foreign Students	Total
PG Diploma recognised by statutory authority including university	Male	18	0	0	18
	Female	15	0	0	15
	Others	0	0	0	0
Doctoral (Ph.D)	Male	0	0	0	0

	Female	0	0	0	0
	Others	0	0	0	0
	Male	0	0	0	0
Diploma	Female	0	0	0	0
	Others	0	0	0	0
	Male	0	0	0	0
Pre Doctoral (M.Phil)	Female	0	0	0	0
	Others	0	0	0	0
	Male	120	0	0	120
UG	Female	130	0	0	130
	Others	0	0	0	0
	Male	59	0	0	59
PG	Female	43	0	0	43
	Others	0	0	0	0
	Male	0	0	0	0
Certificate / Awareness	Female	0	0	0	0
	Others	0	0	0	0

Does the University offer any Integrated Programs?	No
--	----

### Details of UGC Human Resource Development Centre, If applicable

Year of Establishment	01-01-1970
Number of UGC Orientation Programs	0
Number of UGC Refresher Course	0
Number of University's own Programs	0
Total Number of Programs Conducted (last five years)	0

### Details of Programmes conducted on Indian Knowledge Systems

Sl.No	Programmes	No of Programmes
1	Number of Shastra Adhyapana Prashikshana Programmes conducted in last five years	2
2	Number of Shastra Vakyartha Prashikshana Programmes conducted in last five years	18

3	Number of Sanskrit Drama Training Programmes conducted in last five years	5
4	Number of Manuscriptology Training Programmes conducted in last five years	3
5	Number of Sanskrit Drama Festivals held in last five years	6
6	Number of Sanskrit Poetry Writing Training Programmes held in last five years	9
7	Number of Sanskrit Sambhashana Shibirams held in last five years	6
8	Number of Teachers Training Programs	3
9	Number of Translations Training Programs	6

## Accreditation Details

Cycle Info	Accreditation	Grade	CGPA	Upload Peer Team Report
Cycle 1	Accreditation	2.85	B++	Certification of Accreditation.pdf ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/ssr/1616777777/NAAC%20Accreditation%20Report%20-%20Cycle%201.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/ssr/1616777777/NAAC%20Accreditation%20Report%20-%20Cycle%201.pdf</a> )

## QIF

### 1.Curricular Aspects

#### 1.1 Curriculum Design and Development

**1.1.1 Curricula developed/ rare shastric texts adopted have relevance to the local/ national/ regional/ global developmental needs with learning objectives including programme outcomes, programme specific outcomes and course outcomes of all the programmes offered by the University.**

विकसिता पाठ्यचर्या/ स्वीकृता दुर्लभा: शास्त्रग्रन्थाः, स्थानीय-राष्ट्रीय-प्रादेशिक-वैश्विक-विकासस्य आवश्यकतया अधिगमोद्देश्यैः पाठ्यक्रमस्य परिणामैः सह निर्दिष्टपाठ्यक्रमस्य परिणामैः, विश्वविद्यालयेन प्रवर्तितानां सर्वेषां पाठ्यक्रमाणां च परिणामैः सङ्गतिं भजन्ते।

#### Answer:

पाठ्यक्रमस्य निर्माणम् अभिवृद्धिश्च (विकासश्च) - समयानुरूपम्-अपरिहार्यविषयाणां, प्रासङ्गिकापेक्षायाः च औचित्यपूर्णतया सम्पूरणार्थं च सततं पाठ्यक्रमस्य विकासः तथा परिष्करणमित्येतत् विश्वविद्यालयस्य नियमित-अभ्यासेष्वन्यतमम्।

विश्वविद्यालयस्य शैक्षणिभागेषु एवं तत्सम्बन्धिमहाविद्यालयेषु पाठ्यचर्याविकासः एवं वितरणं च विश्वविद्यालस्य अधिनियमानुरोधेन सञ्चालितम् यद्विश्वविद्यालयद्वारा घटितेभ्यो विभिन्नेभ्यः अध्ययनमण्डलेभ्यः पूर्णस्वायत्तां प्रददाति। अध्ययनस्य उद्देश्यैः सह स्थानिक-राष्ट्रीय-क्षेत्रीय-वैश्विक-स्तरे विकासस्य सहकारिभूतानाम् आवश्यकतानाम् आपूर्त्यर्थं विश्वविद्यालयः पाठ्यक्रमाणां तथा अभ्यासविषयाणां च नियतरूपेण परिष्करणं नवीकरणं च करोति।

### **पाठ्यचर्याविकासकार्यविधानानि-**

1. विभागीयमेलनम्
2. अध्ययनमण्डलम्
3. सङ्कायसभा
4. विद्वत्परिषत्

### **पठ्यचर्याभिवृद्धेः मानदण्डः**

1. समाजस्य वर्तमानकालीना अपेक्षा
2. पाठ्यक्रमस्य प्रासङ्गिकता
3. विषयस्य व्याप्तिः

### **उद्योगाभिवर्धकनिकषः**

1. भाषाधारितकार्यक्रमः
2. कौशल्याधारितकार्यक्रमाः
3. आवश्यकता-आपूरणयोग्य-कार्यक्रमाः
4. शिक्षकप्रशिक्षणकार्यक्रमाः (शिक्षाशाश्वती, शिक्षा-आचार्य)

उद्यमितायाः सामर्थ्यस्य अभिवृद्ध्यर्थं विश्वविद्यालयः स्थानिक-राष्ट्रीय-प्रादेशिकापेक्षायाः आपूर्त्यर्थं च बहुविधान् कार्यक्रमान् संरच्य अनुतिष्ठति। विश्वविद्यालयः स्वस्य परिसरे तथैव संबद्धमहाविद्यालयैः सह च समेत्य उद्यमिताभिवर्धनशक्तियुतान् पारम्परिकान् तथैव आधुनिकान् च कार्यक्रमान् आयोजयति। तद्यथा पारम्परिककार्यक्रमेष्वन्तर्भूताः आचार्यव्याकरणम्, आचार्यसाहित्यम्, आचार्यदर्शनम् इत्येवमादयः अभ्यासक्रमाः छात्राणां भाषाकौशल्यस्य तथैव विषयदक्षतायाः च सम्पादकाः वर्तन्ते। एवं सम्पद्यमानं भाषाप्रावीण्यम् आधुनिके जगतितले समयेस्मिन् उद्यमितायाः प्रापकेषु राजमार्गेषु यथा माध्यम-अनुवादादिक्षेत्रेषु छात्राणां प्रवेशे सुलिलितमार्गं इति परिगण्यते। एतादृशा अपि पाठ्यक्रमाः सन्ति यथा एम्. ए. योगशास्त्रम्, एम्. एस्. सि. योग विज्ञानम्, योगशास्त्रे स्नातकोत्तरपदविका, वास्तुशास्त्रे पदविका इत्येतादृशाः, येन छात्राः अध्ययनस्य समाप्तावेव उद्योगप्राप्त्यर्थं योग्यतावन्तः भवन्ति। येन उद्योगप्राप्त्यर्थम् अतिशयितम् अन्वेषणं नापेक्षितं भवति।

विश्वविद्यालयपक्षतः प्रचाल्यमानाः आधुनिकपाठ्यक्रमाः बी.बी.ए, बी.सी.ए सदृशाः स्थानिकाः तथा राष्ट्रीयापेक्षाः आपूरयन्ति तथैव प्रौद्योगिकताम् अभिवर्धयन्ति च। विश्वविद्यालयेन संलग्नाभिः बाह्यसंस्थाभिः प्रचाल्यमानपठ्यक्रमैः बी.ए. सिविल् सर्विसेस्, बी.ए. योगशास्त्रम्, एम.ए.. योगशास्त्रम्, बी.ए.हास्पिटालिटि स्टडीज्, ग्रन्थालयविज्ञाने पदविका इत्यन्यैरपि एत्यादृशैः विश्वविद्यालयः छात्रान् उद्योगार्हान् सम्पादयति।

### **विकल्पाश्रितपद्धतिः/ ऐच्छिकपाठ्यपत्रप्रणाली (सी.बी.सी.एस)**

विश्वविद्यालय-अनुदान-आयोगद्वारा प्राप्यमाणमार्गदर्शनानुसरं विश्वविद्यालयेन सर्वस्नातकोत्तरपाठ्यक्रमेषु ऐच्छिकपठ्यक्रमाश्रितपद्धतिः परिचायिता अनुसियमाणा च।

### **दुर्लभशास्त्रग्रन्थानां पाठ्यांशत्वेन नियोजनम्**

भारतीयशास्त्रीयज्ञानस्य आचरविचारप्रचारः संरक्षणं चेति विष्वविद्यालयस्य उद्देश्येष्वन्यतमं बहुभिः प्रकारैः क्रियान्वितं सम्पद्यमानम्। यथा –

1. पाठ्यग्रन्थेषु विरलतया उपलभ्यमानानां तथैव बहुषु विश्वविद्यालेषु पाठ्यांशत्वेनाविद्यमानां नितरां संरक्षणयोग्यानां ग्रन्थानां पाठ्यक्रमे निवेशनम् ।
2. नवनवीनविषयाणाम् परिचायनं यथा आधुनिकविज्ञानस्य शास्त्रीयविषयैः सह मेलनम् ।
3. समकालिकलेखलेखनविषये महत्त्वप्रदानम्, तत्र श्रमकरणं च ।

### **स्वीकृताः दुर्लभाः पाठ्यग्रन्थाः**

केचन ग्रन्थाः आधुनिकविद्वन्द्विः संरचिताः उत्तमाश्वेदपि प्रचारं न्यूनमायाताः आचार्यपाठ्यक्रमे विश्वविद्यालयेन पाठ्यांशत्वेन संयोजिताः

### **आधुनिकसाहित्यम्**

1. आचार्य-क्षमाराव विरचितं तुकारामचरितं कथामुक्तावली च
2. जी.बी.पलसुले विरचितं भासो हासनामकं रूपकम्

### **मूलरचना:**

- आचार्यचतुर्थसत्रे व्याकरणे नागेशभट्टरचितः एन.एस.
- रामानुजताताचार्यविरचितव्याख्योपेतः ज्ञापकसङ्ग्रहः इति ग्रन्थः
- एम.ए. संस्कृतदर्शनविभागे तृतीयवर्षे गुलाबरावमहाराजैः विरचितः शास्त्रसमन्वयः इति ग्रन्थः
- वेदाङ्गज्यौतिषविभागे विशिष्टाचार्यस्य द्वितीयसत्रे बल्लालसेनाख्येन विदुषा लिखितः अद्भुतसङ्ग्रहः

सर्वैरपि कार्यक्रमैः कार्यक्रमपरिणामाः, कार्यक्रमस्य विशिष्टपरिणामाः तथैव पाठ्यक्रमपरिणामैः सह शैक्षणिककार्यक्रमस्य उद्देश्यं सम्यक् परिभाषितमस्ति । सर्वस्मिन् अपि पाठ्यक्रमे पाठ्यक्रमसर्वेक्षणं (एल.ओ.सी.एफ.) नितान्तमावृतम् ।

PO१: छात्राः यथा ज्ञानस्य वास्तविकक्षमतां सम्यग्धिगन्तुं तद्विशि स्वात्मानं प्रवर्तयितुं च क्षमतां सम्पादयेयुः तथा सक्रियाध्ययनसम्पादनम् ।

PO२: संस्कृतसंभाषणकौशलाभिवृद्धिकरणेन छात्राणां सक्रियवातावरणस्य निर्मितिः ।

PO३: शास्त्रीयनिगूढज्ञानस्य सम्यक् संरक्षणार्थं तथैव तादृशस्य महतः शास्त्रस्य सम्यगुपयोगार्थं च छात्रान् शास्त्रीयज्ञानगर्भपूर्णकुम्भत्वेन सम्पादनम् ।

PO४: शास्त्रीयशोधकार्याय प्रोत्साहनम् ।

PO५: हस्तलेखानां सम्पादनं तथा प्रकाशनम् ।

PO६: संस्कृतभाषायाः तथैव भाषाशास्त्रीय-अध्ययने प्रोत्साहनम् ।

PO७: सकारात्मकशारीरिकमानसिकबौद्धिकस्वास्थ्यावाहनार्थं योगस्य विभिन्नाङ्गानामध्ययनम् ।

PO८: संस्कृतभाष्यैव मूलग्रन्थस्याध्ययनं न तु भाषान्तरीकृतानुवादैः ।

PO९: संस्कृतमाध्यमेन दार्शनिकविचारेषु वैविध्यमयविचरणां धारायाः अवगमनम् अनुशीलनं वा ।

PO१०: योगसम्बद्धानां योगसहकृतानां चिकित्सकविधानानाम् अध्ययनम् ।

1. ११: भारतीयसौन्दर्यशास्त्रस्य विभिन्नशाखानां समधिगमः ।

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )
Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां सम्बन्धानम्)	View Document ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cont">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cont</a> )

**1.1.2 Percentage of programs where syllabus revision was carried out during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु विहितस्य पाठ्यक्रमपुनरीक्षणस्य प्रतिशतता।

**Answer:** 14.11

1.1.2.1 How many Programmes were revised out of total number of Programmes offered year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु सञ्चालिताः कति पाठ्यक्रमाः प्रतिवर्षं पुनरीक्षीताः?

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
18	1	0	0	4

1.1.2.2 Number of all Programmes offered by the institution year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु संस्थायां कति पाठ्यक्रमाः प्रतिवर्षं सञ्चालिताः?

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
46	39	26	26	26

File Description	Document
Minutes of relevant Academic Council/BOS meeting	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/)</a>
Details of Programme syllabus revision in last 5 years (Data Template)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/)</a>
Any additional information	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/)</a>

**1.1.3 Average percentage of courses having focus on indepth-shastric learning/ creative writing/ employability/ entrepreneurship/ skill development/ Interdisciplinary/ Indigenous Knowledge base with modern application during the last five years**

विगतपञ्चवर्षाणाम् आमूलशास्त्राध्ययनं/ सर्जनात्मकलेखनं/ उद्यमिताम्/ उद्योगप्राप्ति-सामर्थ्यम्/ कौशलविकासम्/ अन्तश्शास्त्रीयं/ देशज्ञानप्रणालीं च लक्ष्यीकृत्य प्रवर्तितानां पाठ्यपत्राणां प्रतिशतं मध्यमानस्य मानम्।

**Answer:** 100

**1.1.3.1 Number of courses having focus on employability/ entrepreneurship/ skill development year-wise during the last five years**

विगतपञ्चवर्षे उद्यमिताम्/ उद्योगप्राप्ति-सामर्थ्य/ कौशलविकासं च लक्ष्यीकृत्य प्रवर्तितानां पाठ्यपत्राणां वार्षिकसङ्ख्या।

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
1032	705	367	367	367

1.1.3.2 Number of courses in all Programmes year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु सर्वेषु कार्यक्रमेषु सम्मिलितपाठ्यपत्राणां वार्षिकसङ्ख्या।

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
1032	705	367	367	367

File Description	Document
Programme/ Curriculum/ Syllabus of the courses	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">(<https: 105="" app="" assessmentonline.naac.gov.in="" hei="" ssr="" storage="">)</https:></a>
Minutes of the Boards of Studies/ Academic Council meetings with approvals for these courses	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">(<https: 105="" app="" assessmentonline.naac.gov.in="" hei="" ssr="" storage="">)</https:></a>
Details of courses having focus on employability/ entrepreneurship/ Indigenous knowledge (Data Template)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">(<https: 105="" app="" assessmentonline.naac.gov.in="" hei="" ssr="" storage="">)</https:></a>
Any additional information	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">(<https: 105="" app="" assessmentonline.naac.gov.in="" hei="" ssr="" storage="">)</https:></a>

**1.1.4 All Syllabi related to Sanskrit/Shashtra subjects are available through Sanskrit medium.**

सर्वे संस्कृतसम्बद्धाः शास्त्रसम्बद्धाः च पाठ्यांशाः संस्कृतमाध्यमेन उपलभ्यन्ते।

**Answer:**

- आहत्य १७० पाठ्यपत्राणां संस्कृतमाध्यमेन शास्त्रि-आचार्यकक्षयोः संयोज्य निर्मिताः वर्तन्ते, तेषां च पाठनपरम्परा च आरब्धास्ति ।
- संस्कृतसम्बद्धाः सर्वेषि स्नातकस्तरे स्नातकोत्तरस्तरे च वर्तमानाः पाठ्यक्रमाः संस्कृतभाषया एव निर्मिताः । ते विश्वविद्यालयस्य अन्तर्जालपुटे आरोपिताः च ।
- विश्वविद्यालयः स्वीयपरिसरे एव पारम्परिकपाठ्यांशयुक्तं सम्मानितशास्त्र-अभ्यासक्रमं वेदे, व्याकरणे, साहित्ये, दर्शने, वेदाङ्गज्यौतिषे च प्रचालयति ।
- एतेषु सर्वेषु अपि पाठ्यक्रमेषु प्रतिसत्रं प्रथमसत्रात् आरभ्य चतुर्थसत्रपर्यन्तं स्वीयशास्त्रस्य पाठ्यपत्रद्वयं भवति । एतेषु पाठ्यक्रमेषु पञ्चमे षष्ठे च सत्रे प्रधानतया अधीयमानविषयस्य चत्वारि पाठ्यपत्राणि भवन्ति । सर्वाण्यपि पाठ्यपत्राणि संस्कृतभाषया एव विनिर्मितानि संस्कृतमाध्यमेनैव च पाठ्यन्ते ।
- आचार्यपाठ्यक्रमेषु वेदे, व्याकरणे, दर्शने, साहित्ये, वेदाङ्गज्यौतिषे च विनिर्मितानि शास्त्राविषयकानि पाठ्यपत्राणि प्रतिसत्रं पञ्च वर्तन्ते । एतेषां पाठ्यपत्रगतानां पाठ्यांशानां निर्माणमध्ययनं च संस्कृतभाषया एव प्रचलति ।
- विश्वविद्यालयेन प्रचाल्यमाने प्राक्-शास्त्रिपाठ्यक्रमे संस्कृतस्य पाठ्यपत्रद्वयं विशेषतया योजितम् ।
- विशिष्टाचार्यस्य तथैव विद्यावारिधेश्च पाठ्यक्रियामध्ये प्रथमे सत्रे पत्रचतुष्टयं संस्कृतसम्बद्धविषयमेवास्ति । एवमेव द्वितीये सत्रे पत्रमेकं स्वशास्त्रसम्बद्धं भवति यत्र च शोधार्थी ग्रन्थस्य पददशः समन्वयपूर्वकम् अध्ययनं करिष्यति ।
- एतत् सर्व विहायापि बी.बी.ए., बी.सी.ए., एम.ए योगशास्त्रम्, एम.ए. योगविज्ञानम्, योगविज्ञाने स्नातकोत्तरपदविका, एम. ए. लोकप्रशासनम् इत्येवमादयः आत्मवित्तपोषिताः आधुनिकपाठ्यक्रमाः विश्वविद्यालयेन परिचायिताः । एतेष्वपि पाठ्यक्रमेषु संस्कृताधारितम् एकं पाठ्यपत्रं अथवा २०%पाठ्यांशाः संस्कृतमाध्यमेनैव योजिताः ।
- विश्वविद्यालयेन सम्बद्धमहाविद्यालयद्वारा प्रचाल्यमानेषु सर्वेषु पाठ्यक्रमेषु स्नातकस्तरीयपाठ्यांशेषु संस्कृताधारितम् एकं पाठ्यपत्रं अथवा २०%पाठ्यांशाः संस्कृतमाध्यमेनैव भवन्ति । सर्वेषि पाठ्यक्रमाः संस्कृतमाध्यमेन विनिर्मिताः वर्तन्ते ।
- परीक्षासु उत्तरपत्रस्य माध्यमः अपि संस्कृतमेव भवेदिति पारम्परिकस्नातकोत्तरपाठ्यक्रमेषु सर्वेषांपि नियमः विश्वविद्यालयेन कृतोस्ति । एतदपहायापि विद्यावारिधौ प्रवेशेच्छुकानां सर्वेषामपि छात्राणां अध्ययनस्य माध्यमः तथैव शोधप्रबन्धलेखनस्य माध्यमोपि संस्कृतमेव भवेदिति नियमः विश्वविद्यालयेन आदतः ।

एते सर्वेषि कार्यक्रमाः संस्कृतेन विनिर्मिताः विश्वविद्यालयस्य जालस्थाने उपलभ्यन्ते ।

<b>File Description</b>	<b>Document</b>
Provide UG and PG Syllabus prepared in Sanskrit	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/1">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/1">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/1</a>
Provide link of the	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx">View Document</a> <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx</a>

## 1.2 Academic Flexibility

**1.2.1 Whether the University has designed and offered any Innovative Courses/ Courses in emerging area/ Sanskrit based courses including scientific and technical literature leading to both traditional and modern degrees (e.g. Shastri, B.Sc. etc) with combination of yoga/ Ancient and Modern Mathematics/ Economics/ Management/ Law/ Computer Science/ Theoretical Ayurveda/ Krishi-parashara/ Vrikshayurveda etc. If yes give details.**

विगतेभ्यः पञ्चभ्यः वर्षेभ्यः प्रवर्तितेषु सर्वेषु विविधायामवस्तु पाठ्यपत्रेषु (वैज्ञानिक-प्रौद्योगिक-साहित्यसमाश्रयेण शास्त्री/ बीएस.सी.-प्रभृति पारम्परिकाधुनिकोपाधिनाम्ना योगशास्त्रस्य प्राचीन-आधुनिकगणितयोः/ अर्थशास्त्रस्य/ प्रबन्धनशास्त्रस्य/ विधिशास्त्रस्य/ सङ्गणकविज्ञानस्य/ आयुर्वेदसिद्धान्तस्य (दर्शनस्य)/ कृषिपाराशारस्य/ वृक्षायुर्वेदस्य च सङ्खटनेन समारब्धानि नवीनपाठ्यपत्राणि तथा उदयमानविषयकपाठ्यपत्राणि/ संस्कृताश्रितपाठ्यपत्राणि) अभिनवपाठ्यपत्राणि।

### Answer:

- एम्. ए. योगशास्त्रम्, एम्. एस्. सी. योगविज्ञाने पदव्युत्तरपदविका, वास्तुशास्त्रे पदविका, वैदिकगणिते पदविका, वैदिकगणिते प्रमाणपत्रम् इत्येवं केचन पाठ्यक्रमाः विश्वविद्यालयद्वारा संरचिताः सञ्चालिताश्च यस्मिन् पारम्परिकविषयाः आधुनिकविषयाः च परस्परविरोधपरिहरण एकत्रिताः सन्ति ।
- एतादशापाठ्यक्रमेषु एवम् अभिनवरूपेण पाठ्यपत्राणां कृतास्ति, येन आधुनिकपारम्परिकविषयाः सुकेन्द्रिताः सन्तः ज्ञानाभिवृद्धौ सहकुर्वन्ति ।
- सर्वेषपि योगसम्बद्धपाठ्यक्रमेषु सर्वेषां मानसिकबौद्धिकशारीरिकविकासाय स्वास्थ्यरक्षणाय च योग्याः सहकारिणः च प्रयोगप्रधानाः योगासनसद्वशः पाठ्यांशाः संयोजिताः वर्तन्ते ।
- भारतीयप्राचीनविज्ञानराशेः पुनरवलोकनाय अवगमनाय संरक्षणाय च वेदगणितसम्बद्धाः प्रमाणपत्रपाठ्यक्रमाः पदविकापाठ्यक्रमाः च वर्तन्ते ।
- ए. वेदाङ्गज्यौतिषधम् (सत्रम्- I पाठ्यपत्रम् -V भारतीयकुण्डलिविज्ञानम् / सत्रम्- II पाठ्यपत्रम्-IV ग्रहलाघवम् ), वेदाङ्गज्यौतिषे आचार्यविभागे (सत्रम्- I पाठ्यपत्रम्- IV सूर्यसिद्धान्तः सत्रम्-II पाठ्यपत्रम्-IV ग्रहलाघवम् / सत्रम्-III पाठ्यपत्रम्-IV सिद्धान्तशिरोमणिः), वेदाङ्गज्यौतिषे शास्त्रीविभागे (सत्रम्- IIII पाठ्यपत्रम्-IV भास्कराचार्यविरचिता लीलावती/ सत्रम्- IV पाठ्यपत्रम्-V भारतीयकुण्डलिविज्ञानम् / सत्रम्- V पाठ्यपत्रम्-V गोलपरिभाषा/ सत्रम्- VI पाठ्यपत्रम्-VI सूर्यसिद्धान्तः) वेदाङ्गज्यौतिषे विशिष्टाचार्यविभागे (सत्रम्- II पाठ्यक्रमः -V आर्यभट्टीयम्) वेदाङ्गज्यौतिषे पदव्युत्तरपदविका (ज्योतिर्विज्ञानम्) इत्येतादशैः बहुभि कार्यक्रमैः ज्योतिषशस्त्रीयपरिणामं प्राप्तुं गणितीयपद्धतेः प्रयोगः अनुसृतः ।
- प्रबन्धनविज्ञानस्य कौशल्याभिवृद्ध्यर्थं कौटिल्यस्य अर्थशास्त्रम् (बी.ए. विशारदम् सत्रम्- IIII पाठ्यपत्रम्-V विद्यासमुद्देशः गुढपुरुषप्रकरणम्/ सत्रम्- V पाठ्यपत्रम्-V रुणदानम् तुलमनपौद्वरं प्रकरणम्), श्रीमद्भगवद्गीता (बी. ए. संस्कृते विशारदम् सत्रम्- I पाठ्यपत्रम्-IIII अध्यायः - XII / सत्रम्- IIII पाठ्यपत्रम्-IIII अध्यायः-II & IIII/

बी.ए.सिविल् सर्विसेस् सत्रम्- IV पाठ्यपत्रम्-V अध्यायः-॥) इत्येतादृशाः विषयाः संयोजिताः । सामाजिकन्यायसम्बद्धाः विषयवत्तः ग्रन्थाः स्मृतिग्रन्थाः ये वेदसारप्रतिपादकाः इति परिगच्छन्ते, मनुस्मृतिः (बी.ए. संस्कृते विशारदम् सत्रम्- IV पाठ्यपत्रम्-V अध्यायः -VII/ सत्रम्- VI पाठ्यपत्रम्-V अध्यायः-॥) इत्येवमादयः पाठ्यांशत्वेननियोजिताः । पर्यावरणविज्ञानस्य विषये छात्राणां प्रवृत्तिसम्पादनार्थं बृहस्पंहितायाः वृक्षायुर्वेदः (बी.ए. संस्कृते विशारदम् सत्रम्- IV पाठ्यपत्रम्-V) इत्येतादृशः अपि ग्रन्थः पाठ्यांशत्वेन नियोजितः । इत्येवमादिपारम्परिकविषयैः सह विश्वविद्यालयेन आधुनिकविषयवत्तः पाठ्यांशाः बी.बी.ए, बी.सी.ए, योगविज्ञाने एम्.एस्.सी, लोकप्रशासनविभागे एम्.ए, ग्रन्थालयविज्ञाने पदविका इत्येवमादयः अपि प्रचाल्यन्ते ।

- पूर्वोलिखिताधुनिकपाठ्यक्रमैः सह प्राक्-शास्त्री, शास्त्री इत्येतादशेषु पारम्परिकषु अभ्यासक्रमेषु समाजविज्ञानं, अर्थशास्त्रम्, राज्यशास्त्रम्, पर्यावरणविज्ञानम्, इतिहासः, मानवाधिकारःइत्यादयः आधुनिकविषयाः अपि वर्तन्ते।
  - ए. संस्कृतविशारदे IV पाठ्यपत्रे IV&V&VI सत्रे योगस्य विषयः विकल्पाश्रितपद्धतौ नियोजितः वर्तते । इच्छुकाः छात्राः विषयमिमं आदत्य अध्ययनरताः भविष्यन्ति ।
  - एवमेव बी. ए. संस्कृतविशारदे ऐच्छिकविशयत्वेन सूचनासंप्रेषणा-प्राविधिक्याः(आय.सी.टी)शिक्षणेशैक्षणिकप्रबन्धने च अपि वर्तते ।
  - ए. संस्कृतपाठ्यक्रमे ऐच्छिकविषयत्वेन आयुर्वदोपि निर्दिष्टः । बी.ए. सिविल सर्विसेस पाठ्यक्रमेपि षष्ठे सत्रे विकल्पाश्रित-अभ्यासक्रमे अर्थशास्त्रम्, गणितम्, राज्यशास्त्रम्, समाजशास्त्रम्, लोकप्रशासनसेवा, भौगोलिकशास्त्रम्, इतिहासः चेति विषयाः ऐच्छिकविषयत्वेन निविष्टः ।
  - नागपुरस्थेन महाराष्ट्र – राष्ट्रिय-न्यायविश्वविद्यालयेन सह आर्थिकानुबन्धसहयोगपत्रं (एम्. ओ. यु.) हस्ताक्षरितं यस्य सहायेन शास्त्रिक मेथड् ओफ् आर्युमेण्टेशन् नामकः प्रमाणपत्राधारितकार्यक्रमः आरब्धोस्ति यस्य साहायेन अध्येतारः पारम्परिकवादपद्धत्या आधुनिकन्यायप्रविधिषु प्रावीण्यं प्राप्नुवन्ति ।
  - शरीरविज्ञानम् / अङ्गरचनाशास्त्रम् - बी.ए तथैव एम.ए. योगशात्रस्य कार्यक्रमस्य पाठ्यक्रमेषु अभिन्नाङ्गरूपेण समाविष्टम् अस्ति । यस्य सहायेन आधुनिकवैद्यकीयशास्त्रस्य समन्वयेन मानवीयशरीरचनां पारम्परिकपद्धत्या छात्राः अवगत्वमहर्वन्ति ।

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SS">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SS</a> )
Minutes of relevant Academic Council/BOS meeting(अध्ययनमण्डलस्य/ विद्वत्परिषदः: उपवेशनकार्यवृत्तम्)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SS">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SS</a> )
Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां सम्बन्धानम्।)	View Document ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/C">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/C</a> )

**1.2.2 Percentage of Programmes in which Choice Based Credit System (CBCS)/ elective course system has been implemented (Preceeding academic year data)**

विकल्पानुसिद्धश्रेयोऽङ्गप्रणाल्या/ ऐच्छिकपाठ्यपत्रप्रणाल्या प्रवर्तितानां पाठ्यक्रमाणां प्रतिशतताः। (प्रगतवर्षस्य दत्तांशः)

**Answer:** 59.57

**1.2.2.1 Number of Programmes in which CBCS/ Elective course system implemented.**

विकल्पानुसिद्धश्रेयोऽङ्गप्रणाल्या/ ऐच्छिकपाठ्यपत्रप्रणाल्या प्रवर्तितानां पाठ्यक्रमाणां सङ्ख्या।

Answer: 28

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )
Minutes of relevant Academic Council/BOS meetings (अध्ययनमण्डलस्य/ विद्वत्परिषदः/ उपवेशनकार्यवृत्तम्)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )

Institutional data (Data Template)(सांस्थानिकदत्तांशः देयः (दत्तांशप्रारूपम्) )	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )
---	--

**1.2.3 University provides the flexibility of bringing together the conventional face-to-face mode, MOOCs, online education and allow students to choose and combine the courses they are interested in. Provide details.**

विश्वविद्यालयेन प्रत्यक्षशिक्षणविधायाः सामूहिकमुक्तान्तर्जालपाठ्यक्रमस्य (MOOCs) अतितन्त्रीयशिक्षाणां च परस्परसमन्वयनाय नमनीयता प्रकल्पिता, येन स्वरुचिपूर्णानां पाठ्यक्रमाणां चयने संयोजने च छात्राः अनुमताः। क्रियान्वयनविवरणं देयम्।

### **Answer:**

- विश्वविद्यालयः सर्वदा अत्यावश्यकानि आधुनिकतन्त्रज्ञानानि स्वायत्तीकर्तुं अपेक्षितान् नवीन-उपक्रमान् न्यस्यति येन छात्राः सर्वथा उपकृता भवन्ति । परमेवम् आधुनिकतन्त्रज्ञानच्छायायाः प्रभावेण आबहोः कालात् अनुचर्यमाणान् अध्ययनाध्यापनक्षेत्रे अत्यपेक्षितान् वैज्ञानिकान् क्रमान् न त्यक्ष्यति, येन प्रगतिः कुण्ठिता स्यात् ।
  - अतः विश्वविद्यालयोयं तन्त्रज्ञानाधारितशिक्षणप्रदायकान् सामूहिकमुक्तान्तर्जालपाठ्यक्रमः (मूक्स), दूरस्पशिक्षणम् इत्येतावशकार्यक्रमैः सह समसामयिकयोः परम्परागत-मुखामुखि-विद्यादानक्रियां च समेत्य प्रचालयति । विश्वविद्यालयद्वारा नियमित-सामूहिकमुक्तान्तर्जालपाठ्यक्रमस्य (मूक्स) प्रशिक्षणं तथैव दिग्दर्शकविषयोपयोगि-कार्यक्रमाः समायोज्यन्ते । एतदर्थमेव विश्वविद्यालयेन सामूहिकमुक्तान्तर्जालपाठ्यक्रमस्य (मूक्स) समन्वयकर्त्वेन साहित्यविभागप्राध्यापकः डॉ. राजेन्द्रजैनमहाभागः नियुक्तोस्ति ।
  - विश्वविद्यालयस्य विद्वत्परिषदि चर्चा विधाय सामूहिकमुक्तान्तर्जालपाठ्यक्रमः (मूक्स, स्वयम्) पाठ्यपत्रं च समारब्धम् । तथैव अस्य सूचनाः अपि २०१९-२० वर्षे प्रकाशिताः । विश्वविद्यालयानुदानायोगस्य नियमानुरोधेन अस्मिन् विषये शिक्षकान् प्रशिक्षितुम् उपक्रमाः कृताः ।
  - २०१९-२० तः एव आरभ्य विश्वविद्यालयस्य विभागैः तथैव सम्बद्धमहाविद्यालयैः च मूक्स (स्वयम्) स्वीकृतः ।
  - एतावत्पर्यन्तं विश्वविद्यालयस्य २०० छात्राः प्रगते वर्षे विश्वविद्यालयस्य अध्ययनमण्डलस्य मार्गदर्शनानुसारं सामूहिकमुक्तान्तर्जालपाठ्यक्रमे (मूक्स) विभिन्नकार्यकलापेषु संलग्नाः । सद्यः विश्वविद्यालयस्य अध्यापकैः मूक्स निमित्तं विविधानां पाठ्यक्रमाणां निर्माणं क्रियमाणम् अस्ति ।
  - विगतशैक्षणिकसत्रे १२ विद्यार्थिभिः सामूहिकमुक्तान्तर्जालपाठ्यक्रमे (मूक्स) परीक्षाः दत्ताः तत्र च ११ छात्राः परीक्षासु समुत्तीर्णाः ।
  - २०२०-२१ शैक्षणिकवर्षस्य प्रथमे सत्रे विविधविभागस्य १७८ छात्राः सामूहिकमुक्तान्तर्जालपाठ्यक्रमान्तर्गतेषु अभ्यासक्रमेषु पञ्चीकृताः सन्ति ।
  - कोविड - १९ महामार्याः पूर्वं तत्काले च विश्वविद्यालयस्य शैक्षणिकाविभागेन अन्तर्जालमाध्यमेन शिक्षणव्यवस्था आत्मसाकृतास्ति । आबहोः कालादपि विश्वविद्यालयस्य प्राध्यापकैः यथा प्रो.मधुसूदन पेत्रा, प्रो. सी.जी.विजयकुमार इत्येवमन्यैरपि अन्तर्जालमाध्यमेन वैदेशिकाः छात्राः अपि पाठ्यमानाः सन्ति । विश्वविद्यालयस्य योगविभागेन कोविड-१९ समये आवश्यकस्वास्थ्यसंरक्षणस्य देशे विदेशेषु च निवसतां बहूनां कृते प्रशिक्षणं प्रदत्तम् ।
  - विश्वविद्यालयेन २०२०-२१ वर्षे स्वीयाम् अधिगम-प्रबन्धन-प्रणालीम् (एल.एम.एस.) निर्माय तत्रैव अध्ययनाध्यापनप्रकाराः समायोजिताः । सम्प्रति सर्व इमे विश्वविद्यालयस्य प्राध्यापकाः प्रारूपेस्मिन् अपेक्षितान् दत्तांशान् निर्मान्तः सन्ति ।
  - विश्वविद्यालयानुदानायोगस्य नियमानुरोधेन स्वीये शतगुणके पाठ्यपत्रे प्रतिसत्रं २०% यावत् अंशं छात्राः पाठ्यांशत्वेन मूक्सतः ग्रहीतुं / स्वीकर्तुं शक्नुवन्ति ।
  - 1. विश्वविद्यालयेन श्रेयोङ्कःप्रदाननीतिः (क्रेडिट् ट्रान्सफर् पालिसि) अपि अभ्युपगतास्ति । किञ्चैषा पद्धतिः अध्ययनमण्डलस्य विद्वत्परिषिदः च अनुमोदनेन समारब्धास्ति ।

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ता: सूचना:)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/stora">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/stora">https://assessmentonline.naac.gov.in/stora</a> )
Provide Link to MOOCs, online Platform(सामूहिकमुक्तान्तर्जालपाठ्यक्रमस्य अन्तर्जालानुबन्धः,)	<a href="http://kksanskrituni.digitalu">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitalu">http://kksanskrituni.digitalu</a> )

### 1.3 Curriculum Enrichment

**1.3.1 Institution integrates cross cutting issues as reflected in Sanskrit literature relevant to Gender, Environment and Sustainability, Human Values and Professional Ethics and traditional system of shastric learning into the Curriculum.**

संस्था संस्कृतसाहित्ये शास्त्रपरम्परायां च प्रतिफलितान् स्त्रीपुरुष-पर्यावरण-स्थिरता-मानवीयमूल्य-वृत्तिनीति-पारम्परिकशास्त्राधिगमप्रणालीविषयकान् सर्वत्रानुसूतांशान् पाठ्यचर्यायां समन्वयति।

#### Answer:

लिङ्गम्, पर्यावरणस्थिरता(सस्टिनेबिलिटि) च।

- संस्कृतवाङ्मये एतासां समस्यानां विषये नैके सन्दर्भः दृश्यन्ते ये विविधानां शैक्षणिक-कार्यक्रमाणां विहितपाठ्यक्रमे प्रतिबिम्बिताः भवन्ति।
- सत्र-प्रारूपे सर्वेषां पदवीकार्यक्रमाणां कृते विश्वविद्यालयेन "पर्यावरण-शिक्षणं" तथा "मनवाधिकारः" इति विषयौ अनिवार्यौ कृतौ। बी.ए.. संस्कृत-विशारदकार्यक्रमस्य चतुर्थसत्रस्य, पञ्चमविषयः च वृक्षायुर्वेदः पर्यावरणस्थिरतायाः प्राचीनसङ्कल्पनां प्रददाति।

मानवीमूल्याःव्यावसायिकनीतयःच -

मानवीमूल्ययुक्ताःनिम्नलिखिताःग्रन्थाःपाठ्यक्रमे विहिताः :

- मनुस्मृति (बी.ए.. संस्कृतविशारदः चतुर्थसत्रम् पञ्चमं पाठ्यपत्रं सप्तमोऽध्यायः /षष्ठः सत्रम्, पञ्चमं पाठ्यपत्रं द्वितीयोऽध्यायः)
- भर्तृहरेःनीतिशतकम् (बी.ए.. संस्कृतविशारदस्य प्रथमं सत्रम्, पञ्चमं पाठ्यपत्रम्/ बी.ए.. नागरीसेवा तृतीयं सत्रम्, वैकल्पिकम् अष्टमं पाठ्यपत्रम्)
- विदुरनीति (बी.ए.. संस्कृतविशारदस्य द्वितीयं सत्रम्, पञ्चमं पाठ्यपत्रं, प्रथमः, द्वितीयः तृतीयःच अध्यायः)
- श्रीमद्भगवद्गीता (बी.ए.. संस्कृतविशारदः प्रथम-सत्रम्, तृतीयं पाठ्यपत्रं त्रयोदशोऽध्यायः / तृतीयःसत्रम्, तृतीयः पाठ्यपत्रं द्वितीयःतृतीयःच अध्यायः/बी.ए.. नागरीसेवा चतुर्थं सत्रम्, चतुर्थं पाठ्यपत्रं द्वितीयोऽध्यायः)
- रामायणं ('सुन्दरकाण्डः' बी.ए.. सिविल सर्विसेस् चतुर्थं सत्रम्, वैकल्पिकम् अष्टमं पाठ्यपत्रं)

- ईशावास्योपनिषद् (बी.ए.. नागरीसेवा चतुर्थसत्रम्, वैकल्पिकम् अष्टमं पाठ्यपत्रं) तथा रामायणम् ('गङ्गावतरणकथा' एम्.ए.. संस्कृतं चतुर्थं सत्रम्, द्वितीयं पाठ्यपत्रं) इत्यादयः नैकेषु पाठ्यपत्रेषु विहिताः ग्रन्थाः मानवीमूल्यानां तथा च व्यावसायिकनीतिनां विषये प्रख्यापनं कुर्वन्ति।
  - योगशास्त्रस्य स्नातकस्नातकोत्तरपाठ्यक्रमेषु मानवीयमूल्यानां तथा व्यावसायिकनीतिनां विषये च जागरुकतां निर्मातुम् एतत्सम्बद्धपाठ्यांशानां संयोजनं कृतम्।

## लैंगिक-जागरुकता/ समानता -

- युवच्छात्रेषु लैङ्गिक-जागरुकतायाः प्रसारार्थं विश्वविद्यालयेन एषा समस्या नैकेषु शैक्षणिककार्यक्रमेषु अन्तर्भीतिः। ("लिङ्गं, पाठशाला, समाजतथासमावेशकशिक्षणम्" शिक्षाशास्त्रीचतुर्थसत्रम्, द्वितीयः विषयः)
  - विविधेषु संस्कृतकार्यक्रमेषु मनुस्मृति इत्यादयः ग्रन्थाः अपि एतद्विषये जागरुकतां प्रसारयन्ति।
  - "महिलाकक्ष्य" इति माध्यमे विश्वविद्यालयेन यः सङ्घः निर्मितः तस्मात् स्त्रीकर्मचारिणीनां तथा च विद्यार्थिणीनां कृते विशेषज्ञैः सतत-समुपदेशनेन ताः आरोग्यं, कार्यस्थले तासाम् अधिकाराः इत्यादिषु विषयेषु उपदिष्टाः भवन्ति। विधिना एतेन लैङ्गिकसमस्याः नियन्त्रियितुं महत्साहाय्यं भवति।

## शास्त्राध्ययनस्य पारम्परिक-पद्धतिः :

- विश्वविद्यालयेन स्वीकृता शास्त्राध्ययनस्य पारम्परिक-पद्धतिः शास्त्ररक्षणस्य, तेषां ज्ञानरक्षणस्य च महत्त्वपूर्ण कार्यं करोति।
  - प्राचीनभारतीय-अध्यापन-अध्ययनयोः तथा ज्ञानप्रणाल्याः शास्त्रीयाध्ययनेन पुनर्नवीकरणार्थं विश्वविद्यालयेन आचार्य-माधव-सदाशिव-गोलवलकरनाम्‌प्रख्यातस्य तत्त्वज्ञानिनः रामटेकनिवासिनः देशभक्तस्य संस्कृतशस्य नाम्ना एकं गुरुकुलं स्थापितम्।
  - एतदगुरुकुलं विद्यार्थिभ्यः शास्त्राणां मौलिकं दृढं ज्ञानं वितरत् शैक्षणिकवातावरणं प्रसारयति। सङ्गणकम्, आडग्लभाषाप्रभृत्वम्, सूचनासंप्रेशणाप्राविधिक्याः (ICT)पाठ्यक्रमाः इत्यादिसंवलितानां आधुनिकतन्त्रज्ञानानाम् अध्ययनं छात्राणाम् अधिकलाभकारकं भवेत्।
  - अस्मिन्नुरुकुले शिक्षणाधिगमप्रक्रियायां निम्नलिखिता अंशा अनुस्त्रियन्ते -
    - पद्धक्तिशःअध्ययनम्
    - व्याख्या-पद्धतिः
    - मूलग्रन्थकण्ठस्थीकरणम्
    - वादपद्धतिः
    - अनुष्ठानविधिः
    - दिनचर्या
    - अनुसन्धानम्
    - नित्ययोगाभ्यासः
    - पूर्वार्थाणां जयन्त्युत्सवाः... इत्येवमन्येषि।
  - ध्येयोद्देशः -
    - संस्कृतभाषायां तथा साहित्येषु उपस्थापितानां सार्वभौमिकमौल्यानाम्, ज्ञानस्य, वैश्विकदृष्टिकोणस्य पुनर्नवीकरणं संपोषणं च।
    - प्राचीनभारतीयज्ञानस्य आधुनिकवैज्ञानिकविचाराणां च समन्वयः।
    - गुरुकुलप्रणाली अतीत-वर्तमानशैक्षिकापेक्षाणाम्, तादृशपर्यावरणस्य निर्मापिकसेतुरूपेण कार्यं निर्वहति येन आगामिनि काले कालचक्रस्य प्रभावेण सम्मुखीकरणीयपरीक्षाः समर्थतया निर्वोद्धुं छात्राणां सामर्थ्यम् अभिवृद्धं भवेत्।

- अन्तःशास्त्रीयदृष्टिकोणमाध्यमेन जीवनस्य समग्रस्य दृष्टिकोणम् स्पष्टीकर्तुम् अपेक्षितसाधनसज्जीकरणम् ।
- शास्त्रस्य सर्वधारास्वपि अध्ययनं तथैव अनुसन्धानम् इत्युभयोः कृतेपि अपेक्षितानुकूलताप्रदानम् ।

File Description	Document
------------------	----------

Any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/1">View Document</a> (https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/1)
--	--

**1.3.2 Number of value-added courses imparting transferable and life skills offered during the last five years.**

विगतपञ्चवर्षेषु प्रचालितानां स्थानान्तराहारणां जीवनकौशलप्रदानां मूल्यसंवर्धकानाम् पाठ्यपत्राणां सङ्ख्या ।

**Answer: 27**

1.3.2.1 How many new value-added courses are added within the last 5 years

विगतपञ्चवर्षेषु कति मूल्यसंवर्धक-पाठ्यपत्राणि योजितानि?

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
5	6	4	4	8

File Description	Document
List of value added courses (Data)	

Template) combined with 1.3.3 मूल्यसंवर्धकपाठ्यपत्राणां सूची दत्तांशप्रारूपानुगुणं सांस्थानिकदत्तांशः 1.3.3 बिन्दुना युक्ता।	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1</a> )
Brochure or any other document relating to value added courses पञ्चदशः विंशतिहोरापर्यन्तं ततोऽधिकं वा प्रचालितानां मूल्यसंवर्धकपाठ्यपत्राणां नामानि।	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1</a> )

### 1.3.3 Average Percentage of students enrolled in the courses under 1.3.2.

1.3.2 बिन्दोः अनुरूपं जीवनकौशलप्रदे मूल्यसंवर्धके च पाठ्यपत्रे प्रविष्टानां छात्राणां प्रतिशतता।

**Answer:** 27.47

1.3.3.1 Number of students enrolled in value-added courses imparting transferable and life skills offered year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु प्रचालितानां स्थानान्तराहर्णाणां जीवनकौशलप्रदानां मूल्यसंवर्धक-पाठ्यपत्राणां प्रतिवर्षीया सङ्ख्या।

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
77	82	44	103	93

File Description	Document
List of students enrolled /Data	

Template) combined with 1.3.2 प्रविष्टानां छात्राणां सूची (दत्तांशप्रारूपम्) 1.3.2 बिन्दुना युक्ता।	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602</a> )
Any additional information अतिरिक्ताः सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602</a> )

**1.3.4 Percentage of students undertaking field projects/ internships/ training programmes/ summer assignments etc. (Preceeding academic year data)**

क्षेत्रकार्यपरियोजनासु अन्तःप्रशिक्षणेषु प्रशिक्षणपाठ्यक्रमेषु ग्रीष्मावकाशस्तकार्येषु गृहीतभागानां छात्राणां प्रतिशतता। (प्रगतवर्षस्य)

**Answer:** 17.53

**1.3.4.1 Number of students undertaking field project or internships**

क्षेत्रकार्यपरियोजनासु ग्रीष्मावकाशादिषु कार्याणि कुर्वताम्/ अन्तःप्रशिक्षणं प्राप्नुवतां छात्राणां सङ्ख्या।

Answer: 64

File Description	Document
List of Programmes and number of students undertaking field projects / internships (Data Template) पाठ्यक्रमाणां तथा क्षेत्रकार्यपरियोजनाः विरामकालीनकार्याणि	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105</a> )

<p>कुवेताम्/ अन्तःप्रशिक्षणं प्राप्नुवतां छात्राणां सूची (दत्तांशप्रारूपम्)</p>	
<p>Any additional information</p>	<p><a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">View Document</a> (<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105</a>)</p>

**1.3.5 University Curriculum has units and sub-units of the modern subjects like History, Political Science, Education, Psychology, Economics and statistics etc. have contents from Sanskrit based knowledge and being taught in Sanskrit medium. Modern Sanskrit Literature is also included in the curriculum, Provide details.**

इतिहास-अर्थशास्त्र-शिक्षाशास्त्र-मनोविज्ञान-सङ्ख्याशास्त्र-समाजशास्त्र-  
राज्यशास्त्रेत्याद्याधुनिक-विषयभागोपभागाः अपि संस्कृतमाध्यमेन पाठ्यमानाः सन्ति।  
आधुनिकसंस्कृतसाहित्यमपि पाठ्यचर्यायामन्तर्भावितम्, विवरणं देयम्।

#### Answer:

- विश्वविद्यालयद्वारा पारम्परिकया अध्ययनपद्धत्या सह इतिहासः, राजनीतिशास्त्रं, समाजशास्त्रम् इत्यादयः आधुनिकाः विषयाः अपि "प्राक्शास्त्री" तथा "शास्त्री" इति कार्यक्रमयोः सम्मिलिताः। बी.ए. संस्कृतविशारदस्य तृतीयसत्रस्य पञ्चमे पाठ्यपत्रे महाभारतस्य शान्तिपर्वान्तर्गतधर्मस्य तत्त्वानां वर्णनपरौ ८१, ८२ च अध्यायौ पाठितौ यौ राजनीतिशास्त्रेण सह सम्बन्धौ।
- बी.ए. विशारदः बी.ए. संस्कृतकार्यक्रमेषु च संस्कृतवाङ्मये दर्शितानाम् आधुनिकविषयाणाम् अंशाः सम्मिलिताः। एते अंशाः संस्कृतमाध्यमेन अपि पाठिताः। आधुनिकं संस्कृतवाङ्मयं यथा संस्कृतकाव्यानि, नाटकानि, आधुनिकसंस्कृतपण्डितानां कथाः अपि प्राक्-शास्त्रि, शास्त्री, पदविकाकार्यक्रमेषु संस्थापिताः।
- विश्वविद्यालयस्य प्राध्यापकैः तथा अन्यैः सूरिभिः रचितः कविकुलगुरु-कालिदास-संस्कृत-विश्वविद्यालयेन प्रकाशितः "संस्कृत-वाग्विलासः" इति ग्रन्थः बी.ए. सिविल सर्विसेस् इति कार्यक्रमे अध्यापन-विषयत्वेन संयोजितः।
- प्राक्-शास्त्रिपाठ्याक्रमत्वेन बहुभिः विद्वान्द्विः लिखितस्य विश्वविद्यालयेन २३भागेषु प्राकाशितस्य बालसाहित्यस्य चिताः भागाः संयोजिताः। विश्वविद्यालयेन प्रचाल्यमाने एम्.ए. संस्कृतकार्यक्रमे आधुनिकसंस्कृतविदुषा पण्डित-वसन्त अम्बक शेवडेवर्येण रचितं विन्ध्यवासिनिविजयनामकं संस्कृतमहाकाव्यं परिचायितम्।
- **ज्ञापकसंग्रहः** – प्रसिद्धस्य महतः संस्कृतविदुषः पद्मभूषणइत्युपाध्यलङ्कृतस्य श्री एन.एस.आर.ताताचार्यमहाभागस्य नागेशभट्टकृतपरिभाषासंग्रहस्य व्याख्यानग्रन्थस्य आचार्यव्याकरणविभागे पाठ्यांशत्वेन निवेशनमकारि।
- – राष्ट्रसन्ततुकडोजी महाराजेन मराठीभाषया विरचितस्य विदुषा प्रो. श्रीधरभास्करवर्णकर महाभागेन संस्कृतभाषया अनूदितस्य ग्रामगीतानामकग्रन्थस्य बी.ए. विशारदे निवेशः कृतोस्ति।

आचार्यक्षमाराव् विरचितयोः तुकारामचरितम्, कथामुक्तावली इत्यनयोः ग्रन्थयोः, महाकवि जी.बी. पलसुले विरचितस्य भासो हासग्रन्थस्य एम्.ए. संस्कृतसाहित्यविभागे पाठ्यांशत्वेन निवेशः अकारि।

- विश्वविद्यालयेन तथैव विश्वविद्यालयेन सम्बद्धमहाविद्यालयेन च प्रचाल्यमानानां सर्वेषामपि स्नातकस्नातकोत्तरस्तरीयाणाम् आधुनिककार्यक्रिमाणाम् एकं पाठ्यपत्रं पूर्णतया संस्कृतमाध्यमेन अथवा २०% पाठ्यांशः संस्कृतमाध्यमेनैव प्रचाल्यमानम् अस्ति ।

परीक्षासु उत्तरपत्रस्य माध्यमः अपि संस्कृतमेव भवेदिति विश्वविद्यालयेन स्नातकोत्तरपाठ्यक्रमेषु सर्वेषापि नियमः कृतोस्ति । एवमेव विश्वविद्यालयस्य सर्वस्य पारम्परिककार्यक्रिमस्य संस्कृतसम्बद्धपाठ्यक्रिमाणां पाठनं संस्कृतेनैव प्रचलति । आधुनिकपाठ्यक्रमेषु एकं पाठ्यपत्रं पूर्णतया संस्कृतमाध्यमेन भवति अथवा २०% पाठ्यांशः संस्कृतमाध्यमेनैव प्रचाल्यमानः अस्ति ।

File Description	Document
Any additional information अतिरिक्ताः सूचनाः	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/1">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/1">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/1</a> )

## 1.4 Feedback System

### 1.4.1 Structured feedback received from

**1) Students**

**2) Teachers**

**3) Employers**

**4) Alumni**

**5) Parents**

**for design and review of syllabus semester wise/year-wise**

अर्धसत्रप्रणाल्याः, वार्षिकसत्रप्रणाल्याः वा पाठ्यांशसंरचनार्थं समीक्षार्थञ्च संरचिता प्रतिपुष्टिः स्वीक्रियते -

**१. छात्रेभ्यः**

**२. अध्यापकेभ्यः**

**३. वृत्तिदातृभ्यः**

**४. पूर्वच्छात्रेभ्यः**

**५. अभिभावकेभ्यः**

**Answer:** A. Any 4 of the above (अ. उपरि निर्दिष्टे कानिचित् चत्वारि)

File Description	Document
Institutional data as per Data Template(सांस्थानिक दत्तांशः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )
Any additional information (Upload) अतिरिक्ता: सूचना: (उपारोपणीयम्)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )
Action taken report of the University on feedback report as stated in the minutes of the Governing Council, Syndicate, Board of Management (Upload) हितधारकाणां प्रतिपुष्टिविषयकं प्रतिवेदनं शासिपरिषदः कार्यवृत्तानुरूपं विश्वविद्यालयेन कृतकार्यस्य प्रतिवेद	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )
URL for stakeholder feedback report URL हितधारकाणां प्रतिपुष्टिविषयकं प्रतिवेदनम्	<a href="https://kksu.co.in/site/iqac-feedback">View Document</a> ( <a href="https://kksu.co.in/site/iqac-feedback">https://kksu.co.in/site/iqac-feedback</a> )

#### **1.4.2 Feedback processes of the institution may be classified as follows:**

**संस्थाया: प्रतिपुष्टिप्रक्रिया अधोलिखितक्रमेण विभज्य दर्शयते –**

**Answer:** A. Feedback collected, analysed, action taken and available on website(अ. प्रतिपुष्टि: सङ्गृहीता, विश्लेषिता, क्रियान्विता च, जालस्थाने उपलभ्यते च।)

File Description	Document
Upload Stakeholder feedback	

<p>report, Action taken report of the university on it as minuted by the Governing Council, Syndicate, Board of Management.</p> <p>हितधारकाणां प्रतिपुष्टिविषयकं प्रतिवेदनं, शासिपरिषदः कार्यवृत्तानुरूपं विश्वविद्यालयेन क्रियान्वयस्य प्रतिवेदनम् उपारोपणीयम्।</p>	<p><a href="#">View Document</a> (<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602</a>)</p>
<p>Upload any additional information</p> <p>अतिरिक्ता:</p> <p>सूचना:</p> <p>उपारोपणीया:</p>	<p><a href="#">View Document</a> (<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602</a>)</p>
<p>URL for feedback report</p> <p>हितधारकाणां प्रतिपुष्टिविषयकं प्रतिवेदनस्य सन्धानम्।</p>	<p><a href="#">View Document</a> (<a href="https://kksu.co.in/site/iqac-feedback">https://kksu.co.in/site/iqac-feedback</a>)</p>

#### 1.4.3 The feedback thus obtained is

- **Discussed in the Statutory Bodies of the University like Academic Council/ Executive Council etc.**
- **Is used for restructuring the curriculum**
- **Discussed with Traditional scholars/ Peers**

इत्यं सङ्ग्रहीता प्रतिपुष्टिः -

- विश्वविद्यालयस्य विद्वत्परिषदि/ शासिपरिषदि/ न्यायसभायाम्/ अन्येषु प्राधिकारेषु चर्चिता।
- पाठ्यचर्यायाः पुनः निर्माणाय उपयुज्यते।
- पारम्परिकैः विद्वान्द्विः प्रवरगणैः सह चर्चिता।

**Answer:**

- उत्तमप्रबन्धनार्थं तथैव अत्यन्तं परिणामकारि-अध्यापन-अधिगमक्रमस्य अनुसरणार्थं च विश्वविद्यालयः शैक्षणिक-उपक्रमेषु औपचारिकप्रतिक्रियाम् अनौपचारिकप्रतिक्रियां तथा स्वीकरणस्य प्रक्रियां सुव्यवस्थितरूपेण निर्वहति ।
- स्नातकोत्तर-अध्यापन-विभागः एतमभ्यासं नियमितरूपेण बहोःकालात् सम्यक् निर्वहन्नस्ति । विश्वविद्यालयेन आरचिते प्रारूपे सर्वोपि शैक्षणिकविभागः हितग्राहिभ्यः प्रतिपर्यायं प्रतिपुष्टे सङ्गृहाति । विद्यार्थिनः, शिक्षकाः, पालकाः तथैव पूर्वच्छात्राश्व प्रतिवर्षं प्रतिपुष्टिप्रदातारः सन्ति ।
- एवं प्रकारेण सङ्ग्रहीतानां प्रतिपुष्टिप्राणाम् आशयं मनसि निधाय तद्विषयकविमर्शाय शिक्षणसमितिः सभां निर्वत्यति, यत्र विभागप्रमुखानां सम्मुखे एव चर्चा विश्लेषणादिकं प्रवर्तते ।
- एतत्सभायां सङ्ग्रहीतानां समितिः अपि मार्गदर्शकरूपेण कार्यं निर्वहति ।
- अन्ये सर्वोपि विभागसदस्याः सभायां समुपस्थिताः भवन्ति ।
- एवं समुपस्थितातानां सर्वेषामपि सम्मुखे एव प्रतिपुष्टेः साररूपः सर्वोपि बिन्दुः चर्चयते, तत्र सम्भावितक्लेशानां दूरीकरणाय मार्गाः अन्विष्यन्ते च ।
- विभागस्य सर्वोपि सदस्यः चर्चायामस्यां उपस्थाय स्वीयमभिप्रायं प्रकटयति । एवं सङ्घाटितस्य सर्वस्याभिप्रायस्य पट्टिकां सङ्ग्रहीतप्रमुखानानां समितिः विमर्शयति ।
- एवं निष्कृष्टं सर्वं सामान्यं निर्णयं विश्वविद्यालयस्य सर्वः अपि विभागः परिपालयितुं सूचना भवति, एवमेव यः विशिष्टः तत्तद्विभागसम्बद्धः परिष्कारः सः तत्तद्विभागं प्रापयिष्यते । यस्य सम्यग्नुष्ठानेन समर्थं निर्वहणं तथैव शैक्षणिकविभागे च प्रगतिः भविष्यति ।
- 'सिंहावलोकनम्'

प्रतिवर्षं विश्वविद्यालयः श्रीमतां कुलगुरुणाम् आध्यक्षे कृतकार्याणां परिशीलनाय 'सिंहावलोकनम्' इति कार्यक्रमं समायोजयति । अत्र पूर्वोक्तैः या प्रतिपुष्टिः प्राप्ता भवति तद्विषयेषि चर्चार्थं अभिप्रायसंग्रहार्थं एकः कालांशः निश्चितोस्ति । अध्ययनमण्डलसदस्यत्वेन विश्वविद्यालयस्य छात्रप्रतिनिधिः, शिक्षकप्रतिनिधिः, पूर्वचात्रप्रतिनिधिः, इत्येते सर्वोपि आधिकारिकत्वेन परिगणिताः सन्ति इत्ययं प्रतिपुष्टिपरिशीलनस्य फलितांशत्वेन द्रष्टुं शक्यः ।

एवं कृतचर्चायाः परिणामरूपेणैव बी.ए. सिविल सर्विसेस् कार्यक्रमे पूर्वं अनिवार्यविषयत्वेन वर्तमानस्य संस्कृतसाहित्यमिति पाठ्यपत्रस्य ऐच्छिकविषयत्वेन स्थापनम् जातम् । अस्मिन्नेव कार्यक्रमे वैकल्पिकपाठ्यक्रमरूपेण भूगोलः मराठीसाहित्यस्य च नियोजनमपि प्रतिपुष्टिसंग्रहणस्येकः परिणामः एव ।

- एवमेव प्राक्-शास्त्रिविभागस्य कार्यक्रमस्य परिशीलनस्य परिणामरूपेणैव भाषायां प्रौढितासम्पादनानुकूलपाठ्यपत्राणां नियोजनरूपं महत्वपूर्णं परिवर्तनं सम्पन्नम् ।
- एतत्सर्वमपहायापि शिक्षणविभागः छात्राणां पालकानां च प्रतिपुष्टिप्राप्त्यर्थं छात्राणां मन्त्रणं/परामर्शः, एवमेव शिक्षकाणां पालकैःसह सभां च आयोजयति । यत्र सर्वं इमे परस्परं भाषमाणा एव अभिप्रायं प्रकटयन्ति । अस्मिन् अभिप्रायप्रकटने आनुकूल्यमधिकम् ।
- विश्वविद्यालयस्य शैक्षणिकविभागेषु मार्गदर्शक-मार्गदर्शक-प्रकल्पिता यत् छात्राणां प्रतिपुष्टेः प्राप्त्यर्थं तत्र परिष्कारार्थं च उत्तमः उपक्रमः इति परिगण्यते ।
- एवं प्राप्तमाणप्रतिपुष्टीनां साहाय्येन विश्वविद्यालयस्य शैक्षणिकविभागैः विश्वविद्यालये शैक्षणिकवातावरणं समुपस्थापितमस्ति ।

File Description	Document
Upload the Minutes of the Academic Council/ Executive Council etc. विद्वद्परिषदादीनां निर्णयान् उपारोपयतु	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )
Any additional information अतिरिक्ता: सूचना: उपारोपणीया:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )

## 2.Teaching-learning and Evaluation

### 2.1 Student Enrollment and Profile

#### 2.1.1 Average percentage of students from other States and Countries during the last five years

विगतेषु पञ्चसु वर्षेषु अन्येभ्यः राज्येभ्यः राष्ट्रेभ्यश्च प्रविष्टानां छात्राणां मध्यमानस्य प्रतिशततायाः मानम्।

**Answer:** 2.21

#### 2.1.1.1 Number of students from other states and Countries, year-wise during the last five years

विगतेषु पञ्चसु वर्षेषु अन्येभ्यः राज्येभ्यः राष्ट्रेभ्यश्च प्रविष्टानां छात्राणां वार्षिकसङ्ख्या।

Answer:

2019-20

2018-19

2017-18

2016-17

2015-16

19

4

2

6

4

File Description	Document
Institutional data as per Data Template(सांस्थानिक दत्तांशः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )
Copy of the domicile certificate/passport from respective countries) अधिवासप्रमाणपत्रम् /आज्ञापत्रम् (सम्बद्धदेशानां)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )

**2.1.2 Demand Ratio (Average of last five years)****अभियाचनायाः अनुपातः (विगतानां पञ्चानां वर्षाणां मध्यमानम्)****Answer:** 81.08

2.1.2.1 Number of eligible applications received for admissions to all the Programmes year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु प्रचाल्यमानेषु पाठ्यक्रमेषु प्राप्तार्हताणाम् आवेदनपत्राणां वार्षिकक्रमेण समष्टिसङ्ख्या

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
325	388	285	218	323

2.1.2.2 Number of seats available year-wise during the last five years.

विगतेषु पञ्चवर्षेषु प्रतिवर्षम् उपलब्धानां स्थानानां सङ्ख्या।

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16

665

606

292

222

334

File Description	Document
Institutional data as per Data Template(सांस्थानिक दत्तांशः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )
Any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )

**2.1.3 Average percentage of seats filled against seats reserved for various categories (SC, ST, OBC, Divyangjan, etc.) as per applicable reservation policy during the last five years**

विगतेषु पञ्चसु वर्षेषु, आरक्षणीयनुसारेण, नानाप्रवर्गेभ्यः (अनुसूचितजाति:, अनुसूचितजनजाति:, अन्य-अप्रगतजाति:, दिव्याङ्गजनाः, इत्यादय:) निर्दिष्टेषु आरक्षितस्थानेषु, सम्पूरितानाम् आरक्षितस्थानानां प्रतिशतं मध्यमानस्य प्रतिशतता।

**Answer:** 51.55

**2.1.3.1 Number of actual students admitted from the reserved categories year-wise during the last five years**

विगतेषु पञ्चसु वर्षेषु प्रतिवर्षम् आरक्षितप्रवर्गेभ्यः प्राप्तप्रवेशानां छात्राणां सङ्ख्या।

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
142	153	72	67	91

**2.1.3.2 Number of seats earmarked for reserved category as per GOI/State Govt. rule year-wise during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु भारतशासनस्य अथवा राज्यशासनस्य नियमानुरूपम् आरक्षितप्रवर्गेभ्यः निर्दिष्टानां स्थानानां वार्षिकक्रमेण समिक्षाः।

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
332	303	146	111	166

File Description	Document
Institutional data as per Data Template(सांख्यानिकदत्तांशः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )
Any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )

## 2.2 Catering to Student Diversity

**2.2.1 The institution assesses the learning levels of the students, after admission and organises special programmes (including spoken Sanskrit shibirams/ camps/ workshops/ summer schools etc.) for advanced learners and slow learners**

छात्राणां प्रवेशानन्तरं संस्था तेषाम् अधिगमस्तरान् परीक्षते, अग्रसराधिगन्तृणां मन्दाधिगन्तृणां च कृते विशिष्टान् शैक्षिकपाठ्यक्रमान् (संस्कृतसम्बाषणशिविराणि/ आवासीयशिविराणि/ कार्यशालाः/ ग्रीष्मकालिकशिविराणि इत्यादि) आयोजयति।

### Answer:

छात्रः विश्वविद्यालयस्य प्रथमिका: हितग्राहिणः भवन्ति। कविकुलगुरु-कालिदास-संस्कृत-विश्वविद्यालयस्य रामटेक-वरङ्गापरिसरयोः नामाङ्किताः छात्रः नानाविध-सामाजिक-आर्थिक-पृष्ठभीमियुताः, तेषु प्रायः ग्रामीणप्रदेशोभ्यः आगताः। अतः छात्राणाम् अधिगमसामर्थ्यं वैविध्यं विद्यत एव।

- विश्वविद्यालयः परिसरद्वयसम्बद्धेभ्यः छात्रेभ्यः प्रवेशप्रक्रियाम् उद्दिश्य मन्त्रणं परिकल्पयति। विश्वविद्यालयः मन्दाधिगन्तृन्, मध्यमाधिगन्तृन् प्रगताधिगन्तृन् च अभिज्ञाय विविधमूल्याङ्कनपद्धतिभ्यः तेषां विषिष्टापेक्षाः समुदाहर्तु यत्नं करोति।
- **छात्राणां मूल्याङ्कनम् -**
- विश्वविद्यालयः परिसरद्वयसम्बद्धेभ्यः छात्रेभ्यः प्रवेशप्रक्रियाम् उद्दिश्य मन्त्रणं परिकल्पयति। विश्वविद्यालयः मन्दाधिगन्तृन्, मध्यमाधिगन्तृन् प्रगताधिगन्तृन् च अभिज्ञाय विविधमूल्याङ्कनपद्धतिभ्यः तेषां विषिष्टापेक्षाः समुदाहर्तु यत्नं करोति।
- आदौ विश्वविद्यालयस्य विविध-अभ्यासक्रमेषु प्रवेशार्थं छात्राः तेषां पूर्वपरीक्षायाः अभ्यासनिष्पादनाऽधारेण मूल्याङ्किताः भवन्ति।
- विशिष्टाचार्य (MPhil) विद्यावरधि (PhD) अभ्यासक्रमयोः प्रवेशपरीक्षाः सञ्चाल्यन्ते। प्रवेशात् प्राक् ज्ञानस्तरस्य मापनार्थं लेखनपरीक्षाभ्यः पार्थक्येन वैयक्तिकाः साक्षात्काराः सञ्चाल्यन्ते।

- यथा प्रवेशोत्तरं सरुचिछात्रेभ्यः विश्वविद्यालयेन वैदिककर्मकाण्ड-मन्त्रोच्चारण-दीक्षारम्भादि-शिष्ट-अभ्यासक्रमाः विहिताः सञ्चालिताश्च नूतनतया नामाङ्कितेभ्यः छात्रेभ्यः परिचयात्मिका एवं अभिविन्यासात्मक-अभ्यासक्रमाः सञ्चालिताः। कस्यापि अभ्यासक्रमस्य पाठनस्य आरम्भात् प्राक् अध्यापकाः छात्राणां पृष्ठभूमेः विषयस्रोतसः बोधनमाध्यमस्य प्रकृत-अभ्यासक्रमस्य समानायाः अभिक्षमतायाः इष्टक्षेत्रस्य अधिगमापेक्षायाः अधिगमकौशलस्य च निर्णयार्थं तैः सह संवादः क्रियत इति सामान्याचारः।
- एकैकोऽप्यध्यापकः वर्गसमयेषु छात्रैः सह संवादेन मन्दमध्यमप्रगताधिगन्तृन् अभिजानन्ति।
- छात्रेभ्यः सन्नियोजिताः मार्गनिदर्शकाः छात्राणां अधिगमगतिं आभिजानन्ति।
- व्यवस्थितमूल्याङ्कनप्रक्रियया छात्राणाम् अधिगमस्तरः निर्धार्यते। अस्यां मूल्याङ्कनप्रक्रियायां लेखनपरीक्षा प्रयोगात्मकपरीक्षया सह मौखिकपरीक्षा लेखननियोजनं संगोष्ठी वर्गपरीक्षाः सामूहिकसंवादादयः अन्तर्भूताः।
- मन्दाधिगन्तृभ्यः विशेष-अभ्यासक्रमाः
- छात्राणां प्रवेशोत्तरं अध्यापकाः मन्दाधिगन्तृन् अभिजानन्ति। द्व्योरपि परिसरयोः प्रतिवत्सरं १०% छात्राः मन्दाधिगन्तृत्वेन प्रतिवेदिताः।
- मन्दाधिगन्तृभ्यः निर्दिष्टैः मार्गदर्शकिः प्रत्येकं मन्त्राणं परिकल्पयते।
- मन्दाधिगन्तृभ्यः प्रशिक्षणवर्गाः समायोज्यन्ते। मन्दाधिगन्तारः प्रशिक्षणवर्गेण लाभान्विताः भवन्ति, यत्र ते प्रत्येकम् अवधानं प्राप्नुवन्ति।
- अध्यापकाः मन्दाधिगन्तृभ्यः शैक्षणिकांशानां पौनःपुर्येन विवरणेन आभ्यन्तरकर्मणः परिपूरणार्थं इतोधिकमार्गदर्शनप्रदानेन च विशेषावधानं परिकल्पयन्ति।
- कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयस्य व्याकरणविभागः प्रतिवत्सरं संस्कृतसम्भाषणशिबिरं आयोजयति। एतावत्पर्यन्तं तावशानि दश शिबिराणि आयोजितानि।
- एतावत्पर्यन्तं छात्रेभ्यः विविधविषयेषु अंशेषु ३३ अभ्यासशालाः संगोष्ठ्यश्च सञ्चालिताः।

### प्रगताधिगन्तृभ्यः विशेष-अभ्यासक्रमाः

- प्रगताधिगन्तारः शैक्षणिकांशेषु परिकरांशेषु च प्रवर्तमानानाम् अधिगमार्थं अभ्यासशालासु संगोष्ठीषु संमेलनेषु भागं ग्रहीतुं प्रोत्साहिताः भवन्ति।
- किञ्च प्रगताधिगन्तारः SET/ NET इत्यादिप्रातियोगिकपरीक्षाभ्यः प्रशिक्षणप्रदानेन समुदिताः भवन्ति।
- प्रगताधिगन्तारः महाराष्ट्रराज्यपालकार्यालयेन समायोजितेषु आविष्कार-इत्यादिसंशोधनअभ्यासक्रमेषु राज्यस्तरसंशोधनप्रतियोगितासु भागं ग्रहीतुं प्रोत्साहिताः भवन्ति।
- प्रतिवर्षं संस्कृतसम्भाषणशिबिरं संस्कृतव्याकरणे अभ्यासशालाः च आयोजिताः।
- प्रगताधिगन्तारः स्वीयाभिरुचिमनुरुद्ध्य MOOC अथवा इतराऽधितन्त्र-अभ्यासक्रमाधारेण अध्येतुं प्रोत्साहिताः भवन्ति।
- २०१८-१९ शैक्षणिकसंवत्सरे, द्वौ छात्रौ MOOC अभ्यासक्रमा समापिता।
- २०१९-२० शैक्षणिकसंवत्सरे, द्वादश छात्राः MOOC अभ्यासक्रमा समापिता।
- किञ्च प्रगताधिगन्तारः इतरसंस्कृतविश्वविद्यालयैः सञ्चालितेषु ग्रीष्मकालिकविद्यालयेषु उपस्थातुं प्रोत्साहिताः भवन्ति।

Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्ता: सूचना: उपारोपणीया:	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )
Provide link for additional information अतिरिक्त सूचनानां सम्बन्धित	View Document ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as</a> )

### 2.2.2 Student - Full time teacher ratio

छात्राणां पूर्णकालिकाध्यापकानां च अनुपातः

**Answer:** 8.9

File Description	Document
Any additional information अतिरिक्ता: सूचना: उपारोपणीया:	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/2">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/2</a> )

## 2.3 Teaching- Learning Process

**2.3.1 Student centric methods, such as experiential learning, participative learning and learning through dialogue mode and use of hermeneutics in the teaching of knowledge texts and Kavyas, problem solving methodologies are used for enhancing learning experiences.**

अनुभवात्मकः अधिगमः, सहभागी अधिगमः, संवादपद्धत्या अधिगमः इत्यादयः छात्रकेन्द्रितविधयः, वादपद्धत्या शिक्षणं, शास्त्राणां काव्यानां च पाठने टीकाभाष्यादिपद्धतयः समस्यापरिष्कारविधिविज्ञानानि च अधिगमानुभवसमभिवर्धनाय उपयुज्यन्ते।

**Answer:**

**क०का०सं०विश्वविद्यालयः** सर्वासां अभ्यासक्रमाणां क्रियान्वयनद्वारा छात्रकेन्द्रितपद्धतीः प्रोत्त्रयति। सतताऽधिगमप्रक्रियान्तर्गततया अध्यापकानां छात्राणां मध्ये परस्परसहकारेण नवाचाराऽध्यापनपरिपाट्यः क्रियान्विताः भवन्ति। विश्वविद्यालयस्य नियमाः पाठ्यचर्या च अधिगमाऽनुभवस्य सहायार्थं निर्मिताः। अध्यापनाऽधिगमप्रक्रियासु प्रायोगिकाऽधिगम-प्रातिभाग्यधिगम-समस्यापरिष्कारपद्धतयः समेकीकृताः।

### अधिगमाऽनुभवस्य विकासार्थं छात्रकेन्द्रितपद्धतयः

#### अनुभवान्विताऽधिगमः

ज्योतिषयोगशिक्षाविभागेषु विश्वविद्यालयेन छात्राणां अनुभवान्विताऽधिगमस्य प्रोत्साहनार्थं प्रशिक्षता प्रस्ताविता। योगविभागस्य छात्रैः समाजाय योगप्रशिक्षणस्य उपक्रमः कृतः। छात्राः योगमन्त्रकार्याशालायां बुद्ध्यात्मशरीरेभ्यः ध्यानं इति अभ्यासशालायां, एवमेव यौगिकप्रतिगितेत्याद्यादिषु भागं अग्रहीषुः। योगविभागस्य छात्राः विविधप्रदेशेषु योगशिक्षिराण्यपि आयोजयन्।

**छात्राः** व्याख्यान-प्रशिक्षणातिरेकेनक्षेत्रकर्म-प्रशुक्षिता-संगोष्ठी-सामूहिकसंवादादिषु व्यापारिताः भवन्ति। एताः सर्वाः अपि गतिविधयः अनुभवान्विताऽधिगम-प्रातिभाग्यधिगम-सहयोग्यधिगमार्थलक्षिताः। अधिगमाऽनुभवस्य विकासार्थं समस्यापरिष्कारपद्धतयः अपि उपयुक्ताः।

शिक्षाविभागे शिक्षाऽचार्यपाठ्याक्रमे चतुसाप्ताहिकप्रशिक्षुताअभ्यासक्रमा अन्तर्भूता। शिक्षाऽचार्यच्छात्राः अध्यापकशिक्षासंस्थायां स्वीयप्रशिक्षुताअभ्यासक्रमां समाप्तवन्।

ज्योतिषशास्त्रे ज्योतिषशास्त्रस्य छात्राः ज्योतिषशात्रादिविषयिकासु अभ्यासशालासु सोत्साहं भगमगृह्णन्। ज्योतिषशास्त्रसिद्धान्तानां प्रामुख्यमवगन्तु छात्रैः विविधप्रमुखप्रदेशाः संदर्शिताः।

वास्तुशास्त्रच्छात्राः अपि वास्तुशात्रादिविषयिकासु अभ्यासशालासु भगमगृह्णन्। वास्तुशास्त्रसिद्धान्तानां प्रामुख्यमवगन्तु छात्रैः विविधप्रमुखप्रदेशाः अध्यापकानां साक्षात्मार्गदर्शनेन संदर्शिताः।

**योगस्य छात्राः** अपि विविधाऽधिगमकेन्द्राणां संदर्शनेन तत्रस्थनिपुणैः सह सम्भाषणेन च विषयान् अध्यगच्छन्।

#### प्रातिभाग्यधिगमः

**क०का०सं०विश्वविद्यालयस्य छात्राः** वर्गेषु सम्बद्धविषयेषु प्रष्टुं, पर्यालोचयितुं, वादं कर्तुं च प्रोत्साहिताः भवन्ति। तच्च छात्राणां बौद्धिकाऽभिवृद्धौ उपयुज्यते।

#### संवादपद्धत्या अधिगमः

वर्गेषु अध्यापकैः छात्राः संवादे भागं ग्रहीतुं प्रोत्साहिताः भवन्ति। तेन छात्राणां वादे भागग्रहणे भीतिरपगच्छति। कदाऽपि अध्यापनं एकपक्षीयं न भवति।

#### ज्ञानप्रदग्रन्थानां काव्यानान्नं पाठने निर्वचनपद्धतेः उपयोगः

छात्राणां परिवृद्ध्यर्थं अध्यापकाः पद्यानां शास्त्रग्रन्थानान्नं पाठने निर्वचनपद्धतेः उपयोगं कुर्वन्ति।

#### समस्यापरिष्करणपद्धतयः

पाठ्यविषयेभ्यः विविधाः प्रयोगात्मकसमस्याः परिष्काराऽन्वेषणार्थं छात्रेभ्यः प्रदीयन्ते। योग-ज्योतिष-शिक्षाविभागाः एतादृशीं पद्धतिम् अवलम्बन्ते।

विश्वविद्यालयस्य सर्वेऽपि विभागाः पठनपाठनप्रक्रियां छात्रकेन्द्रितां साधयितुं अध्यादेशं अभ्यगृह्णन्। विश्वविद्यालयः विकल्पाधारितश्रेयोऽङ्गप्रणालीं अनुसरति। केचन विभागाः शोधप्रबन्धं प्रकल्पयन्ति, यच्च पाठ्यपत्रपाठ्यचर्यायाः अनिवार्यतया अपेक्षितांशः। अनेन छात्राणां प्रयोगाऽनुभवः प्रायोगाऽधिगमश्च विकसितो भवति।

गुरुकुलपरिसरे प्रतिशुक्रवारं धिषणापरिषद् आयोज्यते। छात्राः शास्त्रार्थं, वादविवादस्पर्धासु, काव्यपाठान्तरेषु, शास्त्रकण्ठपाठस्पर्धासु, शास्त्रपरिप्रच्छस्पर्धाद्यासु सोत्साहं भागं गृह्णन्ति।

प्रसिद्धवक्तृणां व्याख्यानानि तु विश्वविद्यालयस्य नियतअभ्यासक्रमेषु अन्यतमा।

**आध्यापकेभ्यः** छात्रेभ्यश्च छात्रकेन्द्रितपद्धतिः परिवर्तिताऽधिगमः/ सूचनासम्प्रेषणप्रदौगीक्या सुपोषिताऽधिगमः/अधितन्त्राधिगमः/समन्विताऽधिगमः इत्याद्याधिगमपद्धतीनां विश्वविद्यालये उपयुज्यमानानां भाण्डागारस्योपचयरूपा भवति। एतदतिरिच्य छात्रेभ्यः पाठ्यचर्या/पाठ्यचर्यातिरिक्तावकाशाः, अन्तर्जाल/स्फूर्तकक्षा/माध्यमसमूहः, अध्यापकप्रदत्ताऽधिगमावकाशादिः परिकल्प्यते।

File Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्तसूचनानां कृते सन्धानम्	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )
Link for Additional Information अतिरिक्ताः सूचनाः उपारोपणीयाः	<a href="#">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as</a> )

### 2.3.2 Percentage of teachers using ICT for effective teaching with Learning Management Systems (LMS), E-learning resources etc.

अधिगम-प्रबन्धन-प्रणाली(अ.प्र.प्र)-वैद्युत-अधिगम-संसाधन(वै.अ.स)-प्रभृतिभिः सह सूचना-संप्रेषण-प्राविधिकीं (सू.सं.प्रा) प्रभाविशिक्षणार्थम् उपयुज्जताम् अध्यापकानां प्रतिशतता।

**Answer:** 75.61

#### 2.3.2.1 Number of teachers using ICT

सूचना-सम्प्रेषण-प्राविधिकीम् (सू.सं.प्रा) उपयुज्जताम् अध्यापकानां सङ्ख्या

Answer: 31

File Description	Document
------------------	----------

<p>Upload List of teachers (using ICT for teaching) based on Data Template</p> <p>दत्तांशप्रारूपाधारेण सूचना-संप्रेषण-प्राविधिकी (सू.सं.प्रा) (अ.प्र.प्र., वै.अ.सं) उपयुक्ताम् अध्यापकानां सूची उपारोपणीया</p>	<p><a href="#">View Document</a> (<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10561.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10561.pdf</a>)</p>
<p>Upload any additional information</p> <p>अतिरिक्ता: सूचना: उपारोपणीया:</p>	<p><a href="#">View Document</a> (<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10562.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10562.pdf</a>)</p>
<p>Provide link for webpage describing the "LMS/ Academic management system"</p> <p>जालपुटस्य सन्धानं दीयतां यत्र अधिगम-प्रबन्धन-प्रणाली (अ.प्र.प्र) वैद्युत-अधिगम-संसाधनानां (वै.अ.स) विवरणं लभ्यते</p>	<p><a href="#">View Document</a> (<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.a">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.a</a>)</p>

### 2.3.3 Ratio of mentor to students for academic and stress related issues (preceding academic year data)

शैक्षिकसमस्याविषये, उद्वेगविषये च छात्राणां कृते उपलब्धानाम् उपदेष्टणाम् अनुपातः (प्रगतवर्षस्य दत्तांशः)

**Answer:** 14.6

#### 2.3.3.1 Number of mentors

उपदेष्टणां सङ्ख्या

Answer: 25

File Description	Document
Upload year-wise list of number of students, full time teachers and mentor/mentee ratio   छात्राणां तथा पूर्णकालिकाध्यापकानां वार्षिकी सूची तथा उपदेष्ट-उपदेशयानामनुपातश्च उपारोपणीयः	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10</a>

**2.3.4 University encourages the Gurukula method of teaching/ Pathashalas/ Traditional Oriental Learning System (TOLS)/ Gurukula/ Shastrapreethas**

**विश्वविद्यालयः गुरुकुलपद्धत्या अध्यापनं/ पाठशालाः/ परम्परागतप्राच्याधिगमप्रणालीः/ गुरुकुलानि/ शास्त्रार्थपीठानि च पोषयति।**

**Answer:**

**कविकुलगुरु-कालिदास-संस्कृत-विश्वविद्यालयः गुरुकुलपद्धत्या अध्यापनं प्रोत्साहयति।**

अधोनिर्दिष्टअभ्यासक्रमाः गुरुकुलपद्धत्या अध्यापनेन सह उपलभ्यन्ते –

- प्राक्शास्त्री
- समानितशास्त्री (B.A. Hons) – साहित्यं, वेदः, व्याकरणम्, दर्शनम्, वेदाङ्गज्योतिषम्
- आचार्य

**परिसरे गुरुकुलछात्राणां दैनन्दिनोपविधयः**

1. प्रातः ५ वादने दिनस्याऽरम्भः
2. प्रातः ६ तः ७ वादनपर्यन्तं योगाभ्यासः
3. शास्त्रपाठनं, श्लोकपाठनं, गीतापाठादिकम्
4. प्रत्यहं कलाशाला प्रतनया आरभ्यते

गुरुकुले, छात्रेभ्यः धिषणापरिषत् प्रतिशुक्रवारं सञ्चाल्यते। छात्राः गुरुकुलाऽध्यापकैः सह शाङ्कराचार्यजयन्तीं, वात्मीकीजयन्तीं च सभाजयन्ति। गुरुकुले छात्रानुद्विश्य प्राचीनशास्त्रपण्डितानां अतोथिव्याख्यानानि सञ्चाल्यन्ते।

**यद्यपि विश्वविद्यालयः विशेषतया संस्कृतविश्वविद्यालयः, तथापि क०का०स०वि सङ्गणकशास्त्रं, व्यवस्थापन, एवं अन्यविषयेष्वपि अभ्यासक्रमाः परिकल्प्यन्ते।**

### विश्वविद्यालयः नूतनअभ्यासक्रमाः अप्रवेशयत् यथा –

- मातृकाविज्ञाने, पुरालेखनविज्ञाने पदविका अभ्यासक्रमा
- प्राचीनभारतपर्यावरणविज्ञाने, वास्तुशास्त्रे पदविका अभ्यासक्रमा, योगविज्ञाने वेदाङ्गज्योतिषादौ उन्नतपदविका अभ्यासक्रमा
- विश्वविद्यालयः पौरोहित्य-कर्मकाण्डादौ कनीयस्याः ज्येष्ठायाश्च पदविका अभ्यासक्रमायाः मान्यतां ददाति
- संस्कृतागम-योगसेतु-कीर्तनादिविषयक-पाठ्यपत्रेभ्यः अपि विश्वविद्यालयः मान्यतां ददाति

File Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्ताः सूचनाः	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )
Link for additional Information अतिरिक्तसूचनानां कृते सन्धानम्	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as</a> )

### 2.4 Teacher Profile and Quality

#### 2.4.1 Average percentage of full time teachers against sanctioned posts during the last five years

अनुमोदितानि पदानि लक्ष्यीकृत्य गतेषु पञ्चसु वर्षेषु नियुक्तानाम् अध्यापकानां मध्यमानस्य प्रतिशतता।

**Answer:** 71.43

File Description	Document
------------------	----------

Institutional data as per Data	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )
--------------------------------	---

Template(सास्थानेकदत्ताशः।)	
Any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )

**2.4.2 Average percentage of full time teachers with Ph.D. during the last five years**

गतेषु पञ्चसु वर्षेषु, विद्यावारिधि: (पीएच.डी) इत्युपाधिमतां पूर्णकालिकाध्यापकानां मध्यमानस्य प्रतिशतता।

**Answer:** 76.91

**2.4.2.1 Number of full time teachers with Ph.D. year-wise during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु, विद्यावारिधि: (पीएच.डी) इत्युपाधिमतां पूर्णकालिकाध्यापकानां वार्षिकसङ्ख्या।

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
21	20	19	19	12

File Description	Document
List of number of full time teachers with PhD and number of full time teachers for 5 years (Data Template) गतेषु पञ्चसु वर्षेषु विद्यावारिधिमतां पूर्णकालिकाध्यापकानां तथा पूर्णकालिकाध्यापकानान्न सूची	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1</a> )
Any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1</a> )

**2.4.3 Average teaching experience of full time teachers in number of years**

पूर्णकालिकाध्यापकानाम् अध्यापनानुभवस्य वर्षप्रमाणेन मध्यमानम्

**Answer:** 6.54

**2.4.3.1 Total experience of full-time teachers**

पूर्णकालिकाध्यापकानाम् अध्यापनानुभवस्य समष्टिसङ्ख्या

Answer: 268

File Description	Document
List of Teachers including their PAN, designation, dept and experience details (Data Template) आयकरसङ्ख्या-पदवी-विभाग-अनुभवानां विवरणसहिता अध्यापकसूची	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/TeacherExperienceDetails.xlsx">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/TeacherExperienceDetails.xlsx">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/TeacherExperienceDetails.xlsx</a> )
Any additional information अतिरिक्ताः सूचनाः	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/AdditionalInformation.xlsx">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/AdditionalInformation.xlsx">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/AdditionalInformation.xlsx</a> )

**2.4.4 Average percentage of full time teachers who received awards, recognition, fellowships at State, National, International level from Government recognised bodies during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु राज्य-राष्ट्र-अन्ताराष्ट्रस्तरेषु, सर्वकार-सर्वकाराभिज्ञातनिकायैः पुरस्कारं प्राप्तवतां पूर्णकालिकाध्यापकानां मध्यमानस्य प्रतिशतता।

**Answer:** 18.07

**2.4.4.1 Number of full time teachers receiving awards from state/ national/ international level from Government recognised bodies year-wise during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु राज्य-राष्ट्र-अन्तराष्ट्रस्तरेषु, सर्वकार-सर्वकाराभिज्ञातनिकायैः पुरस्कारं प्राप्तवतां पूर्णकालिकाध्यापकानां वार्षिकसङ्ख्या।

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
8	5	4	2	4

File Description	Document
Institutional data: as per Data Template सांस्थानिकदत्तांशः देयः (दत्तांशप्रारूपम्)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )

e-copies of award letters (scanned or soft copy) पुरस्कारसम्बद्धानां पत्राणां वैद्युतप्रतिलिपयः	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )
---	---

**2.4.5 Average percentage of full time teachers from other States against sanctioned posts during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु अनुमोदितेषु पदेषु अन्यराज्येभ्यः नियुक्तानां पूर्णकालिकाध्यापकानां मध्यमानस्य प्रतिशतता।

**Answer:** 33.14

**2.4.5.1 Number of full time teachers from other states year-wise during the last five years -**

विगतपञ्चवर्षेषु अन्यराज्येभ्यः नियुक्तानां पूर्णकालिकाध्यापकानां वार्षिकसङ्ख्या -

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
13	12	11	11	11

File Description	Document
List of full time teachers from other state and state from which qualifying degree was obtained (Data Template) अन्यराज्येभ्यः नियुक्तानां पूर्णकालिकाध्यापकानां सूची। राज्यस्य नामसहिता यतः तैः प्रमाणपत्रं प्राप्तम्। (दत्तांशप्रारूपम्)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10</a> )
Any additional information अतिरिक्ता सूचना:	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10</a> )

**2.4.6 University has devised a mechanism to enable the young faculty to learn shastras under learned Gurus. Specify the names of Gurus from whom the teachers/ faculty members have studied Shastras/ Veda Shakhas.**

विश्वविद्यालयः युवाध्यापकान् वरिष्ठविदुषां सन्ति शास्त्राध्ययनाय प्रोत्साहयति। गुरुणां नामानि सूचयन्तु येभ्यः अध्यापकाः शास्त्राणां वेदशाखानां वा पारम्परिकम् अध्ययनमकर्वन्।

Answer:

युवाध्यापकाः संशोधनच्छात्राश्व विरिष्ठाऽध्यापकेभ्यः शास्त्राण्यधीयते।

शास्त्रग्रन्थान् अध्यापयतां केषाञ्चिदध्यापकानां नामानि –

अध्यापकस्य नाम	गुरोः/मार्गनिर्देशकस्य नाम	शास्त्रं/शास्त्राणि
डॉ. राधवेन्द्र भट्टः	आचार्य. विरूपाक्ष जड्हीपालः, राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः	साहित्यम्
डॉ. आशिष. जे	डॉ. कृष्णश्वर ज्ञा, राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः	फलित-ज्योतिषम्
डॉ. प्रगती दीक्षित्	आचार्य. नवीन होळ्ळा, गुरुवायूर परिसरः, रा०सं०सं, नवदेहली  आचार्य प्रह्लाद. आर. जोशी, राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः	न्यायः, वेदान्तः  साहित्यम्, शिक्षाशास्त्रम्
श्रीनिवासः. जे	डॉ. ए. वेङ्कटराधेश्यमः, एस.वि.वैदिकविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः  डॉ. आर. मणिद्राविडः, मद्रास संस्कृफित कलाशाला, मैलापूर, चेन्नै	न्यायशास्त्रम्  अद्वैतवेदान्तः, मीमांसा, व्याकरणम्
डॉ. धीरजकुमारपाण्डेयः	डॉ. सरोज. कुमार पड़ि, काशीहिन्दुविश्वविद्यालयः, वाराणसी	दर्शनम्
अमितभार्गवः	आचार्य. देवेन्द्रनाथपाण्डेयः, श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयः, वेरावल् सोमनाथ्, गुजरात्	वेदः
कार्तिकभागवत्	आचार्य. वेङ्कटरामन् बि.वि., कर्नाटकसंस्कृतविश्वविद्यालयः, बेङ्गलूरु, कर्नाटक  आचार्य. शम्भुनाथभट्टः	न्याय-वैशेषिकः  व्याकरणम्

श्रद्धा उपाध्ये	आचार्य. मधुसूधन् पेत्रा, कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयः, रामटेकम्	दर्शनसास्त्रम्
डॉ. पल्लवी कवले	आचार्या. नन्दा पूरी, कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयः, रामटेकम्	साहित्यम्

कुलगुरुवः अध्यापकवृन्दश्च शोधच्छात्रान् व्याकरण-दर्शन-योग-ज्योतिष-साहित्यादिशास्त्राणि अध्येतुं सर्वदा प्रोत्साहयन्ति प्रेरयन्ति च।

File Description	Document
------------------	----------

Upload any additional information अतिरिक्तसूचनानां कृते सन्धानम्	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a>
Link for additional Information अतिरिक्ताः सूचनाः उपारोपणीयाः	<a href="#">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as</a> )

**2.4.7 Qualified faculty are available for new programmes/ emerging areas of study (computational linguistics, Computational Sanskrit, Translation Studies, Comparative Philosophy, Comparative Aesthetics, Yogic Science, Yoga Darshan, Samskrit Journalism, Sanskrit manuscriptology, Management, Jurisprudence, Cultural tourism, Temple Culture and Administration, Vastushastra, Medicinal Astrology etc.)**

नूतनपाठ्यक्रमाणाम् उदयमान-क्षेत्राणां (सङ्ग्नानकीय-भाषाशास्त्रं, सङ्ग्नानकीय-संस्कृतम्, अनुवादाध्ययनं, तुलनात्मकदर्शनं, तुलनात्मकं सौन्दर्यशास्त्रं, योगविज्ञानम्, योगदर्शनं, संस्कृतपत्रकारिता, संस्कृतमातृकाशास्त्रम्, प्रबन्धनशास्त्रं, विधिशास्त्रं, सांस्कृतिकयात्रिकं, देवालयसंस्कृतिः प्रशासनं च, भैषज्यज्योतिषं, वास्तुशास्त्रम् इत्यादीनाम्) अध्यापनाय योग्यतावन्तः अध्यापकाः उपलभ्यन्ते।

### **Answer:**

संस्कृतवाङ्मये उन्नतविद्यामतिरिच्य विश्वविद्यालयःतादशीं विद्याव्यवस्थां रचयितुं प्रेरयितुं च कठिबद्धः, या मानवसंवेदनानां दृक्पथां च संस्करणे क्षमा स्यात्, येन राष्ट्रिययोगदानं सिद्ध्यति। एवमेव वैज्ञानिकप्रकृतिं, मानसिकस्वातन्त्र्यम् एवमेव एषु विषेशाऽग्रहः –

छात्राऽध्यापकयोः मध्ये समीचीनः सम्बन्धः

नूतन पठन-प्रयोग-पद्धतिः यत्र सत्यकौतूहलं, जिज्ञासा, स्वयंशासनं, मौलिकांशाः भवन्ति विविधविषयविभागानां अभिवृद्धिः, न केवलं भौतिक-हेतुबद्धदृष्टिमेव, अपि तु उन्नतस्तरचेतनावस्थामपि योजयति।

नूतनअभ्यासक्रमाभ्यः समर्थाऽध्यापकाः सिद्धाः। विश्वविद्यालयः योगविज्ञाने, योगदर्शने, मातृकाविज्ञाने, वास्तुशास्त्रे, व्यवस्थापन इत्यादिविषयेषु नूतनअभ्यासक्रमाः कल्पयति।

अभ्यासक्रमाणां नाम –

विद्यावारधिः (PhD) – साहित्य-व्याकरण-वेद-दर्शन-योग-वेदाङ्गज्योतिष-शिक्षाः

विशिष्टाचार्यः (MPhil) – साहित्य- व्याकरण-वेद-दर्शन-योग-वेदाङ्गज्योतिष-शिक्षाः

आचार्यः (MA) – योगशास्त्र-संस्कृतनानाविषयविभाग-ज्योतिर्विज्ञानानि

MSc – योगविज्ञानम्

आधुनिकअभ्यासक्रमाः – MA (प्रजाप्रशासनम्), MSW, BBA, BCA, Med

अध्यापकानां नामानि तेषां नैपुण्यांशाः –

अध्यापकस्य नाम	नैपुण्यांशः/शाः
आचार्या. वरखेडी	सङ्ग्नानक-भाषाविज्ञानम्
आचार्या. वरखेडी	सङ्ग्नानक-संस्कृतम्
आचार्या. पूरी, आचार्या. होले, आचार्या. पेन्ना	अनुवादशास्त्रम्
आचार्य. वरखेडी, आचर्य पेन्ना	तुलनात्मकतत्त्वशास्त्रम्
आचार्य. पेन्ना, डॉ. कलापिनी अगस्ती, श्री मिथिलेश भाकरे	योगविज्ञानम्
आचार्य. पेन्ना, डॉ. कलापिनी अगस्ती, डॉ. आर. करन्दिकर	योगदर्शनम्
डॉ. रेणुका बोकारे	संस्कृतपत्रकारशास्त्रम्

आचार्य. सि.जि.विजयकुमारः, डॉ. हरेकृष्णा अगस्ती, डॉ. गोखले, आचार्य. पेन्ना	संस्कृतमातृकाशास्त्रम्
आचार्य. वरखेडी	Management
आचार्य. वरखेडी	Jurisprudence
आचार्य. सि.जि. विजयकुमारः	सांस्कृतिकपर्यटनम्
आचार्य. के पाण्डेय, डॉ. मराठे, डॉ. गोखले	आलयसंस्कृतिः एवं प्रशासनम्
आचार्य. के पाण्डेय, डॉ. मराठे, डॉ. गोखले	वास्तु एवं वैद्य ज्योतिषम्

◀ ▶

File Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्ता: सूचना: उपारोपणीया:	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )

Link for additional Information अतिरिक्तसूचनानां कृते सन्धानम्	<a href="#">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as</a> )
--	---

**2.4.8 Specify the names of Shastra-Chudamani/ Emeritus/ Adjunct Faculty/ Fellows/ Visiting Professors/ Post Doctoral Fellows on the rolls of the University.**

विश्वविद्यालयेन सह सम्बद्धानां शास्त्रचूडामणिविदुषां, राष्ट्रस्तरीयाचार्याणाम्, अतिथ्याचार्याणां, संयोजिताचार्याणां, प्रतिष्ठिताचार्याणां, विद्यावारिध्युत्तरशोधरतानां विदुषां च नामानि सूचयन्तु।

**Answer:**

**संशोधका: –**

**१. गौरव कडलाड – योगविभागः**

**२. जयन्त थूल – शिक्षाविभागः**

**३. रश्मी कुमात**

**४. सुवर्णा केवटे**

**५. श्रीवरादा माळगे**

**६. वेदश्री आरवीकर**

**७. प्रज्ञा करकरे**

**८. सत्यजित खताल**

**९. अनुज शर्मा**

**१०. सोनाली हडके**

**११. वर्षा मासुरकर**

**१२. विजयालक्ष्मी खरबे**

**१३. कल्याणी मुजुमदार**

**संदर्शनाऽचार्यः – कार्यान्वितः**

File Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्तसूचनानां कृते सन्धानम्	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )
Link for additional Information अतिरिक्ताः सूचनाः उपारोपणीयाः	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as</a> )

**2.4.9 Specify the systems adopted to recharge academically and rejuvenate teachers (e.g. learning with traditional Gurus, providing research grants,**

*study leave, nomination to national/ international conferences/ seminars, in-service training, organizing national/ international conferences, vakyarth-Sadhas, Shastrtha-Sabha, Shastra-Pareeksha, Shastra-spardha/ Samskrita-Kavi-Samavaya (Sanskrit Poets' Meet) etc.)*

अध्यापकान् शैक्षिकरूपेण पुनर्नवीकर्तुम् अभिगृहीताः व्यवस्थाः सूचयतु- यथा-पारम्परिकगुरुणां सविधे अध्ययनम्, अनुसन्धानानुदानप्रदानम्, अध्ययनावकाशप्रदानम्, राष्ट्रीय/ अन्ताराष्ट्रीयसम्मेलने नामनिर्देशनम्/ सेवारत्प्रशिक्षणं, राष्ट्रीय/ अन्ताराष्ट्रीयसम्मेलनस्य आयोजनं, वाक्यार्थसभाः, शास्त्रार्थसभाः, शास्त्रपरीक्षाः, शास्त्रस्पर्धाः, संस्कृतकवि-समवायः इत्यादयः।

### Answer:

विश्वविद्यालयेन बहवः उत्साहप्रवर्धकाः अभ्यासक्रमाः सञ्चाल्यन्ते। विश्वविद्यालयस्य अध्यापकेभ्यः सङ्गोठयः, अभ्यासशालाः, संमेलनादीनि राष्ट्रीय-अन्तर्राष्ट्रीयस्तरे स्वीयविषयेषु नूतनांशेषु च सञ्चालयितुं सम्पुर्णस्वतन्त्रं दीयते। नियमानुरोधेन तदर्थं धनादिकमपि विश्वविद्यालयेन व्यवस्थाप्यते।

विश्वविद्यालयः अध्यापकान् सङ्गोष्ठ्यादिषु भागं ग्रहीतुं प्रोत्साहयति। एतदर्थं अध्यापकेभ्यः आर्थिकसाहाय्यं कल्पयितुं विश्वविद्यालयेन प्रबन्धव्यवस्था परिकल्पिता। अध्यापकगणः राष्ट्रीय/अन्तर्राष्ट्रीय-संगोष्ठी-संमेलन-अभ्यासशालादिषु भागं ग्रहीतुं/शोधपत्रं समर्पयितुं मार्गव्यवधाप्रविधिं नियोगविरामं च उपयोक्तुं शक्नोति। एतद्विषयकः निर्णयः BOD सभायां निश्चितः।

- विश्वविद्यालयः संशोधनस्य प्रोत्त्रयनार्थं संशोधनपरियोजनाभ्यः आर्थिकसाहाय्यं परिकल्पयति
- अध्यापकेभ्यः Refresher, Orientation, स्वल्पकालिकपाठ्यपत्रादि-सेवाप्रशिक्षणं परिसमापयितुं अनुमतिः दीयते
- अध्यापकगणः 'सङ्क्रमणोत्सव' नाम्नि वार्षिकसांस्कृतिकोस्त्वे सोत्साहं अभ्यासरताः भवन्ति
- अध्यापकगणः छात्रेभ्यः शास्त्रभाषणस्पर्धा, शास्त्रार्थकण्ठपाठस्पर्धा, शास्त्रशलाकस्पर्धा च निरवहत्
- अध्यापकगणः मासिकीं शास्त्रार्थसभां निरवहत्। शास्त्रार्थसभायां शास्त्रसम्बद्धाः विषयाः चीयन्ते। चितेषु विषयेषु अध्याकाः छात्राश्च वाक्यार्थं कुर्वन्ति।
- शास्त्रसभायां व्याकरण-दर्शन-योग-ज्योतिष-साहित्यादि-भारतीयप्राचीनशास्त्रेषु कृतभूरिपरिश्रमाः विद्वांसः अपि व्याख्यानार्थं आहूयन्ते। तेषां उपदेशोत्तरं छात्राः स्वीयप्रश्नानुपस्थाप्य अध्यापकगणेन आहूतविदुषा च सह चर्चा कुर्वन्ति।
- अध्यापकगणेन शास्त्रशलोकाऽन्ताक्षर्या, अष्टाध्यायीसूत्राऽन्ताक्षर्या च परिप्रच्छा सञ्चाल्यते। विश्वविद्यालयः अन्यसंस्थाभिः सञ्चाल्यमानासु एतादशस्पर्धासु भागं ग्रहीतुं छात्रान् प्रोत्साहयति।
- संस्कृतसाहित्यविभागेन संस्कृतकविसम्मेलनं सञ्चाल्यते। अन्यसंस्थाभिः सञ्चाल्यमानेषु संस्कृतकविसम्मेलनेषु विश्वविद्यालयस्य अध्यापकगणः भागं गृह्णाति। Lockdown कालव्यवधौ विश्वविद्यालयेन सञ्चालिते अधितन्त्रसंस्कृतकविसम्मेलने आ भारतात् वरिष्ठाः प्रसिद्धाश्च संस्कृतकवयः उपस्थिताः सोत्साहन्ते भागमगृह्णन्।

ग्रन्थ Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्ता: सूचना: उपारोपणीया:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a>

Link for additional Information अतिरिक्तसूचनानां कृते सन्धानम्	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as</a> )
--	--

**2.4.10 Specify the names of faculty imparting indepth shastra knowledge/ Avadhana/ shastrartha to the students and encouraging them to take various shastra exams conducted by different organisations in addition to regular teaching.**

नित्याध्यापनातिरिक्तत्वेन छात्राणां कृते विविधसंस्थाभिः सञ्चालितासु शास्त्रार्थपरीक्षासु स्पर्धासु च भागं ग्रहीतुं शास्त्रार्थेषु अवधानकलायां विशेषप्रशिक्षणं प्रददताम् अध्यापकानां विषये विवरणं प्रयच्छत।

**Answer:**

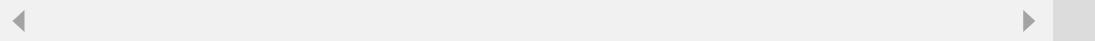
साधारणाऽध्यापनाऽतिरिक्तत्वेन छात्रेभ्यः शास्त्रार्थविज्ञानं/अवधानं/शास्त्रार्थं बोधयितुं अन्यसंस्थाभिः सञ्चाल्यमानशास्त्रार्थपरीक्षासु भागं ग्रहीतुं च अध्यापकाः छात्रान् प्रोत्साहयन्ति। तेषां नामानि

१. आचार्य. सि.जि. विजयकुमारः
२. आचार्य. मधुसूधन पेत्रा
३. आचार्य. नन्दा पुरी
४. आचार्य. कविता होले
५. डॉ. पराग जोशी
६. डॉ. राजेन्द्र जैन्
७. डॉ. जयवन्त चौधरी
८. डॉ. हरेकृष्ण अगस्ती
९. डॉ. कलापिनी अगस्ती
१०. डा. रेणुका करन्दिकर्
११. आचार्य. कृष्णकुमार पाण्डेय

१२. डॉ. प्रसाद गोखले

१३. डॉ. दिनकर मराठे

- साधारणाऽध्यापनेन सह अध्यापकगणः छात्रान् प्रोत्साहयितुं शास्त्रशालाकस्पर्धा, शास्त्रार्थसभां, श्लोकान्ताक्षरीस्पर्धा, अष्टाध्यायीसूत्रान्ताक्षरीस्पर्धा च नियमेन सञ्चालयति
- अध्यापकगणः संस्कृतशास्त्रास्पर्धाभ्यः छात्रान् सज्जीकुर्वन्ति। विश्वविद्यालयः शास्त्रकण्ठपाठे, शास्त्रभाषणे, शास्त्रशालाकायां, वाकार्थदिषु भागं ग्रहीतुं छात्रान् सर्वदा प्रोत्साहत्यति
- अखिलभारतस्तरे विश्वविद्यालयः संस्कृतनाटक-गान-परिप्रच्छ-अन्ताक्षर्यादिविविधस्पर्धासु प्रतिवत्सरं भागमग्रहीत।
- छात्राः अन्यसंस्कृतविश्वविद्यालयैः सञ्चालिते शास्त्रशिक्षिरे, ग्रीष्मकालिकविद्यालये, संस्कृतप्रशिक्षुतायां, शास्त्रप्रशिक्षणे भागमगृह्णन्। साधारणाऽध्यापनातिरेकेण विश्वविद्यालयः छात्रेभ्यः शास्त्रपरीक्षाः, अवधान-संस्कृतशिक्षिर-संस्कृतप्रशिक्षण-संस्कृतअभ्यासशालादि-विविधअभ्यासक्रमाः, स्पर्धाः च आयोजयति।



File Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्ताः सूचनाः उपारोपणीयाः	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )
Link for additional Information अतिरिक्तसूचनानां कृते सन्धानम्	View Document ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as</a> )

## 2.5 Evaluation Process and Reforms

### 2.5.1 Average number of days from the date of last semester-end/ year-end examination till the declaration of results during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु, षाण्मासिक्या: वार्षिक्या: च परीक्षायाः अन्तिमदिनाङ्कात् परीक्षापरिणामघोषणादिनाङ्कं यावत् दिनानां सङ्ख्यायाः मध्यमानम् -

**Answer: 20.6**

2.5.1.1 Number of days from the date of last semester-end/ year-end examination till the declaration of results year-wise during the last five years.

विगतपञ्चवर्षेषु, षाण्मासिक्या: वार्षिक्या: च परीक्षाया: अन्तिमदिनाङ्कात् परीक्षापरिणामघोषणादिनाङ्कं यावत् दिनानां वार्षिकसङ्ख्या।

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
12	25	22	21	23

File Description	Document
List of Programmes and date of last semester and date of declaration of results (Data Template) पाठ्यक्रमसूची, अन्तिमषाण्मासिक्या: दिनाङ्कः, परीक्षापरिणामघोषणादिनाङ्कश्च (दत्तांशप्रारूपम्)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSD/2019-20/ProgrammeList.xlsx">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSD/2019-20/ProgrammeList.xlsx</a> )
Any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSD/2019-20/AdditionalInformation.xlsx">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSD/2019-20/AdditionalInformation.xlsx</a> )

**2.5.2 Average percentage of student complaints/ grievances about evaluation against total number appeared in the examinations during the last five years.**

विगतपञ्चवर्षेषु, परीक्षासु सम्मिलितेषु छात्रेषु मूल्याङ्कनविषये अभियाच्चाम्/ अभियोगं वा कृतवतां छात्राणां मध्यमानस्य प्रतिशतता।

**Answer: 2.02**

2.5.2.1 Number of complaints/ grievances about evaluation year-wise during the last five years.

विगतपञ्चवर्षेषु, परीक्षासु सम्मिलितेषु छात्रेषु मूल्याङ्कनविषये अभियाच्चाम्/ अभियोगं वा कृतवतां छात्राणां वार्षिकी सङ्ख्या।

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
5	12	2	5	7

File Description	Document
Institutional data as per Data Template (सांख्यानिक दत्तांशः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )
Any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )

### **2.5.3 Average percentage of applications for revaluation leading to change in marks**

पुनर्मूल्यांकनाय प्राप्तानाम् आवेदनानां प्रतिशतं मध्यमानस्य मानं, यत्र अङ्कानां परिवर्तनं जातम्।

Answer: 8.62

2.5.3.1 Number of applications for revaluation leading to change in marks year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु पुनर्मूल्यांकनाय प्राप्तानाम् आवेदनानां वार्षिकी सङ्ख्या, यत्र अङ्कानां परिवर्तनं जातम्।

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
05	14	04	05	08

2.5.3.2 Number of revaluation applications year-wise during the last five years.

विगतपञ्चवर्षेषु पुनर्मूल्यांकनाय प्राप्तानाम् आवेदनानां वार्षिकी सङ्ख्या

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
78	112	55	61	92

File Description	Document
Any additional information अतिरिक्ताः सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/2">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/2">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/2</a> )

#### **2.5.4 Positive impact of reforms on the examination procedures and processes including IT integration and continuous internal assessment on the examination management system.**

**परीक्षाप्रबन्धनप्रणाल्या:** परीक्षापद्धते: सूचनाप्रविधेश्व निरन्तरम् आन्तरिकपरीक्षणस्य च अनुकूलः प्रभावः अनुभूयते।

Answer:

- विश्वविद्यालयः परीक्षाप्रक्रियायां सूचनाप्राद्यौकिक्याः संयोजनेन निरन्तरं परिष्काराः साधयति।
- आन्तराङ्गिकमूल्याङ्कनप्रणालीषु घटकेषु च निरन्तरं परिष्काराः क्रियान्विताः भवन्ति
- आन्तराङ्गिक-सूचनाप्रद्यौगिक-सौविध्यसहकारेण परीक्षाप्रक्रिया सर्वाशेन स्वयंचलिततया सम्पादिता।

**परीक्षाप्रक्रिया:**

क०का०सं०विश्वविद्यालये आ अर्धसत्रात् नानाविधमूल्याङ्कनपद्धतीभिः सह समर्थ-निरन्तर-मूल्याङ्कन-प्रणाली विद्यते। कलाशाला-परीक्षा-प्रक्रोष्टेन अध्यापकवृन्देन च सह विश्वविद्यालयस्य परीक्षाविभागेन परीक्षानिर्वहणस्य, परिणामानामुद्घोषणस्य, उपाधीनं पदविकानां च प्रदानस्य च प्रक्रियायाः नियन्त्रणं क्रियते। गतेषु पञ्चवर्षेषु विविधाः परिष्काराः कार्यान्विताः, यासां च सत्प्रभावः परीक्षाप्रक्रियायां दरीदश्यते।

**-अर्धसत्रान्तपरीक्षानां केन्द्रीकृतनिर्वहणम्**

आन्तराङ्गिक-अर्धसत्रान्तपरीक्षानां उपावेशनं निरीक्षणं च संस्थास्तरे केन्द्रीकृतं विद्यते। अनेन मानवसंसाधनानां संविनियोगः, अप्रमादस्य वृद्धिः, परीक्षानां सुनायासनिर्वहणं च साधितम्।

- परीक्षाव्यवस्थाया: स्वयंचालनम् – MKCL इत्यनेन ERPS Software System इति निर्मितम्। तस्मिन् अधोनिर्दिष्टाः अंशाः उपयुज्यन्ते।
- समेकीकृत-दूरविद्या-साधारण-सहिताः सर्वा अपि अभ्यासक्रमाः अनेन समर्थते।
- छात्राणां नामाङ्कनं पञ्जीकरणं च।
- पञ्जीकरणस्य निरसनम्।
- छात्राणां सत्यसाधनम्।
- विविधमूल्याङ्कनघटकांशेषु अङ्कदानप्रक्रियायां नमनीयता।
- यस्य कस्यापि अभ्यासक्रमस्य निर्वहणे नमनीयता।
- अङ्कानाम् अनुमोदनम्; छात्रेण सत्यसाधनम् एवमेव समीकर्तुं अभ्यर्दनम्।
- प्रतिशत-श्रेण्याधारितमूल्याङ्कनस्य समर्थनम्।
- छात्राणां परिमार्गाणम्।
- परिणामाणां संचयनम् उद्घोषणम् च।
- उपाधीनां, प्रगतिपत्राणां, प्रतिलिपीनां च मुद्रणम्।
- अध्यापकेभ्यः, UGC इत्यादि-प्रशासननियन्त्रणमण्डलीभ्यः प्रतिवेदनानां निर्माणम्।
- अधितन्त्र-अर्धसत्र/प्रतिमान-शुल्क-धनदानम्।
- प्रवेशव्यवस्थया सह निरातङ्कं सम्बन्धः।

नियोजनेन परीक्षाविभागस्य सामर्थ्यं, पारदर्शिता सुसंवर्धिता। एवमेव अन्येषामपि अध्यापकनां मातापितृणां च कार्यनिश्चादनस्य अवगमनार्थं समीचिनव्यपस्था परिकल्पिता भवति।

#### गृहनियोजनानि

- सर्वेष्वपि अभ्यासक्रमेषु यद्विषयाणि व्याख्यानानि अभ्वन्, तेषु विषयेषु गृहनियोजनानि दीयन्ते। एतावश्वसूक्ष्मनियोजनानि कक्षायां बोधितविषयाणां सदधिगमाय छात्रेभ्यः उपयुज्यन्ते। अधिगमप्रक्रियामतिरिच्य अवगतं यत् एतानि नियोजनानि, छात्रान् कार्यसमापनार्थम् नूतनदायित्वं स्वीकर्तुं, स्वातन्त्र्येण कार्यं कर्तुं, स्वीयप्रगतेः मूल्याङ्कनं कर्तुं, अधिगतविषयं समाजेन सह योजयितुं च प्रोत्साहयन्ति।

#### केन्द्रीकृतमूल्याङ्कनम्

- प्रधानपरिसरे सम्बद्धपरिसरेषु च सञ्चाल्यमानानां प्रधानपाठ्यक्रमाणाम् अन्यासाञ्च पाठ्यक्रमाणां मूल्याङ्कनं पाठ्यक्रम-समायोजकैः केन्द्रीकृतविधानेन क्रियते। अनेन मूल्याङ्कनादौ एकरूपता पारदर्शता च सिद्ध्यति। moderation प्रक्रियया अङ्कानप्रक्रियासु एकरूपता अपि सिद्धा।

#### अधितन्त्र-पाठ्यक्रमः

- छात्राः SWAYAM इत्यादि अधितन्त्रव्यवस्थासु २०% पर्यन्तं पाठ्यक्रमांशान् चेतुं शक्नुवन्ति। अनेन छात्रेभ्यः विभिन्नविश्वविद्यालयेषु प्रख्याताऽध्यापकानां पाठ्यक्रमेषु प्रवेशितुं अवकाशः लभ्यते।

#### उपचारात्मकपरीक्षणम्

- वार्षिक-व्यवस्थायाः स्थाने प्रत्यर्थसत्रस्योत्तरं उपचारात्मकपरीक्षायाः निर्वहणं क्रियते। अनेन छात्राणां श्रमः न्यूनीकृतः भवति।
- मौखिकपरीक्षायाः व्यवस्था परिकल्पिता। अनेन ये छात्राः उद्योगादौ नियुक्ताः, तेषां परीक्षणं बाह्यपरीक्षाधिकारिभ्यः सुलभं सम्पन्नम्।

File Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )
Provide link for Additional Information अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्	View Document ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as</a> )

**2.5.5 Status of automation of Examination division along with approved Examination Manual-**

परीक्षाविभागस्य यान्त्रिकीकरणेन सह अङ्गीकृतायाः परीक्षामार्गदर्शिकायाः स्थितिः -

**Answer:** A. 100% automation of entire division & implementation of Examination Management System (EMS) (अ. सम्पूर्णविभागस्य 100% यान्त्रिकीकरणम्, परीक्षा-प्रबन्धन-प्रणाल्याः कार्यान्वयनं च ।)

File Description	Document
Current Manual of examination automation system परीक्षा-यान्त्रिकीकरण-प्रणाल्याः अधुनातनी दर्शिका	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105</a> )

Annual reports of examination including the present status of
---

automation (Data Template) अधुनातन्या: यान्त्रिकीकरणस्थित्या सहितं परीक्षायाः वार्षिकं वृत्तम् (दत्तांशप्रारूपम्)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">View Document (https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105)</a>
--	---

**2.5.6 Use of Sanskrit as a medium for Question Paper setting and Answering in Examination.**

विश्वविद्यालयः परीक्षाप्रश्नपत्राणां निर्माणे उत्तरलेखने च संस्कृतमाध्यममनुसरति।

**Answer:**

- विशिष्टाचार्य (सहित्यं, वेदः, व्याकरणं, योगः, दर्शनं, विदाङ्गज्योतिषम्)
- विद्यावारधिः (शोधप्रबन्धसारांशः संस्कृते अनिवार्यम्)
- % संस्कृतअभ्यासक्रमाः संस्कृतमाध्यमेन भवन्ति
- परीक्षायाः प्रश्नपत्रस्य निर्माणं समाधानकरणं अधोनिर्दिष्टअभ्यासक्रमासु संस्कृतमाध्यमेन भवति –
- प्राक्शास्त्री
- शास्त्री
- आचार्य (साहित्यं, व्याकरणं, वेदः, दर्शनं, योग, वेदाङ्गज्योतिषम्)
- परीक्षायाः प्रश्नपत्रस्य निर्माणं समाधानकरणं अधोनिर्दिष्टअभ्यासक्रमासु संस्कृतमाध्यमेन भवति –
- एम. ए. संस्कृतम् (सहित्यं, वेदः, व्याकरणं, योगः, दर्शनं, विदाङ्गज्योतिषम्)

विश्वविद्यालयस्य सर्वास्वपि अभ्यासक्रमासु २०% संस्कृतसम्बद्धाः विषयाः अन्तर्भाविताः

File Description	Document
Upload any additional information (अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056">View Document (https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056)</a>
Provide link for Additional Information (अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्)	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.a">View Document (http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.a</a>

## 2.6 Student Performance and Learning Outcomes

**2.6.1 Programme outcomes, Programme specific outcomes and course outcomes for all Programmes offered by the institution are stated and displayed on website and communicated to teachers and students.**

संस्थाद्वारा परिचालितानां सर्वेषां पाठ्यक्रमाणां परिणामाः, पाठ्यक्रमाणां विशिष्टपरिणामाः, पाठ्यपत्राणां परिणामाः च संस्थाजालस्थाने निर्दिश्यन्ते, प्रदर्श्यन्ते च, छात्राणां शिक्षकाणां च कृते प्रेष्यन्ते।

### Answer:

विश्वविद्यालयः सविचार-सयोजितयैः अधिगम-परिणामाऽधारित-अभ्यासक्रम-रूपरेखायाः (LOCF) रचनाप्रसारौ करोति। एतदर्थं अधोनिर्दिष्टअभ्यासक्रमासु PO,PSO,CO निर्मितयते

- स्नातकअभ्यासक्रमाः
- स्नातकोत्तरअभ्यासक्रमाः
- संसोधनम् (विशिष्टचार्यविद्यावारधिः)
- स्नातकोत्तरपदविकाअभ्यासक्रमाः/ प्रमाणपत्रअभ्यासक्रमाः

विश्वविद्यालयस्य सर्वेऽपि UTD पाठ्यक्रमस्य पुनरीक्षणं, विकल्पाधारितश्रेयोऽङ्कप्रणाल्यादिविषयेषु विविधनयन्त्रणमण्डलीनां मार्गदर्शकसूत्राणि नियमेन पालयन्ति।

विविधहितधारकेभ्यः पाठ्यक्रमविषयकप्रतिपुष्टिः स्वीकृत्य निर्दुष्टविभागैः संवर्धनप्रक्रिया आरभ्यते। अध्यापकगणः प्रतिपुष्टिं पुरस्समिक्ष्य अपेक्षितानि परिवर्तनानि योजयन्ति।

विश्वविद्यालयस्य जालपुटे सर्वासां अभ्यासक्रमाणां PO,PSO,CO सम्प्रकाशितानि।

शिक्षाविभागेन लक्षिताऽधिगमपरिणामस्य प्रतिदर्शः, अभ्यासक्रमायाः निर्दुष्टपागमः निरूपितः भवति।

आध्यापकशिक्षाअभ्यासक्रमाः अध्यापक-संशोधक-पाठ्यक्रमनिर्मातृ-मन्त्रणक-शैक्षिकनिर्मात्रादीन् गुणवत्तान्वितवृत्ति-परकजनान् उत्पादयितुं उद्दिष्टः।

सामान्योपाधिमतिरिच्य छात्राः संस्कृतमध्येतुं संस्कृतभाषायां लेखितुं/पठितुं/भाषितुं अवसरं प्राप्नुवन्ति। संस्थया निर्मितविविधोद्देशानुरोधेन अधोनिर्दिष्टविषयाः उपलभ्यन्ते -

भारतीयदर्शनविभागः

- प्राचीनविज्ञानस्यावगमनम् सुशक्यम्
- विविधदर्शनानां अवगमनम्
- दर्शनानां धार्मिक-सांस्कृतिक-सामाजिकजीवनेषु प्रभावस्याऽध्ययनम्
- सुशिक्षणम्

योगविभागः

- -तदितर-चिकित्सापद्धतीनाम् अवगमः
- -योगोपनिषदाम् अवगमः
- -योग-चिकित्सालय-स्थापन-क्षमता
- -योगाऽध्यपक-योगचिकित्सकरूपेण स्वातन्त्र्येण कर्मकरणक्षमता

संस्कृतसाहित्यविभागः

- अवगमः
- -लेखन-पठन-सम्भाषणेषु नैपुण्यप्राप्तिः

संस्कृतव्याकरणविभागः

- प्रामुख्यवगमः
- वेदे च जिज्ञासाभिवृद्धिः
- -नवीन-संस्कृत-अध्यापनपद्धतीनां अवगमः
- -पौरोहित्य-स्वरवेदमन्त्राणां स्वातन्त्र्येण अनुष्ठानक्षमता

विद्यालय-कलाशाळादिषु योगाध्यापकत्वेन कर्म कर्तुं शक्यते

वेदाङ्गज्योतिषविभागः

स्वीय-वेदाङ्गज्योतिषकेन्द्र-स्थापन-क्षमता

स्वीय-वास्तुशास्त्रकेन्द्र-स्थापन-क्षमता

ज्योतिषकेन्द्रे कर्मकरणयोग्यता

विश्वविद्यालयः पाठ्यचर्यायाः शलक्षणक्रियान्वयार्थं शैक्षिकपञ्चाङ्गस्य निर्माणं प्रचारं च करोति। सर्वेऽपि शाइक्षिकविभागाः एतदनुसरन्ति। एतदनुसारेण अध्यापकाः विशिष्टपरिणामानि साधयितुं अर्धसत्रस्य आरम्भात् प्रागेव शैक्षिकपणालीः साधयन्ति।

विविधविभागानां अधिगमपरिणामाः छात्राणां उत्तीर्णताप्रतिशतरूपेण स्पृष्टं प्रतिफलिता भवन्ति। केचनछात्राः SET / NET इत्यादि स्पार्धपरीक्षासु उत्तीर्णाः भवन्ति।

अपेक्षिताऽधिगमपरिणामप्राप्तिः छात्राणाम् उद्योगप्राप्तौ/प्रसिद्धसंस्थासु उन्नतविद्यार्जनार्थं वा अवकाशं प्रददाति। अयमंशः श्रेष्ठनियुक्तिप्रतिशतरूपेण प्रतिफलति।

File Description	Document
Upload POs, PSOs, COs for all courses सर्वेषां पाठ्यक्रमाणां परिणामाः पाठ्यक्रमाणां विशिष्टपरिणामाः, पाठ्यपत्राणां परिणामाः च संस्थाजालस्थाने उपारोपणीयाः।	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602</a> )
Provide the URL जालस्थानसन्धानं निर्दिशन्तु	<a href="#">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx?PageID=105602">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx?PageID=105602</a> )

**2.6.2 Attainment of Programme outcomes, Programme specific outcomes and course outcomes are evaluated by the institution**

एतेषां सर्वेषां पाठ्यक्रमपरिणामानां, पाठ्यक्रमविशिष्टपरिणामानां, पाठ्यपत्रपरिणामानां निष्पत्तीनां च मूल्याङ्कनं संस्था करोति।

**Answer:**

समाजस्य/औद्योगिक्याः/आर्थिकरङ्गस्य च अपेक्षामनुरुध्य विशिष्ट अभ्यासक्रमाः अनुरूपाऽङ्गान्विताः विकल्पाधारितश्रेयोङ्गप्रणाल्यां (CBCS) अधिगम-परिणामाऽधारित-अभ्यासक्रम-रूपरेखया (LOCF) सह सञ्चाल्यन्ते।

- स्वीयाऽधिगमपरिणामान् लक्षितुं बौद्धिके, आनिरागिके, क्रियायां बौद्धिकपरिणामस्य प्रतिफलनं इति क्षेत्रत्रये अन्तर्भावितुं यतते।
- विज्ञानाऽवगम-क्रियान्वय-विवेचन-संयोजन-मूल्याङ्कन-रचनात्मक-नानाविध-फलावाप्तिः अन्तर्भाव्यते।
- कर्यक्रमपरिणामानां मूल्याङ्कनार्थं पुनर्समीक्षार्थं च अधोनिर्दिष्टप्रक्रियाः अङ्गीकरोति।
  - अभ्यासक्रमोदेशानि अभ्यासक्रमपरिणामान् परिशीलयन्ति।
  - निपुणानां समूहः प्रतिअभ्यासक्रमं अभ्यासक्रमाऽधिगमन्तृपरिणामेषु विभज्य परिशीलयति। विविधहितधारकेभ्यः स्वीकृताः पाठ्यक्रमविषयकप्रतिपुष्टीः मनसि निधाय अभ्यासक्रमपरिणामाः सज्जीक्रियन्ते।
  - पाठ्यक्रमः निर्मितः तस्य कार्यान्वयार्थं अनुमतिश्च दीयते। वैभागसमितिः अभ्यासक्रमसमायोजकश्च परिणामानां फलावाप्तीनां मूल्याङ्कनं करोति।
  - विषयाऽध्यापकः छात्रस्य सतत-सामासिक-मूल्याङ्कनं करोति। परीक्षायाः परिणामत् छत्रेणाऽवाप्ताऽङ्गानां प्रतिशतस्य च समायोजनं साक्षादुपायः। उत्पादितनियुक्तिः, छात्रस्य उच्चतरशिक्षायां उपचितिः, विविधहितधारकेभ्यः प्रतिपुष्टिः परम्परोपायः।
  - अधिगमपरिणामानां साक्षात्फलावाप्तिः छात्राणां हृदयहारि-उत्तीर्ण-प्रतिशतरूपेण, अभ्यासक्रमाभ्यः बहिर्गन्त्वाणां न्यूनसंख्यारूपेण च प्रतिफलिता। NET/SET/JRF इतरस्पार्धपरीक्षासु छात्राणां उत्तीर्णतारूपेण परम्पराफलावाप्तिः प्रतिफलिता। अभीस्ताऽधिगमपरिणामानां फलावाप्तिः छात्रेभ्यः उन्नतविद्याऽवाप्त्यर्थं नियुक्त्यर्थं च अवकाशं प्रददाति।

प्रायः अभ्यासक्रमेषु नियुक्तीनां उच्चप्रतिशतेन इदं प्रतिफलति।

File Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">(<https: 10560="" app="" assessmentonline.naac.gov.in="" hei="" ssr="" storage="">)</https:></a>

Provide link for Additional Information अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">View Document (<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as</a>)</a>
--	--

**2.6.3 Average pass percentage of students****छात्राणाम् उत्तीर्णताप्रतिशततायाः मध्यमानम्****Answer:** 98.5

2.6.3.1 Total number of final year students who passed the university examinations

विश्वविद्यालयस्य परीक्षासु उत्तीर्णनाम् अन्तिमवर्षीयाणां छात्राणां सङ्ख्या

Answer: 131

2.6.3.2 Total number of final year students who appeared for the examinations

अन्तिमवर्षपरीक्षासु सम्मिलितानां छात्राणां योगः

Answer: 133

File Description	Document
Upload list of Programmes and number of students passed and appeared in the final year examination (Data Template) पाठ्यक्रमसूची, परीक्षायाम् उत्तीर्णनां छात्राणां सङ्ख्या, आन्तिमवर्षपरीक्षायां सम्मिलितानां छात्राणां योगः च उपारोपणीयाः(दत्तांशप्रारूपम्)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S">View Document (<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S</a>)</a>
Upload any additional information अतिरिक्ताः सूचनाः उपारोपणीयाः	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S">View Document (<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S</a>)</a>
Provide link for the	

**2.6.4 The Institution has mechanism to evaluate the performance of students through the vakyartha/ shastrartha-Sabhas, Shalaka-Pareeksha, Shastra-Pareeksha (Oral), Shastra-spardha, Writing Sanskrit-Slokas/ Padya/ Poetry etc.**

संस्था वाक्यार्थ/शास्त्रार्थसभा-शलाकापरीक्षा-शास्त्रपरीक्षा(मौखिक)-शास्त्रस्पर्धा-संस्कृतश्लोक-पद्य-काव्यादिभिः छात्राणां प्रस्तुतेः मूल्याङ्कनार्थं क्रिमपि कार्यतन्त्रमनुसरति।

**Answer:**

- स्वीयदायित्वपरिपूरणार्थं समयोचिताः निर्दुष्टोपदेशाः कालानुग्रुणं दीयन्ते।
- वैभागाऽपूर्तिः सञ्चाल्पते, आभ्याः आपूर्तिभ्यः अध्यापकाः साधितपरिणामानां पुरोगमप्राप्त्यर्थं आमन्त्रिताः भवन्ति।
- परिपूर्णतायाः स्तरः, पठनसामग्र्याः उपलब्धिः, छात्रैः अध्यपकैश्च अपेक्षिताः इतरांशाः मूल्याङ्किताः भवन्ति, तदनुग्रुणं परिवर्तनमपि क्रियते। छात्राणां अभ्यासनिष्ठादनस्य मूल्याङ्कनार्थं विश्वविद्यालये अधोनिर्दिष्टअभ्यासतन्त्रव्यवस्था विद्यते -
- वाक्यार्थः
- शास्त्रसभा:
- शलाकापरीक्षा
- शास्त्रस्पर्धा
- संस्कृतश्लोकानां लेखनम्
- संस्कृतकाव्यलेखनमित्यादि
- गुरुकुलपरिसरे प्रतिशुक्रवारं छात्रेभ्यः धिषणापरिषदायोजयते। प्राचीनसंस्कृतशास्त्राणां संरक्षणमेव धिषणापरिषदः मुख्योद्देशम्। व्याकरण-मीमांसा-न्याय-वेदान्त-योग-ज्योतिष-साहित्य-शास्त्रेषु विद्वांसः व्याख्यानार्थं आहूयन्ते।
- विशिष्टव्याख्यानेभ्यः अध्यपकगणः छात्राश्च उपकृताः भवन्ति।
- अध्यापकगणेन चात्रेभ्यः शास्त्रभाषणस्पर्धा, शास्त्रकण्ठपाठस्पर्धा, शास्त्रशलाकास्पर्धा, शास्त्रेषु परिप्रच्छा च सञ्चालिता।
- छात्रां धिषणापरिषदि सोत्साहं भागं गृह्णन्ति। शास्त्रस्य विशिष्टविषयेषु व्याख्यानार्थं वरिष्ठपणिताः आहूयन्ते।
- अध्यापकगणः छात्रगणश्च श्लोकलेखन-संस्कृतकाव्यलेखनादि-अभ्यासक्रमाः अयोजयन्ति

छात्राणां अभ्यासनिष्ठादनस्य मूल्याङ्कनार्थं नियमेन मेघदूतपाठान्तरस्पर्धा, काव्यशास्त्रस्पर्धा, भवगवदीतापाठान्तरस्पर्धा, श्लोकाऽन्ताक्षरी, अष्टाध्यायीसूत्राऽन्ताक्षरी आयोजयते।

File Description	Document
Upload any additional	<a href="#">View Document</a>

information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document</a> (https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560)
Provide link for Additional Information अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्	View Document ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as</a> )

## 2.7 Student Satisfaction Survey

### 2.7.1 Online student satisfaction survey regarding teaching learning process.

अध्यापन-अधिगमयोः प्रक्रियाविषये अधितन्ति छात्रसन्तुष्टेः सर्वेक्षणम्।

**Answer:** 526

## 3. Research, Innovations and Extension

### 3.1 Promotion of Research and Facilities

#### 3.1.1 The institution has a well defined policy for promotion of research and Research Committee to monitor and address issues related to research and the same is uploaded on the institutional website. (Yes /No)

संस्थायाम् अनुसन्धानस्य प्रोत्त्रत्वै सुचारुनिर्दिष्टा योजना अस्ति। अनुसन्धानस्य समस्यानां निराकरणाय, अनुसन्धानस्य प्रगतेः संवीक्षणाय अनुसन्धानसमितिः अस्ति। तत्सर्वं संस्थायाः जालस्थाने स्पष्टतया उपारोपितम्। (आम्/न)

**Answer:** Yes

File Description	Document

Minutes of the the

Research Committee/ Academic Council/ Governing Council/ Syndicate/ Board of Management related to research promotion policy adoption	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/</a> )
Institutional data in prescribed format	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/</a> )
URL of Policy document on promotion of research uploaded on website	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/IPI">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/IPI">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/IPI</a> )

**3.1.2 The institution provides seed money for in-depth Shastric training/ interdisciplinary training to its teachers for research during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु संस्था अध्यापकेभ्यः अनुसन्धानाय तलस्पर्शशास्त्रप्रशिक्षणाय अन्तःशास्त्रीयप्रशिक्षणाय च मूलनिधिं ददाति।

**Answer:** 2.44

3.1.2.1 The amount of seed money provided by institution to its faculty year-wise during the last five years (INR in lakhs)

संस्थया विगतपञ्चवर्षेषु अध्यापकेभ्यः प्रदत्तस्य मूलनिधेः वार्षिकसङ्ख्या (लक्षशः)।

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
2.0	0	9.70	0	0.5

<b>File Description</b>	<b>Document</b>
Minutes of the relevant bodies of the University (विश्वविद्यालयस्य योग्यनिकायस्य कार्यवृत्तम्)	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">(<https: 105="" app="" assessmentonline.naac.gov.in="" hei="" ssr="" storage="">)</https:></a>
List of teachers receiving grant and details of grant received (Data Template) (प्राप्तानुदानविवरणेन सह अनुदानं प्राप्तवताम् अध्यापकानां सूची। (दत्तांशप्रारूपम्))	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">(<https: 105="" app="" assessmentonline.naac.gov.in="" hei="" ssr="" storage="">)</https:></a>

Budget and expenditure statements signed by the Finance Officer indicating seed money provided and utilized (विश्वविद्यालयस्य वित्ताधिकारिणा हस्ताक्षरितं मूलनिधे: प्राप्तराशे: व्ययीकृतराशेश्च सूचकम् आयव्ययपत्रकं व्ययपत्रकं च। )	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">(<https: 105="" app="" assessmentonline.naac.gov.in="" hei="" ssr="" storage="">)</https:></a>
---	--

**3.1.3 Number of JRFs, SRFs, Post Doctoral Fellows, Research Associates and any other research fellowships in the University enrolled during the last five years.**

विश्वविद्यालये विगतपञ्चवर्षेषु पञ्चीकृतानां कनिष्ठशोधच्छात्राणां(JRF) वरिष्ठशोधच्छात्राणां (SRF) शोधोत्तरानुसन्धातृणाम् (PDF) अनुसन्धानसहायकानाम् अन्येषां च अनुसन्धातृणां सङ्ख्या-

**Answer:** 13

3.1.3.1 The Number of JRFs, SRFs, Post Doctoral Fellows, Research Associates and other research fellows in the university enrolled year-wise during the last five years

विश्वविद्यालये विगतपञ्चवर्षेषु पञ्चीकृतानां कनिष्ठशोधच्छात्राणां(JRF) वरिष्ठशोधच्छात्राणां (SRF) शोधोत्तरानुसन्धातृणाम् (PDF) अनुसन्धानसहायकानाम् अन्येषां च अनुसन्धातृणां वर्षक्रमेण सङ्ख्या-

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
9	2	2	0	0

File Description	Document
List of research fellows and their fellowship details (Data Template) (अनुसन्धातृणां सूची, छात्रवृत्तिविवरणञ्च। (दत्तांशप्रारूपम्))	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )
Any additional information (अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10561">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10561</a> )

**3.1.4 University has the following facilities**

- 1. Central Instrumentation Centre/ Language Laboratory ComputerLab/ ICT Lab**
- 2. Museum**
- 3. Studios/ Recording Studio for Audio-Video/ e-P.G.Pathashala Facilities**
- 4. Research/ Statistical Databases**
- 5. Manuscript Resource Centre (MRC)**
- 6. Manuscript Conservation Centre(MCC)**
- 7. Yoga Training Centre**
- 8. Yoga Therapy Centre with modern equipments**
- 9. Observatory/ Yajnashala**
- 10. Psychology Laboratory**

विश्वविद्यालये अधोलिखितानि सौविध्यानि सन्ति-

1. केन्द्रीयम् उपकरणकेन्द्रम्/ भाषाप्रयोगशाला/ सञ्ज्ञिकप्रयोगशाला/ सूचना-सम्प्रेषण -प्रविधिप्रयोगशाला
2. पुरातत्त्वसङ्ग्रहालयः
3. दृश्य-श्रव्य-सामग्रीनिर्माणाय चित्राङ्कनशालायाः ध्वन्याङ्कनशालायाः ई.पी.जी पाठशालायाः वा सौविध्यानि
4. अनुसन्धानम्/ सांख्यकीयो दत्तांशनिधिः
5. पाण्डुलिपिसंसाधनकेन्द्रम्
6. पाण्डुलिपिसंरक्षणकेन्द्रम्
7. योगप्रशिक्षणकेन्द्रम्
8. आधुनिकयन्त्रसहितं योग-उपचारकेन्द्रम्
9. वेदशाला/ यज्ञशाला
10. मनोविज्ञानप्रयोगशाला

**Answer:** A. Any six facilities exist (अ. उपर्युक्तेषु कानिचित् षट्सौविध्यानि सन्ति)

File Description	Document
------------------	----------

Upload the list of facilities provided by

the university and their year of establishment (Data Template) (विश्वविद्यालयेन दत्तानां सौविध्यानां सूची, स्थापनायाः वर्षञ्। (दत्तांशप्रारूपम्))	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )
Paste link of videos and geotagged photographs (भूचित्रसंवलितानां दृश्यसामग्रीचित्राणां सन्धानम्।)	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cont">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cont">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cont</a> )

**3.1.5 Percentage of departments with UGC-SAP, CAS, funding from DST/ ICSSR/ ICPR, Shastra-chudamani Scheme, Ashtadashi Scheme and other similar recognitions by government agency**

विश्वविद्यालयानुदानायोगस्य विशिष्टसहायताकार्यक्रमस्य (SAP) प्रगताध्ययनकेन्द्रत्वेन डी.एस.टी., आय.सी.एस.आर., आय.सी.पी.आर. संस्थाभ्यः शोधनिमित्तं धनप्राप्तिः, शास्त्रचूडामणियोजनायां प्रकर्षकेन्द्रत्वेन नवाचारकेन्द्रत्वेन अष्टादशीयोजनायाम् अन्यस्यां वा सद्विद्योजनायाम् अभिज्ञातानां विभागानां प्रतिशतता।

**Answer:** 100

**3.1.5.1 Number of departments with UGC-SAP, CAS, funding from DST/ ICSSR/ ICPR, Shastra-chudamani Scheme, Ashtadashi Scheme and other similar recognitions by government agency**

विश्वविद्यालयानुदानायोगस्य विशिष्टसहायताकार्यक्रमस्य प्रगताध्ययनकेन्द्रत्वेन डी.एस.टी., ऐ.सी.एस.आर., ऐ.सी.पी.आर. संस्थाभ्यः शोधनिमित्तं धनप्राप्तिः शास्त्रचूडामणियोजनायां प्रकर्षकेन्द्रत्वेन नवाचारकेन्द्रत्वेन वा अष्टादशीयोजनायाम् अन्यस्यां वा सद्विद्योजनायाम् अभिज्ञातानां विभागानां सङ्ख्या।

**Answer:** 5

**3.1.5.2 Number of departments offering academic programme**

शैक्षिकपाठ्यक्रमान् सञ्चाल्यमानानां विभागानां सङ्ख्या

Answer: 5

File Description	Document
Institutional data as per Data Template(सांस्थानिकदत्तांशः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/)</a>
e-version of departmental recognition letters or other award letters (विभागीय- अनुदान-अनुमतिपत्राणां वैद्युतभागः अथवा अन्यानुमतिपत्राणि)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/)</a>

### 3.1.6 Does the university has the following –

1. Scheme for preparation of critical edition of unpublished manuscripts for research projects and research degrees
2. Sanskrit as the compulsory medium of writing thesis/ dissertation/ Project Report etc.
3. Provision for the translation of Sanskrit/Shastric texts as part of formal research degree?
4. Incentive to write Sanskrit-Teeka-s/ commentaries on Sanskrit texts
5. Scheme for production of Study materials in Sanskrit

विश्वविद्यालये अधोलिखितांशाः सन्ति –

1. अनुसन्धानपरियोजनानां शोधोपाधीनां च कृते अप्रकाशितपाण्डुलिपीनां समीक्षात्मकदृष्ट्या ग्रन्थसम्पादनयोजना
2. शोधप्रबन्ध/ लघुशोधप्रबन्ध/ परियोजनाप्रतिवेदनेषु अनिवार्यमाध्यमत्वेन संस्कृतम्
3. औपचारिक-अनुसन्धान-उपाध्यक्षतया संस्कृतग्रन्थानां शास्त्रीयग्रन्थानां वाऽनुवादाय प्रोत्साहनम्
4. औपचारिक-अनुसन्धान-उपाध्यक्षतया गृहीतस्य संस्कृतग्रन्थस्य टीका/व्याख्यालेखनार्थं प्रोत्साहनम्
5. संस्कृतमाध्यमेन अध्ययनाध्यापनसामग्रीनिर्माणाय योजना

Answer:

३.१.६ विश्वविद्यालये निम्नलिखिताः एते सन्ति किम् -

१. शोधप्रकल्प-शोधपाठ्यक्रमेषु  
चिकित्सकावृत्तिनिर्माणार्थं कार्ययोजना-

अप्रकाशितहस्तलिखितानां

आम्, विश्वविद्यालये शोधप्रकल्प-शोधपाठ्यक्रमेषु अप्रकाशितहस्तलिखितानां चिकीत्सकावृत्तिनिर्माणकार्यार्थं तादृशी कार्ययोजना विश्वविद्यालयेन कल्पिताऽस्ति। सम्बन्धिकार्यालयीनः प्रलेखः अत्र संलग्नितो वर्तते।

## २. शोधप्रबन्ध-शोधप्रकल्पादिलेखने संस्कृतभाषाऽनिवार्यरूपेण अस्ति-

आम्,

-संस्कृतमाध्यमानिवार्यतार्थं विद्यावारिधिनिर्देशावलिः २०१८-

विश्वविद्यालये विभागीयच्छात्राणां शोधपाठ्यक्रमेषु शोधप्रबन्धलेखनस्य भाषा संस्कृतम् अनिवार्यरूपेण भवतीति विषयिनी विद्यावारिधि-निर्देशावलिः (क्र.०१, २०१८) विश्वविद्यालयेन पुना रचिता। एतदाश्रयेण संस्कृतसातकोत्तरविभागेषु शास्त्रग्रन्थविषयेषु शोधप्रबन्धाः संस्कृतमाध्यमेन एव सपर्पन्ते इति सुनिश्चितं जातम्। आन्तश्शाखीयशोधच्छात्राणां विषयाः अत्र अपवादविषयाः सन्ति। एतेन संस्कृतभाषयैव शोधप्रबन्धप्रस्तुतिविषये दार्द्यं कल्पितं भवति।

-मौलिकसंस्कृतग्रन्थविषयेषु संस्कृतमाध्यमेन समर्पितशोधप्रबन्धाः प्रकल्पाश्च-

विश्वविद्यालये मौलिकसंस्कृतग्रन्थविषयेषु संस्कृतमाध्यमेन संशोधनं जायमानं वर्तते। शैक्षिकवर्ष २०१५-१६ तः आरभ्यपञ्चाधिकैकक्षतमितैः (१०५) शोधच्छात्रैः विश्वविद्यालये शोधप्रबन्धाः समर्पिताः सन्ति। तेषु द्वाभ्यां संस्कृतभाषया शोधप्रबन्धप्रस्तुतिः कारिता। उपर्युक्तविद्यावारिधिनिर्देशावल्यनुसारं २०१८-१९तः सर्वैरपि संस्कृतसातकोत्तरविभागीयैः छात्रैः संस्कृतेन प्रस्तुतिः अनिवार्या। एतावता संस्कृतेन शोधप्रबन्ध-शोधप्रकल्पादिप्रस्तुतवतां सूचि: अधोनिरूपितरूपेण वर्तते-

क्र. शोधप्रबन्धसमर्पितृशोधच्छात्रस्य नाम

विभाग: वर्षम्

१. शिवगोपालः मिश्रः

वेद-

व्याकरणविभागः २०१५-१६

२. परागः जोशी

संस्कृतसाहित्यविभागः २०१६-१७

क्र. शोधप्रकल्पसमर्पितृप्राध्यापकस्यनाम प्रकल्पनाम

विभाग: वर्षम्

१. डॉ.शिवरामः भट

प्रोत्साहनशोधप्रकल्पः

वेद-

व्याकरणविभागः २०१५-१६

२. डॉ.राजेन्द्र जैनः

प्रोत्साहनशोधप्रकल्पः

वेद-

व्याकरणविभागः २०१५-१६

३. मौलिकसंस्कृतग्रन्थानां शास्त्रग्रन्थानां चानुवादकार्याणि नियमित-शोधपाठ्यक्रमेषु अङ्गभूतत्वेन कल्पने विश्वविद्यालये प्रबन्धयोजना अस्ति?

आम्,

-विश्वविद्यालयेन मौलिकसंस्कृतग्रन्थानां शास्त्रग्रन्थानां वा अनुवादकार्यरूपेण प्रस्तुतविषयेषु शोधोपाधिप्रदानार्थम् तेनच अनुवादकार्यप्रोत्साहनार्थं कार्ययोजना विनिर्मिताऽस्ति। सम्बन्धिकार्यालयीनः प्रलेखः संलग्नितोऽस्ति।

-वैदिकप्रवचनसूक्तिकोशमराठीअनुवादकार्यप्रकल्पः

विश्वविद्यालये वैदिकप्रवचनसूक्तिकोशस्य मराठी-अनुवादकार्यप्रकल्पः सद्यस्थितौ मानितो वर्तते। विश्वविद्यालयस्य व्यवस्थापनपरिषदः (मे २०२०)सभानिर्णयानुसारं प्रकल्पस्यास्य समन्वयकः संकायप्रमुखः प्रा. मधुसूदनःपेत्रा सन्ति।

४. विश्वविद्यालये मूलग्रन्थेषु संस्कृतटीका-टिप्पण्यादिलेखनकार्यार्थं प्रोत्साहकम् अस्ति?

आम्...,

विश्वविद्यालयेन विभागीयप्राध्यापकान् संस्कृतटीका-स्पष्टीकरणकोश-टिप्पण्यादिलेखनाथं तेनच पुरातनसंस्कृतमूलशास्त्रग्रन्थानामुद्धरणार्थं विशिष्टा प्रबन्धयोजना (प्रोविजन) कल्पिता अस्ति। सम्बन्धिकार्यालयीनः प्रलेखः संलग्नितः अस्ति।

५. विश्वविद्यालये संस्कृतेन अध्ययनसामग्रीनिर्माणार्थं कार्ययोजना कल्पिता अस्ति?

आम्...,

- मुक्त-दूरस्थ-अध्ययनकेन्द्रम्-

विश्वविद्यालये मुक्त-दूरस्थाध्ययनकेन्द्रम् अस्ति। एतस्य संस्थापनम् अध्यापकप्रशिक्षणं तथा बहिर्गम्मिकार्यक्रमकेन्द्रान्तर्गतिले विश्वविद्यालये जातम् केन्द्रमिदं विश्वविद्यालयानुदानायोगस्य दूरस्थाध्ययनकेन्द्रमाध्यमेन मानितमस्ति। विश्वविद्यालयस्य व्यवस्थापनपरिषदः निर्णयानुसारं मुक्त-दूरस्थाध्ययनकेन्द्रमिदम् सम्बन्धिअभ्यासक्रमाणाम् अध्ययनसामग्रीं निर्मातु इति तत्र निर्देशनम्। तदनुसारेण विश्वविद्यालये संस्कृते अध्ययनसामग्रीनिर्माणकार्यं प्रचलद् वर्तते।

- शोधच्छात्रैः संस्कृते अध्ययनसामग्रीनिर्माणम्-

विश्वविद्यालयेन नवप्रविष्टानां विद्यावारिधि-विशिष्टाचार्यच्छात्राणां कृते प्रतिवर्षं प्रथमषाढ्मासिकसत्ररूपेण शोध-अभ्यासवर्गः (कोर्सवर्क) आचर्यते। सत्रेऽस्मिन् छात्राः विश्वविद्यालयीनैःप्राध्यापकैः बहिस्थप्राध्यापकैः च तत्तद्विषये विशिष्टव्याख्यानानि, मार्गदर्शनं च लभन्ते।

एतदवसरे छात्राः शोधविषयकं समग्रं प्रशिक्षणं तथाच अध्ययनसामग्रीसकलनज्ञानं च यथाकालं लभन्ते तदनुसारं च शोध-अभ्यासवर्ग(कोर्सवर्क) अवसरे ३० अङ्कानां शोधकर्मणि प्रात्यक्षिक-विषयेषु शोधगङ्गा, शोधगङ्गोत्रीत्यादितः संबद्धविषयसामग्रीं संकलय्य संस्कृतशोधविषयसम्बद्धं अध्ययनसामग्रीसंकलनं कुर्वन्ति यथायोग्यं च तदाधारेण अङ्कान्लभन्ते। एतदाधारेण शोधच्छात्राणां शोधकर्मणि पूर्वेक्षणं भवति।

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/)</a>

### 3.2 Resource Mobilization for Research

**3.2.1 Grants for research projects sponsored by the non-government sources such as industry, corporate houses, other allied organizations, national/international bodies, endowments, chairs in the institution during the last five years (INR in Lakhs)**

संस्थायां गतपञ्चवर्षेषु उद्योग-औद्योगिकाधिष्ठान-दत्तनिधि-राष्ट्रीय-अन्तराष्ट्रीयनिकायैः अन्याभिश्व असर्वकारीयसंस्थाभिः प्रायोजितानां शोधयोजनानां कृते प्राप्तमनुदानं पीठानि च (लक्षणः)

**Answer:** 7.21

3.2.1.1 Total Grants for research projects sponsored by the non-government sources such as industry, corporate houses, other allied organizations, national/international bodies, endowments, Chairs in the institution year-wise during the last five years (INR in Lakhs) -

संस्थायां गतपञ्चवर्षेषु उद्योग-औद्योगिकाधिष्ठान-दत्तनिधि-राष्ट्रीय-अन्तराष्ट्रीयनिकायैः अन्याभिश्व असर्वकारीयसंस्थाभिः प्रायोजितानां शोधयोजनानां कृते प्राप्तानाम् अनुदानानां वार्षिकयोगः (लक्षणः)-

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
4.40	0	0.66	0	2.15

File Description	Document
List of project and grant detail परियोजनासूची, अनुदानविवरणम् (दत्तांशप्रारूपानुग्रुणं सांस्थानिकदत्तांशः)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/</a> )
e-copies of the grant award letters for research projects sponsored by non-government (असर्वकारीयसंस्थाभिः प्रायोजितायाः शोधयोजनायाः कृते अनुदानप्राप्तिपत्रस्य वैद्युतप्रतिलिपयः।)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/</a> )

**3.2.2 Grants for research projects sponsored by the government sources like UGC, Rashtriya Sanskrit Sansthan, IGNCA, NMM, Sanskrit Academies, ICPR, DST, ICHR etc. during the last five years (INR in Lakhs)**

विगतपञ्चवर्षेषु विश्वविद्यालयानुदानायोग-राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थान-इन्दिरागांधीराष्ट्रीयकलाकेन्द्र-राष्ट्रीयपाण्डुलिपिमिशन्-संस्कृताकादमी- भारतीयदार्शनिकानुसन्धानपरिषद्-भारतीयेतिहासानुसन्धानपरिषदादिभि: सर्वकारीयसंस्थाभिः प्रायोजितानां शोधपरियोजनानां कृते प्राप्तमनुदानम्। (लक्षणः)

**Answer:** 58.81

3.2.2.1 Total Grants for research projects sponsored by the government sources year-wise during the last five years (INR in Lakhs)

विगतपञ्चवर्षेषु सर्वकारीयसंस्थाभिः प्रायोजितानां शोधपरियोजनानां कृते प्राप्तानामनुदानानां वार्षिकयोगः। (लक्षणः)

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
9.25	3.92	0	1.64	44

File Description	Document
List of project and grant details (Data Template) (परियोजनासूची, अनुदानविवरणम्। (दत्तांशप्रारूपम्))	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/he">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/he">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/he</a> )
e-copies of the grant award letters for research projects sponsored by government(शासकीयसंस्थाभिः प्रायोजितायाः शोधयोजनायाः कृते अनुदानप्राप्तिपत्रस्य वैद्युतप्रतिलिपयः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/he">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/he">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/he</a> )

### 3.2.3 Number of research projects per teacher funded by government and non-government agencies during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु सर्वकारीयाभिः असर्वकारीयाभिश्च संस्थाभिः प्रत्येकम् अध्यापकाय आर्थिकसाहाय्ये न प्रदत्तशोधयोजनाः।

**Answer: 1.16**

3.2.3.1 Number of research projects funded by government and non-government agencies year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु सर्वकारीयाभिः असर्वकारीयाभिश्च संस्थाभिः प्रत्येकम् अध्यापकाय आर्थिकसाहाय्येन प्रदत्तशोधयोजनानां वार्षिकसङ्ख्या।

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
5	5	2	4	13

File Description	Document
Supporting document from Funding Agency(अनुदानप्रदातृसंस्थाभिः प्राप्ताः सहायकाभिलेखाः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei</a> )
List of research projects and funding details (Data Template)(परियोजनासूची, अनुदानप्रदातृसंस्थाविवरणञ्च। (दत्तांशप्रारूपम्))	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei</a> )
Provide Link for the funding agency website(अनुदानप्रदातृसंस्थाभिः प्राप्ताः सहायकाभिलेखाः।)	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ae">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ae">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ae</a> )

**3.2.4 University provide funds out of its internal resources for the promotion of research. Provide details**

आन्तरिकस्रोतोभ्यः प्राप्तं धनराशि किं विश्वविद्यालयः अनुसन्धानस्य प्रोत्रयनाय परिकल्पयति ? विवरणं देयम्।

Answer:

३.२.४. विश्वविद्यालयः शोधविधानां प्रोत्रयनाय स्वान्तःस्रोतानि विहाय धनोपलब्धिं करोति-

१. संशोधनप्रोत्रयनप्रकल्पयोजना-

विश्वविद्यालयेन शोधविधानां प्रोन्नयनाय शैक्षिकवर्ष २०१५-१६ तः आरभ्य विभागीयप्राध्यापकानां कृते संशोधनप्रोन्नयनप्रकल्पयोजना समारब्धा। एतदनुसारेण प्रतिशैक्षिकविभागम् आवेदयितुषु अध्यापकेषु एकस्य अध्यापस्य कृते शोधप्रकल्परूपेण रु.१०,०००/- रूप्यकाणि मानितानि भवति। शैक्षिकवर्ष २०२०-२१ तः एतत्प्रकल्पधनं २५,०००/- रूप्यकमिति वर्धितं वर्तते। प्रकल्पस्य अवधिः प्रकल्पमान्यतादिनांकतः १८ मासाः इति सुनिश्चिता। सर्वेऽपि प्रकल्पाः विश्वविद्यालय-नियोजन-विकासमण्डलाय कार्यालयाग्रिमप्रक्रियार्थं समर्प्यन्ते।

## २. विशारद-शोधवृत्ति छात्रः

विश्वविद्यालयः दि. ३०.०१.२०१९ दिने आयोजितविद्वत्परिषदः सभानिर्णयानुसारं संस्कृतस्य विविधशोधक्षेत्रे रतानां विशारद-छात्राणां कृते शोधवृत्तिं प्रयच्छति।

## ३. विश्वविद्यालयपक्षतः शोधप्रकल्पबीजधनम्-

विश्वविद्यालयः स्वसाधारणवित्तकोशातः प्रतिवर्ष १% धनं शोधप्रकल्पानां कृते व्ययीकरोतीति निश्चिनोति। विश्वविद्यालयस्य विद्वत्परिषदः दि. १५.०२.२०२० दिने आयोजितायां सभायां संस्कृतभाषा तथा अन्तःशाखीयशोधप्रोन्नतये अयं निर्णयः विश्वविद्यालयेन कृतः।

## ४. विश्वविद्यालयशोधच्छात्राणां शिष्यवृत्तिः-

विश्वविद्यालयः रामटेकपरिसरे वारंगापरिसरे च प्रभाविशोधच्छात्रनिर्माणे कार्यरतं वर्तते। तदर्थं विश्वविद्यालयेन शैक्षिकविभागेन सह नियमितशोधच्छात्राणां कृते मासिकं शिष्यवृत्तिप्रदानं मानितम्। शोधशिष्यवृत्तिः शैक्षिकवर्ष २०१८-१९ तः प्रदीयमाना वर्तते। विद्यावारिधिशोधच्छात्राणां कृते रु.५०००/- तथा विशिष्टाचार्यच्छात्राणां च कृते रु.२०००/- परिमितं मासिकं शिष्यवृत्तिप्रदानमेतेन भवति।

## ५. विश्वविद्यालयवास्तुकेन्द्रस्य कृते शोधबीजधनम्-

विश्वविद्यालयस्य व्यवस्थापनपरिषदा ११.१२.२०१९ दिनाङ्के आयोजितसभायां विश्वविद्यालये वास्तुशास्त्रविभागस्य प्रोन्नतये तेनच संशोधनकर्मप्रोत्साहनाय रु.२,००,०००/- परिमितं धनं व्ययीकर्तुं सुनिश्चितम्। एतदाश्रयेण वास्तु- अभ्यासक्रमाणां निर्माणं वास्तु-स्थलाभ्यासमेलनानि च ज्योतिषविभागपक्षतः डॉ.दिनकर मराठे इत्येतस्य समन्वयनेन विहितानि। सम्बन्धिनः कार्यालयीनप्रलेखाः संलग्निताः सन्ति।

## ६. अखिलभारतवर्षीयप्राच्यविद्यापरिषदि १०० संस्कृतपुस्तकानां प्रकाशनम्-

विश्वविद्यालयेन अखिलभारतवर्षीयप्राच्यविद्यापरिषदः पञ्चाशत्तमं सत्रं नागपुरे ९ तः ११ जानेवारी २०२० पर्यन्तम् आयोजितमासीत्। एतदवसरे विश्वविद्यालयेन भारतीयबुकपब्लिशर्स देहली संस्थया सह १०० पुस्तकप्रकाशनस्य शैक्षिकसामग्र्यनिवेदनं मानितम्। प्रकाशनसंस्था पुस्तकप्रकाशनार्थं स्वित्तमयोजयत् विश्वविद्यालयेन प्रतिपुस्तकं पञ्चाशत् प्रतयः ५० प्रतिशता न्यूनमूल्येन क्रीताः। सम्बन्धिनः कार्यालयीनप्रलेखाः संलग्निताः सन्ति।

## ७. शोधकार्यप्रोन्नतये विश्वविद्यालयशोधपत्रिका- शोधसंहिता

विश्वविद्यालये शैक्षिकविभागीयप्राध्यापकानां शोधच्छात्राणां च शोधगतिप्रोन्नतये शैक्षिकवर्ष २०११-१२ तः आरभ्य प्रवर-पुनरावलोकिता शोधसंहिता इत्याख्यायाः पत्रिकायाः प्रकाशनं वार्षिकं भवति। शोधपत्रिकेयं संस्कृतं तथा संस्कृतान्तःशाखीयविषयान्तर्गतशोधपत्राणां प्रकाशनाय विहिता। सम्बन्धिनः कार्यालयीनप्रलेखाः संलग्निताः सन्ति।

## ८. राष्ट्रिय-उच्चतर-शिक्षा-अभियानस्य धननिधिः-

विश्वविद्यालयेन राष्ट्रिय-उच्चतर-शिक्षा-अभियानपक्षतः मुख्यत्वेन भवननिर्माणार्थं धननिधिः अधिगता। एतत्परं विश्वविद्यालयः शोधप्रोन्नतयेऽपि धननिधिलाभार्थं आवेदयिष्यति।

## ९. उडुपी-संस्कृत-परिषद्-बीजधनम्-

भारतीयविद्वत्परिषदा ४-६ जानेवारी २०१९ तमे वर्षे भारतीयविद्यानां मन्थनमिति विषये अन्ताराष्ट्रिया संस्कृत परिषद् आयोजिता। अत्र शोधाभ्यासवर्ग (कोर्सवर्क) अवसरे नवसंख्याकानां शोधच्छात्राणां समन्वयकस्य डॉ.राजेन्द्र जैनः तथा प्रा.सचिन डावरे इत्येतयोः आहत्य एकादशानां सहभागः सफलीभूतः। विश्वविद्यालयस्य पक्षतः एतेषां गमनागमनव्ययः नामांकनशुल्कं चेति आहत्य रु.५४,३११/- रूप्यकाणां व्ययः विश्वविद्यालयपक्षतः कृतः। सर्वैरपि परिषदि शोधपत्राणि प्रस्तुतानि।

#### १०. अन्ताराष्ट्रिया योग-परिषद् (श्रीलङ्का)बीजधनम्-

११-१२ फेब्रुवारी २०१९ दिनाङ्के अन्ताराष्ट्रिया योग-परिषदि (कोलम्बो)श्रीलङ्कायां विश्वविद्यालयस्य योगविभागस्य कु.प्रियंका वैरागडे इतीयं छात्रा योग-स्पर्धासु भागं ग्रहीतवती। परिषदि तस्याः चयनं योगासन-स्पर्धायामासीत्। सा विश्वविद्यालयः प्रातिनिधिकरूपेण भागं ग्रहीतवती।

#### ११. संस्कृतपरिषद्(हैद्राबाद)बीजधनम्-

८-११फेब्रुवारी २०१९ दिनाङ्के आर.एफ. आर.एफ. संस्थया अन्ताराष्ट्रियपरिषदः आयोजनं हैद्राबादनगरे कारितमासीत्। तत्र विश्वविद्यालयस्य शोधाभ्यासवर्गे औधीयानाः दशच्छात्राः शोधपत्राणि प्रस्तुतवन्तः। विश्वविद्यालयेन तेषां नामांकनशुल्कं, गमनागमनव्ययश्चेति आहत्य रु.२५,००/- रूप्यकाणां व्ययः विश्वविद्यालयपक्षतः कृतः।

#### Other Upload Files

1	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3.2.4_16134">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3.2.4_16134">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3.2.4_16134</a> )
---	--

### 3.3 Innovation Ecosystem

**3.3.1 Institution has created an eco-system for innovations including Incubation centre/ Research Labs/ Manuscript repositories/ subject based networks/ teaching learning centers (TLC)/ MOOCs studio/ NRC and other initiatives for creation and transfer of knowledge**

सम्बद्धसंस्थाद्वारा एका पारिस्थितिकी विरचिता यत्र अभिनवस्य ज्ञानस्य सर्जनार्थं सम्प्रेषणार्थं च अभिनवज्ञाननिष्पत्तिकेन्द्राणि/ अनुसन्धानप्रयोगशालाः/ पाण्डुलिपिसंरक्षणकेन्द्राणि तथा अन्ये उपायाः उपलब्धन्ते।

#### Answer:

३.३.१ विश्वविद्यालयेन रोगप्रतिकारककेन्द्रं, शोधप्रयोगशाला, हस्तलिखितसंकलिनी, विषयाधृततन्त्रं, अध्ययन-अध्यापन केन्द्रं, ऑनलाईन-ज्ञानार्जन- अभ्यासक्रम- निर्माणशाला, पाण्डुलिपिसंसाधनकेन्द्रं, तथाच अन्यानामुपक्रमनिर्माणाय ज्ञानप्रसाराय च नवाचाराणां कृते काचित् एका सहजाव्यवस्था परिकल्पिता अस्ति।

विश्वविद्यालयेन शोधविषयक-नवाचाराणां कृते अधस्तन-सहजाः व्यवस्थाः कल्पिताः सन्ति।-

#### १. ज्ञान-संसाधन-केन्द्रम्-

शैक्षिकवर्ष २०१८-१९ वर्षे विश्वविद्यालयस्य व्यवस्थापनपरिषदः निर्णयानुसारं ज्ञान-संसाधन-केन्द्रं विश्वविद्यालयस्य रामटेकपरिसरे श्रीकान्तजिचकार-ग्रन्थालयः तथा ज्ञान-संसाधन-केन्द्रमिति नाम्ना स्थापितम्। संबन्धिकार्यालयीनः प्रलेखाः संलग्निताः सन्ति।

#### २. अध्ययन-अध्यापनकेन्द्रम्-

विश्वविद्यालयः एकसहस्रपरिमितान् अध्यापकान् एतावता प्रशिक्षणं प्रायच्छत्। विश्वविद्यालयेन नियत-उपायरूपेण पण्डितमदनमोहनमालवीय-ध्येय-कार्ययोजना अन्तर्गतत्वेन विश्वविद्यालये अध्ययन-अध्यापन केन्द्रस्य आरम्भः कर्तुं संकल्पितः। विश्वविद्यालयस्य विद्वत्परिषदः ३० जानेवारी २०१९ दिनांके तथा निर्णयात्मकः संकल्पः विश्वविद्यालयेन कृतः। सम्बन्धिप्रलेखः संलग्नितोऽस्ति।

#### ३. सूचना तथा पुस्तकालयान्तर्जालकेन्द्र(इन्फिलबनेट) अध्ययन-व्यवस्थापन-तन्त्रम्-

विश्वविद्यालयेन आभासि-अभ्यासक्रमाणां विश्वविद्यालये प्रोन्नतये सूचना तथा पुस्तकालयान्तर्जालकेन्द्र (इन्फिलबनेट) गान्धीनगरतः अध्ययन-व्यवस्थापन-तन्त्रम्(एल.एम.एस) सेवा प्राप्ता। १८.०६.२०२० दिनाङ्के संचालकवर्यस्य हस्तकमलाभ्याम् अस्याः सेवायाः समुपलब्धिः विश्वविद्यालयप्राध्यापकानां कृते जाता।

#### ४. ऑनलाईन-ज्ञानार्जन- अभ्यासक्रम- निर्माणशाला

विश्वविद्यालयेन शैक्षिकवर्ष २०१९ तः ऑनलाईन-ज्ञानार्जन- अभ्यासक्रमाणां विश्वविद्यालयानुदानायोगस्य लाभाङ्क-स्थानान्तरण-योजना अङ्गीकृता। तदाधारेण छात्राः अध्यापकाश्च स्वयम् अभ्यासक्रमेषु अध्ययन-अध्यापनादिरताः भवन्ति। ऑनलाईन-ज्ञानार्जन- अभ्यासक्रमाणां निर्माणार्थं विश्वविद्यालयाध्यापकाः अभ्यासरताः सन्ति तेषाम् अभ्यासार्थं ऑनलाईन-ज्ञानार्जन-अभ्यासक्रम- निर्माणशाला विश्वविद्यालयस्य सूचना-प्रसार-प्राद्योगिकी शाला। अन्तर्गतत्वेन चाल्यते।

#### ५. हस्तलिखितसंकलिनी

विश्वविद्यालये हस्तलिखितसंकलिनी विश्वविद्यालयस्य आन्तर्जालपुटे विद्यते। अत्र उपलब्धपाण्डुलिपीनां सङ्ग्रहणं विश्वविद्यालयस्य ग्रन्थालयपक्षतः क्रियते।

#### ६. पाण्डुलिपिसंसाधनकेन्द्रम्/पाण्डुलिपिपरिरक्षणकेन्द्रम्

विश्वविद्यालयेन राष्ट्रियपाण्डुलिपिमिशनसंस्थया सह सामङ्गस्यनिवेदनम् अङ्गीकृत्य विश्वविद्यालये पाण्डुलिपिसंसाधनकेन्द्रं तथाच परिरक्षणकेन्द्रं इति केन्द्रद्वयस्य स्थापना कृता। केन्द्रद्वयं विदर्भ-महाराष्ट्रप्रान्तेषु पाण्डुलिपीनां विषये कार्यरतं वर्तते। पाण्डुलिपिपरिरक्षणकेन्द्रान्तर्गतत्वेन दुर्लभ्य-पाण्डुलिपीनां आभासि- चित्रांकनं विश्वविद्यालये क्रियमाणं वर्तते।

#### ७. विश्वविद्यालयजालपुटे ऑनलाईन संस्कृताध्ययनम्-

विश्वविद्यालयेन आन्तर्जालपुटे संस्कृतस्य सामान्याध्ययनं भवतु इति हेतुना काचन संसाधनी विनिर्माय आभासि- अध्ययनस्य उपक्रमः उपलब्धीकृतः।

#### ८. परामर्श केन्द्राणि-

विश्वविद्यालयः विविधशैक्षिकविभागानामन्तर्गतत्वेन परामर्शकेन्द्रत्रयमस्थापयत्। तद्यथा-

१. संस्कृतभाषा-साहित्य परामशकिन्द्रं - केन्द्रमिदं संस्कृतभाषा-साहित्यविभागान्तर्गतत्वेन सञ्चाल्यते।

२. वास्तु-ज्योतिषपरामशकिन्द्रं- केन्द्रमिदं वेदाङ्गज्योतिषविभागान्तर्गतत्वेन सञ्चाल्यते।

३. योगपरामशकिन्द्रं - केन्द्रमिदं दर्शनविभागान्तर्गतत्वेन सञ्चाल्यते।

एतत् त्रयमपि परामशकिन्द्रं २०१८-१९ शैक्षिकवर्षे संस्थापितम् तदाभ्य च परामर्शसेवारतं वर्तते। संबन्धिकार्यालयीनः प्रलेखाः संलग्निताः सन्ति।

९. योग-उपचारकेन्द्रम्-

विश्वविद्यालये नूतनतया योगविज्ञानविभागस्य स्थापना जाता। अस्यान्तर्गतत्वेन योग- उपचारकेन्द्रं कार्यरतं वर्तते। एतस्म्बद्धोपक्रमेषु विभागस्य शोधच्छात्राः अध्यापकाश्च समर्पिताः सन्ति।

१०. मनोविज्ञानप्रयोगशाला

विश्वविद्यालयस्य शिक्षणशास्त्रविभागान्तर्गतत्वेन मनोविज्ञानप्रयोगशाला विश्वविद्यालये कार्यरता वर्तते

File Description	Document
Any additional information	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3</a>

### 3.3.2 Number of awards won by institution/teachers for innovation during the last five years

विगतेषु पञ्चसु वर्षेषु संस्थया अध्यापकैः नवाचारविषये प्राप्तानां पुरस्काराणां/ सम्मानानां सङ्ख्या।

**Answer:** 10

#### 3.3.2.1 Total number of awards for innovation won by institution/teachers year-wise during the last five years

विगतेषु पञ्चसु वर्षेषु संस्थया/ अध्यापकैः नवाचारविषये प्राप्तानां पुरस्काराणां/ सम्मानानां वार्षिकसमष्टिसङ्ख्या।

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
3	3	3	1	0

File Description	Document
List of innovation and award details (Data Template) ( नवाचारविषयसूची, पुरस्कारविवरणञ्च। (दत्तांशप्रारूपम्))	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10561.pdf">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10561.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10561.pdf</a> )
e- copies of award letters (पुरस्कारपत्राणां वैद्युतप्रतिलिपयः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10562.pdf">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10562.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10562.pdf</a> )

**3.3.3 Number of mentoring provided to other newly established Institutes during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु अन्येषाम् अभिनवानां सद्यः स्थापितानां संस्थानां समारम्भाय प्रदत्तानां मार्गदर्शनानां सङ्ख्या -

**Answer:** 158

3.3.3.1 Total number of mentoring provided to other newly established Institutes year-wise during the last five years.

विगतपञ्चवर्षेषु अन्येषाम् अभिनवानां सद्यः स्थापितानां संस्थानां समारम्भाय प्रदत्तस्य मार्गदर्शनस्य वार्षिकसङ्ख्या –

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
24	51	34	26	23

File Description	Document
------------------	----------

Upload letter from the University (mentor) /Mentee for the academic /infrastructure etc.(परिसरे समारभाय विश्वविद्यालयात् प्राप्तमनुमतिपत्रम् उपारोपयतु। )	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )
Institutional data as per Data Template(सांस्थानिकदत्तांशः।)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )

### 3.4 Research Publications and Awards

**3.4.1 The institution has a stated Code of Ethics to check malpractices and plagiarism in Research**

(Yes /No)

अनुसन्धानविषये कृतिचौर्य कदाचारं निरोद्धुं काचित् निर्णीता नीतिसंहिता संस्थायाम् अस्ति  
(अस्ति/नास्ति)

**Answer:** Yes

File Description	Document
Institutional data as per Data Template (सांस्थानिकदत्तांशः।)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105</a> )
Any additional information (अतिरिक्ताः सूचनाः।)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105</a> )
URL to be provided by the Institution (संस्थाया जालस्थानसन्धानं दातव्यम्)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content</a> )

**3.4.2 The institution provides incentives to teachers who receive state, national and international recognition/ awards**

**(Yes /No)**

ये अध्यापका: राज्यस्तरीयां/ राष्ट्रियाम्/ अन्ताराष्ट्रियां मान्यतां/ पुरस्कृति प्राप्तवन्ति, संस्था तान् प्रोत्साहयति।  
(प्रोत्साहयति/ न प्रोत्साहयति)

**Answer:** Yes

File Description	Document
List of Awardees and Award details (Data Template)( पुरस्कृतानां सूची पुरस्कारविवरणञ्च। (दत्तांशप्रारूपम्))	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1</a> )
e- copies of the letters of awards(पुरस्कारपत्राणां वैद्युतप्रतिलिपयः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1</a> )

**3.4.3 Number of Patents acquired/Creative writing / or critical Shastric writing composed in Sanskrit / copyright generated / hitherto unknown manuscripts brought to light through publication and awarded by State and National bodies during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु प्राप्तानां स्वत्त्वाधिकाराणां/ सर्जनात्मकलेखानाम्/ अथवा संस्कृतभाषया लिखिता विमर्शात्मकशास्त्रीयलेखानाम्/ उत्पादितप्रतिलिपीनां/ अप्रकाशितमातृकाणां/ प्राकाश्यमानीतानां मातृकाणां कृते राज्य/राष्ट्रीयनिकायैः सम्मानितपुरस्काराणाम् सङ्ख्या।

**Answer:** 12

**3.4.3.1 Total number of the above awards - year-wise during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु प्राप्तपुरस्काराणां संक्तसरशः सङ्ख्या -

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
12	0	0	0	0

**File Description | Document**

List of the year of the publications of the patents etc. (पुरस्कारवर्षसहिता स्वत्वाधिकाराणां सूची।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105</a> )
Institutional data as per Data Template (सांस्थानिकदत्तांशः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105</a> )

#### **3.4.4 Number of Ph.D.s awarded per teacher during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु प्रत्येकम् अध्यापकस्य निर्देशने विद्यावारिध्युपाधिभाजां शोधछात्राणां सङ्ख्या।

**Answer:** 0.43

##### 3.4.4.1 How many Ph.D's are awarded year-wise during the last 5 years -

विगतपञ्चवर्षेषु कतिभिः छात्रैः विद्यावारिध्युपाधयः प्राप्ताः? (संवत्सरक्रमेण) -

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
15	11	4	1	3

##### 3.4.4.2 Number of teachers recognized as guides year-wise during the last five years -

विगतपञ्चवर्षेषु मार्गदर्शकत्वेन मानितानाम् अध्यापकानां वार्षिकसङ्ख्या।

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
18	18	19	13	11

File Description	Document
List of PhD scholars and their details like name of the guide , title of thesis, year of award etc (Data Template)( शोधच्छात्राणां विवरणात्मिका सूची। (दत्तांशप्रारूपम्))	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/)</a>
Any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/)</a>
URL to the research page on HEI web site(जालस्थाने शोधपुटस्य सन्धानम्।)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cont">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cont</a> )

**3.4.5 Number of research papers per teacher in the Journals notified on UGC website/ recognised peer reviewed journals/ reputed journals published by Sanskrit/ General Universities/ Departments/ Research Institutes and notified journals by the Rashtriya Samskrit Sansthan in its website and Conference Proceedings.**

विगतपञ्चवर्षेषु विश्वविद्यालयानुदानायोगस्य जालस्थाने अधिसूचितासु शोधपत्रिकासु, संस्कृतविश्वविद्यालयैः तद्विभागैः प्रकाशितासु शोधपत्रिकासु राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानस्य जालस्थाने अधिसूचितासु शोधपत्रिकासु सम्मेलनकार्यवृत्तेषु वा प्रत्येकम् अध्यापकस्य प्रकाशितशोधपत्राणां सङ्ख्या।

**Answer:** 3.96

**3.4.5.1 Number of research papers in the Journals notified on UGC website year-wise during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु विश्वविद्यालयानुदानायोगस्य जालस्थाने अधिसूचितासु शोधपत्रिकासु प्रकाशितशोधपत्राणां वार्षिकसङ्ख्या।

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
25	23	13	19	19

File Description	Document
List of research papers by title, author, department, name and year of publication (Data Template) (शीर्षकादिविवरणसहिता शोधपत्रसूची (दत्तांशप्रारूपम्))	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1</a> )
Any additional information (अतिरिक्ता: सूचना:)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1</a> )

**3.4.6 Number of books edited and chapters in edited volumes/ books published, monographs in Sanskrit and other languages, original creative writing in Sanskrit, Sanskrit Shastras etc. (excluding awarded works), per teacher during the last five years**

विगतपञ्चवर्षावधौ प्रत्यध्यापकं प्रकाशितग्रन्थानां/ सम्पादितग्रन्थेषु लिखिताध्यायानां/ प्रकाशितपुस्तकानां/ प्रकाशितशोधपत्राणां/ संस्कृते एवं संस्कृतशास्त्रेषु सर्जनात्मकलेखानां सङ्ख्या। (पुरस्कारप्राप्तग्रन्थान् विहाय)

**Answer:** 6.8

3.4.6.1 Total number of books and chapters in edited volumes / books published, and papers in national/international conference-proceedings monographs, creative writing year-wise during the last five years -

विगतपञ्चवर्षावधौ प्रत्यध्यापकं प्रकाशितग्रन्थानां/ सम्पादितग्रन्थेषु लिखिताध्यायानां/ प्रकाशितपुस्तकानां/ राष्ट्रीय-अन्ताराष्ट्रीय-सङ्गोष्ठीकार्यवृत्तिषु प्रकाशितशोधपत्राणां/ सर्जनात्मकलेखानां वार्षिकसङ्ख्या।

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
73	17	22	11	47

File Description	Document
------------------	----------

List books and chapters in edited volumes / books published (Data Template) (पुस्तकानां सम्पादितभागेषु प्रकाशिताध्यायानां सूची (दत्तांशप्रारूपम्))	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560/</a> )
Any additional information (अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560/</a> )

### 3.4.7 Does the university publish any research journal(s)

If yes, indicate the year of starting the research journal, composition of the editorial board, editorial policies and state whether it is listed in any international database. Provide the ISSN No.

किं विश्वविद्यालयः शोधपत्रिकाः प्रकाशयति ? यद्येवम्, तर्हि शोधपत्रिकाणां प्रारम्भवर्षम्, सङ्घटिता सम्पादकसमितिः, सम्पादननियमाः, अपि च यत्र एताः क्वचित् अन्ताराष्ट्रियदत्तांशेषु सूचीकृता इति संसूचनीयम्। आइ. एस. एन् सह-ख्या देया।

#### Answer:

३.४.७ किं विश्वविद्यालयः कामपि शोधपत्रिकां प्रकाशयति? यदि प्रकाशयति चेद् प्रकाशनारंभवर्षं, सम्पादकमण्डलं, सम्पादकीय-नीतयः इत्यादिविषयान् दर्शयन्तु, तथाच यदि अन्ताराष्ट्रियस्तरे उल्लिखितमस्ति चेदपि विशदीकर्वन्तु-

- विश्वविद्यालयशोधपत्रिका (शोधसंहिता)-

विश्वविद्यालयः शैक्षिकविभागीयप्राध्यापकानां शोधच्छात्राणां च शोधगतिप्रोत्तये शैक्षिकवर्ष २०११-१२ तः आरभ्य प्रवर-पुनरावलोकिता शोधसंहिता इत्याख्यायाः पत्रिकायाः प्रकाशनं वार्षिकं करोति। शोधपत्रिकेयं संस्कृते संस्कृतान्तःशाखीयविषयान्तर्गतशोधविधासु च मौलिकं तथा तुलनात्मकसंशोधनाय प्रवर्तते। संस्कृतं तथा संस्कृतान्तःशाखीयविषयान्तर्गतशोधपत्राणां प्रकाशनं संस्कृतं, मराठी, हिन्दी, आंगलभाषासु विहितं भवति। शोधपत्रिकेयं युजीसी केर पत्रिकान्तर्गतलेन प्रक्रियार्थं विश्वविद्यालयेन ०५.१०.२०२० दिनाङ्के आवेदितम्। सम्बन्धिनः कार्यालयीनप्रलेखाः संलग्निताः सन्ति।

- प्रकाशनवर्षारम्भः २०११
- आय.एस.एन क्र. २२७७-७०६७
- सम्पादकमण्डलम्

प्रकाशनवर्ष आवृत्तिश्च नाम प्रधानसम्पादक:	मण्डलदायित्वम् जुलाई-डिसेंबर २०११-१२ कुलगुरुः प्रा.पङ्कज चान्दे,	अध्यापकस्य
प्रथमा आवृत्तिः क.का.सं.वि.रामटेकम्	सम्पादकः संकायप्रमुखः डॉ.मधुसूदनः पेन्ना	
क.का.सं.वि.रामटेकम्	सम्पादनमण्डलम्	
प्रा.एस.डी.जोशी, पुणे		
प्रा.पी.जी.लाळे, पुणे		प्रा.सरोजा
भाटे, पुणे		प्रा.रूपा
कुळकर्णी, नागपुरम्		प्रा.कला
आचार्य, मुंबई		डॉ.नन्दा
पुरी, क.का.सं.वि, रामटेकम्		
डॉ.सी.जी.विजयकुमार, रामटेकम्		डॉ.ललिता
चन्द्रात्रे, रामटेकम्		
डॉ.कृष्णकुमारपाण्डेयः, रामटेकम्		
२०१२-१३ प्रा.उमा वैद्यः,	प्रधानसम्पादकः	कुलगुरुः
द्वितीया आवृत्तिः क.का.सं.वि.रामटेकम्		
संकायप्रमुखः डॉ.मधुसूदनः पेन्ना	सम्पादकः	
क.का.सं.वि.रामटेकम्	सम्पादनमण्डलम्	डॉ.नन्दा
पुरी, क.का.सं.वि, रामटेकम्		
डॉ.सी.जी.विजयकुमार, रामटेकम्		

डॉ.ललिता

चन्द्रात्रे, रामटेकम्

डॉ.कृष्णकुमारपाण्डेयः, रामटेकम्

डॉ.दीपक

कापडे, सचिवः,  
क.का.सं.वि.रामटेकम्२०१३-१४  
प्रा.उमा वैद्यः,तृतीया आवृत्तिः  
क.का.सं.वि.रामटेकम्

प्रधानसम्पादकः

कुलगुरुः

सम्पादकः

संकायप्रमुखः डॉ.मधुसूदनः पेन्ना

क.का.सं.वि.रामटेकम्

सम्पादनमण्डलम्

डॉ.नन्दा

पुरी,क.का.सं.वि, रामटेकम्

डॉ.सी.जी.विजयकुमार, रामटेकम्

डॉ.ललिता

चन्द्रात्रे, रामटेकम्

डॉ.कृष्णकुमारपाण्डेयः, रामटेकम्

डॉ.दीपक

कापडे, सचिवः,  
क.का.सं.वि.रामटेकम्२०१४-१५  
प्रा.उमा वैद्यः,चतुर्थी आवृत्तिः  
क.का.सं.वि.रामटेकम्

प्रधानसम्पादकः

कुलगुरुः

सम्पादकः

संकायप्रमुखः डॉ.मधुसूदनः पेन्ना

क.का.सं.वि.रामटेकम्

सम्पादनमण्डलम्

डॉ.नन्दा

पुरी,क.का.सं.वि, रामटेकम्

डॉ.सी.जी.विजयकुमार, रामटेकम्

डॉ.ललिता

चन्द्रात्रे, रामटेकम्

२०१८-१९ प्रा.श्रीनिवास:वरखेडी, पञ्चमी आवृत्ति: क.का.सं.वि.रामटेकम्	प्रधानसम्पादकः संकायप्रमुखः डॉ.मधुसूदनः पेन्ना क.का.सं.वि.रामटेकम्	कुलगुरुः
पुरी,क.का.सं.वि. रामटेकम्	सम्पादनमण्डलम्	डॉ.नन्दा
डॉ.सी.जी.विजयकुमार, रामटेकम् चन्द्रात्रे, रामटेकम्		डॉ.ललिता
डॉ.कृष्णकुमारपाण्डेयः, रामटेकम् कापडे, सचिवः, क.का.सं.वि.रामटेकम्		डॉ.दीपक
२०१९-२० प्रा.श्रीनिवास:वरखेडी, षष्ठी (अखिलभारतीय- क.का.सं.वि.रामटेकम् प्राच्यविद्याविशेषांकः)आवृत्ति: संकायप्रमुखः डॉ.मधुसूदनः पेन्ना क.का.सं.वि.रामटेकम्	प्रधानसम्पादकः सम्पादकः कार्यकारिसम्पादकः	कुलगुरुः
पुरी,क.का.सं.वि. रामटेकम्	सम्पादनमण्डलम्	रामटेकम् डॉ.नन्दा
डॉ.सी.जी.विजयकुमार, रामटेकम् चन्द्रात्रे, रामटेकम्		डॉ.ललिता
डॉ.कृष्णकुमारपाण्डेयः, रामटेकम् कापडे, सचिवः, क.का.सं.वि.रामटेकम्		डॉ.दीपक

२०१८-१९  
प्रा.श्रीनिवास:वरखेडी,

षष्ठी (योगभारती  
क.का.सं.वि.रामटेकम्

विशेषांक:)आवृत्ति:  
संकायप्रमुखः डॉ.मधुसूदनः पेत्रा

क.का.सं.वि.रामटेकम्

डॉ.कलापिनी अगस्ती, क.का.सं.वि,

करन्दीकर, रामटेकम्

बन्सोड, रामटेकम्

श्री.भालचन्द्र नेरपगार, रामटेकम्

कुमट, रामटेकम्

श्री.गौरव कडलग, रामटेकम्

प्रधानसम्पादकः

सम्पादकः

कुलगुरुः

कार्यकारिसम्पादकः

रामटेकम्

सम्पादनमण्डलम्

डॉ.रेणुका

सौ.रेणुश्री

कु.रश्मी

File Description	Document
Any additional information (अतिरिक्तः: सूचना):	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3</a> )

### 3.5 Consultancy

**3.5.1 Institution has a policy on consultancy including revenue sharing between the institution and the individual**

**(Yes /No)**

**व्यक्तिसंस्थयोः मध्ये परामर्शाद् प्राप्तस्य आयस्य संविभागार्थं काचिद् योजना संस्थया कल्पिता**

( आम् / नो )

**Answer:** Yes

File Description	Document
Upload soft copy of the Consultancy Policy (परामर्शकनीते: वैद्युतप्रतिलिपि: उपारोपणीया)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei</a> )
Upload minutes of the Governing Council/ Syndicate/Board of Management related to consultancy policy (कार्यपरिषदः/ कस्यापि निकायस्य परामर्शकनीतिसम्बद्धकार्यवृत्तम् उपारोपयतु।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei</a> )
Institutional data as per Data Template (सांस्थानिकदत्तांशः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei</a> )
Paste URL of the consultancy policy document (परामर्शकनीतिसम्बद्धाभिलेखस्य सन्धानम्)	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ae">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ae">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ae</a> )

**3.5.2 Revenue generated from consultancy during the last five years (INR in Lakhs)****विगतपञ्चवर्षावधौ संस्थया परामर्शद्वारा अवाप्तो राशि: (लक्षणः):****Answer:** 4.49**3.5.2.1 Total amount generated from consultancy year-wise during the last five years (INR in lakhs)****विगतपञ्चवर्षावधौ संस्थया परामर्शद्वारा अवाप्तो राशि: संवत्सरक्रमेण (लक्षणः):****Answer:**

2019-20

2018-19

2017-18

2016-17

2015-16

0.09

4.40

0

0

0

File Description	Document
List of consultants and revenue generated by them (Data Template) (परामर्शकानां सूची तैर्जितधनराशेष्व विवरणम् (दत्तांशप्रारूपम्))	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10</a> )
Audited statements of accounts indicating the revenue generated through consultancy (परामर्शमाध्यमेन अर्जितधनराशिसूचकम् अङ्केण्क्षणविवरणम्)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10</a> )

### 3.6 Extension Activities

**3.6.1 Extension activities in the neighborhood community in terms of impact and sensitising students to social issues and holistic development during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु छात्रेषु सामाजिकविषये संवेदनशीलताविकासाय, तेषां समग्रविकासाय च प्रातिवेशिकसमुदाये अनुष्ठिताः विस्तारगतिविधयः -

**Answer:**

**३.६.१ विगतपञ्चवर्षेषु छात्रेषु सामाजिकविषये संवेदनशीलताविकासाय तथाच, समग्रविकासाय समीपवर्तिनीप्रदेशेषु अनुष्ठिताः विततगतिविधयः-**

(छात्राणां समाजविषये संवेदनशीलताविकाससम्पादनक्षमाः, समग्रविकासापादकाश्च पञ्चशताधिकशब्दाः अत्र लेखनीयाः।)

विश्वविद्यालयेन छात्रेषु सामाजिकविषये संवेदनशीलताविकासाय तथाच तेषु समग्रविकासाय समीपवर्तिनीबाह्यप्रदेशेषु उपक्रमानुष्ठानाय प्राध्यापकप्रशिक्षणं बहिर्भागितप्रक्रमकक्षस्य, राष्ट्रियसेवायोजनायाः च विस्तारसेवामंडलान्तर्गतवेन संस्थापना कृता वर्तते।

विश्वविद्यालयस्य सर्वे शैक्षिकस्नातकोत्तरविभागः छात्राणां सर्वविधविकासाय नैकान् उपक्रमान् आयोजयन्ति तद्यथा- संस्कृतसंभाषणस्पर्धः, वादविवादस्पर्धः, संस्कृतपरिषदः, संवादाः, योगाभ्यासवर्गाः संस्कृते बालकीडा-गायनादि-उपक्रमाः।

विश्वविद्यालयस्य छात्राः, प्राध्यापकाः प्रशासकीयाधिकारिणः कर्मकराश्च विश्वविद्यालयेन आयोजितेषु विविधजागृतिकार्यक्रमेषु, अभियानेषु च भागं गृह्णन्ति।

विश्वविद्यालयस्य राष्ट्रियसेवायोजना चत्वारः उपविभागेषु कार्यरता अस्ति अतः महाराष्ट्रप्रदेशे अनया छात्रसमग्रविकासार्थम् उपक्रमाणाम् आयोजनं भवति। राष्ट्रियसेवायोजना श्रमदानं, ग्रामेषु साक्षरताभियानं, रक्तदानशिविरं, संस्कृतसंभाषणशिविरं, राष्ट्रियसम्प्रदक्षाभियानम् इत्यादिविधासु कार्यं करोति। एतेन च छात्राणां सामाजिकसंविदनशीलताविकासः समग्रतया सम्भवति।

### **विश्वविद्यालयेन समाजसंवेदनशीलताविकासाय आयोज्यमानानाम् उपक्रमाणां कानिचन नामानि-**

१. संस्कृतसंभाषणशिविरम्
२. योगशिविरम्
३. सार्वजनिक योगप्रशिक्षणम्
४. रक्तदानशिविरम्
५. स्वच्छताअभियानम्
६. पर्यावरणरक्षणजागृति-अभियानम्
७. वृक्षारोपणम्
८. ग्रामपालकत्वोपक्रमः
९. स्वास्थ्य-संवर्धन -उपक्रमः (हेत्यचेक अप)

उपर्युक्तोपक्रमान् विहाय विश्वविद्यालये राष्ट्रियपर्वत्सवानाम् आनुषांगिकं तथा च राष्ट्रियदिनानाम् आचरणं बहिर्गामि-उपक्रमकक्ष माध्यमेन भवति।

निम्नलिखिताः उपक्रमाः छात्रैः अध्यापकैश्च सह विश्वविद्यालये प्रतिवर्षम् आयोज्यन्ते-

१. संक्रमणोत्सवः
२. गांधीजयन्ती
३. कालिदासदिनम्
४. मराठीभाषादिनम्
५. वैश्विकयोगदिनम्
६. शिक्षकदिनम्
७. संविधानदिनम्

Any additional information (अतिरिक्ता: सूचना:)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/he">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/he">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/he</a> )
Provide link for additional information(अतिरिक्तासूचनानां सन्धानम्।)	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.a">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.a">http://kksanskrituni.digitaluniversity.a</a> )

**3.6.2 Number of awards and recognition received for extension activities from Government /recognised bodies during the last five years**

विस्तारगतिविधीनां कृते सर्वकारात्/मान्यताप्राप्तनिकायेभ्यः विगतपञ्चवर्षेषु प्राप्ताः पुरस्काराः/ सम्मानानि

**Answer:** 12

3.6.2.1 Total number of awards and recognition received for extension activities from Government/ recognised bodies year-wise during the last five years

विस्तारगतिविधीनां कृते सर्वकारात्/ मान्यताप्राप्तनिकायेभ्यः विगतपञ्चवर्षेषु प्राप्तानां पुरस्काराणां/ सम्मानानां वार्षिकयोगः।

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
7	5	0	0	0

File Description	Document
Number of awards for extension activities in last 5 year (Data Template)(• विगतपञ्चवर्षेषु पुरस्कारं प्राप्तवतां विस्तारकार्यक्रमाणां सङ्ख्या। (दत्तांशप्रारूपम्))	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1C">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1C">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1C</a> )
e-copy of the award letters(पुरस्कारपत्राणां सङ्ख्या। (दत्तांशप्रारूपम्))	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1C">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1C">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1C</a> )

**3.6.3 Number of extension and outreach Programmes conducted in collaboration with industry, community and Non- Government Organisations through NSS/ Swaccha Bharata Abhiyana/ NCC/ Red cross/ YRC etc., during the last five years**

વિગતપञ્ચવર્ષે ઉદ્યોગસંસ્થાયાઃ, સમુદાયસ્ય તથા અસર્વકારીયસંસ્થાનાં સહયોગેન રાષ્ટ્રીયસેવાયોજના/ સ્વચ્છભારતાભિયાન:/ રાષ્ટ્રીયબાળચરસઙ્હાસન/ રેડક્રાસ/ વાઈ-આર-સી ઇત્યાદીનાં માધ્યમેન આયોજિતાનાં વિસ્તારકાર્યક્રમાણાં બહિર્મુખકાર્યક્રમાણાં સંખ્યા।

**Answer:** 139

**3.6.3.1 Number of extension and outreach Programmes conducted in collaboration with industry, community and Non-Government Organisations through NSS/Swaccha Bharata Abhiyana/NCC/Red cross/YRC etc., year-wise during the last five years**

વિગતપञ્ચવર્ષે ઉદ્યોગસંસ્થાયાઃ, સમુદાયસ્ય તથા અસર્વકારીયસંસ્થાનાં સહયોગેન રાષ્ટ્રીયસેવાયોજના/ સ્વચ્છભારતાભિયાન:/ રાષ્ટ્રીયબાળચરસઙ્હાસન/ રેડક્રાસ/ વાઈ-આર-સી ઇત્યાદીનાં માધ્યમેન આયોજિતાનાં વિસ્તારકાર્યક્રમાણાં બહિર્મુખકાર્યક્રમાણાં વાર્ષિકી સંખ્યા।

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
37	21	40	23	18

File Description	Document
Reports of the event organized (આયોજિતકાર્યક્રમસ્ય પ્રતિવેદનમ)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10!_prativedan.pdf">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10!_prativedan.pdf">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10!_prativedan.pdf)</a>
Number of extension and outreach Programmes conducted with industry, community etc for the last five years (Data Template)(વિગતપञ્ચવર્ષે)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10!_extension_outreach_programmes.xlsx">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10!_extension_outreach_programmes.xlsx">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10!_extension_outreach_programmes.xlsx)</a>

उद्योगसंस्थायाः,  
समुदायस्य तथा  
असर्वकारीयसंस्थानां  
सहयोगेन  
राष्ट्रियसेवायोजना/  
स्वच्छभारताभियानः /  
राष्ट्रियबालचर

**3.6.4 Average percentage of students participating in extension activities with Government Organisations, Non-Government Organisations and Programmes such as Spoken Sanskrit Camps/ Shibiras /Yoga camps/ etc. during the last five years.**

विगतपञ्चवर्षेषु सर्वकारीयसंस्थाभिः असर्वकारीयसंस्थाभिश्च सह समायोजितेषु संस्कृतसम्बाषणशिबिर-योगशिबिरादिविस्तारकार्यक्रमेषु छात्राणां भागग्राहितायाः मध्यमानस्य प्रतिशतता।

**Answer:** 100

3.6.4.1 Total number of students participating in extension activities with Government Organisations, Non-Government Organisations and Programmes such as Spoken Sanskrit Camps/ Shibiras/ Yoga camps/ etc. year-wise during the last five years.

विगतपञ्चवर्षेषु सर्वकारीयसंस्थाभिः असर्वकारीयसंस्थाभिश्च सह समायोजितेषु संस्कृतसम्बाषणशिबिर-योगशिबिरादिविस्तारकार्यक्रमेषु छात्राणां भागग्राहितायाः वार्षिकसङ्ख्या।

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
365	363	267	241	270

File Description	Document
Report of the event (कार्यक्रमस्य प्रतिवेदनम्)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3</a> )
Details of students	

participating  
in extension  
activities  
with Govt.  
or NGO etc  
(Data  
Template)

[View Document](#)  
(<https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3>)

**3.6.5 The University gives attention to make Sanskrit and Shastra learning popular in the surrounding areas by offering evening courses. Provide details**

विश्वविद्यालयः प्रतिवेशक्षेत्रेषु संस्कृतस्य शास्त्राणां लोकप्रियतासम्पादनाय सान्ध्यपाठ्यक्रमान् निर्वर्तयति? यद्येवम्, तर्हि विवरणं देयम्।

**Answer:**

३.६.५ विश्वविद्यालयः संस्कृतं तथा शास्त्राध्ययनविषयाश्च प्रसिद्धतां नेतुं निकटवर्तिप्रदेशेषु सन्ध्याध्ययनकक्षाः आयोजयति। विवरणं यच्छतु।

विश्वविद्यालये परम्परागतशास्त्रीय-पाठ्यक्रमाणां सञ्चालनं २०१८-१९ वर्षादारभ्य क्रियमाणं वर्तते। प्राक्शास्त्री, शास्त्री, आचार्य, विशिष्टाचार्य, विद्यावारिधिरित्येवंविधाः पाठ्यक्रमाः संस्कृतमाध्यमेन रामटेकपरिसरे सञ्चाल्यन्ते। सर्वेषि शैक्षिकविभागाः संस्कृतपोषक-उपक्रमाणां यथा संस्कृतदिनं, संस्कृतसप्ताहसमारोहः, योगदिनं, वास्तुस्थल-अध्ययनोपक्रमः, संस्कृतकार्यशालाः, परिषदः, संगोष्ठ्यश्च इत्यादीनामायोजनं विद्धति।

विश्वविद्यालये शास्त्राध्ययनस्य परिचयापेक्ष्या पदविकादद्वयं प्रसिद्धिमुपागतम्-

१.आगम संस्कृत पदविका (दशमी कक्षोत्तीर्णवतां कृते)

२.आगम प्राकृत पदविका (दशमी कक्षोत्तीर्णवतां कृते)

विश्वविद्यालये शास्त्राध्ययनस्य अपेक्ष्या अन्यप्रसिद्धाः निम्नोपक्रमाः अपि आयोजिताः-

१.संस्कृतसप्ताहोत्सवः/संस्कृतमाहोत्सवः

२.पिबत भागवतम् (भागवतकथाकथनम्, प्रा.मधुसूदनपेत्रा, संकायप्रमुखः, क.का.सं.वि.रामटेकम्)

३.शास्त्रार्थपरिषद्- एतदन्तर्गतत्वेन प्रतिमासं प्राध्यापकैः छात्रैश्च शास्त्रार्थो विधीयते।

४.संभाषणशिविरम्- प्रतिशैक्षिकसत्रारम्भे नूतनछात्राणां कृते आयोजयते।

५.उक्तर्षः- शास्त्रार्थाध्ययन-अध्यापनपरिपोषाय २०२०-२१वर्षादारम्भ्य नूतनयाऽरब्धम्।

File Description
.....

Document
.....

Any additional information  
(अतिरिक्ता:  
सूचना):

[View Document](https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3)  
(<https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3>)

**3.6.6 Teachers participate in the live commentaries / lectures / discussion programmes on the print and electronic media. Provide details.**

वार्तापत्रेषु वैद्युतिकगणमाध्यमेषु च प्रत्यक्षविवरणप्रदानाय/ धाराविवरणप्रसारणाय/ परिसंवादकार्यक्रमाय शिक्षका भागग्राहिणो भवन्ति, विवरणानि देयानि।

**Answer:**

३.६.६ विश्वविद्यालयप्राध्यापकाः प्रत्यक्षदर्शीव्याख्याने, विशेषव्याख्यानेषु, परिसंवादकार्यक्रमेषु, लिखित- आभासी-प्रसारणयन्त्रमाध्यमेन सहभागिनो भवन्ति। विवरणं यच्छन्तु।

**मा.कुलगुरुभिः प्रदत्तानि अतिथिव्याख्यानानि साक्षात्काराश्च-**

विश्वविद्यालयस्य कुलगुरुणा प्रा.श्रीनिवासवरखेडी महोदयेन विगतवर्षत्रये पञ्चाशीत्यधिकानि विशेषामन्तितव्याख्यानानि विधत्तानि। महोदयेन हितवादादिविविधवृत्तपत्र-दूरदर्शनवाहिनीभिः साकं विशेष-संवादाश्च साक्षात्काराश्च साधिताः।

**संकायप्रमुखः प्रा.मधुसूदनपेत्रा महोदयेन प्रदत्तानि अतिथिव्याख्यानानि साक्षात्काराश्च-**

विश्वविद्यालयस्य दर्शनशास्त्रसंकायप्रमुखः प्रा.मधुसूदनपेत्रामहोदयेन विगतवर्षपञ्चके नैकानि विशेषामन्तितव्याख्यानानि विधत्तानि। महोदयेन हितवादादिविविधवृत्तपत्र-दूरदर्शनवाहिनीभिः साकं विशेष-संवादाश्च साक्षात्काराश्च साधिताः।

**संकायप्रमुखा प्रा.नन्दापुरी महोदयया प्रदत्तानि अतिथिव्याख्यानानि-**

विश्वविद्यालयस्य संस्कृत-संस्कृतेतरभाषासंकायप्रमुखा प्रा.नन्दापुरी महोदयया विगतवर्षपञ्चके नैकानि विशेषामन्तितव्याख्यानानि विधत्तानि।

**विभागप्रमुखैः प्राध्यापकैश्च प्रदत्तानि अतिथिव्याख्यानानि-**

विश्वविद्यालयस्य सकलविभागप्रमुखाः प्राध्यापकाश्च विगतवर्षपञ्चकेतत्तत्त्वाक्षिकगतिविधासु नैकानि विशेषामन्तितव्याख्यानानि अयच्छन्।

**आभासि-उपक्रमाः-**

विश्वविद्यालये तत्त्विभागपक्षतः कोविड-१९काले आभासि- अतिथिव्याख्यानानि, संवादसत्रं(वेबिनार), शिक्षकप्रशिक्षणवर्गः(एफ.डी.पी.) आयोजितानि।

**दूरदर्शन/आकाशवाणी परिसंवादाः-** प्रा.मधुसूदनपेत्रा, प्रा.कविता होले, डॉ.परागजोशी इत्यादयः प्राध्यापकाः आकाशवाण्यां संस्कृतविषयके संवादकार्यक्रमे तत्त्वाले सहभागिनः जाताः। डॉ.राजेन्द्र जैनः सहायकप्राध्यापकेन पारसदूरदर्शनवाहिनीपक्षतः प्रसारितायां शोधसंगोष्ठ्याम् आध्यक्षयं समाचरितम्।

<b>File Description</b>	<b>Document</b>
-------------------------	-----------------

Any additional information (अतिरिक्ताः सूचनाः)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3</a> )
--	--

### 3.7 Collaboration

**3.7.1 University's collaboration with other agencies impacted the visibility, identity and diversity of activities on campus? To what extent has the university benefitted academically and financially because of collaborations? The nature of the skill development Programmes introduced for students initiated by the University in collaboration with professional bodies.**

विश्वविद्यालयस्य इतरसंस्थाभिः सह संयुक्तोपक्रमः परिसरस्य परिदृश्यं, परिचयं, विविधक्रियाकलापांशु प्रभावयति? संयुक्तोपक्रमद्वारा विश्वविद्यालयः कियता परिमाणेन शैक्षिकदिशा आर्थिकदिशा च लाभान्वितो भवति? अन्यासां वृत्तिप्रदातृसंस्थानां सहयोगेन छात्राणां कौशलविकासाय विश्वविद्यालयेन समारब्धानां पाठ्यक्रमाणां विवरणम्।

**Answer:**

३.७.१ विश्वविद्यालयस्य अन्यान्तःसंस्थाभिः सह संयुक्तोपक्रमाः सन्ति; यत्र गतिविधीनां पारदर्शकता, अवगतिः, वैविध्यं चेते विश्वविद्यालयपरिसरं प्रभावयति? विश्वविद्यालयः अन्यसंस्थाभिः सह संयुक्तोपक्रमैः शैक्षिकदृष्ट्या आर्थिकदृष्ट्या च कियत्परिमितं लाभान्वितम्? विश्वविद्यालयेन वृत्तिप्रकरणसंस्थाभिः सह संयुक्तावधाने छात्राणां कृते निर्धारितानां कौशल्यविकासोपक्रमाणां स्वरूपम्-

१) विश्वविद्यालयः वर्षत्रयादारभ्य स्थानिकमहाविद्यालयैः, विद्यालयैः, संस्थाभिः च सह समग्रविद्भ्यान्ते नागपुरनगरे च संस्कृतसप्ताहमहोसवस्य आयोजनं करोति। तदन्तर्गतल्वेन शैक्षिकाः सांस्कृतिकाः सामाजिकाश्च उपक्रमाः विश्वविद्यालयमार्गदर्शने तत्त्वमहाविद्यालयेषु संस्थासु विद्यालयेषु संयुक्ततत्त्वावधानेन छात्राणां कृते आयोज्यन्ते।

२) विश्वविद्यालयः कालिदासदिनस्य आयोजनं राज्यसर्वकारेण सह संयुक्ततत्त्वावधानेन प्रतिवर्षं करोति।

३) विश्वविद्यालयः योगप्रशिक्षणं, सूर्यनमस्कार इत्यादि उपक्रमाणामायोजनं स्थानिकसंस्थाभिः सह समन्वयेन करोति। विदर्भप्रान्तस्य ग्रामेषु सहस्रशः छात्राः जनाश्च एतेषु उपक्रमेषु सम्मिलिताः भवन्ति।

४) विश्वविद्यालयीनाः शैक्षिकविभागाः विविधशैक्षणिक-सांस्कृतिक-स्पर्धात्मककार्यक्रमाणामायोजनं

विविधाभिः संस्कृतेतरसंस्थाभिः विश्वविद्यालयैः सह च करोति तेनच, एतेषु बहवः छात्राः अग्रिमवर्षेषु विश्वविद्यालयस्य परिसरे छात्ररूपेण अध्ययनमपि कुर्वन्ति।

५) विश्वविद्यालयस्य प्राध्यापकाः अन्यासु संस्थासु विश्वविद्यालयेषु च पाठ्यक्रमविकाससमित्यादिषु कार्यं कुर्वन्ति। संगोष्ठ्यां परिषदि च मार्गदर्शकरूपेण संयुक्ततत्त्वावधानेन कार्याणि पश्यन्ति।

**विश्वविद्यालयस्य शैक्षिकसामजस्यनिवेदनानि  
अन्यसंयुक्तिकशैक्षिकगतिविधयश्च संक्षेपेण निम्नलिखिताः सन्ति।-**

१. भारतीयशिक्षणमण्डलेन सह संयुक्ततत्त्वावधानेन शोधकर्तृणां शोधक्षेत्राणि विषये अन्ताराष्ट्रिया परिषद् विश्वविद्यालयपक्षतः २०१६-१७ शैक्षिकवर्षे रामटेकपरिसरे आयोजिता।

२. प्राज्ञपाठशाला, वाई संस्थया सह शैक्षिकसामज्ञस्यनिवेदनम्।

३. इन्डिक अकादमी हैद्राबाद, संस्थया सह शैक्षिकसामज्ञस्यनिवेदनम्।

४. लालबहादुरशास्त्रीसंस्कृतविश्वविद्यालयः, देहली संस्थया सह शैक्षिकसामज्ञस्यनिवेदनम्।

५. राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठं तिरुपती संस्थया सह शैक्षिकसामज्ञस्यनिवेदनम्।

६. जैन अन्ताराष्ट्रिय संस्थया सह शैक्षिकसामज्ञस्यनिवेदनम् विशेषव्याख्यानानामायोजनम् च।

७. एम.आय.टी.पुण्यपत्तनम् संस्थया सह शैक्षिकसामज्ञस्यनिवेदनम्।

८. महात्मागांधीअन्ताराष्ट्रियविश्वविद्यालयः वर्धा संस्थया सह शैक्षिकसामज्ञस्यनिवेदनम्।

९. महाराष्ट्राष्ट्रियन्यायविश्वविद्यालयः, नागपुरम् संस्थया सह शैक्षिकसामज्ञस्यनिवेदनम्।

१०. रामदेवबाबा आभियान्त्रिकी महाविद्यालय, नागपुरम् संस्थया सह शैक्षिकसामज्ञस्यनिवेदनम्।

११. योगसंस्कृतं विश्वविद्यालयः, फ्लोरिडा संस्थया सह शैक्षिकसामज्ञस्यनिवेदनम्।

१२. एकलव्य अकादमी संस्थया सह शैक्षिकसामज्ञस्यनिवेदनम्।

१३. विस्तारसेवामण्डलेन अन्यसंस्थया सह कृतानि शैक्षिकसामज्ञस्यनिवेदनानि।

### शैक्षिकलाभाः-

विश्वविद्यालये विगतवर्षत्रयात् शैक्षिकविभागैः तथाच विश्वविद्यालयस्तरे आयोज्यमानानां कार्यक्रमाणां संख्या भूयसी वर्तते। उपर्युक्तसामज्ञस्यनिवेदनैः नैके शैक्षिककार्यक्रमाः आयोजिताः, , संस्कृतपारम्पारिकाः पाठ्यक्रमाश्च परिसरे समारब्धा तेन च विश्वविद्यालयस्य शैक्षिकस्तरः लाभान्वितो जातः।

### आर्थिकलाभाः-

विश्वविद्यालयेन विहितेषु सामज्ञस्यनिवेदनेषु नैकानि निवेदनानि विश्वविद्यालयस्य आर्थिकस्तरस्य उन्नयने सहकारीणि सन्ति।

<b>File Description</b>	<b>Document</b>
Any additional information (अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )
Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।)	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.a">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.a">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.a</a> )

**3.7.2 Number of functional MoUs with institutions of national, international importance, other universities, industries, corporate houses etc. during the last five years (only functional MoUs with ongoing activities to be considered)**

राष्ट्रीय-अन्ताराष्ट्रीयमहत्वशालिनीभिः संस्थाभिः, विश्वविद्यालयैः, औद्योगिकपरिवारैः च सह कृतानाम् आर्थिकानुबन्धानां सङ्ख्या (केवलं प्रवर्तमानगतिविधीनामेव आर्थिकानुबन्धसहयोगपत्राणि स्वीकरणीयानि)

**Answer:** 17

**3.7.2.1 Number of functional MoUs with institutions of national, international importance, other universities, industries, corporate houses etc. year-wise during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु राष्ट्रीय-अन्ताराष्ट्रीयमहत्वशालिनीभिः संस्थाभिः, विश्वविद्यालयैः, औद्योगिकपरिवारैः च सह कृतानाम् अधुना प्रवर्तमानानाम् आर्थिकानुबन्धानां वार्षिकसङ्ख्या।

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
8	8	1	0	0

<b>File Description</b>	<b>Document</b>
e-copies of the MoUs	

with institution/ industry/ corporate house(संस्थाभिः, विश्वविद्यालयैः, औद्योगिकपरिवारैः च हस्ताक्षरितानाम् आर्थिकानुबन्धपत्राणां वैद्युतप्रतिलिपयः।)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SS">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SS</a> )
Details of functional MoUs with institutions of national, international importance, other universities etc. during the last five years (Data Template) (विगतपञ्चवर्षेषु राष्ट्रिय-अन्तराष्ट्रियमहत्वशालिनीभिः संस्थाभिः, विश्वविद्यालयैः, औद्योगिकपरिवारैश्च सह संस्था कृतानां प्रवर्तमानार्थिकानुबन्धपत्राणां विवरणम्। (दत्तांशप्रारूपानुगुणं सांस्थानिकदत्तांशः।)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SS">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SS</a> )

**3.7.3 Provide details of the Joint publication Programme of the University in collaboration with other Universities/institutes and well established publishing firms**

विश्वविद्यालयस्य      इतरविश्वविद्यालयैः/      लब्धप्रतिष्ठप्रकाशनसंस्थाभिः      सह संयुक्तप्रकाशनकार्यक्रमस्य विवरणं प्रदीयताम्

**Answer:**

विश्वविद्यालयस्य अन्यविश्वविद्यालयेन/संस्थया/सुप्रतिष्ठितया प्रकाशनसंस्थया वा सह संयुक्तावधाने संयुक्तप्रकाशनोपक्रमविषये सहभागविवरणं यच्छतु।

१. अखिलभारतवर्षायप्राच्यविद्यापरिषदः पञ्चाशत्तमं सत्रं, क.का.सं.वि., नागपुरम्-

- संयुक्तावधाने प्रकाशनोपक्रमस्य नाम-      ए.आय.ओ.सी. ११०  
पुस्तकप्रकाशनम्।

- संयुक्तावधानीकृतसंस्थायाः नाम, संपर्कविवरणम्-

क.का.सं.वि., रामटेकम् तथा न्यू भारतीय पुस्तक प्रकाशनसंस्थानम्, नवदेहली।

संपर्कसंकेतः- २०८, द्वितीयाटुं, ४७३५२२, प्रकाशदीपभवनम्, अंसारिमार्गः,  
दरियांगंजम्, नवदेहली, ११०००२.

### - आर्थिकसहाय्यस्य स्रोतांसि-

विश्वविद्यालयस्य वित्तकोशः तथाच प्रकाशनकृता योजितं धनम्।

- संयुक्ततत्त्वावधानस्य वर्षम्- २०१९-२०

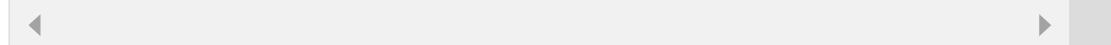
- अवधि:- षड्मासिकम् २०१९-२० (एआयओसी, नागपुरम्)

**२. विश्वविद्यालयस्य पूर्वकुलगुरुः प्रा.उमा वैद्यः संयुक्ततत्त्वावधानेन (बैंकोक) थायलॅंडदेशे आयोजितायां षोडशविश्वसंस्कृतपरिषदि प्रस्तुतानां तथाच संकलितशोधपत्राणां २०१६ वर्षे संपादनं प्रकाशनं च सूत्रं स्मृतिः तथा शास्त्रं इति नाम्ना कारितवती।**

**३. अखिलभारतीयप्राच्यविद्यापरिषदि लेखकैःसह संयुक्ततत्त्वावधानेन ११० पुस्तकानां प्रकाशनम्।**

**४. कुमारसम्भवम् (पञ्चमसर्गः-संस्कृतव्याख्यया सह मराठीअनुवादः) पुस्तकप्रकाशनार्थ डॉ.राजेन्द्र जैन(सहायकप्राध्यापकः) राष्ट्रीय-संस्कृत-संस्थानं, देहलीतः आर्थिकसाहस्रं प्राप्नोत्।**

**५. अखिलभारतीयप्राच्यविद्यापरिषदः विविधसत्राणां हस्तपुस्तकानि प्रकाशितानि।**



File Description	Document
Any additional information (अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/3</a>

## 4. Infrastructure and Learning Resources

### 4.1 Physical Facilities

**4.1.1 The institution has adequate facilities for teaching- learning. viz., classrooms, laboratories, computing equipment, etc.**

कक्षाप्रकोष्ठः, प्रयोगशाला, सङ्गणकयन्त्रादीनि शिक्षणाधिगमसम्बन्धीनि भौतिकसौविधानि संस्थायामुपलभ्यन्ते।

**Answer:**

४.१.१ पठनपाठनविषये विश्वविद्यालये विद्यमानानि पर्याप्तसौविधानि, यथा कक्षाः, प्रयोगशालाः संगणकसामग्रि इत्यादयः ।

लेख्यपत्रविवरणम् ( समायोजयतु)

१) अतिरिक्तविवरणं सङ्केतसूचीं दर्शयतु ।

२) अन्यय् अतिरिक्तविवरणम् ।

प्रतिक्रिया-

विश्वविद्यालयः अत्याधुनिकसौविध्ययुक्यपठनपाठनविषयकवस्तून् पर्याप्तसौविधैः सह परिकल्पितः। छात्रेभ्यः अध्यापकेभ्यश्च कक्षाः, प्रयोगशालाः संगणकसामग्रि इत्यादीनि अवसांरचनासंयुतानि तेषां शोधकार्यार्थं च उपलभ्यते। यस्योपयोगं संलग्नितपाठशालाः अपि उपयोक्तन्ति। विश्वविद्यालयस्य नूतनभवने नूतनविभागाः नूतनतन्त्रांशवैज्ञानिकोपकरण सौविध्यसंयुक्ताः निर्मिताः। संपूर्णविश्वविद्यालयः रामटेकं मध्ये १० एकड् परिमिते भूप्रदेशे क्रीडाक्षेत्रं तथा ६ भवनसंयुतं ८३४.९७७ स्के.मी व्यापृतं एवंच नागपुरस्थ वारांगानामकपरिसरे ५० एकड् भूप्रदेशे च विराजते ।

S. N.	परिसरभवनानि	भवनस्य विस्तृतभूप्रदेशः	विवरणम्
1	शैक्षिकशोधकेन्द्रः (रामटेकपरिसरः)	2262.84 Sq.M.	Ground floor:  Library reading room(194.04 Sq  Stack Room (210.31 Sq.M.)  First floor:  Yoga Hall and 8 room
2	शैक्षिकभवनम् (परमपूज्य-गोव्यलकर- गुरुजि-गुरुकुलम्, रामटेकम्)	4797 Sq.M. G+2	43 Class rooms (14x12ft)  1 Conference h  1 Meting room  2 teachers room  1 Direcor cabin  1 IQAC office e

3	एन.ई.टि, नगपुरपरिसरभवनम्	834.977 Sq.M. 3rd,5th and 6th floor	<b>17 Class rooms: 12x12Ft.)</b>  VC Cabin  Registrar Cabir  Hall
---	--------------------------	---	---

### **नूतनभवनानि- शैक्षणिकाशोधाक्रीडा-योगःछात्रावासः -**

विगतपंचवर्षे विशेषतःसंस्कृतद्वारा शास्त्राणाम् अध्यनार्थं परमपूज्य-गोद्धक्तर गुरुजिगुरुकुलस्य निर्माणं, BBA, Public Administration तथा ज्यौतिशविभागदीनां कृते भवननिर्माणमभवत्। एवंच छात्रेभ्यः छात्राभ्यश्च छात्रावासः अथितिगृहस्य च निर्माणमभवत्। बहूपयोगीसभागारः, मनोरञ्जनकेन्द्रः, योगविभागस्य ग्रन्थालयस्य च अत्याधुनिकावसंरचनासयुतभवननिर्माणं चाभवत्। परमपूज्य-गोद्धक्तर गुरुजिगुरुकुलस्य अध्ययनाऽध्यापनार्थं सुव्यवस्थितचलसामग्रीणां व्यवस्था परिकल्पिता वर्तते। एवंच प्रशासकीयकर्मकरेभ्यः सुव्यवस्थितावसंरचना सौविध्यं वर्तते।

#### **कक्षाः -**

विश्वविद्यालयस्य परिसरेद्वयेऽपि आहत्य ६० कक्षाः सन्ति तेषु १० कक्षाः संगणकयन्तं, धनिवर्धकयन्तम्, अन्तर्जालः, श्वेतफलकं, नूतनतन्त्रांशसौविधसंयुताः च सन्ति।

#### **सभागारः-**

सांस्कृतिककार्यक्रमार्थं विश्वविद्यालयस्य परमपूज्य-गोद्धक्तर गुरुजिगुरुकुलनामके रामटेकं परिसरे सभागारः विद्यते।

#### **सभामंचस्य सौविध्यम्-**

सभामंचः सर्वविधा अवसंरचना युक्तः सांस्कृतिककार्यक्रमार्थमपि तथा सामाजिककार्यर्थमपि उपयोग्यः अस्ति। छात्राणाम् अध्यापकानां सामाजिकानां च सर्वविधसंवर्धनकार्यस्योपयोगः भविष्यति।

#### **पि ए प्रणाली सौविध्यम्-**

पि ए प्रणाली सौविध्यमत्र आवश्यकैःअन्यसौविधैः युक्तः दृश्यश्रृङ्खलाध्यमयुक्तः LCD अन्तर्जालसम्पर्कः, धनिवर्धकादियुक्तः च अस्ति। अपि च सर्वविधा अवसंरचना युक्तः सांस्कृतिककार्यक्रमार्थमपि तथा सामाजिककार्यर्थमपि उपयोग्यः अस्ति। छात्राणाम् अध्यापकानां सामाजिकानां च सर्वविधसंवर्धन कार्यस्योपयोगः भविष्यति।

#### **मुक्तविस्तारसभागृहम् -**

- का. सं. वि. अपि मुक्त- विस्तारसभागृहस्य सौविधेन संयुक्तः अस्ति। इदं छात्राणां अध्यापकानां सांस्कृतिककार्यक्रमार्थम्, अध्ययनोत्कर्ष सम्बन्धार्थं चर्चासङ्गोष्ठ्यादीनां प्रचलनार्थम् उपयोगाय कल्पितं वर्तते।

#### **परिसरे विध्यमानानि अन्यसौविध्यानि-**

- महिला छात्रावासः-सुरक्षितपरिसरे अध्ययनम्

- सामान्यप्रतिदानेनैव छात्रावासीयव्यवस्था ।
- बहिस्थछात्राभ्यः आवासव्यवस्था ।
- CCTV, 1GBPS अन्तर्जालसौविधं वैद्यकीयसौविधं च महिलाछात्राणामभिवृद्ध्यर्थं निर्मिता।

## 2. भोजनकक्षा-

- कर्मकरेभ्यः आतिथिभ्यश्च सौविधोऽयं कल्पितः।

## 3. जलपानप्रयोगगृहम् -

- कर्मकरेभ्यः आतिथिभ्यश्च सौविधोऽयं कल्पितः।

### प्रयोगशाला:-

#### 1. बहुमाध्यमप्रयोगशाला:-

विश्वविद्यालयेन “ महार्षि पाणिनि – बहुप्रयोजनकभाषाप्रयोगशालायाः” सौविधं परिकल्पितं वर्तते । एषा प्रयोगशाला भाषायाः पठनार्थं संवर्धनार्थं तथा भाषायाः कौशलसम्पादनार्थं सहायका भवति । एवं च मनोविज्ञान- प्रयोगशाला सकलसौविधेन छात्राणां मानसिकसामाजिकस्थैर्यसंवर्धनाय कार्यरता अस्ति। मनोविज्ञानस्य भिन्नभिन्नस्तरे क्षेत्रे च शोधार्थिभ्यः सहायिका च भवति । प्रशीक्षणकेन्द्रः, अध्ययनसंसाधनम् अन्यथाशक्तजनेभ्यः, स्वयं श्रावकमुद्रकः सुगम्यपुस्तकालयः, व्यायामशाला, वैज्ञानिकप्रयोगशालादयाः च विद्यन्ते ।

1. एवं च मनोविज्ञान- प्रयोगशाला सकलसौविधेन छात्राणां मानसिकसामाजिकस्थैर्यसंवर्धनाय कार्यरता अस्ति। मनोविज्ञानस्य भिन्नभिन्नस्तरे क्षेत्रे च शोधार्थिभ्यः सहायिका च भवति । एवं च भाषाप्रयोगशाला, वेदाङ्गज्यौतिषविभागतः तारामण्डलं तथा सूक्ष्मदर्शिकीयव्यवस्था च परिपक्विता अस्ति ।

### सूचना-संप्रेषणप्रौद्यौगिकावसंरचना-सौविध्यानि-

अस्य उद्देश्यम् अस्ति यत् सूचनासंप्रेषणप्रौद्यौगिकस्य सुचारुरूपतया विश्वव्यापकत्वेन च प्रसारणम्, अनेनान्तर्जालः तथा जालपटस्य सौविध्यप्रकल्पनद्वारा पाठने शोधकार्ये च साहाय्यं विधातुं वर्तते । अनेन ई-पुस्तकम्, ई-पत्रिकाः इत्यादिनां सुलभतया प्राप्तुं ई-अध्ययनार्थं कौशलविकासार्थम्, उद्योगान्वेशणप्राप्त्यर्थं च सहायकम् भवति। अनेनाधुना कालेन स्फूर्थ-कक्षार्थमपि सहायो भवति।

**चलसामग्रीणां विक्रयणम्-** छात्रेभ्यः तथा अन्येभ्यश्च सौविध्यप्रकल्पनार्थं क्रियते।

**संगणकविक्रयणम्-** छात्रेभ्यः तथा अन्येभ्यश्च नूतनतन्त्रांशद्वारा ज्ञानसंवर्धनार्थं तथा संगणकक्षेत्रे विशेषासक्तिसंवर्धनार्थं क्रियते।

### संलग्नितविवरणम्

1. ४.१.१- शैक्षणिकभवनस्य विस्तृतविवरणम् ।
2. ४.१.१- एन.ई.टि, नगपुरपरिसरभवनमस्य विस्तृतविवरणम् ।

File Description	Document
Any additional information अतिरिक्तसचनानां	<a href="https://assessmentonline.naac.aov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/public/index.php/hei/ssr_reports/eyJpdjI6Ii4emhtTjFrOUtpMUltGckJESUw2aWc9PSIsInZhbHVlIjoiSXF...">https://assessmentonline.naac.gov.in/public/index.php/hei/ssr_reports/eyJpdjI6Ii4emhtTjFrOUtpMUltGckJESUw2aWc9PSIsInZhbHVlIjoiSXF...</a>

सन्धानम्	
----------	--

Link for additional information अतिरिक्ता: सूचना:	View Document ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx?ID=10">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx?ID=10</a> )
---	---

**4.1.2 The institution has adequate facilities for**

- 1. Seminar/ Conference Hall with infrastructural facilities**
  - 2. Auditorium for cultural activities**
  - 3. Laboratory for Functional Sanskrit**
  - 4. Yajnashala**
  - 5. Observatory**
  - 6. Language Laboratory**
  - 7. Psychology Laboratory**
  - 8. Meditation Centre**
  - 9. Sports, games (indoor, outdoor, gymnasium, etc)**
  - 10. Artifacts Museum Ancient Arts/ Objects' Museum**
  - 11. Heritage Museum**
  - 12. Manuscript Resource Centre (MRC)**
  - 13. Manuscript Conservation Centre(MCC)**
  - 14. Recording Studio/ e-P.G.Pathshala Facilities**
  - 15. Yoga Training and or Therapy Centre with modern equipments**
  - 16. Liasion with Bharat Vani Portal**
  - 17. Sanskrit-Science/ Agama Exhibition Facilities**
- संस्थायाम् अधोनिर्दिष्टानि सौविध्यानि पर्याप्तानि सन्ति।
- 1. मूलसौविध्ययुतं सङ्गोष्ठीभवनम्**
  - 2. सांस्कृतिकादिकार्यक्रमाणां कृते सभागृहम्**
  - 3. प्रायोगिकसंस्कृतप्रकोष्ठः।**
  - 4. यज्ञशाला।**
  - 5. वेधशाला।**

6. भाषाप्रयोगशाला।
7. मनोविज्ञान-प्रयोगशाला।
8. ध्यानकेन्द्रम्।
9. क्रीडासौविध्यानि (अन्तर्द्वारा-बहिर्द्वारा-देहदाढ्यादिकम्)
10. कलाकृतिसङ्ग्रहालयः। (प्राचीनकलानां/वस्तूनां सङ्ग्रहालयः)
11. प्राचीनशिल्पकलासङ्ग्रहालयः
12. पाण्डुलिपिसंसाधनकेन्द्रम् (एम.आर.सि.)
13. पाण्डुलिपिसंरक्षणकेन्द्रम् (एम.सि.सि.)
14. धनिमुद्रणालयः/ ई-पी.जी-पाठशालासौविधा:।
15. योगशिक्षणकेन्द्रम्/ आधुनिकोपकरणयुक्तं योगचिकित्साकेन्द्रन्तः।
16. भारतवाणीपोर्टल् इत्यनेन सहयोगः।
17. संस्कृतविज्ञान-आगमप्रदर्शनसौविधा:।

**Answer:**

1. सभागृहम् / चर्चाग्रहं, कक्षासर्वविधाअवसंरचनासौविधयुक्तम्।
2. सभागारः-सांस्कृतिककार्यक्रमार्थम्।
3. सांस्कृतभाषाप्रयोगशाला।
4. यज्ञशाला।
5. वेधशाला।
6. भाषाप्रयोगशाला।
7. मनोविज्ञानप्रयोगशाला।
8. ध्यानकेन्द्रम्।
9. क्रीडातथाव्यायामशाला च।( आन्तरिकक्रीडागृहम्, मुक्तक्रीडाप्रदेशः व्यायामशाच)
10. प्राचीनकलासङ्ग्रहालयः।
11. पारम्परिकवस्तूसङ्ग्रहालयः।
12. मातृका / पाण्डुलिपिसंसाधनकेन्द्रम्।
13. मातृका / पाण्डुलिपिसंरक्षणकेन्द्रम्।
14. धन्यङ्कनकेन्द्रम् / ई- पाठशालायाः सौविध्यम्।
15. आधुनिकोपकरणयुक्तंयोगचिकित्साकेन्द्रम्/सर्वविधावसंरचनासौविधयुक्तम्।
16. भारतवाणी – प्रकल्पेनसहसम्पर्कः।
17. संस्कृत- विज्ञानम्/ आगमप्रदर्शनकीसौविध्यम्।

प्रतिक्रिया –

अधोदर्शितानिसर्वाणिसौविध्यानिउपलभ्यन्ते।

1. सभागृहम् / चर्चाग्रहंकक्षासर्वविधाअवसंरचनासौविधयुक्तम्।

क.का. सं. वि. सर्वप्रकारचर्चा: भिन्नभिन्नप्रकारकसभाःकार्यशालाइत्य  
दीनांसञ्चालनार्थसौविध्यमुपलभ्यते। अतः  
एतदर्थसांस्कृतिककार्यार्थञ्चबृहत्सभागृहम्परमपूज्यगोलवल्करगुरुजीशैक्षिकपरिसंरं,  
रामटेकम् मध्येर्वर्तते। विश्वविद्यालयस्यबहुप्रयोजनक-  
-सभागृहस्यविस्तीर्णम्१५७.८७स्के.मी.सन्ति।

अत्रसभामण्डपः तत्रावश्यकैः अन्यसौविधैः युक्तः अस्ति। दृश्यश्रव्यमाध्यमयुक्तः LCD अन्तर्जालसम्पर्कः, ध्वनिवर्धकादियुक्तः अस्ति। अपिचसर्वविधावसंचनायुक्तः सांस्कृतिककार्यक्रमार्थमपितथासामाजिककार्यार्थमपिउपयोगः अस्ति। छात्राणाम् अध्यापकानां सामाजिकानां च सर्वविधसंवर्धनकार्यस्योपयोगः भविष्यति।

## 2. सभागरः - सांस्कृतिककार्यक्रमार्थम्।

रामटेकम् ऐतिहासिकक्षेत्रम् विश्वविद्यालयः प्रसिद्धमहाक्षेत्रः कालिदासस्यनाम्नाप्रसिद्धः। यस्यमधुरावाणीसम्पूर्णभारतवर्षेप्रसिद्धम् अस्ति। संस्कृतभाषातथासाहित्यविभागः, व्याकरणम्, दर्शनम्, ज्यौतिषंतथाशिक्षाशास्त्रम् एतेविभागाः विश्वविद्यालयेसन्ति। एषः सभागरः सर्वेविभागीयानाम् उपयोगायकल्पितं वर्तते तथा तेषां सर्वविधशैक्षिणिकसंवर्धनं लोकाय प्रदर्शनार्थम् च।

मुक्तविस्तारसभागृहम्

का. सं. वि. अपि मुक्त- विस्तारसभागृहस्यसौविधेन संयुक्तः अस्ति। इदं छात्राणां अध्यापकानां सांस्कृतिककार्यक्रमार्थम्, अध्ययनोक्तर्षसम्बन्धार्थं चर्चासङ्गोष्यादीनां प्रचलनार्थम् उपयोगाय कल्पितं वर्तते।

## 1. संस्कृतभाषाप्रयोगशाला

विश्वविद्यालये “महार्षिपाणिनि - बहुप्रयोजनक-भाषाप्रयोगशालायाः” सौविधं परिकल्पितं वर्तते। एषाप्रयोगशालाभाषायाः पठनार्थसंवर्धनार्थतथाभाषायाः कौशलसम्पादनार्थसहायकाभवति।

## 4. यज्ञशाला

विश्वविद्यालयस्यशैक्षिणिकपरिसरेयत्रपदविकाछात्रेभ्यः तथा अन्येवेदच्छात्रेभ्यः रामटेकक्षेत्रेयज्ञादिकार्यक्रमसञ्चालनार्थयागशालायाः प्रकल्पः परिकल्पितः वर्तते। प्रगतवर्षत्रयेबहवोयागकार्यक्रमाः अत्रानुष्ठिताः सन्ति।

## 5. वेधशाला

कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयस्यवेदाङ्गज्यौतिषविभागतः तारामण्डलं तथासूक्ष्मदर्शिकीयव्यवस्थापरिपक्वता अस्ति। तन्नातिशययुक्तं तारामण्डलं तथासूक्ष्मदर्शिकीचात्रेभ्यः विशिष्यशोधच्छात्रेभ्यः तेषां प्रायोगिकशोधकार्यार्थं प्रहमण्डलाध्यनार्थं चउपकारिणीभवति।

## 6. भाषाप्रयोगशाला

क. का. सं. वि. भाषात्रयेभाषाप्रयोगशालायाः निर्माणं भवति। विश्वविद्यालयस्यध्येयं वर्तते यत् आङ्गल, हिन्दीसंस्कृतभाषाणां छात्रेभ्यः सुस्पष्टतयाउच्चारणं, वाक्यरचनानूतनशब्दनिर्माणकौशलं सङ्गणकेन सहकौशलवर्धनाय वर्तते। विश्वविद्यालयः विदेशीयभाषाप्रयोगशालानिर्माणार्थमपिपर्वते। विश्वविद्यालयस्यशास्त्री, आचार्य, योगप्रशिक्षणवर्गस्य छात्रेभ्यः अत्रकार्यशालाः प्रचालिष्यन्ते। एव ज्ञविश्वविद्यालयेतरछात्रेभ्यः अपि अत्र अवकाशः परिकल्पितः वर्तते।

## 7. मनोविज्ञानप्रयोगशाला

क. का. सं. वि. शिक्षाशास्त्रविभागतः मनोविज्ञानप्रयोगशालासकलसौविधेन छात्राणां मानसिकसामाजिकस्थैर्यसंवर्धनाय कार्यरतां अस्ति। मनोविज्ञानस्यभिन्नभिन्नस्तरेक्षेत्रेचशोधार्थिभ्यः सहायिकाचभवति।

अत्रभिन्नभिन्न अवसंरचनायाः सौविधमपिपरिकल्पितमस्ति। प्रयोगशालाभिन्नं व्यनूतनं तंत्राशैः युक्ता अस्ति। यथाई-लाईन, तथासूपरलेबइत्यादियत्प्रयोगशालायाः संरचनातथाप्रयोगकार्यार्थं बहुपयोगाय भवति।

प्रयोगशाला सुसज्जितातथा श्रवण दर्शनोपकरण संयुक्ता अस्ति। अस्यां प्रयोगशाला यां भिन्नभिन्नाः परियोजनाः प्रचलन्ति एव ज्ञानियं विश्वविद्यालये तरशोधच्छात्रेभ्यः अपि अवकाशं परिकल्पयति।

#### 8. ध्यानकेन्द्रम्

विश्वविद्यालय स्य परम पूज्यगोलवालकरगुरुजी गुरुकुलम्बम के शैक्षणिक परिसरे ध्यान केन्द्रम् विद्यते। नूतनतया निर्मित्यमाण भवने अपि ध्यान केन्द्रं विद्यते। अत्र छात्राः अध्यापकाः अन्येच अभ्यगताः ध्यानं कुर्वन्ति।

#### 9. क्रीडाङ्गनम् - (आन्तरिक क्रीडागृहं, मुक्तक्रीडाङ्गनं तथा व्यायामशाला इत्यादि)

छात्रेभ्यः तथा अध्यापकेभ्यः  
च आन्तरिक क्रीडागृहं मुक्तक्रीडाङ्गनं चरामटेक परिसरे उपलब्धं वर्तते। अत्र क्रिकेट, वॉलीबॉल था अन्य क्रीडार्थ सौविध्यं वर्तते।

व्यायामशाला - रामटेक परिसरे सुन्दरं व्यायामशाला प्राङ्गनम् अध्यापकेभ्यः छात्रेभ्यः तथा अन्येभ्यः च उपलब्धं वर्तते।

योगकेन्द्रम् - विश्वविद्यालय स्य रामटेक परिसरे योग केन्द्रस्य अत्यावश्यक सामग्री छात्रेभ्यः तथा अध्यापकेभ्यः च निर्मिता वर्तते। सार्वजनिकेभ्यः अपि अस्य उपलब्धः भविष्यति।

#### 10. प्राचीनकलासङ्ग्रहालयः - विश्वविद्यालयस्य RUSA अनुदान द्वारा प्राचीनकलायाः सङ्ग्रहालयः वाराङ्गनाशैक्षणिक परिसरे निर्मित मस्ति।

11. पारम्परिक वस्तु सङ्ग्रहालयः - विश्वविद्यालय स्य वाराङ्गनम कशैक्षणिक परिसरे RUSA द्वारा पारम्परिक वस्तु सङ्ग्रहालय स्य प्रस्तावः कृतः।

12. मातृका / पाण्डुलिपि संसाधन केन्द्रम् - का. का. सं.  
विरामटेक माण्डपाण्डुलिपि मिशन दिल्ली,  
द्वारा पाण्डुलिपि संसाधन केन्द्रस्य पेणमान्यता प्राप्तम्।  
२००४ मध्ये पुनर्नवीकरणं २०२० मध्ये जातमस्ति।  
पाण्डुलिपि संसाधन केन्द्रं पाण्डुलिपी नामान्वेषणं चयनं सङ्ग्रहणं, युक्तविवरणं च करोति।  
पाण्डुलिपियः देशस्य पारम्परिक मौल्यवर्धकाः भवन्ति। केन्द्रस्मिन् १६, ५२७ मातृका:  
महाराष्ट्र राज्यस्य मराठवाडा, विदर्भप्रान्तः प्राप्ताः।

#### पाण्डुलिपि संसाधन केन्द्रस्य भविष्यत्सङ्कल्पः”

1. मातृकाणां प्रलेखीकरणम्
2. मातृकाप्रदर्शनी
3. मातृकाविषयक जागर्यनिर्माण कार्यक्रमाः
4. व्याख्यानमाला
5. मातृकाविषयक जाजागर्यनिर्माणे पुस्तिकाविवरण्
6. अनादिकालिक देवालयानां सन्दर्शनं तथा मातृकासङ्ग्रहालय स्य संदर्शनं च
7. लिपिविषयक कार्यशाला

#### 13. मातृका/ पाण्डुलिपि संरक्षण केन्द्रम्

का. सं. विश्वविद्यालयः राष्ट्रीय पाण्डुलिपि मिशन नवदेहली इत्यस्याः  
२०२० पाण्डुलिपि संरक्षण केन्द्रमस्ति।  
एता वत्पर्यन्तं केन्द्रमिदं ३००० पाण्डुलिपी नां संरक्षणं तथा यथानियमंता सां संरक्षणानुपालनं च कुर्वद्वार्तते।

#### 14. धन्यङ्गन केन्द्रम् / ई- पाठशाला सौविध्यम्

का. सं. विश्वविद्यालय स्वीय प्रसारक क्षानिर्मिता। तथा ग्रन्थालयः ई- सामग्री साहाय्यार्थी, पी. जी पाठशाला रूपेण सम्पर्कः कृतः अस्ति। एषः सम्पर्कः विश्वविद्यालय स्य अन्तर्जाल पुठेष्ठात्रेभ्यः, अध्यापकेभ्यः तथा अन्य ग्रन्थालयोपयोगिभ्यः अनुकूलकरः वर्तते।

15. “ आधुनिकोपकरणसंयुक्तंयोगचिकित्साकेन्द्रं सर्वविधावसंरचनासौविध्यसंयुक्तम् ॥ ”

विश्वविद्यालयः

स्वतन्त्रतया आध्यात्मिकम्, आधिदैविकम्, अधिभौतिकम् समर्थं संवर्धनार्थं योगविभागस्य निर्माणं कृतं अनेन छात्राणां तथा अध्येतृणां मानसिकस्य, शारीरिकस्य बौद्धिकविकासस्य परम्पराजायते। तेषां योग्यतायाः परिचयः तस्याः संवर्धनञ्चात्र भविष्यति। अनेन स्वात्मचिन्तनं, निर्णयकबुद्धिः दृढसङ्खल्पः ऐकाग्रयं च वर्धते।

मध्यभारते विद्यमानस्य विश्वविद्यालयस्य योगविभागः २०१६-१७ तमे वर्षे स्थापितः।

16. भरतवाणी- प्रकल्पेन सहसम्पर्कः

का. सं. विश्वविद्यालयः मानवसंसाधनविकासमंत्रालय नवदेहली अन्तर्गतः भारतीयभाषासंस्थाने न सह “ अभिहस्ताङ्कनविलेखनमकारि ॥ ”

: पक्षतः भारतवाणी-प्रकल्पेन सह २३ प्रकाशनं भविष्यति। अभिहस्ताङ्कनविलेखनं सद्य एव भारतीयभाषासंस्थानस्य सञ्चालकपक्षतः जायमानं वर्तते।

17. संस्कृत- विज्ञानम् / आगमप्रदर्शनीसौविध्यम्

संस्कृत- विज्ञानप्रदर्शनीविश्वविद्यालयस्य ज्ञानसंसाधनकेन्द्रतः भावचित्राणिछायाफलकानिभिन्नभिन्नचित्रादिभिन्नप्रकल्पितानिवर्तन्ते।

प्रलेखा: दृश्यचित्राणि, भावचित्राणि geoचिह्नितम् ॥

File Description	Document
Videos and photographs (geotagged) स्थलनिर्देशनसहितानि चित्राणि/चित्राङ्कणम्	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105</a> )
Any additional Information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105</a> )

**4.1.3 The institution has adequate facilities like health centre, bank, ATM, post office, theatre, women centre, counseling centre and cultural activities centre etc.**

संस्थायाम् आरोग्यकेन्द्रं, वित्तकोशः, स्वयंचालित धनदयन्त्रम्, पत्रालयः, रङ्गमण्डपः, महिलाकेन्द्रम्, परामर्शकेन्द्रम् सांस्कृतिककार्यक्रमकेन्द्रम् इत्यादीनि पर्याप्तरूपेण उपलभ्यन्ते।

**Answer:**

४.१.३ विश्वविद्यालयद्वाराप्रचारयिष्यमाणस्यआरोग्यकेन्द्रंवित्तकोशकेन्द्रम्, ATM व्यवस्था, पत्रव्यवहारकेन्द्रं, चलत्वित्रगृहं, महिलाकेन्द्रं, मन्त्रकेन्द्रं, तथासांस्कृतिककार्यक्रमकेन्द्रम् इत्यादयः ।

लेखनपत्रविवरणम् ( समायोजयतु)

अतिरिक्तविवरणसङ्केतसूचींदर्शयतु।

अन्यत् अतिरिक्तविवरणम् ।

महिलाकेन्द्रम्

विश्वविद्यालयस्यसुसज्जितंसर्वसौविध्ययुक्तंचमहिलाकेन्द्रंछात्राभ्यः शोधकर्त्रीभ्यः  
तथामहिलाकर्मचारिणीभ्यः अधोकृतदशाकार्यवहति ।

1. नियमितवैद्यकीयपरीक्षणम्।

2. वैयक्तिकप्रकोष्ठः।

3. छात्राभ्यः सामान्यप्रकोष्ठः।

4. वैद्यकीयव्यवस्था- रक्तचापनम्, ग्लूकोजमीटरयन्त्रम्, ज्वर/तापपरीक्षणयन्त्रम्, प्रथमचिकित्सापेठिका, सेनेटरीनेपकिन्विक्रययन्त्राणिचउपलभ्यन्ते।

5. महिलाचिकित्सिका: विश्वविद्यालयद्वाराआरोग्यकेन्द्रंसंविदाऽधारेणनियुक्ताः सन्ति ।

6. विश्वविद्यालयानुदानायोगनियमानुसारंमहिलापरिदेवननिवारणप्रकोष्ठस्यनिर्माणम्।

7. छात्राभिः: सहमन्त्रणं – स्वास्थ्यसम्बद्धविषयेषुतथास्वीयस्वच्छतायाः विषये,

1. महिलाऽधिकारः

2. व्यक्तित्वविकसनम्

3. परिवारनिर्वहणम्

4. सुपोषणम्तथायोगः गर्भावस्थासमये

5. महिलानांविरुद्धहिंसासम्बद्धनियमाः

6. गर्भावस्थायाः समयेसंरक्षणम् / स्तन्यपानादिकंच

अस्माकेन्द्राल्लात्राभ्यः महिलाभ्यश्वविशेषज्ञैः तथाप्रसिद्धैः व्याख्यानादयः आयोजिताः ।

मन्त्रणकेन्द्रम् –

कार्यक्षेत्रेषुमन्त्राणिविविधतत्त्वावधानसमितेः लौकिलिकसमानतायाः

परिशीलनार्थतथामहिलानांविरुद्धहिंसासम्बन्धीविषयेकार्यकरोति ।

सांस्कृतिकगतिविधयः विश्वविद्यालयस्यस्वाभाविकनिअङ्गानिभवन्ति । क्रियाशीलतायाः

अभिव्यक्तर्थंच साहाय्यकंभवति । स्वभावाभिव्यक्तिकरणार्थतथाछात्रेभ्यः

प्रपञ्चेक्षेत्रीयंतथाराष्ट्रस्यचसंस्कृतेः समभिव्यक्तिः जायते ।

शैक्षणिकभवनं, सभागृहंनूतनतयाविश्वविद्यालयपरिसरेनिमितंवर्तते । यत्रचछात्रेभ्यः

सामाजिकंसांस्कृतिकञ्चलत्वित्रप्रदर्शनंचभविष्यति ।

ATM ,वित्तकोशकेन्द्रम् –

विश्वविद्यालयः यथास्वीयजालपुटेनिर्दिष्टंद्वारस्वीय-अधितन्त्रधनदानद्वारस्यव्यवस्थामकारि ।

अतः वित्तकोशस्यसाक्षात् आवश्यकतानोपपद्यते ।

जलपानगृहव्यवस्था

विश्वविद्यालयस्यपरिसरेजलपानव्यवस्थाअत्यन्तन्यून्यतमव्ययेनउपलभ्यन्ते । विशेषतः छात्रेभ्यः जलपानपेयगृहंविश्वविद्यालयपरिसरेविद्यते ।

हरितव्यायामशाला-

विश्वविद्यालये “ हरितव्यायामशाला  
 अस्यकल्याणकारीविभागद्वारासकलावसंरचनासंयुक्तंवर्तते। तत्रविशेषतः वक्षोत्पाटकयन्त्रम् ,  
 आकाशचालकयन्त्रम् उपविश्यतथाउत्थायचक्रीयमाणानिव्यायामसाधनानिसन्ति।  
 तत्रापि अन्तगृहव्यायामशालाविश्वविद्यालयस्यकुलगुरुणां गृहेसर्वविधनूतनसौविध्य  
 संयुक्तं छात्रेभ्यः , कर्मचारिभ्यः अतिथिभ्यः अभ्यागतेभ्यश्वर्तते।

File Description	Document
Any additional information	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/4">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/4">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/4</a>
link for additional information	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx</a> )

**4.1.4 Percentage of classrooms and seminar halls with ICT - enabled facilities such as smart class, LMS (Learning Management System), etc. (preceding academic year data)**

सूचनासंप्रेषणप्रविधि-स्फूर्तकक्ष्या-अधिगमप्रबन्धप्रणालीप्रभृतिभिः उपोद्धलितकक्ष्याणां, सङ्गोष्ठीकक्ष्याणां च प्रतिशतता। (गताध्ययनवर्षस्य दत्तांशः)

**Answer:** 23.91

**4.1.4.1 Number of classrooms and seminar halls with ICT facilities**

उपोद्धलितकक्ष्याणां, सङ्गोष्ठीकक्ष्याणां च सङ्ख्या।

Answer: 11

**4.1.4.2 Total number of classrooms and seminar halls**

कक्ष्याणां सङ्गोष्ठीकक्ष्याणां सङ्ख्या

Answer: 46

File Description	Document
------------------	----------

Number of classrooms and seminar halls with ICT enabled facilities (Data Template) • सूचनासंप्रेषणप्रविधा स्फूर्तकक्ष्या- अधिगमप्रबन्धप्रणालीप्रभृतिभिः उपोद्घलितकक्ष्याणां, सद्गोष्ठीकक्ष्याणां च सद्गङ्खा (दत्तांशप्रारूपम्)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S</a> )
Any additional information अतिरिक्ताः सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S</a> )
Provide link for additional information, (Hyper linked video)• अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम् (परिसन्धितचलनचित्राणि)	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/</a> )

**4.1.5 Average percentage of expenditure, excluding salary for infrastructure augmentation during the last five years (INR in Lakhs)**

विगतेषु पञ्चसु वर्षेषु वेतनाद् ऋते मूलभूतसौविध्यसंवर्धनाय कृतस्य व्ययस्य प्रतिशततायाः साधरणमानम् (लक्षणः)

**Answer:** 99.95

4.1.5.1 Expenditure for infrastructure augmentation, excluding salary year-wise during the last five years (INR in lakhs)

विगतेषु पञ्चसु वर्षेषु वेतनाद् ऋते मूलभूतसौविध्यसंवर्धनाय कृतः व्ययः वार्षिकक्रमेण। (लक्षणः)

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
429.50	1105	513	155	853.55

File Description	Document
Upload Details of	

<p>budget allocation, excluding salary during the last five years</p>	<p><a href="#">View Document</a> (<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/</a>)</p>
<p>Upload audited utilization statements आयव्ययलेख-धनोपयोगपत्राणि</p>	<p><a href="#">View Document</a> (<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/</a>)</p>

## 4.2 Library as a Learning Resource

### 4.2.1 Library is automated using Integrated Library Management System (ILMS)

ग्रन्थालयः पूर्णस्तुपेण स्वयंप्रवृत्तः यत्र समन्वितग्रन्थालय-प्रबन्धनप्रणाली उपयुज्यते।

#### Answer:

४.२.१ विश्वविद्यालयस्यग्रन्थालयः स्वायत्तीकृतभूखण्डग्रन्थालयप्रबन्धनव्यवस्था (L.M.S) अस्ति।

(विगतपञ्चवर्षस्यदत्तांशाः अपेक्षिताः ग्रन्थालयस्यविवरणसहितम् )

1. LMS तत्त्वस्यनाम
2. स्वर्चान्त्रिकायाः स्वभावः ( आशिंकम् अथवासम्पूर्णम् )
3. संस्करणम्
4. स्वायत्तीकृतवर्षः
5. : विवरणसमायोजयतु ( संस्कृतं / आङ्ग्लम् )

अतिरिक्तविवरणसङ्केतसूचींदर्शयतु।

अन्ययः अतिरिक्तविवरणम्।

विश्वविद्यालयस्यग्रन्थालयः स्वायत्तीकृत-अखण्डग्रन्थालयव्यवस्था ( L.M.S ) सहितम् अस्ति।

केन्द्रीयग्रन्थालयः ( ज्ञानसंसाधनकेद्रम् )  
कविकुलगुरुकालिदासविश्वविद्यालयस्यएकं प्रमुखं ज्ञानसंसाधनकेद्रम्।

विस्तृतप्रदेशम्

विश्वविद्यालयकेन्द्रीयग्रन्थालयः ४०४. ३५वर्गमिति:

(पठनप्रकोष्ठः १९४.०४वर्गमिति: मन्त्रणांतथावस्तुसङ्ग्रहणप्रकोष्ठः २१०. ३१वर्गमिति)

## स्वायत्तीकृताखण्डग्रन्थालयव्यवस्था ( L.M.S.)

1. S.O.U.L. 2.0 २००४तः तदन्तरम्परिवर्तितम्
2. K.O.H.A. (KOHA) अभिवर्धितसंस्करणम् ८.०५.०६.०००- २०१९- २०तः ।

<b>Year</b>	<b>Name of the ILMS software</b>	<b>Nature of Automation (Full/Partial (Short Notes)</b>	<b>Versions</b>
2015-16	SOUL	आशिंकम्	2.0
2016-17	SOUL	आशिंकम्	2.0
2017-18	SOUL	आशिंकम्	2.0
2018-19	SOUL	सम्पूर्णम्	2.0
<b>2019-20</b>	<b>KOHA</b>	<b>सम्पूर्णम्</b>	<b>18.05.06.000</b>

### ग्रन्थालयस्यसङ्ग्रहः

- आहत्यग्रन्थालये ७९,२६४ग्रन्थाः सन्ति । ई- पुस्तकानि (प्रत्येकं छात्रस्य गणनया – १५९पुस्तकानि । नवाचारयुक्ताः ३९२६४ग्रन्थाः केन्द्रियग्रन्थालये विद्यन्ते ( पाठ्यपुस्तकानि, जीवनचरित्राणि, आधारग्रन्थाकोशाः, मातृकाः, ताडपत्राणि, प्रतिवेदनानि) मार्च ३१, २०२० पर्यन्तम् । विश्वविद्यालयस्य विभागे षुतेषां स्वीयं तथाई- ग्रन्थानां सङ्ग्रहः पत्रिका: आहत्य १४३८८ देशीयं तथा वैदेशिकं । ई- शोध – सिन्धु INFLIBNET इत्यनेन द्वारा सदस्यत्वं प्राप्तम् । एवं च ग्रन्थालये ५३ पत्रिका: ( तत्रापि १० राष्ट्रीयम् ४३ अन्तराष्ट्रीयम् ) साक्षात्स्वीकरोति ।

### गणकीकृतं तथातान्त्रिकीकृतं ग्रन्थालयव्यवस्था

1. ग्रन्थालयस्य शुद्धीकरणव्यवस्था, प्रचारः प्रबन्धनं, पुस्तकनिर्वहणं, तथा ओपेक्जालव्यवस्थापनं च –
2. प्रकृतेविश्वविद्यालयस्य केचनविभागाः ओपेक्द्वारा संलग्नाः
3. तंत्रांशसाहाय्येन पुस्तकदानं, आदानं, विलम्बशुल्कनिर्धारणम्
4. ओपेक्तन्त्रांशद्वारा ग्रन्थानामुद्घाटनं पठनादि सौविध्यं, विश्वविद्यालयस्य जालपटेदत्तसङ्केतद्वारा कर्तुमीहते ।
5. ग्रन्थालयसदस्याः ओपेक्त इत्यस्य उद्घाटनं विश्वविद्यालयस्य अन्तर्जालेन उत्तरविधिः कर्तुशक्तुवन्ति ।
6. “अङ्गीयग्रन्थालयः” तन्त्रांशः ग्रन्थालयप्रकोष्ठेभुव्यः उपलभ्यमानाः सन्ति, ग्रन्थालयसदस्येभ्यः सर्वाः पत्रिकाः, सर्वकारस्य ग्रन्थाः इत्यादयउपलभ्यन्ते
7. सम्पूर्णग्रन्थानामवलोकनं ग्रन्थालयस्य ई- संसाधनद्वारा सङ्गणकमाध्यमेन चलद्वूरवाणिना अवलोकयितुं शक्यते यद्शोधच्छात्रेभ्यः बहूपकारकाः भवन्ति ।

संसाधनद्वारासङ्गणकमाध्यमेनचलद्वूरवाणिना अवलोकयितुंशक्यतेयद्शोधच्छात्रेभ्यः  
 बहूपकारकाः भवन्ति। अतः विश्वविद्यालयस्यग्रन्थालयः।  
 ज्ञानसंसाधनकेन्द्रत्वेनएकंनूतनंसम्पर्कभवतिजिज्ञासुभ्यः।  
 विश्वविद्यालयस्यग्रन्थानांतान्त्रिकीकरणद्वारासङ्ग्रहणम्।  
 विश्वविद्यालयस्यग्रन्थालयेनअप्रकाशितग्रन्थानांसङ्गणकतान्त्रिकीकरणंजातम्।२९६९मातृकाः।/  
 ग्रन्थाः कृताः सन्ति। ग्रन्थालयः ज्ञानसंसाधनकेन्द्रत्वेनसर्वसौविध्ययुक्तत्वेन३५सङ्गणकैः।  
 अन्तर्जालसंयुक्तः उपप्रक्रोष्टयुक्तः चविराजन्ते। ग्रन्थालयः स्मार्टकार्ड सर्वेभ्यः।  
 ग्रन्थालयसदस्येभ्यः (छात्रेभ्यः, अध्यापकेभ्यः, कर्मकरेभ्यः, अन्येभ्यश्च)  
 स्मार्टकार्डप्रदत्तंवर्तते। CD/DVD सङ्ग्रहणम् ज्ञानसंसाधनकेन्द्रं CD/ DVD सङ्ग्रहणार्थ०२  
 CD/DVD सङ्ग्रहण-यन्त्रान्स्थापितश्ययत्रअधुना३०० CD/DVD विषयाः सङ्ग्रहीताःवर्तन्ते।

UGC/INFLIBNET एषापरियोजनासम्पूर्णतया UGC द्वारावित्तीयसाहाय्येनअभवत्।यस्याः  
 नियन्त्रणसञ्चालनंच।INFLIBNETद्वाराजायते।अनयाछात्रेभ्यः अध्यापकेभ्यः  
 आहत्य१४,३८८पत्रिकाः उपलब्धन्ते।

Sr. No.	Resource Name	Resource URL	No. of Journal
1	Economic & Political Weekly	<a href="http://epw.in/">http://epw.in/</a>	1
2	ISID	<a href="http://isid.org.in/">http://isid.org.in/</a>	Database
3	JCCC	<a href="http://jgateplus.com/">http://jgateplus.com/</a>	Database+7900
4	Springer Link	<a href="http://www.springerlink.com/">http://www.springerlink.com/</a>	1722
5	Taylor & Francis	<a href="http://www.tandfonline.com">www.tandfonline.com</a>	1600
6	JSTOR	<a href="http://www.jstor.org/">http://www.jstor.org/</a>	3165
<b>Total</b>			<b>14388</b>

**ग्रन्थालयसङ्ग्रहः**

विश्वविद्यालयस्यग्रन्थालयः स्वीर्यई- सङ्ग्रहणम् अधोनिर्दिष्टवल्करोति । यथा

पुस्तकानि – ३८

अध्यापकानां ग्रन्थप्रकाशनम् – ०३

कालिदासग्रन्थसङ्ग्रहाः - ०४

क. का. सं. वि. पत्रिकाः - ०८ आवृत्तयः

क. का. सं. वि. वार्तापत्रिकाः - ०६ प्रकाशनम् (वैदर्भी)

क. का. सं. वि. दृश्यचित्राणि – २७

वार्तापत्रस्यप्रतिचित्रणम् – १६

अन्यप्रधानप्रकाशनम् – १

सर्वाणिप्रश्नपत्राणि

शोधपरियोजनाः - ०५

शोधग्रन्थाः - ७४

एतादशस्यसङ्ग्रहस्यउद्देश्यं भवतियत्त्वात्रेभ्यः      शोधछात्रेभ्यः      तथा अध्यापकेभ्यः  
झटितिविषयसङ्ग्रहणं सङ्कलनचउपकारम्।

मुक्ताभिगमसंसाधनम्

अधोदत्ताशां : ग्रन्थालयजालपटेउपलभ्यन्ते –

NDL- ETD , ई- पुस्तकानि, कोशाः भारतवाणीप्रकल्पः ,  
वन्देमातरं ग्रन्थालयसंस्था, श्रीमद्भगवद्गीता- ध्वनिमुद्रणसहितम् , संस्कृतशिक्षिका, उपनिषदः  
ध्वनिमुद्रणसहितं, वेदाः (ऋग्वेदः ध्वनिमुद्रणसहितं, पदपाठः स्वरसहितं, स्वररहितः  
श्रीअरबिन्दोव्याख्योपेतम्) भारतीयभाषासु अनूदितम् , ई- पत्रिकाः, इत्यादयः ।

भिन्नप्रकारक्षौविधानिअन्यथाशक्तजनेभ्यः

अङ्कीयग्रन्थभाषणव्यवस्था अन्यथाशक्तजनेभ्यः

२०१८स्थापितं यत्विशिष्टतया अन्तर्जालपुटेन अन्तर्जालमाध्यमेन च साहाय्यं करोति ।

सुगमपुस्तकालयः

प्रकृतेकेन्द्रीयग्रन्थालये अस्मिन् २०२०वर्षे सुगम्य पुस्तकालयस्य सदस्यत्वमाप्त – Daisy  
forumotindia (DFI) for  
Brille यत्रन्यसम्भाषणं बहुषु प्रकाशित पुस्तकेषु सामान्यतया पठनेऽपि क्लेशसद्शमुद्रपुस्तकपठणेषु चउपलभ्यते ।

NDVD ( non visual desktop access)  
 एतसुकृतंतथा अभिगम संसाधन जालपटलपठनं च भवति। Microsoft windows  
 द्वारा अन्यथा शक्तजनेभ्यः तेषां भाषणे न लिपिनावा तेषां प्रतिस्पन्दनम् पि स्वीकर्तुं सक्षमः अस्ति।

ABRAR ( audio book reader and recorder ) – एतद्विशेषतया दृष्टिबाधित जनेभ्यः  
 ग्रन्थाध्यये न छुकेभ्यः साहाय्यं विदधाति।

लेखपत्रविवरणम् ( समायोजयतु )

अतिरिक्तविवरणसङ्केतसूचीं दर्शयतु

ग्रन्थालयजालपुटम्

<http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx?ID=29371>

ओपेक् (OPAC) अन्यत अतिरिक्तविवरणम्

<http://192.168.1.168:8081/>

#### ४.२.१. KOHA

DLMS तन्त्रांशस्यनाम - SOUL तथा KOHA

स्वचालिकायाः स्वभावः ( आशिंकम् अथवासम्पूर्णम् ) – सम्पूर्णम्

संस्करणम् – २.० तथानवीनम्

स्वायत्तीकृतवर्षः - २००४ – SOUL

२०१९ KOHA

File Description	Document
Any additional information अतिरिक्ताः सूचनाः	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document (https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560)</a>
link for additional information अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx?ID=29371">View Document (http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx?ID=29371)</a>

#### 4.2.2 Collection of rare books, manuscripts, special reports or any other knowledge resource for library enrichment

ग्रन्थालयसंवर्धनार्थ  
अन्यान्यशैक्षिकसंसाधनानां च संग्रहः।

पाण्डुलिपीनां,

विशिष्टप्रतिवेदनानाम्,

### Answer:

प्रतिक्रिया – अनुपलब्धग्रन्थानां, मातृकाणां, विशेषप्रतिवेदनानि, अन्येज्ञानसंवर्धकविषयाः येनग्रन्थालयस्यउत्कर्षोजायते।

कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयस्यग्रन्थालयः बृहलानसंवर्धनकेन्द्रंवर्तते। यतः अत्रमातृकाणांविषये, संस्कृते / अनुपलभ्यमानग्रन्थानांविषयेसेवांकरोति। सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिकंचअभिवृद्ध्यर्थसम्पूर्णमहाराष्ट्रराज्येतथामध्यभारतेयोगदानंकरोति।

अकटुबर२०२०तमेसमयेविश्वविद्यालयस्यग्रन्थालयः नूतनभवनेस्वीयंस्थानंपरिवर्तितपूर्वस्थानतः यत्रअनुपलब्धग्रन्थानांबृहत्संख्याकैः नाम९५,०००ग्रन्थैः भिन्नभिन्न३०उत्तमर्णैः नामतः राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्तथाअन्यसंस्थाभिः सङ्ग्रीहीतंराजते।

अस्यग्रन्थालयस्यमाहात्म्यंनकेवलं४०,७७३ग्रन्थानांसंग्रहणम् अपितुतेषांसम्यग्तयाउपयोगं कप्लिपतः असंख्यज्ञानभाण्डारस्य अस्माकं मातृकासंग्रहणस्य प्रसिद्धशास्त्रग्रन्थानां सङ्ग्रहणं विद्यते। प्राच्यतथा भारतीयशास्त्रपरम्परान्तर्गतभिन्नभिन्नसाहित्यसंसाधनां, कला, भावचित्राणि, तथाचित्राण्यन्यान्यपिज्ञानसंवर्धनकेन्द्रस्यगौरवम्।

विशेषतयामातृकासङ्ग्रहणं,

प्रथमसंस्करणेमुद्रितानिपुस्तकानिबहुमूल्यपुस्तकानियथादुर्गासप्तशती, श्रीमद्भगवद्गीता, प्राचीनकालिकभारतीयनिवेदनम्, प्रतिवेदनानिशोधपत्राणिच।

विशेषसङ्ग्रहणस्यविवरणम्सम्पूर्णसंख्या

1. मातृका: २९६७स्थूलंतथा अङ्करूपणम्
2. अनुपलब्धग्रन्थः ३००० ( केचित् अङ्गितम् )
3. CD/ DVD २४४ ( स्मार्ट CD सङ्ग्रहणसंयुतम् )
4. विद्यावरिधिशोधनिबन्धः १२० ( शोधगङ्गायां समायोजितम् )
5. YouTube channel ५२समायोजितानि
6. Internet Archives सङ्केतं २७समायोजितानि
7. शेवधयः १७६समायोजितानि
8. पुरातननियतकालिका: १०८१

- ई-शोधसिंधुडाटाबेस - ७
- पुरातनबाण्डपत्रिका: १०८१ +
- विश्वविद्यालयस्यपिपठिषुः मातृकासङ्ग्रहणंतथाग्रन्थान्वृत्तंग्रन्थालयकर्मचारिणः अतीवजागरूकतयाकार्यनिर्वहन्ति। तथातेषाम् आदानप्रदानमपिजागरूकतयाकुर्वन्ति।
- मातृका / पाण्डुलिपयः
- विश्वविद्यालये२९६९मातृका: अङ्कनीकृतरूपेण इतिहास- पुराणकालिकग्रन्थकारैः रचितानिग्रन्थानितथाधर्मशास्त्रं, काव्यं, पुराणानि, वेदान्तं, ज्यौतिषं, व्याकरणं, स्तोत्रसाहित्यादिभिर्युतंवर्तते। मातृका: तथा अनुपलब्धग्रन्थाः ग्रन्थालयस्यज्ञानसंवर्धनकेन्द्रस्य आकरणिअतः अङ्करूपेण आहत्य३०००सन्ति।
- अनुपलभ्यग्रन्थः ( १७४७ - १९३६तथा१९३८आरभ्य )
- अनुपलभ्यग्रन्थः सामान्यतः संस्कृतविषयका: १८४७ - १९३५पर्यन्तकालिका: आहत्य३९४ग्रन्थाः विश्वविद्यालये वर्तते।
- विशेषप्रतिवेदनम्
- विश्वविद्यालयेविशेषप्रतिवेदनानिभिन्नैः शीषकैः सर्वकारस्यभिन्नस्वायत्तीकृतसंस्थायाः अभिवृद्ध्यर्थदेशस्यराज्यस्यतथाप्रदेशस्यापि अभिवृद्ध्यर्थकृतम् उपलभ्यते।

- अन्यज्ञानसंवर्धनसम्पन्नूलानि “

अन्यज्ञानसंवर्धनसम्पन्नूलानि – ई – पत्रिका: , पुस्तकानि , विवरणंयथानिर्दिष्टम् –

1. किण्डल्पुस्तकसौविध्यम्
2. कालिदाससङ्ग्रहः
3. अप्रकाशित-अर्वाचीन-नियतकालिका: - कल्याणपत्रिकाइत्यादयः
4. स्पर्धात्मकपुस्तकानिपत्रिकाःच
5. सर्वेषुराणग्रन्थाः

ई- पत्रिका: - सुदूराभिगमसौविध्यम्- ई- संसाधनार्थम्

विश्वविद्यालयस्यग्रन्थालयः सुदूराभिगमसौविध्यम्

INFED ( INFLIBNET – Access Management Federation ) सर्वेभ्यः ई- संसाधनरूपेणपरिकल्पितमस्ति।

इदंसौविध्यं-संसाधनरूपेणसर्वेभ्यः अस्माकं अध्यापकेभ्यः तथाछात्रेभ्यः  
चस्वगृहात्यानेषुसर्वतः INFED साहाय्येन२४ x ७उपकुरुते।

सुदूराभिगमसौविध्यायसर्वेभ्यः अध्यापकेभ्यः log in सङ्केतं –  
सङ्केतशब्दस्यचप्रधानमकरोत्येनचसर्वेतेषांसम्यग्तुपयोगंकुर्याः ।

सर्वेऽपि अध्यापकाः अधोदत्तसङ्केतसूचींनुत्वाइत्येवसर्वदा INFED  
साहाय्येनउपयोगंकर्तुशक्नुवन्ति।विश्वविद्यालयग्रन्थालयः INFED  
साहाय्येनइतोऽपि अग्रेपिकार्यकर्तुमुत्सहते। E - सङ्केतसूची

E-ShodhSindhu: Consortium for Higher Education Electronics  
(inflibnet.ac.in)

अनुपलभ्यपुस्तकानि –

विशेषतः निर्णयसागरइत्यादिभिः भिन्नभिन्नसमयेप्रकाशितानि

1. भारतीयप्राच्यग्रन्थाः – ( प्राच्यशोधपत्रिका: प्रकाशनं – १ -६२सूचनावलीसहिता )  
प्रकाशकनामस्वातीप्रकाशनम्देहली प्रकाशनसंवत्सरम्-
2. कल्याणम्
3. अबोरि
4. निर्णयसागरः ( ONLINE )
5. भारतीयइतिहासः (त्रैमासिकी)
6. अन्ताराश्रियसंस्कृतशोधपत्रिका
7. वाङ्यगौरवम् – संस्कृतशोधपत्रिका
8. : <http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx?ID=1268>

File Description	Document
Any additional information अतिरिक्ता: सचना:	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a>

link for additional information अतिरिक्तसूचनानां सम्बन्धानम्	View Document ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx</a> )
---	---

**4.2.3 Does the Institution/ Library have the following:**

- 1. Back Volumes of Rare Sanskrit Journals/Indological Journals/ Journals Related to Sanskrit Studies like Indian Historical Quarterly (IHQ)/ Annals of Bhandarkar Oriental Research Institute (ABORI)/ Brahmavidya/Sarasvatisushama etc**
- 2. Sanskrit magazines and Sanskrit Periodicals**
- 3. e-journals**
- 4. e-books**
- 5. e-dictionaries of Sanskrit**
- 6. Sanskrit Databases**
- 7. Bharatavani Portal**
- 8. CD's/DVD's/other e-materials for the study of Vedas**
- 9. Electronic Display Board**
- 10. Internet/ Wifi Facility**
- 11. Search Facility**
- 12. Reprographic facility**

ग्रन्थालये अधोदर्शितानि कियन्ति सन्ति ?

1. संस्कृतपत्रिकाणां भारतीयविद्यापत्रिकाणां प्राचीनसम्पुटानि/ संस्कृतविद्यासम्बद्धपत्रिकाः यथा – भारतीयेतिहासत्रैमासिकी/ भण्डारकरप्राच्यविद्यापत्रिका/ ब्रह्मविद्या/ सारस्वतीसुषमाप्रभृतयः
2. संस्कृतपत्रिकाः नियतकालिकसंस्कृतपत्रिकाश्च
3. वैद्युतपत्रिकाः
4. वैद्युतग्रन्थाः
5. वैद्युताः संस्कृतभाषाकोषाः
6. वैद्युतदत्तांशनिधिः
7. भारतवाणीसंसाधनानि
8. वेदग्रन्थानां पाठनाय धनिमुद्रिकाः सान्द्रमुद्रिकाः अन्याश्च
9. वैद्युतं प्रदर्शनफलकम्
10. अन्तर्जाल/निस्तन्त्रिजालसौविध्यम्

**11. सङ्गणकीयगवेषणसौविध्यम्****12. छायाप्रतिसौविध्यम्**

**Answer:** A. Any 4 of the above (अ. उपरि निर्दिष्टे यानि कानिचित् चत्वारि)

File Description	Document
Details of subscriptions like e-journals, e-ShodhSindhu, Shodhganga Membership etc (Data Template)• वैद्युतपत्रिका:, वैद्युतशोधसिम्प्यु: , शोधगङ्गासदस्यता, वैद्युतग्रन्थः इत्यादीनां धनांशदानस्य विवरणम्। (दत्तांशप्रारूपम्)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056C">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056C</a> )
Any additional information	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056C">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056C</a> )

**4.2.4 Average annual expenditure for purchase of books and journals during the last five years (INR in Lakhs)**

पुस्तकानां पत्रिकाणां च क्रयणाय विगतपञ्चवर्षेषु व्ययितस्य धनस्य वार्षिकं मध्यमानम्। (लक्षणः)

**Answer:** 7.38

4.2.4.1 Annual expenditure for purchase of books and journals year-wise during the last five years (INR in lakhs)

पुस्तकानां पत्रिकाणां च क्रयणाय विगतपञ्चवर्षेषु व्ययितस्य धनस्य वार्षिकव्ययः (लक्षणः)

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
27.14	6.52	1.09	1.57	0.56

File Description	Document
Details of annual expenditure for purchase of books and journals during the last five years (Data Template) पुस्तकानां पत्रिकाणां च क्रयणाय विगतपञ्चवर्षेषु व्ययितस्य धनस्य विवरणम्। (दत्तांशप्रारूपम्)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/105602_1.pdf">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/105602_1.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/105602_1.pdf</a> )
Audited statements of accounts अঙ्केक्षणविवरणम्	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/105602_2.pdf">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/105602_2.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/105602_2.pdf</a> )
Any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/105602_3.pdf">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/105602_3.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/105602_3.pdf</a> )

#### 4.2.5 Availability of remote access to e-resources of the library

(Yes /No)

ग्रन्थालयस्य वैद्युतसंसाधनानां सुदूरसन्धानम् अस्ति वा ?

(अस्ति/नास्ति)

Answer: Yes

File Description	Document
------------------	----------

Details of remote access to e-resources of the library (Data Template) ग्रन्थालयस्य वैद्युतसंसाधनानां दूरतः सन्धानस्य विवरणम्। (दत्तांशप्रारूपम्)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/Details%20of%20remote%20access%20to%20e-resources%20of%20the%20library%20(Data%20Template).pdf">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/Details%20of%20remote%20access%20to%20e-resources%20of%20the%20library%20(Data%20Template).pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/Details%20of%20remote%20access%20to%20e-resources%20of%20the%20library%20(Data%20Template).pdf</a> )
Any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/Any%20additional%20information.pdf">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/Any%20additional%20information.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/Any%20additional%20information.pdf</a> )
Provide a link of the data uploaded in the institutions website संस्थायाः जालस्थानाम् उपारोपितस्य दत्तांशस्य सन्धानं प्रयच्छतु।	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx?ID=105602">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx?ID=105602">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx?ID=105602</a> )

**4.2.6 Percentage per day usage of library by teachers and students (preceding academic year data)**

अध्यापके: छात्रैश्च प्रतिदिनं ग्रन्थालयोपयोगस्य प्रतिशतता (गताध्ययनवर्षस्य दत्तांशः)

**Answer:** 27.83

**4.2.6.1 Number of teachers and students using library per day over last one year**

गतवर्षे प्रतिदिनं ग्रन्थालयोपयोगं कृतवताम् अध्यापकानां छात्राणां च सङ्ख्या।

**Answer:** 113

File Description	Document
Details of	

<p>library usage by teachers and students • अध्यापकैः छात्रैश्च प्रतिदिनं ग्रन्थालयोपयोगस्य विवरणम्।</p>	<p><a href="#">View Document</a> (<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a>:</p>
<p>Provide a link of the data uploaded in the institutions website संस्थायाः जालस्थाने उपारोपितस्य दत्तांशस्य सन्धानं प्रयच्छतु।</p>	<p><a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx">View Document</a> (<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx</a>)</p>

#### **4.2.7 E-content is developed by teachers :**

- 1. For e-PG-Pathashala**
- 2. For CEC (Under Graduate)**
- 3. For SWAYAM**
- 4. For other MOOCs platform**
- 5. For NPTEL/ NMEICT/ any other Government initiative**
- 6. For institutional LMS**
- 7. E-books Uploaded on Website**

अध्यापकैः विकासिताः वैद्युतीयपाठ्यांशाः-

1. ई-पीजी-पाठशालायाः कृते
2. शैक्षिक-सम्प्रेषण-सञ्चाटनस्य कृते (स्नातकस्तरे)
3. 'स्वयम्' - कृते
4. 'मूक्स' - कृते
5. एन्-पी-टि-ई एल/ एन् एम्-ई-ऐ-सी-टी/ अन्येषां सर्वकारीयोपक्रमाणां कृते
6. सांस्थानिक्याः ग्रन्थालयप्रबन्धनप्रणाल्याः कृते
7. सङ्ख्याद्वारा प्रवर्धितानां विविधपरियोजनानां कृते (नामोल्लेखः करणीयः)

**Answer:** B. Any 4 of the above (आ. उपरि निर्दिष्टे कानिचित् चत्वारि)

File Description	Document
------------------	----------

<p>Details of e-content developed by teachers for e-PG-Pathshala, CEC (UG) (Data Template) एन्-पी-टि-ई एल/एन् एम्-ई-ए-सी-टी इत्यादीनां कृते अध्यापकैः विकासितानां वैद्युतीयपाठ्यांशानां विवरणम्। (दत्तांशप्रारूपम्)</p>	<p><a href="#">View Document</a> (<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105675.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105675.pdf</a>)</p>
<p>Give links or upload document of e-content developed विकासितानां वैद्युतपाठ्यांशानां सन्धानम्</p>	<p><a href="#">View Document</a> (<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/105675.pdf">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/105675.pdf</a>)</p>

#### 4.3 IT Infrastructure

##### 4.3.1 Institution frequently updates its IT facilities including Wi-Fi, Email and Internet Facilities are given to Faculty and Students with Institutional ID's

संस्था निस्तन्ति-अणुसङ्केत-अन्तर्जालसमेतानां सूचनाप्रविधिसौविध्यानां पौनःपुन्येन संवर्धनं करोति सांस्थिकीः परिचायिकीः प्राप्तवद्ध्यः छात्रेभ्यः अध्यापकेभ्यश्च वैद्युतपत्राङ्कान्, अन्तर्जालसौविध्यानि च संस्था ददाति। wi - fi सहितं सूचनाप्रविधिकसौविध्यानाम् अद्यतनीकरणस्य दिनाङ्कं स्वरूपञ्च विवृणोतु।

##### Answer:

प्रतिक्रिया –

सङ्गणयन्तविभागः

२०१८वर्षेस्थापितंतथा अस्यउद्देश्यम् अस्तियत्सूचनासंप्रेषणप्रौद्यौगिकस्यसुचारुरूपतयाविश्वव्याप अनेनान्तर्जालः तथाजालपटस्यसौविध्यप्रकल्पनद्वारापाठनेशोधकार्येचसाहाय्यंविधातुंवर्तते।

सङ्गणकविभागतः

सफलतयाविश्वविद्यालयस्य आसमस्तप्रदेशो अन्तर्जालीयव्यवस्थां सङ्गणकद्वाराचनिर्मितंवर्तते। सर्वेषुविभागेषुप्राशसनिकविभागे,

ग्रन्थालयेछात्रावासेषुअपि१५०अधिकजालस्थानानितथा३०००अधिकउपभोक्तारा:  
विश्वविद्यालयेविद्यन्ते।

1. परिसरेविभागेषुजालस्थानव्यवस्था ( LAN)(रामटेकम् , तथानागपुरपरिसरेच)
2. परिसरे ( WiFi ) जालम् ( शैक्षणिकभवनं, प्राशसनिकभवनंछात्रावासाः च )
3. LAN सौविध्यम् ( छात्रावासेषु ) विश्वविद्यालयः सर्वेभ्यः इच्छुकेभ्यः GPBS द्वाराजालव्यवस्थां National Knowledge Network ( NKN ) /NMEICT साहाय्येनपरिकल्पिताअस्ति। अनेनसौविद्येनबहव्यः कार्यशाला: online माध्यमेनसफलतांगता: । विश्वविद्यालयः स्वीयसूः संप्रौ. Firewall, LDAP, DNSइत्यादीनांसाहाय्येनप्रचालयिष्यति। विश्वविद्यालयस्यई- प्रशासनसेवादया: विश्वविद्यालयस्यअन्तर्जालपुटेडपिद्यन्ते। यत्प्रसमर्पणं, मूल्यसमर्पणं, इत्यदिकार्येषुसाहाय्यविधास्यति MKCL -विश्वविद्यालयेअन्तर्जालसम्पर्कः २०१६ UTD द्वाराप्रारब्धः। अधुनातेएव WiFiरूपेणछात्रावासेप्राशसनिकभवनेसर्वेषुविभागेषुग्रन्थालयेचउभयत्रपरिसरे सूचनासंप्रेषणप्रौद्यौगिकसौविद्यानि२०१५ – २०२०
4. LAN Backbone छात्रावासः २०१७ –१८तमेवर्षेसर्वसंसाधनैः परिवर्धितः। तत्र Optical Fibre Backbone सम्पर्कः छात्रावासेषु WiFiसहितविशिष्टःभवति।
5. जालतानम् - LAN सम्पर्कः २०१८वर्षेपूर्णतांगता। शैक्षणिकभवने१३०भिन्नभिन्नस्थानेषु१३Switches सङ्केतविभागद्वारासम्पादितम्।
6. परिसरेषुजालतानस्यविस्तारः - सम्पूर्णपरिसरे WiFiसौविध्यमपरिकल्पितमस्ति।

छात्रावासेषु WiFiसम्पर्कः विश्वविद्यालयस्यछात्रावासेषुभिन्नभिन्न ०५AP स्थापितानिवर्ष२०१५- २०२०पर्यन्तं RUSA , UGC XII Plan तथाविश्वविद्यालयान्तर्गत

.....

File Description	Document
Any additional information अतिरिक्ताः सूचनाः	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )
link for additional information अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।	<a href="#">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as</a>

#### 4.3.2 Student - Computer ratio (preceding academic year data)

छात्र-गणकयन्तानुपातः (गताध्ययनवर्षस्य दत्तांशः)

**Answer:** 3.38**4.3.2.1 Total number of computers in the campus for academic purpose**

पठनप्रक्रियार्थं विश्वविद्यालयपरिसरेषु वर्तमानानां गणकयन्त्राणां सङ्ख्या

Answer: 108

<b>File Description</b>	<b>Document</b>
Student – computer ratio अतिरिक्ताः सूचनाः	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/4">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/4">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/4</a> )
Geotagged photo	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/4">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/4">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/4</a> )
any additional information अतिरिक्ताः सूचनाः	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/4">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/4">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/4</a> )

**4.3.3 Available bandwidth of internet connection in the Institution (Leased line)**

संस्थायाम् उपलब्धस्य अन्तर्जालस्य (साक्षादीर्घकालिकस्य) वेगसामर्थ्योपलब्धिः- (परिक्रीतसम्पर्कः)

**Answer:** A. ≥1 GBPS (अ. ≥1 जीबीपीएस)

<b>File Description</b>	<b>Document</b>
Details of available bandwidth of internet connection in the Institution • संस्थायाम् उपलब्धस्य अन्तर्जालस्य (साक्षादीर्घकालिकस्य) वेगसामर्थ्योपलब्धिविवरणम्	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR</a> )

**4.3.4 Media centre, Recording facility, Lecture Capturing System (LCS), Facilities for e-content development, and uploading the corpus (database) of sanskrit texts on the website**

जनसम्प्रेषणकेन्द्रम्, अभिलेखनसौविध्यम्, व्याख्यानलेखाङ्कनप्रणाली (व्या-ले-प्र), वैद्युतपाठ्यांशविकासनसौविध्यज्ञ जालस्थाने उपारोपितानां संस्कृतग्रन्थानां सन्धानम्।

**Answer:**

4.3.4 “माध्यमकेन्द्राणि, ध्वन्यङ्कनसौविध्यम्, सङ्गणकद्वारापाठनव्यवस्थाः वैद्युत-विषयाणांनिर्माणसंवर्धनञ्च, संस्कृतग्रन्थानां(दत्तांशः)सङ्ग्रहः “

आवश्यकदत्तांशाः

- छायाचित्राणांसम्पर्कः
- वैद्युत- विषयनिर्माणसंवर्धनानियथातंत्रान्तर्गतमाध्यमकेन्द्राणि,
  - , सङ्गणकद्वारापाठनव्यवस्था
- विश्वविद्यालयस्यदत्तांशानांविवरणम्)
- अन्यत् – अतिरिक्तविवरणम्

प्रतिक्रिया –

ध्वन्यङ्कनसौविध्यं यथावसरं यथाकार्यक्रमं क्रियते।

सङ्गणकद्वारापाठनम् – सङ्गणकसहकृतशिक्षणाधिगमः अध्यापकाः  
स्वीयम् अध्यापनं स्वीयदूरवाण्याम् उत्स्वीयसङ्गणकद्वाराध्वन्यङ्कनं कृत्वा  
अधिगमसंसाधनप्रणल्या (LMS) छात्रेभ्यः प्रेषयन्ति। “

वैद्युतविषयनिर्माणसंवर्धनञ्च

वैद्युतविषयनिर्माणार्थम् एकातन्त्रांशव्यवस्थायाः कृयं विश्वविद्यालयद्वाराकृतम्।

विषयनिर्माणं कृच्चाविश्वविद्यालयस्य जालपटेविद्यमानस्य अधिगमसंसाधनप्रणालीद्वारा संस्थाप्यते।

**वार्ता:, साक्षात्काराः, चलनचित्राणां वार्षिक प्रतिवेदनानां च समायोजनम् –**

माध्यमकेन्द्रद्वारायथासमयं, वार्ता:, साक्षात्काराणि,  
चलत्वित्राणितथावार्षिकप्रतिवेदनानां च विश्वविद्यालयस्य जालस्थाने संस्थाप्यते।

**AIOC अङ्गीयपुस्तकस्य समायोजनम्**

AIOC सम्बद्धसर्वेऽपि विषयाः वार्ता:, संदर्शनानि, चलत्वित्राणि, archive.org जालस्थले तथापुस्तकानां विश्वविद्यालयस्य जालस्थाने संस्थापितानि।

<https://archive.org/details/a-digital-book-on-50th-aioc-nagpur-2020-final-version-released-by-kksu>

प्रकाशनविज्ञप्तिः -

विश्वविद्यालयस्य प्रत्येकस्मिन्परिसरे भविष्यमाणस्य प्रत्येकमपि, क्रीडा, विद्या,  
सांस्कृतिसम्बद्धकार्यक्रमस्य यथासमयं प्रकाशनविज्ञप्तिपरियोजनास्वीकृतावर्तते।

पत्रकारसम्मेलनम् –

विश्वविद्यालयस्य कुलगुरुणां तथाकुलसचिवानां मार्गदर्शनानुसारं पत्रकारसम्मेलनस्य समायोजनं क्रियते।  
माध्यमकेन्द्रः घटिकोत्सवसमारम्भस्य,  
परमपूज्यगोळवलकरणुरुजीपरिसरस्य लोकार्पणसमारोहस्य,

अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्यतथाअधुनाकोविड – १९समयेघटिकोत्सवसमारम्भस्य  
Online माध्यमेनचअपिपत्रकारसम्मेलनंसमायोजितम्।

प्रचारपत्रस्यसंसिद्धता-

विश्वविद्यालयस्यप्रचारपत्रस्यसंसिद्धिः दैनन्दिनीनिर्माणंतथापञ्चाङ्गनिर्माणंचभविष्यति।

आधारशेवधि: -

माध्यमकेन्द्रद्वाराप्रत्येकंवार्तायाः प्रत्येकंशोधलेखस्य, साक्षात्कारस्य,  
ध्यन्यङ्गनस्यभावचित्रस्यचसङ्ग्रहः क्रियतेतथाचयथावश्यकंतेषांअध्यापकेभ्यः कर्मचारिभ्यः  
चसहभागित्वंक्रियते।

विश्वविद्यालयस्यपत्रिकाप्रकाशनम्-

माध्यमकेन्द्रः वैदर्भीनाम्नाविश्वविद्यालयस्यप्रचारपत्रिकायाः प्रकाशनंकरोति।२०१८तः  
अद्यावत् ८मुद्रणङ्गानितथाअखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्यविशेषमुद्रणङ्गानिप्रकाशितानि।

वार्षिकप्रतिवेदनम् –

२०१३तः माध्यमकेन्द्रं वार्षिकप्रतिवेदनस्यनिर्माणंतस्यप्रकाशनञ्चकरोति।  
एतावता ७वार्षिकप्रतिवेदनानिप्रकाशितानि।

जनसम्पर्कनिर्वहणम्–

माध्यमकेन्द्रस्यवैशिष्ट्यवर्ततेयत्सर्वदाविश्वविद्यालयस्य,  
तत्सम्बद्धविद्यालयानाम्अध्यापकानांकर्मचारिणांछात्राणांचउल्कर्षहेतोःमानवसंवर्धनार्थचर्चसर्वदाजं  
उपकुरुते।

समुदायदृष्टिः -

विश्वविद्यालयस्यभिन्नभिन्नप्रकारकर्तनिर्णयान्जनसमुदायेभ्यः

प्रेषणंतेषांप्रतिपुष्टिस्वीकरणम्, अधिकारिभ्यः

समागतमार्गदर्शनानुसारंविद्यमानकार्यक्रमाणांतथापरियोजनायाः चकार्याणिक्रियन्ते।

File Description	Document
Facilities for e-content development such as Media Centre, Recording facility, LCS जनसम्प्रेषणकेन्द्रम्, अभिलेखनसौविध्यम्, व्याख्यानलेखाङ्गनप्रणाली (व्य-ले-प्र) वैद्युत- पाठ्यांशविकासनसौविध्यानि (दत्तांशप्रारूपम्)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSI">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSI</a> )
Links of photographs छायाचित्राणां सन्धानम्	<a href="#">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cc">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cc</a> )

#### 4.4 Maintenance of Campus Infrastructure

**4.4.1 Average expenditure incurred on maintenance of physical facilities and academic support facilities excluding salary component, as a percentage during the last five years**

पञ्चवर्षेषु वेतनाद् ऋते भौतिकसौविधानां शैक्षिकप्रोद्धलनसौविधानां च अनुरक्षणाय कृतस्य व्ययस्य प्रतिशतता-

**Answer:** 2.73

4.4.1.1 Expenditure incurred on maintenance of physical facilities and academic support facilities excluding salary component year-wise during the last five years (INR in lakhs)

विगतपञ्चवर्षेषु वेतनाद् ऋते भौतिकसौविधानां शैक्षिकप्रोद्धलनसौविधानां च अनुरक्षणाय कृतः वार्षिकव्ययः (लक्षशः रूप्यकेषु)

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
9.35	17.02	6.39	12.85	3.54

File Description	Document
Details about assigned budget and expenditure on physical facilities and academic facilities (Data Templates) • भौतिक-शैक्षिकसौविधानाम् अनुरक्षणाय प्रदत्तः धनराशिः, कृतः व्ययश्च	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056</a> )
Audited	

statements of accounts • अङ्केन्द्रियविवरणम्	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056</a> )
Any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056</a> )

**4.4.2 Established systems and procedures for maintaining and utilizing physical, academic and support facilities - laboratory, library, sports complex, computers, classrooms etc., exists.**

प्रयोगशाला-ग्रन्थालय-क्रीडाङ्गन-सङ्गणकयन्त्र-पठनकक्ष्या-प्रभृतीनां भौतिक-शैक्षणिक-सहायकसौविध्ययुतानां परिरक्षणार्थं समुपयोगार्थं च संस्थायां सुनिश्चिता प्रणाली कार्यपद्धतिश्च विद्यते।

**Answer:**

प्रतिक्रिया-

विश्वविद्यालय: स्वीयसञ्चालनानीति२०१८तमेर्वर्षपरिपालितम्।

(<http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac>)

विश्वविद्यालयस्यउभयोः

अपिशैक्षणिकपरिसरयोर्मध्ये अत्युत्तमशैक्षणिकभवनव्यवस्थाप्राकृतिकानुकूलताजलविद्युदादिदि सहिताचशिक्षणानुकूलव्यवस्थापरिकल्पितावर्तते।

विश्वविद्यालयस्यद्वेपरिसरेवते।एकंरामटेकम् अपरंनागपुरम्।

१०एकपर्मितभूप्रदेशोरामटेकपरिसरंभवतितथा NIT

इत्यस्यतृतीयेस्थरेनागपुरपरिसनस्यस्थानम्भवति।विश्वविद्यालयस्यषड् भवनानिसन्ति।

सभागार: प्रयोगशाला: सर्वसौविद्ययुक्तानिविद्यन्ते।सूचना-सम्प्रेषण-

प्रौद्यौगुकीसङ्गणकानिक्रीडादैहिकशिक्षणव्यवस्थाचसन्ति।

येचअध्ययनेमेरुदण्डरूपेणसाहायकाः भवन्ति एवञ्छात्रेभ्यः

छात्राभ्यश्चछात्रावासासौतथाआगतेभ्यः अतिथिभ्यः, अभ्यागतेभ्यः प्राध्यापकेभ्यश्च

सुसज्जितमतिथिभवनंविद्यते।

विश्वविद्यालयेसमर्पितः तथासक्षमतान्तिकविभागः अस्ति।

यत्समयेसमयेपरिसरीयभवनानांमार्गव्यवस्थाः वर्षाजलव्यवस्थाः शुष्कजलनिकासव्यवस्थाः

चपरीक्षते।तान्तिकविभागेसक्षमाः सानुभवयुक्ताः चकर्मचारिणः तथाअभियन्तारः

सन्तियेचउप-अभिनियन्त्रकस्याधीनेकार्यवहन्ति।एषः अनुभागः

भवनस्यशुद्धीकरणवर्णलेपनादिकंचकार्यकरिष्यति।

एवञ्चसामान्यभवनसन्बद्धकार्याणितथातेषांसंरक्षणकार्याण्यपियथासमयंचकरोति।बहवोमार्गाः

परिसरस्यप्रधानद्वारम् अभिगम्यमाणाः शैक्षणिकभवनात्, प्राशसनिकभवनात्, क्रीडाङ्गनतः

ग्रन्थालयतः तथैवछात्रावासतः च एतैः संरक्षयन्ते।

विश्वविद्यालयस्य अवसंरचनासौविद्यानिशोधकपाठनप्रयोगशाला: कक्ष्याः सभागाराः

ग्रन्थालयादयः आसमस्तशैक्षणिकपरिसरेभिन्नभिन्न१५विभागेकेन्द्ररूपेणचविस्तृताः सन्ति।

एतदतिरिच्यविश्वविद्यालयस्यबृहत्-ग्रन्थालयः विद्यते।

एतानिसर्वाणितत्सम्बद्धविभागे अन्तर्भवन्ति तथाएतेषां सर्वदापरिपालनसंरक्षणेतथासमयेसमीकरा

तथाअनुभागाधिकारिभिः क्रियते। एवञ्चउद्यानसंरक्षणानुपालनोन्नयनकार्याण्यपिक्रियन्ते।

एतान्विहायविश्वविद्यालयस्यनम्रकुलसचिवाः

तथातेषांसमूहः

अपि समये समये निरीक्षणं परिसरे अवसंरक्षण सौविधानि परिकल्पिता नियेन एतेषाम् अनुपालनम् सम्भ  
अपि च विश्वविद्यालयस्य वित्तविभागद्वारा समये धनसाहाय्यम् एतेषां समेषाम् अनुपालने तथा सर्वप्रकार अनुपालने तथा सर्वप्रकार

भवनस्य / कक्षानिर्वहणम्

विश्वविद्यालयस्य अभियंत्रणविभागः सर्वविध- अवसंरचना सौधनिर्वहणं यथाकक्षासु, भवनानां, छात्रावासानां, क्रीणाङ्गनस्य जलपानस्थानादिकस्य चकरोति।

क्रीडासौविधस्य निर्वहणम् –

विश्वविद्यालयस्य परिसरस्य निर्वहणं परिसरसञ्चालकः/ सञ्चालिकाभिः क्रियते।

दैहिकशिक्षणं साक्षात्दैहिकशिक्षणविभागस्य निदेशकान्तर्गतः

भवतियत्र चतेषामेव विशिष्टप्रौढसमूहाः भवन्ति येच दैहिकविभागस्य सम्यग्निर्वहणं कुर्वन्ति। तत्रापियदिकिमपि अधिकं साहाय्यमपेक्षते तर्हि अभियन्त्रणविभागद्वारा क्रियते।

सङ्गणकस्थानानितथाप्रयोगशालाः

विश्वविद्यालयस्य सङ्गणकविषयाणां सूचनाप्रदौगिकी-  
अवसंरचना सौविधानि तेषां निर्वहणं त्र्यक्षियते।

सुरक्षायाः तथा शुद्धीकरणस्य चनिर्वहणम्

विश्वविद्यालयस्य परिसरस्य शैक्षिणिकं तथा प्राशासनिक भवनानां सुरक्षानिर्वहणं बहिस्थः

सुरक्षासंस्थाभिः यथानियमाः परिपाल्यन्ते।

सुरक्षाविषयक निर्वहणं ज्ञायथानियमं उल्कृष्ट सुरक्षासंस्थाभिः सुरक्षा-  
अधिकारीणां सर्वेषां प्रचलति।

उभये च परिसरे शैक्षिक भवनानां तथा प्रशासनिक भवनानां च शुद्धीकरणार्थं व्यवस्थाः

प्रतिदिनं बहिस्थ संस्थाभिः

बहिस्थ सेवानियमानुसारेण विश्वविद्यालयस्य सुरक्षाधिकारी निरीक्षणे भविष्यति।

यत्प्रतिदिनं सुरक्षाधिकारिणा समर्पणाभावयुताभिः कर्मचारिभिः श्रद्धायानुष्ठीयते।

उद्यानपरिसरस्य निर्वहणम्

कर्मचारिणां स्थानविश्वविद्यालयस्य अभियन्त्रणाविभागद्वारा हरितवनस्य उद्यानस्य च  
निर्वहणम् विष्यति।

भण्डारस्य वार्षिक निर्वहणम् –

परिसरे विद्यमानानां चलसामग्रीणां, प्रयोगशाला-उपकरणानां सूचनाप्रदौगिक-  
अवसंरचना सौविधानां चतप्रागतवस्तुनां च प्रतिसंवत्सरं विभागप्रमुखानां हस्ताक्षरद्वारा प्रति  
/ कुलगुरुभ्यः निवेदनं समर्पयते।

ज्ञानसंसाधनकेन्द्रस्य सौविधम्

KOHAनामकमूक्तसंसाधनतंत्राशः

विश्वविद्यालयस्य ग्रन्थालयद्वारा पठनसामग्रीं तथा OPAC रूपेण पठनसामग्री विस्तरणं चकरिष्यति।

येन छात्रेभ्यः शोधकर्तृभ्यः प्राध्यापकेभ्यः सर्वेभ्यः चतान्तिकदत्तां शरूपेण सुदूराभिगमः वर्तते।

यस्य निर्वहणं सुदक्षग्रन्थालयकर्मचारिणः कुर्वन्ति।

अन्यसौविधानि

वित्तकेन्द्रस्य

ATM

सौविधस्य पत्रणकार्यालयस्य च सौविधानि विश्वविद्यालयस्य अनतिदूरे एवोपलभ्यन्ते।

File Description	Document
additional information अतिरिक्ता: सूचना:	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )
Link for additional information अतिरिक्त सूचनाना सन्धानम्	View Document ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as</a>

## 5.Student Support and Progression

### 5.1 Student Support

**5.1.1 Average percentage of students benefited by scholarships/ freeships provided by the Government/ UGC/ Rashtriya Samskrit Sansthan/ any other body during the last five years.**

विगतपञ्चवर्षेषु सर्वकारद्वारा/ वि.आ द्वारा/ राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानद्वारा/ अन्यसंस्थाद्वारा प्रदत्ताभ्यः छात्रवृत्तिभ्यः शुल्कमुक्तिभ्यश्च प्राप्तलाभानां छात्राणां प्रतिशततायाः मध्यमानम्।

**Answer:** 16.8

5.1.1.1 Number of students benefited by scholarships and freeships provided by the Government year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु सर्वकारद्वारा प्रदत्ताभ्यः छात्रवृत्तिभ्यः शुल्कमुक्तिभ्यश्च प्राप्तलाभानां छात्राणां वार्षिकसङ्ख्या।

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
78	54	34	46	43

File Description	Document
upload self attested letter with the list of students sanctioned scholarship	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/E105602_1.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/E105602_1.pdf</a>
Details of students benefited by scholarships and freeships provided by the Government during the last five years	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/E105602_2.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/E105602_2.pdf</a>

**5.1.2 Average percentage of students benefited by scholarships, freeships, etc. provided by the institution besides government schemes during the last five years.**

विगतपञ्चवर्षेषु सर्वकारीयोजनातिरिक्तं संस्थया प्रदत्ताभिः छात्रवृत्ति-शुल्कमुक्तिप्रभृतिभिश्च लाभान्वितानां छात्राणां प्रतिशततायाः मध्यमानम्।

**Answer:** 7.5

5.1.2.1 Total number of students benefited by scholarships, freeships, etc provided by the institution besides government schemes year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु सर्वकारीयोजनातिरिक्तं संस्थानेन प्रदत्ताभिः छात्रवृत्ति-शुल्कमुक्तिप्रभृतिभिः लाभान्वितानां छात्राणां वार्षिकयोगः।

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
45	46	9	14	9

File Description	Document
Upload any additional information (अतिरिक्ता: सूचना:)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1</a> )
Details of students benefited by scholarships and freeships besides government schemes in last 5 years (विगतपञ्चवर्षेषु सर्वकारीयोजनातिरिक्तं संस्थानेन प्रदत्ताभिः छात्रवृत्ति-शुल्कमुक्तिप्रभृतिभिश्च लाभान्वितानां छात्राणां सङ्ख्या।)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1</a> )

### **5.1.3 Number of capability enhancement and development schemes**

- 1. Guidance for competitive examinations**
- 2. Career counselling**
- 3. Softskill development**
- 4. Remedial coaching**
- 5. Language lab**
- 6. Bridge courses**
- 7. Yoga and Meditation**
- 8. Personal counselling**
- 9. Training for deciphering ancient manuscripts**
- 10. Training on Composing Sanskrit Creative poetry and Dramaturgy**
- 11. Shastra Vakyartha Training**
- 12. Proof Reading for Devanagari Texts**
- 13. Spoken Sanskrit Classes**
- 14. Foreign Language Study and Training**
- 15. Training on Vedic Recitation with correct Intonation**
- 16. Training on Karma-Kanda**

### **17. Fine Arts, Performing Arts and Theatre**

सामर्थ्यसंवर्धनाय तद्विकासाय च सञ्चालितानां योजनानां सङ्ख्या

1. स्पर्धात्मकपरीक्षाणां कृते मार्गदर्शनम्

2. वृत्तिपरामर्शः

3. सूक्ष्मकौशलविकासः

4. उपचारात्मकम् अनुशिक्षणम्

5. भाषाप्रयोगशाला

6. सेतुपाठ्यक्रमाः

7. योगः ध्यानं च

8. वैयक्तिकपरामर्शः

9. प्राचीन-पाण्डुलिपि-पठनप्रशिक्षणम्

10. काव्यलेखन-नाट्यप्रशिक्षणम्

11. शास्त्रार्थ/वाक्यार्थ-प्रशिक्षणम्

12. देवनागरी-मुद्राक्षरशोधनप्रशिक्षणम्

13. संस्कृतसम्बाषणप्रशिक्षणम्

14. वैदेशिकभाषाध्ययनम्

15. वेदानां सस्वरपाठप्रशिक्षणम्

16. कर्मकाण्डप्रशिक्षणम्

17. ललितकला प्रदर्शनकला अभिनयकला वा

**Answer:** A. 10 or more of the above (अ. उपर्युक्तेषु यानि कानिचिद् दश अथवा ततोऽप्यधिकम्)

File Description	Document
Details of capability enhancement and development schemes (सामर्थ्यसंवर्धनाय तद्विकासाय च संचालितानां योजनानां विवरणम्।)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602</a> )
Any additional information (अतिरिक्ताः)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602</a> )

सूचना:)	
Link to Institutional website (• संस्थाया: अन्तर्राजिलपुटस्य सन्धानाम्।)	View Document ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx?ID=105602">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.aspx?ID=105602</a> )

**5.1.4 Average percentage of students benefited by guidance for competitive examinations and career counselling offered by the institution during the last five years.**

विगतपञ्चवर्षेषु संस्थया प्रदत्तेन स्पर्धात्मकपरीक्षामार्गदर्शनेन, वृत्तिपरामर्शेन च लाभान्वितानां छात्राणां प्रतिशततायाः मध्यमानम्।

**Answer:** 54.75

5.1.4.1 Number of students benefited by guidance for competitive examinations and career counselling offered by the institution year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु संस्थया प्रदत्तेन स्पर्धात्मकपरीक्षामार्गदर्शनेन, वृत्तिपरामर्शेन च लाभान्वितानां छात्राणां वार्षिकसङ्ख्या।

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
205	235	194	112	91

File Description	Document
Details of students benefited by guidance for competitive examinations and career counselling during the last five years	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/</a> )

Any additional information (अतिरिक्ता: सूचना:।)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/</a> )
---	--

**5.1.5 The institution has a transparent mechanism for timely redressal of student grievances including sexual harassment and ragging cases.**

(Yes/ No)

लैंगिकोत्पीडनस्य आधर्षणस्य च इटिति दूरीकरणाय संस्थायां पारदर्शकतन्त्राणि सन्ति।  
(सन्ति/ न सन्ति)

**Answer:** Yes

File Description	Document
Minutes of the meetings of student redressal committee, prevention of sexual harassment committee and Anti Ragging committee (छात्रपरिदेवनादूरीकरणसमिते:, लैंगिकोत्पीडनस्य दूरीकरणसमिते:, आधर्षणविरोधिसमितेश्च कार्यवृत्तानि।)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )
Details of student grievances including sexual harassment and ragging cases (लैंगिकोत्पीडन-आधर्षणविषये छात्रपरिदेवनस्य विवरणम्)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )

**5.1.6 The University organises Inter-University Talent Festival, Vakyartha, Shastrartha, Salakapareeksha, Sanskrit elocution contest, Inter-Sanskrit-university Youth festival, Inter College Youth festival, Sanskrit Poets' Meet, special coaching or training in creative writing, Sanskrit-Poetry writing/ DTP, Copy editing, Proof reading, Cultural tourism, Hospitality, Purana pravachana, Lalita-kala etc.**

अन्तर्विश्वविद्यालयप्रातिभसमारोहं, वाक्यार्थसभां, शास्त्रार्थसभां, शलाकापरीक्षां, संस्कृतभाषणस्पर्धा, शास्त्रसभाम्, अन्तसंस्कृत-विश्वविद्यालय-युवसमारोहम्, अन्तर्महाविद्यालय-युवसमारोहं, संस्कृत-कविसमवायादि-कार्यक्रमान् आयोजयति। विश्वविद्यालयः सर्जनात्मकलेखनस्य, संस्कृतकाव्यलेखनस्य, सङ्गणक-विज्ञान-विषयक-पुस्तकप्रकाशनस्य, प्रतिलिपिसम्पादनस्य, प्रेक्ष्यवाचनस्य (*Proof Reading*), सांस्कृतिकपर्यटनस्य, आतिथ्य-निर्वहणस्य, पुराण-प्रवचनस्य, ललितकलानाम् अन्येषां च विषयाणां विशिष्टम् अनुशिक्षणं/ प्रशिक्षणं च प्रददाति।

### **Answer:**

#### **साम्प्रदायशिक्षणकार्यक्रमः :**

- **धीषणापरिषद् - वाक्यार्थसभा -**

क.का.सं.वि. व्याकरणविभागद्वारा प्रतिपर्ष द्विः त्रिः वा वाक्यार्थसभां छात्राणां कृते आयोजयति । अस्याः सभायाः मुख्योद्देश्यं साम्प्रदायिकशास्त्ररक्षणं साम्प्रदायिकबोधनापद्धतिरक्षणञ्च । प्रतिशुक्रवासरं दशविद्यार्थिनः धीषणापरषदि चर्चयां भागं गृह्णन्ति।

- **शास्त्रार्थपरिषद् -**

शास्त्रार्थपरिषद्वारा छात्राणां कृते प्राचीनशास्त्राध्ययनावसरं परस्परविषयदानादानावसरञ्च कल्पयति एधते । प्रत्येकस्मिन् मासान्तशुक्रवासरे आयोज्यमाने शास्त्रार्थपरिषदि अध्यापकद्वयेन छात्रत्रयेण च शास्त्रार्थः विधीयते ।

- **विद्वत् - सप्तपदी**

विश्वविद्यालयेन विद्यार्थिनां सर्वतोमुखाभिवृद्धये नविनोपक्रमः विद्वत्सप्तपदी नामकः प्रारभ्धः। एतस्मिन्नवसरे अनुभवेन ज्ञानेन च ये विद्याचञ्चवः विद्वांसः, ते छात्रैस्सह अनौपचारिकसम्भाषणद्वारा स्वीयं शास्त्रज्ञानम् अनुभवञ्च प्रकटय्य छात्रान् अध्ययनदीशि प्रेरयेहुरिति धिया विश्वविद्यालयं आकार्यन्ते । एवं विद्वद्भिः सह समयापनप्राप्तावसराः छात्राः नैतिकमूल्यानि विद्वज्जीनघटनाभिः विज्ञाय श्रेयोमार्गं प्रेरिता भवन्ति।

#### **प्रशिक्षणकार्यक्रमः :**

- **संस्कृतकविसम्मेलनम्** – विश्वविद्यालयः पर्तिवर्ष कालिदासदिननाम्ना संस्कृतसप्ताहं प्रचालयति । अस्मिन्नवसरे पद्यगद्यनाटकलेखनानुकूलशिक्षणप्रदानार्थं कार्यशालात्रयं समायोज्यते । येन संस्कृतमाध्यमेन लेखने कौशलवर्धनमपि जायते ।
- **संस्कृतपद्यरचनाकार्यक्रमः** – संस्कृतसाहित्यविभागेन छात्रान् काव्यीयज्ञानसारम् अवबोधयितुम् एतावता वृत्ताभ्यासकार्यशालात्रयम् आयोजितम् । अनेन छन्दोज्ञानमभिवर्धते । अस्य मुख्योद्देश्यं तु विद्यार्थिषु संस्कृतपद्यलेखनरुच्यभिवृद्धिरेव ।
- **प्रेक्ष्यवाचनस्य प्रशिक्षणम्** - प्रलेखाणां संस्कृतमातृकाणां च प्रेक्ष्यवाचनस्य प्रशिक्षणं प्रदातुं साहित्यक्रियाविभागभ्यां प्रशिक्षणकार्यशालाद्वयमायोजितम् ।

#### **युवजनसशक्तीकरणकार्यक्रमः :**

- **कर्मकाण्डप्रशिक्षणम्** – वैदिकमन्तोच्चारणपद्धतेः परिचयार्थं कार्यक्रमोऽयमायोजितः । अत्र शिक्षकाः छात्रेभ्यः समीचीनोच्चारणं शिक्षयन्ति ।

- **प्रतिलिपिसम्पादनम्** - पाण्डुलिपिसंरक्षणकेन्द्रद्वारा कार्यशालात्रयं संस्कृतलिप्या उपलब्धमान पाण्डुलिपीनाम् अद्यायनाय प्रतिलिपिसम्पादनस्य प्रशिक्षणत्रयम् आयोजितम्। पदविकापाठ्यक्रमौ द्वौ विद्यार्थीनां ज्ञानवर्धनाय आयोजितौ स्तः ।
- **सर्जनात्मकलेखः** - **यूनिकोड् कार्यशाला** – क.का.सं.वि. सङ्गणकविभागद्वारा छात्राणामृते समरूपता संपादनार्थम् अवगमनाय च सर्जनात्मकलेखकार्यशाला आयोजिता ।

### संस्कृतसाहित्यिककार्यक्रमाः :

- **अन्तर्महाविद्यालय-युवसमारोहम्** - अस्मिन् वाक्यार्थस्पर्धा, वादविवादः, नृत्यम्, नाटकम्, ललितकला, लघुकणिका, मूकप्रहसनम्, छायाचित्रणं, चित्रलेखनम्, अन्त्याक्षरी इत्येवमादिषु स्पर्धासु छात्राः भागग्राहिणः भवन्ति ।
- **संस्कृतशालाकपरीक्षास्पर्धा** – एतादशाः स्पर्धाः छात्राणां बौधिकस्तराभिवृद्धये सहकारिण्यः भवन्ति । अस्मिन् प्रकारे २०१८ तमे वर्षे भगवद्वीताशालाकपरीक्षायां कक्षन् विद्यार्थी रु १५०००/। प्रोत्साहनधनराशिम् अगृह्णत् ।
- **ललिताकलाकेन्द्रम्** – ललितकलाकेन्द्रेण साम्प्रदायिकनृत्यकक्षा, संगीतकक्षा, भजनसन्ध्या, ग्रीष्मशिविरम् इत्यादि कार्यक्रमाः आयोजिताः । इदं केन्द्रं विश्वविद्यालये समाजे च अनेकान् कार्यक्रमान् समाजस्य प्रतिभागिभिः सह आयोजयति ।

File Description	Document
Any additional information (अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056/">View Document</a> (https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056)
Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।)	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/">View Document</a> (http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/)

### 5.2 Student Progression

**5.2.1 Average percentage of placement of outgoing students during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु प्राप्तोद्योगानाम् अन्तिमवर्षच्छात्राणां प्रतिशतताया: मध्यमानम्

**Answer:** 10.16

5.2.1.1 Number of outgoing students placed year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु प्राप्तोद्योगानां छात्राणां वार्षिकसङ्ख्या

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
40	13	9	1	1

File Description	Document
Upload any additional information (अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/E1.pdf">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/E1.pdf">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/E1.pdf)</a>
Self attested list of students placed (प्राप्तोद्योगानां छात्राणां स्वयं हस्ताक्षरिता सूची)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/E2.pdf">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/E2.pdf">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/E2.pdf)</a>
Details of student placement during the last five years (विगतपञ्चवर्षेषु प्राप्तोद्योगानां छात्राणां सङ्ख्या।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/E3.pdf">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/E3.pdf">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/E3.pdf)</a>

**5.2.2 Percentage of student progression to higher education (previous graduating batch) (preceding academic year data)**

उच्चतरकक्ष्याः प्रति अग्रेसराणां छात्राणां प्रतिशतता (पूर्वतनं स्नातकवर्गम् आश्रित्य) (प्रगताध्ययनवर्षस्य दत्तांशः)।

**Answer:** 19.84

**5.2.2.1 Number of outgoing students progressing to higher education**

उच्चतरकक्ष्याः प्रति अग्रेसराणां छात्राणां सङ्ख्या

Answer: 25

File Description	Document
Upload supporting data for student/alumni (छात्राणां/पूर्वच्छात्रसङ्ख्या सहायकदत्तांशः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105601/progression_to_higher_education.pdf">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105601/progression_to_higher_education.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105601/progression_to_higher_education.pdf</a> )
Details of student progression to higher education (उच्चतरकक्ष्याः प्रति अग्रेसराणां छात्राणां विवरणम्।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105601/percentage_of_student_progression_to_higher_education.pdf">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105601/percentage_of_student_progression_to_higher_education.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105601/percentage_of_student_progression_to_higher_education.pdf</a> )

**5.2.3 Average percentage of students qualifying in state/ national/ international level examinations during the last five years. (eg: NET/ SLET/ TOEFL/ Civil Services/ State government examinations)**

विगतपञ्चवर्षेषु राज्य/राष्ट्र/अन्ताराष्ट्रस्तरीयासु परीक्षासु समुत्तीर्णनां छात्राणां मध्यमानस्य प्रतिशतता (उदा.नेट-स्लेट-टोफेल-नागरिकसेवा-राज्यसर्वकारपरीक्षाः)

**Answer:** 65

5.2.3.1 Number of students qualifying in state/ national/ international level examinations (eg: NET/SLET/TOEFL/ Civil services/State government examinations) year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु राज्य/राष्ट्र/अन्तराष्ट्र-स्तरीयासु परीक्षासु समुत्तीर्णनां छात्राणां वार्षिकसङ्ख्या (उदा-नेट-स्लेट-टोफेल-नागरिकसेवा-राज्यसर्वकारपरीक्षा:)

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
10	9	9	6	2

5.2.3.2 Number of students appearing in state/ national/ international level examinations (eg: NET/SLET/GRE/TOEFL/ Civil Services/State government examinations) year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु राज्य/राष्ट्र/अन्तराष्ट्र-स्तरीयासु परीक्षासु भागं गृहीतवतां छात्राणां वार्षिकसङ्ख्या (उदा-नेट-स्लेट-टोफेल-नागरिकसेवा-राज्यसर्वकारपरीक्षा:)

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
15	12	12	8	6

File Description	Document
Upload supporting data for the same (तेषां सहायकदत्तांशाः।)	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a>
Number of students qualifying in state/ national/ international level	

<p>examinations during the last five years (विगत पञ्चवर्षेषु राज्य/ राष्ट्र/ अन्ताराष्ट्र- स्तरीयासु परीक्षासु समुत्तीर्णनां छात्राणां सङ्ख्या।)</p>	<p><a href="#">View Document</a> (<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a>)</p>
--	--

**5.2.4 Details of the programme for the exchange/participation of students at national/international level for academic and cultural activities with other institutions.**

विश्वविद्यालयान्तरेण अन्यथा संस्थया सह वा राष्ट्रिय-अन्ताराष्ट्रियस्तरेषु शैक्षिकसांस्कृतिकगतिविधीनां कृते छात्राणां विनिमयाय सञ्चालितस्य कार्यक्रमस्य विवरणम्।

**Answer:**

विश्वविद्यालयान्तरेण अन्यथा संस्थया सह वा राष्ट्रिय-अन्ताराष्ट्रियस्तरेषु शैक्षिकसांस्कृतिकगतिविधीनां कृते छात्राणां विनिमयाय सञ्चालितस्य विवरणम्

पञ्चशतशब्दैः विवरणं विलिख्य उपरोपणीयम्

(संस्कृतम्/आड्गलम्)

पञ्चिकाविवरणम् ( उपारोपणीयम्)

- अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम् ।
- अतिरिक्ताः सूचना

विद्यार्थिणां रुच्यनुरोधेन शैक्षणिकक्षेत्रे सांस्कृतिके च अभिवृद्ध्यर्थ प्रोत्साहनं मार्गदर्शनञ्च विश्वविद्यालयः करोति । एन विद्यार्थिनां सर्वतोमुखप्रगतिः भवेत् । एतेन उत्साहिताः छात्राः अन्यसंस्थासु प्रचाल्यमानासु राष्ट्रिय-अन्ताराष्ट्रियस्तरियासु स्पर्धासु भागं अगृह्णन्, पुरस्कारान् स्वर्णपतकानि च अवाप्नुवन् ।

२०१५-१६ वर्षम्

- २०१५-१६ तमे वर्षे नवम-अखिलभारतीय-संस्कृतछात्राणां प्रातिभसमारोहे अस्मद्विश्वविद्यालयीयः एकश्छात्रः शैक्षणिककार्यक्रमे, एकश्छात्रः सांस्कृतिककार्यक्रमे च राष्ट्रस्तरे प्रथमं पुरस्कारं प्राप्तवान् । तस्मिन् प्रातिभसमारोहे द्वादशश्छात्राः भागमगृह्णन् ।

वर्षम् २०१६-१७

- २०१६-१७ तमे वर्षे सोमव्य संस्कृतविश्वविद्यालये मुम्बई नगरे राष्ट्रस्तरे स्पर्धा आयोजिता । तत्र एकः छात्रः गीतगायनस्पर्धायां कांस्य पदकम्, एकः छात्रः मोनो-एक्ट स्पर्धायां सान्त्वनपुरस्कारं प्राप्तवान् ।
- पञ्चपञ्चाशतम-अखिलभारतीयस्पर्धायां षट्पुरस्कारान्/पदकानि च प्राप्तवन्तः ।

- दशमाखिलभारतसंस्कृत-प्रातिभसमारोहे तिरुपतौ आयोजिते अनेकेषु विभागेषु त्रयोदशच्छात्राः भागमगृह्णन् ।

वर्षम् २०१७-१८

- विश्वविद्यालयस्य बहवः छात्राः वर्षेस्मिन् विविदासु स्पर्धासु भागम् अवोढन् । एकादशाखिलभारतसंस्कृत-प्रातिभसमारोहे अनेकेषु विभागेषु छात्राः शैक्षणिककार्यक्रमे सांस्कृतिककार्यक्रमे च भागं गृहीत्वा एकादशपुरस्कारन् प्राप्तवन्तः । राष्ट्रस्तरे जानपदनृत्यस्पर्धायां रजतपदकमपि प्राप्तवन्तः । वेदभाषणस्पर्धायां सान्त्वनपुरस्कारोपि एकेन छात्रेण प्राप्तः । संस्कृतप्रौद्योगिकीस्पर्धायामेकः छात्रः तृतीयपुरस्कारं प्राप्तवान् ।
- हरिद्वारे उत्तराखण्डसंस्कृतविद्यालये प्रवृत्तायां शास्त्रीयशलाकास्पर्धायां एकः छात्रः द्वितीयस्थानम् अलभत् । तत्र षोडशछात्राः विभिन्नासु स्पर्धासु भागम् अगृह्णन् ।

वर्षम् २०१८-१९

- विश्वविद्यालयस्य बहवः छात्राः वर्षेस्मिन् विविदासु स्पर्धासु भागम् अवोढन् । द्वादशाखिलभारतसंस्कृत-प्रातिभसमारोहे अनेकेषु विभागेषु छात्राः शैक्षणिककार्यक्रमे सांस्कृतिककार्यक्रमे च भागं गृहीत्वा दशपुरस्कारन् अवाप्नवन् ।
- षट्पञ्चाशदाखिलभारतीय-शास्त्रीयस्पर्धायां सोमनाथ-संस्कृतविश्वविद्यालयेन आयोजितायां त्रयोदशच्छात्राः भागं गृहीत्वा दश पुरस्कारान् समपादयन् ।

वर्षम् २०१९-२०

- अस्मिन् वर्ष अन्तर्राष्ट्रिय-दृश्यसामग्री-निर्माणस्पर्धायाम् त्रीषु स्पर्धासु छात्राः पुरस्कारभाजाः अभूवन् । तत्र संस्कृताध्यापन-दृश्यसामग्री-निर्माणस्पर्धायां प्रथमपुरस्कारः तथैव हास्यसंस्कृत-दृश्यसामग्री-निर्माणस्पर्धायां प्रथमपुरस्कारः सूचनासंप्रदान-दृश्यसामग्री-निर्माणस्पर्धायां च प्रथमपुरस्कारः प्राप्तोस्ति ।
- सप्तपञ्चाशदाखिलभारतीयसंस्कृतशास्त्रीय-महोत्स्वः त्रयोदशाखिलभारतसंस्कृत-प्रातिभसमारोहः इत्येतद्वयं समेत्य शैक्षणिककार्यक्रमे सांस्कृतिककार्यक्रमे च सप्तविंशतिः पुरस्काराः समुपलब्धाः ।
- इन्डोनेषियायां प्रचलितायां योगास्पर्धायां स्वर्णपदकं प्राप्तम् ।
- भूटान् प्रान्ते प्रचलितान्तर्राष्ट्रिय-योगास्पर्धायां छात्रद्वयं प्रथमपुरस्कारम् अलभताम् ।
- जानपदनृत्यस्पर्धायां सान्त्वनपुरस्कारं तथैव एकपात्राभिनये कांस्यपदकं प्राप्तम् । चतुर्स्त्रिंशत् छात्राः अनेकासु स्पर्धासु भागं ग्रहीत्वन्तः ।

महात्मागान्धीः पञ्चाशदधिकशततमजन्मोत्सवाङ्गत्वेन २-१०-२०१९ दिनाङ्के वर्धनगरस्थं महात्मागान्धी हिन्दीविश्वविद्यालयं शैक्षणिकप्रवासत्वेन क.का.सं.वि. दशाधितशतं छात्राः प्राध्यापकाश्च अगच्छन् । महात्मागान्धीजन्मोत्सवञ्च समाचरन् ।

File Description	Document
Any additional information /अन्यांशः	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10561">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10561">/https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10561</a>

(उत्तरावधारा- सूचना:)	(http://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/ View Document ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/</a> )
--------------------------	--

### 5.3 Student Participation and Activities

**5.3.1 Number of awards/ medals for outstanding performance in sports/ cultural activities at State/ national/ international level (award for a team event should be counted as one) during the last five years.**

विगतपञ्चवर्षेषु राज्य-राष्ट्र-अन्तराष्ट्र-स्तरीयासु क्रीडा-सांस्कृतिकचर्यासु अत्युल्कष्ट-योग्यताम् अभिलक्ष्य प्राप्तानां पुरस्काराणां/पदकानां सङ्ख्या। (गणस्य पुरस्कारः एकपुरस्कारत्वेन गण्यते)

**Answer:** 65

5.3.1.1 Number of awards/medals for outstanding performance in sports/cultural activities at State/ national/ international level (award for a team event should be counted as one) year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु राज्य-राष्ट्र-अन्तराष्ट्र-स्तरीयासु क्रीडा-सांस्कृतिकचर्यासु अत्युल्कष्टयोग्यताम् अभिलक्ष्य प्राप्तानां पुरस्काराणां/पदकानां वार्षिकसङ्ख्या। (गणस्य पुरस्कारः एकपुरस्कारत्वेन गण्यते)

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
24	10	17	13	1

File Description	Document
e-copies of award letters and certificates (अनुमतिपत्राणां प्रमाणपत्राणां च वैद्युतप्रतिलिपिः।)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )

<p>Details of awards/medals for outstanding performance in sports/cultural activities at national/international level during the last five year</p>	<p><a href="#">View Document</a> (<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a>)</p>
---	--

**5.3.2 Presence of an active Student council/ Chatra-parishat/ Chatra-mandal and representation of students on academic and administrative bodies/committees of the institution.**

संस्थाया: प्राशासनिकशैक्षिकसमितिषु छात्राणां प्रतिनिधित्वं तथा सक्रियाया: छात्रपरिषदः विद्यमानता।

**Answer:**

संस्थाया: प्राशासनिकशैक्षिकमितिषु छात्राणां, प्रतिनिधित्वं तथा सक्रियाया: छात्रपरिषदः विद्यमानता।

प्रसङ्गेऽस्मिन् अधिकाधिकं पञ्चशतशब्दैः विवरणम् उपारोपणीयम् ।

हितधारकैः क्रियमाने प्रतिभागिता प्रबंधने विश्वविद्यालयः विश्वसितोस्ति । बहुषु प्रशासनिकशैक्षिकमितिषु छात्राः प्रतिभागिनः सन्तः विश्वविद्यालयस्य अभिवृद्धौ सह कुर्वन्ति । तेषु मितिषु भागगृहीतृणां छात्राणां सङ्घिष्ठविवरणमत्र प्रदीयते ।

- विद्यार्थीनां छात्रपरिषदि प्रतिनिधित्वम् :

केचन छात्राः तेषां शैक्षणिकगुणाधारेण तथा च विभिन्नभ्यः प्रवर्गेभ्यः मनोनीताः भवन्ति । छात्रकल्याण-विभागस्य निर्देशकः विद्यार्थीनां चयनकार्यं निर्वहति । एवं मनोनीताः छात्राः विश्वविद्यालयस्य शैक्षणिक-सांस्कृतिककार्यक्रमेषु भागं गृह्णन्ति ।

- अध्ययनमण्डलस्य समावेशे विशेषाहानम् (BOS):

विश्वविद्यालयस्य अध्ययनमण्डलस्य ममावेशे छात्राणां प्रतिनिधयः विशेषाहानाः सन्तः विषयचयनप्रक्रियायां भागं गृह्णन्ति । एवं प्रकारेण छात्राः कक्षायां बाह्यकार्ये च अनावर्णं प्रपूर्वन्ति ।

- छात्रावासप्रशासनसमितौ छात्राणां सहभागिता :

विश्वविद्यालयस्य भोजनालयस्य स्वच्छतासंरक्षणे, भोजनालये कार्येषु सहकुर्वन्ति । अनूचानरूपेण निर्वहणार्थं बालकानां बालिकानां चस्थानद्वये छात्रावासः निर्मितः ।

- आन्तरिकगुणवत्ताऽश्वासनकेन्द्रे (IQAC) छात्राणां सधस्यता :

विश्वविद्यालयस्य आन्तरिकगुणवत्ताश्वासनकेन्द्रे छात्राः/शोधछात्राः च प्रतिनिधयः भूत्वा पाठ्यप्रणालिका निर्माणाय उपकुर्वन्ति ।

- पूर्वछात्रसङ्गः :

विभिन्नस्तरेषु पूर्वछात्रसङ्गः कार्यरतः भवति । पूर्वच्छात्रैः सध्यः कालीनैः छात्रैः च चर्चा विधाय वार्षिकक्रियायोजनां निर्माति, यस्य फलितांशः सर्वेषां हितधारकाणाम् आनुकूल्यं कल्पयति ।

- परिदेवननिवारणं, छात्रपरिदेवनादूरीकरणसमितिः च :

क.का.सं.विश्वविद्यालयस्य छात्राः परिदेवननिवारणे छात्रपरिदेवनादूरीकरणसमितौ च प्रभावीभूमिकां वहन्ति ।

- विश्वविद्यालय सभा मध्ये सहभागित्वं तथा साहित्यगतिविधयः च:

छात्राणाम् आड्गलभाषाकौशल्यवर्धनाय अस्मिन् विश्वविद्यालये निवेदितासभासद्वशाः बहव्यः सभाः मुहुर्मुहुः आयोज्यन्ते । दार्शनिकशास्त्रीयविषयेषु ज्ञानाभिवृद्धर्थं छात्राणां मानसिकस्थैर्यसंपादनार्थं च विश्वविद्यालये शास्त्रार्थसभासद्वशाः कार्यक्रमाः निरूप्यन्ते ।

- रचनात्मकगतिविधयः :

विश्वविद्यालयस्य आवरणपरिशुभ्रता, तंबाकूमुक्तसंस्कृतिः, प्लास्टिकमुक्ततपरिसरः, दासित्वपूर्णव्यवहारः इत्येतादशेषु विषयेषु क.का.सं.विश्वविद्यालयस्य राचनात्मकगतिविधिः छात्रान् प्रेरयति । हरित सङ्घः एतत् सर्वं निर्वहति । राष्ट्रीय-उच्चतर-शिक्षाभियानस्य (रूसा) निर्वहन समितेः मार्गदर्शनेन छात्रसङ्घः कार्यं करोति । क.का.सं.वि. छात्राः रक्तदानशिविरम् आयोजयन्ति भागं गृहन्ति ।

File Description	Document
Upload any additional information (अतिरिक्ताः सूचनाः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )
Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।)	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/</a> )

### 5.3.3 Average number of sports and cultural activities / competitions organised at the institution level per year.

प्रतिवर्ष संस्थया आयोजितानां क्रीडा-सांस्कृतिकगतिविधीनां / स्पर्धानां सङ्ख्यायाः मध्यमानम्

**Answer:** 16.6

#### 5.3.3.1 Number of sports and cultural activities / competitions organised at the institution level year-wise during the last five years

## विगतपञ्चवर्षेषु आयोजितानां क्रीडा-सांस्कृतिकगतिविधीनां/ स्पर्धानां वार्षिकसङ्ख्या

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
36	20	11	8	8

File Description	Document
Report of the event (for ex. Sanskrit Pratibha Samaroha, Koumudi Mohotsava etc..) (कार्यक्रमस्य प्रतिवेदनम्। (संस्कृतप्रातिभस्मारोहः, कौमुदीमहोत्सवः इत्यादयः))	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1</a> )

Number of sports and cultural activities / competitions organised per year (प्रतिवर्ष संस्थया आयोजितानां क्रीडा- सांस्कृतिकगतिविधीनां/ स्पर्धानां सङ्ख्या)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1</a> )
--	--

**5.3.4 The university involves and encourages its students to publish materials like catalogues, wall magazines, university magazine, and other materials. List the major publications/ materials brought out by the students during the last four academic sessions.**

विश्वविद्यालयेन संग्रहसूचीनां, भित्तिपत्रिकाणां, विश्वविद्यालयपत्रिकाणां तदितरसामग्रीणां च प्रकाशनाय छात्राः समावेश्यन्ते प्रोत्साह्यन्ते च। विगतशैक्षिकवर्षचतुष्टये/अर्धसत्रचतुष्टये छात्रैः प्रकाशितानां प्रमुखप्रकाशनानां/सामग्रीणां च सूची दीयताम्।

#### Answer:

अपि विश्वविद्यालयेन संग्रहसूचीनां, भित्तिपत्रिकाणां, विश्वविद्यालयपत्रिकाणां तदितरसामग्रीणां च प्रकाशनाय छात्राः समावेश्यन्ते/ प्रोत्साह्यन्ते विगतशैक्षिकवर्षचतुष्टये/ अर्धसत्रचतुष्टये छात्रैः प्रकाशितानां प्रमुखप्रकाशनानां/ सामग्रीणां च सूची दीयताम् ।

पञ्चशतशब्दैः विवरणं विलिख्य उपारोपणीयम्

(संस्कृतम् / आङ्ग्लम्)

#### साम्राज्यिकहस्तलिखितप्रतयः

विश्वविद्यालयः प्रतिवर्ष संक्रमणोत्सवरूपेण सांस्कृतिककार्यक्रमान् छात्राणां कृते आयोजयति । तत्र अनेके छात्राः विभिन्नेषु सांस्कृतिकसाहित्यिकगतिविधिषु भागभाजाः भवन्ति । संदर्भस्मिन् सर्वविभागः अपि पारंपरिकहस्तलिखितप्रकाशने रतः भवति । तत्र संस्कृतसाहित्यविभागीयाः, ज्योतिषविभागीयाः, भारतीयतत्वशास्त्रविभागीयाः, योगविभागीयाः, व्याकरणविभागीयाः एते सर्वेषि स्वीयपरिकल्पनं, लेखनानि, पद्यानि च संरचय्य कलात्मकधिषणाहस्तलिखित-आयोजने सहकुर्वन्ति । स्नातकोत्तरस्तर विभागछात्रा अपि तेजस्विनावधीतमस्तु-ध्यानदीप-हस्तलिखितकार्यक्रमे भागग्रहणं कुर्वन्ति च ।

#### योगभारती

विश्वविद्यालयेयोगविभागः योगभारतीनाम्ना विद्यार्थीनां योगसम्बद्धशोधपत्रलेखने प्रोत्साहनाय शोधपुस्तकं प्रकाशयति । अयं ग्रन्थः विश्वविद्यालयस्य शोधसंहितानामिकायां पत्रिकायां विशेषाङ्करूपेण प्रकाशते ।

File Description	Document
Data Provide the list of Published Materials (प्रमुखप्रकाशनानां/ सामग्रीणां च सूची प्रददत् ।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056CView Document">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056C">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056C</a>

#### 5.4 Alumni Engagement

**5.4.1 The Alumni Association/Chapters (registered and functional) contributes significantly to the development of the institution through financial and non financial means during the last five years**

पूर्वच्छात्रसङ्घः (पञ्जीकृतः कार्यं कुर्वन् च) विगतपञ्चवर्षेषु आर्थिकयोगदानेन अन्यैः उपायैश्च संस्थायाः उन्नत्यर्थं सार्थकतया प्रयतमानः विद्यते।

**Answer:**

पूर्वच्छात्रसङ्घः (पञ्जीकृतः कार्यं कुर्वन् च) विगतपञ्चवर्षेषु आर्थिकयोगदानेन अन्यैः उपायैश्च संस्थायाः उन्नत्यर्थं सार्थकतया प्रयतमानः विद्यते।

प्रसङ्गेऽस्मिन् अधिकाधिकं पञ्चशतशब्दैः विवरणम् उपारोपणीयम्

कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालये १०.०३.२०११ सतंवत्सरे पूर्वच्छात्रसङ्घः सृष्टः, पञ्जीकरणं पचलदस्ति । वर्षे द्विवारं पूर्वच्छात्रमेलनं जायते ।

एषः सङ्गः विश्वविद्यालयाय आर्थिकानुधानस्याभिवृद्ध्यर्थं, शैक्षणिकरूपेण च सहकरोति । तथैव प्रशासनकार्येष्वपि सहाय्यमातरति । सर्वेभ्यः सामाजिकेभ्य योगशिभिरद्वारा आरोग्यस्य विषये जागर्याम् उत्पादयति । एवमेव अनेकेषु सांस्कृतिककार्यक्रमेष्वपि मार्गदर्शनम् करोति । पूर्वच्छात्राः विश्वविद्यालयस्य प्रतिनिधिरूपेण वर्तमानछात्रेभ्यः मार्गदर्शकाः भवन्ति ।

विश्वविद्यालयस्य प्रगतौ अयं पूर्वच्छात्रसङ्घः विद्यार्तिभिः सह समालोचनं विधाय उत्तममानविकसंबन्धं निर्माय सहकरोति । एते पूर्वच्छात्राः तेषामनुभवं, कौशल्यं, प्रतिपुष्टिं, ज्ञनश्च विनिमय्य विद्यार्थिनां उत्तमशैक्षणिकप्रगति-अनुकुल नियमनिर्माणे उद्योगप्राप्तौ च सहायं कर्वन्ति । शैक्षणिकसंस्थासु केचनपूर्वच्छात्राः वरिष्ठपदे कार्यरताः ।

File Description	Document
Upload any additional information (अतिरिक्ताः सूचनाः ।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056/">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056/">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056/)</a>
Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां सम्बन्धानम् ।)	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.a">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.a">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.a</a> )

**5.4.2 Alumni contribution during the last five years (Amount in Rupees)**

विगतपञ्चवर्षेषु पूर्वच्छात्रसंघेन प्रदत्तम् वित्तीयं योगदानम्- (रूप्यकेषु)

**Answer:** A. ≥ 1.00 Lakhs (अ. ≥ 1.00 लक्षाः)

File Description	Document
Upload any additional information (अतिरिक्ताः सूचनाः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056</a>
Alumni association audited statements (पूर्वच्छात्रसंघस्य अंड्क्रितलेखापत्रम्।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056</a>

**5.4.3 Number of Alumni Association/ Chapters meetings held during the last five years.**

विगतपञ्चवर्षेषु पूर्वच्छात्रसंघस्य उपवेशनानां सङ्ख्या-

**Answer:** 7

5.4.3.1 Number of Alumni Association/ Chapters meetings held year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु पूर्वच्छात्रसंघस्य समावेशानां वार्षिकसङ्ख्या।

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
1	2	1	1	2

File Description	Document
Report of the event	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/public/index.php/hei/ssr_reports/eyJpdil6lI4emhtTjFrOUtpMUltGckJESUw2aWc9PSIsInZhbHVlIjoiSXF...">https://assessmentonline.naac.gov.in/public/index.php/hei/ssr_reports/eyJpdil6lI4emhtTjFrOUtpMUltGckJESUw2aWc9PSIsInZhbHVlIjoiSXF...</a>

(कायक्रमस्य प्रतिवेदनम्)	( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/</a> )
Number of Alumni Association / Chapters meetings conducted during the last five years (विगतपञ्चवर्षे षु पूर्वच्छात्रसङ्ख्य समावेशानां सङ्ख्या)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/</a> )

## 6.Governance, Leadership and Management

### 6.1 Institutional Vision and Leadership

***6.1.1 The governance of the institution is reflective of an effective leadership in tune with the vision and mission of the University***

विश्वविद्यालयस्य दूरदृष्टिध्येयानुसारेण प्रवर्तमानस्य कार्यदक्षस्य नेतृत्वस्य प्रतिफलनं संस्थायाः प्रशासने भवति।

**Answer:**

प्रतिक्रिया –

अन्तर्दृष्टिः – “भव्यभवितव्याय संस्कृतम्”

संस्कृतभाषा प्राचीनकालादारभ्य असीमज्ञानभाण्डारमासीत् यस्य प्रभावः भारतदेशो बहुभ्यः वर्षेभ्यः विद्यते। संस्कृतं समग्रदेशम् एकत्रीकरोति एवञ्च वैभवं प्रति अग्रे सारयति।

संस्कृतभाषायाः वैभवं विपुलं विशालञ्च वर्तते यदत्र अध्ययनस्य विभिन्नाः शाखाः अन्तर्भवन्ति। संस्कृतभाषायाः बहु आयामिता, विभिन्नता तस्याः वाङ्मये विद्यमानानां बहुविधिविषयाणां शास्त्राणाञ्च परिचयेन प्राप्यते यथा व्याकरणं, विज्ञानं तन्त्रज्ञानमित्यादि। एतैः संस्कृतस्य भव्यभवितव्यं स्पष्टं सुप्रकाशितञ्च विद्यतेति आश्वास्यते।

“भव्यभवितव्याय संस्कृतम्” इति यद् विश्वविद्यालयस्य अन्तर्दृष्टिवाक्ये उक्तमेतस्य अभिहितार्थस्तु वर्तते यत् भविष्यकालस्य संततये संस्कृतस्य समृद्धिपुरस्सरमनुवर्तनं तदपि तन्त्रज्ञानस्य साहाय्येन।

ध्येयम् - “संस्कृतं सर्वेषाम्”

**क.का.संस्कृतविश्वविद्यालयस्येतद् ध्येयं वर्तते यत् “संस्कृतं सर्वेषाम्” । अत्रोपयुक्तः “सर्वेषाम्” इति शब्दः आबालवृद्धान्, वर्णजात्यादिभेदरहितान्, सर्वविद्याध्ययनशाखाः, सर्वसंशोधकान् सर्वानपि संबोध्यति।**

“वसुधैव कुटुम्बकम्” इति खलु संस्कृतस्योपयोगं समर्थयति एवञ्च सर्वदा सत्रमं यतमानः वर्तते संस्कृतप्रचाराय। तदर्थं नैके प्रकल्पाः, उपक्रमाश्च प्रारब्धास्सन्ति।

### **क.का.संस्कृतविश्वविद्यालयस्य वैशिष्ट्यानि**

भारतदेशस्य संस्कृतविश्वविद्यालयेषु विश्वविद्यालयस्यास्य नैकानि वैशिष्ट्यानि सन्ति। विश्वविद्यालयस्य अन्तर्दृष्टिवाक्ये ध्येयवाक्ये विश्वविद्यालयेन तस्य व्याप्तिः, कार्यक्षेत्रं, कार्यानि तथा अनुसन्धानक्षेत्रादिकं स्पष्टं व्याख्यातमस्ति।

समग्रमहाराष्ट्रराज्यमस्य कार्यक्षेत्रं विद्यते यद्वारा विश्वविद्यालयो बहूनामाधुनिकविषयाणां शास्त्राणां शिक्षणं वितरति। यथा योगः, मानवप्रशासनं, सङ्गणकविद्याः, ग्रंथालयविज्ञानं, समाजशास्त्रं, शिक्षाशास्त्रम्, आतिथ्यप्रबन्धनं, ललितकलाः प्रयोगप्रधानकलाः इत्यादि।

उपरोक्तपाठ्यक्रमेषु भारतीयाध्ययनपरम्परायाः ज्ञानवैभवात् विषयांशः योजितः वर्तते एवञ्च विशितः प्रतिशतं साक्षात् संस्कृतस्य विषयांशः वर्तते।

एतेन सह पञ्चाशदधिकाः प्रमाणप्रत्रपाठ्यक्रमाः, पदविकापाठ्यक्रमाश्च चाल्यन्ते यत्र निसर्गोपचारः, पंचकर्म वास्तुविद्या इत्यादि संमिश्रपाठनांशाः कालानुग्रुणं कौशलवर्धनाय अध्याप्यन्ते। आधुनिकविद्याशाखानां निमित्तं तदुपयोगि संस्कृतस्य विषयांशयोजने विश्वविद्यालयः प्रयासरतः वर्तते। एतन्माध्यमेन विश्वविद्यालयः आधुनिकविषयैः सह आत्मानं योजयितुं प्रयतते।

एतद्विहाय सङ्गणकीयं भाषाशास्त्रं, योगचिकित्सा, वास्तुविद्या इत्यादिविषयेषु विद्यमानाः शक्यताः अन्विष्य कार्यरतः वर्तते। एतेन संस्कृतस्य मार्गनिर्धारणं, भाविनिकाले संस्कृतस्य विकासाय देशे उत्साहवर्धनञ्च भविष्यति।

एतदर्थं नैके सामञ्चस्यनियमाः स्वाक्षरीकृतास्सन्ति। महाराष्ट्रविधिविद्यापीठेन सह मिलित्वा Shastric Methodology of argumentation for Legal Practitioners इति प्रमाणपत्रपाठ्यक्रमः प्रारब्धः वर्तते।

एतया दिशा विश्वविद्यालयेन वारंगापरिसरे पाठ्यक्रमाश्च आरब्धास्सन्ति। यथा M.A.in Multidisciplinary Sanskrit, M.A. in Jyotirvijnana, M.Sc in Yogic Science इत्यादि।

एते पाठ्यक्रमाः आधुनिकविषयेषु संस्कृतस्य नूतनान् अवसरान् उद्घाटयिष्यन्ति।

### **नवाचारनिमित्तं परम्परा – रामटेके प.पू.गोळवलकरगुरुजी गुरुकुलम्**

विश्वविद्यालयेन परिसरे निरन्तरं संस्कृतसाहित्यं, वेदः, योगः, व्याकरणं, ज्यौतिषं, दर्शनं, शिक्षाशास्त्रमित्यादि प्रधानाध्ययनविषयेषु अवधानं केन्द्रीकृतं वर्तते। रामटेकपरिसरे परम्परागताः शास्त्रीयपदवीपाठ्यक्रमाः पदव्युत्तरपाठ्यक्रमाश्च चलन्ति। एतेन सह नागपुरपरिसरे आधुनिकाः बहुशास्त्रीयपाठ्यक्रमाः चाल्यन्ते। उभयत्रापि उत्तमछात्रसंख्या स्वप्रतिष्ठया साधितास्ति।

विश्वविद्यालयस्य विभागाः तेषां विषयेषु विशिष्टाचार्य, विद्यावारिधिः पाठ्यक्रमान् नियततया चालयन्ति यत्र बहुशास्त्रीयाध्ययनाय प्रोत्साहनं प्रदीयते।

### **स्वावलम्बिसंस्थाननिर्माणम् –**

विश्वविद्यालयेन स्वावलम्बनाय नैके प्रकल्पाः उपक्रमाश्च आरभ्य स्वावलम्बनाय पदं निहितमस्ति वित्तस्रोतांसि निर्मातुं विश्वविद्यालयेन स्वकीय शैक्षिक सेवामाध्यमेन राज्ये व्याप्तिर्वर्धिता वर्तते। विश्वविद्यालयस्य योगविभागः तथा ज्यौतिषविभागः

स्वपोषितपाठ्यक्रमान् चालयन्ति ।

एतेन संविदा अध्यापकानां वेतनादिकं स्वयमुद्घते ।

स्वयंपोषणाय विश्वविद्यालयेन दूरस्थशिक्षाप्रणाल्या द्विविधशिक्षाक्षेत्रेऽपि प्रवेशः कृतः वर्तते ।

### सामाजिकसम्बन्धः

विश्वविद्यालयः एकाकि कार्यं कर्तुं न प्रभवति । तस्मात् विस्तारसेवामण्डलमाध्यमेन सामाजिकसम्बन्धः स्थाप्यते । एतद्वारा विश्वविद्यालयः अनौपचारिकशिक्षासंस्थाभ्यः साहाय्यं प्रदाय सामाजिकसम्बन्धं स्थापयति ।

वेदपाठशालाभ्यः सम्बन्धस्थापनेन विश्वविद्यालयेन सह कार्यं कर्तुमवसरः प्रकल्पितः । एतस्मिन् परामशकिन्द्रानि अपि स्थापितानि सन्ति ।

शालाद्वयं वित्तीयसाहाय्येन समर्थितमस्ति । एवञ्च नैकानि सामाजिक-दायित्वानि च स्वीकृतानि सन्ति ।

स्वकीयां रणनीतिमादाय विकासं प्रति अग्रेसरः अयं विश्वविद्यालयः शिक्षाक्षेत्रे नूतनपरिवर्तनस्य उदाहरणत्वेन स्वीक्रियते । शिक्षायाः गुणवत्ता, समानता, अभिगमः एतेषु विषयेषु प्रामुख्यं प्रदाय अध्यापकानां तल्लक्ष्यसाधनाय भूमिकां निश्चित्य कार्यं करोति ।

अत्यन्तं प्रभाविमूल्याधारिताध्ययनेन शिक्षया च वैश्विकस्तरे उत्कृष्टगुणमानमासादयितुं छात्रेभ्यः उपयुक्तं शैक्षिकं वातावरणं प्रदाय वैयक्तिकाभिवृद्धये सर्वविधभौतिकसुविधाः परिसरे सुनियोजिताः सन्ति । विश्वविद्यालयस्य शासनं, उत्तमप्रशासनं तथा विश्वासार्हं नायकत्वं सर्वं साधयितुं निरन्तरं प्रयतते । विभिन्नस्तरेषु विद्यमानाः उत्कृष्टाः अर्हताप्राप्ताः नायकाः संस्थाया स्वरूपानुगुणं विश्वविद्यालयाधिनियमानुगुणं परितियमानुगुणं नियुक्तास्सन्ति ये शैक्षिकाभिवृद्धये तथा प्रशासनकौशल्याय योगदानं कुर्वन्ति ।

नायकत्वस्य अन्तर्भावः एवं क्रमेण वर्तते –

महाराष्ट्राज्यस्य मा.राज्यपालाः, विश्वविद्यालयस्य मा.कुलाधिपतयः विश्वविद्यालयस्य प्रमुखाः नायकाः ।

कुलगुरुः विश्वविद्यालयस्य प्रमुखनायकः यः शैक्षिकानां प्रशासनकार्यानां च प्रमुखकार्यकारीनायकः । विश्वविद्यालयनिर्णयानां क्रियान्वयनं करोति ।

कुलसचिवः विश्वविद्यालयस्य प्रमुखः प्रशासनाधिकारी

संकायप्रमुखाः विश्वविद्यालयस्य शैक्षिककार्यानि साधयन्ति ।

अनुसन्धाननिदेशकः अनुसन्धानविषयेषु क्रियान्वयनं करोति ।

संकायप्रमुखाः, विभागप्रमुखाः, विश्वविद्यालयस्य अधिकारिणः, छात्रकल्याणनिदेशकः, राष्ट्रीयसेवायोजनानिदेशकः, वित्ताधिकारी, विद्यापीठविकासयोजनानिदेशकः, ग्रन्थपालः अन्ये च स्वक्षेत्रे प्रदत्तं दायित्वं वहन्तः उन्नतये सहकुर्वन्ति ।

विश्वविद्यालयस्य सर्वाः योजनाः विश्वविद्यालयस्य ध्येयमन्तर्दृष्टिश्च मनसि निधाय तदनुगुणं निर्धारिताः सन्ति ।

विश्वविद्यालयस्य अध्यापकाः विश्वविद्यालयस्य सर्वासु प्राधिकरणिषु निर्णप्रदानाय सहभागं स्वीकुर्वन्ति । विभागीयसमितिः वा अध्ययनमण्डलमथवा विद्वत्परिषद् उत व्यवस्थापनपरिषद् वा भवतु सर्वत्र तेषां सोत्साहं भागग्रहणेन च शासनं प्रभारीरूपेण क्रियान्वयनं कर्तुं समर्थं भवति ।

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )
Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।)	View Document ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Web">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Web</a> )

### 6.1.2 The institution practices decentralization and participative management

संस्था सहभागिप्रबन्धनव्यवस्थां विकेन्द्रीकरणप्रक्रियां च अनुसरति।

**Answer:**

#### प्रतिक्रिया

विश्वविद्यालयः शैक्षिककार्येषु तथा प्रशासनकार्येषु सर्वत्र विकेन्द्रीकृतप्रबन्धनस्य सहयोगिप्रबन्धस्य च उपामगमम् अनुपालयति यत्र सर्वेषां संकायप्रमुखानां, विभागप्रमुखानां, अध्यापकानान्न अन्तर्भावः सर्वदा भवति।

विश्वविद्यालयस्य संवैधानिकनिकायानां निर्माणं सहयोगिप्रबन्धनस्य रूपं सप्रमाणं स्पष्टं ब्रूते।

विश्वविद्यालयव्यवस्था प्रमुखकार्येषु निर्णयनिर्माणाय, नितिनिर्माणाय च अध्यापकानां सहभागं सर्वत्र कल्पयति। विश्वविद्यालयस्य संवैधानिकनिकायेषु प्रमुखप्राधिकरणीषु च अध्यापकानां सहभागः वर्तते यथा व्यवस्थापनपरिषद्, विद्वत्परिषद् इत्यादि। इमाः समितयः विश्वविद्यालयस्य निर्णयानां क्रियान्वयनं सुचारुरूपेण सम्पादयितुं, विकासं च साधयितुं सहकुर्वन्ति।

उदाहरणम् – विकल्पाधारितश्रेयोऽङ्कःप्रणाली

वैश्विकस्तरे शिक्षायाः समानत्वं साधयितुमारब्धा विकल्पाधारितश्रेयोऽङ्कःप्रणाली विकेन्द्रीकृतप्रबन्धनस्य सहयोगिप्रबन्धनस्य च उत्तममुदाहरणं वर्तते। शिक्षायामुक्तर्षप्राप्तये विकल्पाधारितश्रेयोऽङ्कःप्रणाली अत्यन्तम् उपयुक्ता इति विज्ञाय प्रामुख्येन तस्या आरम्भः विश्वविद्यालये कारितः। पदव्युत्तरपाठ्यक्रमेषु अस्याः प्रणाल्याः प्रारम्भाय विभिन्नस्तरेषु चर्चा कारिता अन्ते च निर्णयः स्वीकृतः। अधोलिखितक्रमेण सर्वेषां सहभागेन अयं निर्णयः क्रियान्वयितः।

1. सर्वप्रथमं एतद्विषयकं निवेदनं कुलगुरुणां पुरतः स्थापितं यच्च संकायप्रमुखानां विभागप्रमुखानां च सभायां क्रमशः उपस्थापितम्।
2. कुलगुरुणां निदेशानुगुणं काचित् समितिः निर्मिता एतद्विषयकम् अध्यादेशं निर्मातुं तथा अस्याः प्रणाल्याः क्रियान्वयनाय।
3. विकल्पाधारितश्रेयोऽङ्कःप्रणालीविषयकानि नैकानि चर्चासत्राणि सभाश्च आयोजिताः येन अध्यापकाः तदितराश्च इमां प्रणालीमवगच्छुरिति। पदव्युत्तरपाठ्यक्रमे विभागविषयानुगुणं सम्बद्धिताः पाठ्यक्रमाः निर्मिताः अनुमोदनाय च तत् तत्

- संकायेषु प्रेषिताः। अध्ययनमण्डलात् प्राप्तः पाठ्यक्रमः संकायसभायाम् अनुमोदनाय स्थापितः तदनु निर्णयस्वीकरणाय विद्वत्परिषदि प्रेषितः।
4. अस्यां प्रणाल्यां छात्रेभ्यः विभागस्य अध्ययनविषयैः सह अन्यविषयाणां विकल्पाश्च योजिताः आसन्।
  5. प्रणालीमनुसृत्य निर्मिताः पाठ्यक्रमाः अध्ययनमण्डले स्थापिताः। तत्र सर्वेषां सूचनानुग्रुणं परिष्कृत्य अध्यक्षेन संकायसभायां प्रेषिताः संकायाध्यक्षैः विद्वत्परिषदि अन्तिममान्यतानिर्मित्तं प्रेषिताः। विद्याविभागः, परीक्षाविभागश्च एतस्मिन् कर्मणि आन्तरिकगुणवत्ताश्वासनप्रकोष्ठस्य मार्गदर्शनेन कार्यमकरोत्।
  6. अस्याः प्रणाल्याः अधिनियमाः निर्मिताः एवञ्च सर्वत्र सभासु संस्थाप्य संस्तुतयः मान्यतानिर्मित्तं 30/10/2012 दिनाङ्के आयोजितायां विद्वत्परिषदसभायाम् अनु.क्र.16 अन्तर्गतं स्थापिताः। संकायप्रमुखाः, विभागप्रमुखाः, अध्यापकाः, परीक्षानियन्त्रकाः, संलग्नमहविद्यालयस्य अध्यापकाः, बाह्यतज्जाः, प्राचार्याश्च तत्रोपस्थिताः आसन्।
  7. विद्वत्परिषदा अनुमतः CBCS अधिनियमः व्यवस्थापनपरिषदा अनुमतः एवञ्च 2013-14 वर्षादारभ्य विश्वविद्यालये इयं प्रणाली प्रारब्धा।

एवं प्रकारेण विश्वविद्यालयस्य अध्यापकानां, संलग्नमहविद्यालयानां सर्वेषां संवैधानिकसमितीनां च सहभागेन क्रमशः संस्तूतीनामाधारेण सर्वसहभागीतया इयं प्रणाली मानिता।

विश्वविद्यालयस्य निति: दूरदर्शिताम् एवं दूरगामिविकासं मनसि निधाय निर्मिता वर्तते। विश्वविद्यालयस्य नितियोजनायां विकासोन्मुखाः बहु आयामाः योजिताः वर्तन्ते यथा शैक्षिकोत्कर्षः, अनुसन्धानम् नवाचारः सहसम्बन्धः अर्हतायाः वर्धनं, स्वावलम्बित्वम्, उत्तमशासनम्, एकत्रीभावः, भौतिकसुविधाः, समग्रविकासः तथा अभिरक्षितविकासः इति। खीयाम् उत्तरोत्तरवृद्धिं तथा ध्येयम् आसादयितुं विश्वविद्यालयः वैयक्तिकसमृद्धये बहुविधविषयान् उपलब्धिं कारयति। यथा – शैक्षिकप्रेरणाः, शैक्षिकाहानानि, साहाय्यकृत् वातावरणम् एवञ्च अपेक्षिताः विषयाः। एतदर्थं विश्वविद्यालयः कटिबद्धः वर्तते। विशालमपि किञ्चित् कार्यं नितियोजनां विहाय सफलतया कथं साधयितुं शक्यते एतदर्थम् उदाहरणरूपेण अत्र अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य आयोजनं प्रस्तूयते।

### अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनम्

कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयेन अस्य वर्षस्य जनवरीमासस्य दशमदिनाङ्कातः द्वादशदिनाङ्कपर्यन्तं नागपूरे अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य पञ्चाशततमम् अधिवेशनम् आयोजितमासीत्। अयं विश्वविद्यालयस्य कृते प्रतिष्ठात्मकः विषयः आसीत् यतोहि 2019 इत्यस्मिन वर्षे अस्य सम्मेलनस्य शतं वर्षाणि पुण्णानि अभवन्। शतमानोत्सवस्य आयोजनं विश्वविद्यालयेन सफलतया साधितमासीत्।

### एतस्य सम्मेलनस्य प्रमुखवैशिष्ट्यानि –

अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य पञ्चाशततमम् अधिवेशनम् सम्मेलनस्य शतमानोत्सवम् उपलक्ष्य प्राच्यविद्यासम्मेलनविषयकं डाक्-विभागद्वारा विश्वविद्यालयेन विशिष्टं Postal Cover प्रकाशितम्। विगतपञ्चाशतिवेशणानाम् अध्यक्षाणां आध्यक्षीयभाषणसंग्रहः विशिष्टखण्डरूपेण प्रकाशितः।

विश्वविद्यालयद्वारा अवसरेस्मिन् शतं पुस्तकाणां प्रकाशनम्।

भारतदेशस्य विशिष्टशास्त्रीयविदुषां शास्त्रार्थपरिषदः आयोजनम्।

विश्वविद्यालयद्वारा दीयमानस्य महाकविकालिदासजीवनवृत्तिपुरस्कारस्य प्रदानम्

अधिवेशननिर्मितं नूतनतया अन्तर्जालपृष्ठस्य निर्माणम् तथा पञ्चीकरणप्रक्रीया ऐदंप्राथम्येन अन्तर्जालमाध्यमेन साधिता।

राष्ट्रीयग्रन्थप्रदर्शिनी, राष्ट्रीयकविसमवायः, प्रतिदिनं विदुषां विशिष्टव्याख्यानानि, शास्त्रविदुषां भारतीयाध्ययनविषयेषु रतानां विदुषां च मानपत्रप्रदानेन गौरवः।

सारस्वतशोभायात्रा, प्लास्टिक-मुक्ताः हरितकार्यक्रमाः, प्रतिदिनं नैके अन्तर्राष्ट्रीय-राष्ट्रीयसंस्कृत-सांस्कृतिककार्यक्रमाः एवञ्च ग्रन्थदानावसरः।

### नितियोजनापुरस्सरं आयोजनस्य आरम्भः

संस्कृतं तथा सम्बधितविषयाणां प्रोत्साहनाय अनुसन्धानदृष्ट्या सर्वेभ्यः प्रेरणाप्रदानाय विश्वविद्यालयस्य व्यवस्थापनपरिषदा एवं निर्णयः स्वीकृतः यत् अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य पञ्चाशततम् अधिवेशनं कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयद्वारा नागपुरे समयोजयिष्यते इति। एतदनुसारं विश्वविद्यालयस्य कुलगुरुभिः आचार्यैः श्रीनिवासवरखेडिवर्यैः अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य उनपञ्चाशततमे अधिवेशने कार्यपरिषदः पुरतः अयं प्रस्तावः समुपस्थापितः। अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य 20/6/2018 वेरावल् गुजरात् इत्यत्र आयोजितायां सभायां सम्मेलनस्य कार्यपरिषदा कालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयस्य आयोजनविषयकः प्रस्तावः सर्वेषां सहमत्या एकमतेन अङ्गीकृतः। अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य अध्यक्षः उपाध्यक्षः तथा सचिवस्य उपस्थितौ रामटेक्-परिसरे विश्वविद्यालयेन आयोजनविषयकविशिष्टा सभा आगष्टमासस्य द्वितीयदिनाङ्के समायोजिता। अस्यां सभायां नागपुराधिवेशनसम्मेलनस्य कार्यपरिषदः बहवः सदस्याः अपि उपस्थिताः आसन् एवं सर्वेषां मार्गदर्शने नागपुराधिवेशनविषयकं चर्चासित्रम् आयोजितमासीत्। महदिदम् आयोजनं कथं स्यात् कथञ्च सिद्धता भवेत् इत्यं आयोजनविषयकं समग्रमपि तत्र सभायां चर्चितम्। आहत्य सप्तत्रिंशत् बिन्दवः तत्र सभायां सङ्कलिताः तान् अनुसृत्य विश्वविद्यालयेन सिद्धतायाः आरम्भः कृतः। अस्यामेव सभायां विश्वविद्यालयस्य कुलगुरुभिः आचार्यैः श्रीनिवासवरखेडिमहोदयैः अपरः कक्षन् प्रस्तावः सर्वेषां कार्यपरिषदः सदस्यानां पुरतः स्थापितः यत् अयं शतमानोत्सवः विद्यते इति कारणेन अयं विश्वविद्यालयः शतं पुस्तकानि प्रकाशयितुम् उत्सहते। यस्य कृते सर्वैः अपि अङ्गीकारः प्रदत्तः। विशालस्य अस्य आयोजनस्य आहानानि समस्याः उपयांश्च मनसि निधाय विश्वविद्यालयेन जनवरीमासस्य दशमदिनाङ्कादारभ्य द्वादशदिनाङ्कपर्यन्तं अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य आयोजनम् इति सभायाम् अत्र निश्चितम्। अधिवेशनं नागपुरे भविष्यति इति निर्णयः जातः। अस्मिन्नाधिवेशने पूर्वमारभ्य विद्यमानानां चतुर्दशसत्राणां साकं नूतनतया प्रान्तीयभाषायाः एवञ्च संस्कृतपत्रकारितायाः अन्यच्च त्रिणि सत्रानि योजितानि। पूर्वमारभ्यविद्यमानैः चतुर्दशसत्रैः सह नूतनतया प्रान्तीयभाषायाः संस्कृतभाषायाः सत्रत्रयं योजितमासीत्। अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्यनागपुरस्य अधिवेशनं सुचारुतया आयोजयितुं विश्वविद्यालयेन बोडशसमितीनां निर्माणं कृतमासीत्। कुलगुरुणाम् आचार्यश्रीनिवासवरखेडिमहोदयानां स्थानिकसचिवानाम् आचार्यपेत्रामधुसूदनमहोदयानां मार्गदर्शने इमाः समितयः आयोजनस्य सफलतायैः यथायोग्यं योगदानं विधाय सम्यक्तया आयोजनं सफलीकृतवन्तः।

### वित्तीयनितिः

विशालस्य अस्य आयोजनस्य सुचारु सम्पादनाय विश्वविद्यालयेन धनसंग्रहणार्थं नैकाभिः संस्थाभिः सह समन्वयः साधितः। एवञ्च महाराष्ट्रसर्वकारः केन्द्रीयसर्वकारश्च सम्पार्थितः तेभ्यः यथायोगं धनराशिं सङ्कलय्य एतस्य आयोजनस्य निमित्तं वित्तीयनितिः सम्पादिता। ICPR, राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम्, ICCR, INDIC ACADEMY, स्वामि नारायण धाम, नव देहली, एवञ्च विश्वविद्यालयस्य संलग्नितमहाविद्यालयाः आयोजननिमित्तं वित्तीयसाहाय्यं कृतवन्तः।

### शताधिकपुस्तकानां प्रकाशनं तथा ORIENTAL LEGACY इत्यस्य प्रकाशनम्

अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य अवसरेऽस्मिन् संस्कृतविश्वविद्यालयेन अनेन विश्वविद्यालयस्य अध्यापकानाम् अन्येषां च विदुषां शताधिकग्रन्थाः प्रकाशिताः। एवञ्च विगतपञ्चाशताधिवेशनेषु आध्यक्षीयभाषणानां ORIENTAL LEGACY इति कक्षन् विशिष्टः खण्डः अपि प्रकाशितः।

### योजनायाः क्रियान्वयनम्

### अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलने पञ्चीकरणाय तन्त्रज्ञानस्य उपयोगः

अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य पञ्जीकरणस्य किलष्टं कार्यम् अनायासेन साधयितुं विश्वविद्यालयेन सुचारु उपयोगः कृतः। पञ्जीकरणनिमित्तं विश्वविद्यालयद्वारा AIOC.100.NET इति किञ्चित् नूतनम् अन्तर्जालपृष्ठं निर्मितमासीत्। तन्माध्यमेन पञ्जीकरणप्रक्रीयासुलभतया सम्पादिता। ऐदम्प्राथम्येन पञ्जीकरणार्थम् आयोजकैः एवं प्रयासः विहितः। परिषदः विषये सर्वविधसूचनाः एतस्य जालपूटस्य माध्यमेन प्रदत्ताः आसन्। तथैव सहभागिनां नामानि, शोधपत्रसारांशः, तेषां पञ्जीकरणसंख्या, शोधविवरणम् इत्यादि समग्रमपि एतस्मात् जालपृटात् उपलभ्यते स्म। जुलैमासे आरब्धा इयं पञ्जीकरणप्रक्रीया वारद्वयं पुनरपि वर्धिता। December मासस्य पञ्चदशदिनाङ्कपर्यन्तं यावत् पञ्जीकरणं प्राचलत्। समग्रदेशस्य नानाप्रान्तेभ्यः द्विसहस्रं सहभागिनः एतस्मिन् महत्कार्यक्रमे सहभागं गृहीतवन्तः। पञ्जीकृतानां सहभागिनां साहाय्यार्थं विश्वविद्यालयस्य शोधच्छात्राणां एकः समूहः Onlinequickresponse इति रूपेण निर्मितः आसीत्। पञ्जीकृतेभ्य सहभागियः ईमेलमाध्यमेन सर्वाः सूचनाः तेषां निवासव्यवस्थाविवरणम्, तेषां शोधपत्रवाचनस्य वेला एवञ्च अन्यदपेक्षितं वृत्तं विज्ञापितमासीत्। एतेन सह सहभागिभ्यः ..... conference keet अर्थात् plastic Free इति यदस्माकमुद्देश्यमासीत् तदनुसृत्य Conference keet प्रदत्तम् आसीत्। तस्मिन् Joot Bag एतस्य उपयोगः कृतः। एवञ्च Plastic Pen इत्यस्य स्थाने Paper Pen इत्यस्य उपयोगः कृतः। सर्वत्र फलकादिनिर्माणमपि कर्जिस्योपयोगेन साधितमासीत्। एवंप्रकारेण समग्रमपि वातावरणं हरितं कृतमासीत्। नागपुरस्य विभिन्नवस्थानेभ्यः नागपुरस्य नव स्थानेषु स्मृतिमन्दिरपरिसराः MLA Hostel तथा VNIT एवं राधाकृष्णभवनम् एतादशस्थलेषु आगतानां सहभागिनां निवास व्यवस्था कृता आसीत्।

### प्रमुखकार्यक्रमस्य परिनियोजनं क्रियान्वयनम्

अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य पञ्चाशततमाधिवेशनस्य उद्घाटनं जनवरीमासस्य दशमदिनाङ्के सुसम्पन्नम्। तत्र भारतदेशस्य माननीयाः उपराष्टपतयः श्रीवेंकय्यानायडुजी उद्घाटकरूपेण उपस्थिताः आसन् एवञ्च प्रसङ्गेऽस्मिन् एकादशाधिकशतं पुस्तकानां प्रकाशनमपि तेषां शुभकरकमलाभ्याम् अभवत्। माननीयाः मन्त्रिणः श्रीनितिनगडकरीजीमहोदयाः सम्मेलनस्य अध्यक्षाः सचिवाः विश्वविद्यालयस्य कुलगुरुवः कार्यक्रमे उपस्थिताः आसन्। द्विसहस्रं सहभागिनः सोत्साहं कार्यक्रमेऽस्मिन् उपस्थाय शोभां वर्धितवन्तः। विगताधिवेशणानाम् ऐतिह्यं परिचाययितुं लघु चलचित्रनिर्माणं कृतमासीत्। तस्यापि प्रकाशनम् एतस्मिन् प्रसङ्गे अभवत्।

### शोधपत्रप्रस्तुतिः

आहत्य द्वाविशत्यधिकेकसहस्रशोधपत्राणि अधिवेशनेऽस्मिन् प्रस्तुतानि। दशसत्रेषु दिनत्रयं यावत् शोधपत्राणां प्रस्तुतिः प्राचलत्। विशालस्य अस्य शैक्षिककार्यक्रमस्य प्रचारः आभारतं प्रसृतः। Social Media, Electronic Media एवञ्च वार्तापत्रिकादिमाध्यमेन कार्यक्रमस्य विवरणं भारतदेशे प्रसृतमभवत्।

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a>
Provide link for additional information /उत्तिरिक्ताः सूचनाः	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Web">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Web">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Web</a> )

(जातारपतात्पूर्यनामा।  
सन्धानम्।)

**6.1.3 Sanskrit-Version of vision, mission statement of the university, the Act, Statute, MoA and Rules, Official notification/information, Regulations are available in institutional website.**

विश्वविद्यालये दूरदृष्टिपत्रस्य, ध्येयपत्रस्य, अधिनियमानाम्, संवैधानिकनिकायानाम्, विश्वविद्यालयस्य लिखितनियमानाम्, औद्योगिकसूचनानां, विनियमानांश्च संस्कृतरूपान्तरणम् उपलब्धते।

**Answer:**

- **लक्ष्यम्** – “भव्यभवितव्याय संस्कृ तम्” संस्कृ तभाषा प्राचीनकालादारभ्य असीमज्ञानभाण्डारमासीत् यस्य प्रभावः भारतदेशोबहुभ्यः वषेभ्यः ववद्यते। संस्कृ तं समग्रदेशम् एकत्रीकरोवत् एवञ्च वैभवं प्रवत अग्रेसारयवत। संस्कृ तभाषायाः वैभवं ववपुलं ववशालञ्च वततते यदत्र अध्ययनस्य वववभन्‌ताः शाखाः अन्तभतवन्तन्त। संस्कृ तभाषायाः बहु आयावमता, वववभन्ता तस्याः वाङ्मयेववद्यमानानां बहुववधववषयाणां शास्त्राणां च पररचयेन प्राप्यतेयथा व्याकरणं, ववज्ञानं तन्त्रज्ञानवमत्यावद। एतैः संस्कृ तस्य भव्यभववतव्यं स्पष्टं सुप्रकावशतञ्च ववद्यतेवत आश्वास्यते। “भव्यभववतव्याय संस्कृ तम्” इवत यद् ववश्वववद्यालयस्य अन्तर्दर्तवष्टवाक्येउक्तमेतस्य अवभविताथतस्तु वतततेयत्भववष्टकालस्य संततयेसंस्कृ तस्य समृद्धिपुरस्सरमनुवततनं तदवप तन्त्रज्ञानस्य सिाख्येन। क.का.संस्कृ तववश्वववद्यालयः संस्कृ तं के वलं भाषारूपेण न पश्यवत अवप तुइयं कावचत् ववशष्टा जीवनशैली यामादाय मनुष्यः सुफलान्तिं जीवनं यापवयतुं समथो भवेवदवत।
- **काययम्** -“संस्कृतं सिषाम्” क.का.संस्कृ तववश्वववद्यालयस्येतद् ध्येयं वतततेयत् “संस्कृ तं सवेषाम्”। अत्रोपयुक्तः “सवेषाम्” इवत शब्दः आबालविन्, वणतजात्यावदभेदरवितान्, सवतववद्याध्ययनशाखाः, सवतसंशोधकान्सवातनवप संबोधयवत। “वसुधैव कु टुम्बकम्” इवत खलु संस्कृ तस्य ववश्वव्याप्‌तां सीमां सूचयवत। अयं ववश्वववद्यालयः संस्कृ तस्योपयोगं समथतयवत एवञ्च सवतदा संस्कृ तप्रचाराय सश्रमं यतमानः वततते। तदथं नैके प्रकल्‌ताः, उपक्रमाश्च प्रारब्धासन्तन्त।

File Description	Document
Sanskrit-Version of vision, mission statement documents on the website(दूरदृष्टिपत्रस्य ध्येयपत्रस्य संस्कृतरूपान्तरणम् संस्थायाः जालस्थाने उपलब्धते)	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10</a>

Provide the weblink of the Sanskrit version of all documents(सर्वेषां प्रलेखानां संस्कृतरूपान्तरणस्य जालसन्धानं प्रयच्छतु)	<a href="https://kksu.co.in//site/about-vision-mission">View Document (https://kksu.co.in//site/about-vision-mission)</a>
--	---

## 6.2 Strategy Development and Deployment

### 6.2.1 Perspective/Strategic plan and deployment documents are available in the institution

संस्थायां भविष्यद्योजनायाः/व्यूहात्मकयोजनायाः नियोजनप्रलेखा उपलब्धन्ते क्रियान्वयनसम्बद्धानि प्रमाणानि वा उपलब्धन्ते।

**Answer:**

- **विश्वविद्यालयस्य नीतिः**

विश्वविद्यालयस्य नीतिः दूरदर्शिताम् एवं दूरगामिविकासं मनसि निधाय निर्मिता वर्तते। विश्वविद्यालयस्य नीतियोजनायां विकासोन्मुखाः बहु आयामाः योजिताः वर्तन्ते। यथा शैक्षिकोत्कर्षः, अनुसन्धानम्, नवाचारः, सहसम्बन्धः, अर्हतायाः वर्धनं, स्वावलम्बित्वम्, उत्तमशासनम्, एकत्रीभावः, भौतिकसुविधाः, समग्रविकासः तथा अभिरक्षितविकासः इति। विशालमपि किञ्चित् कार्यं नीतियोजनां विधाय कथं सफलतया साधयितुं शक्यते एतस्य उदाहरणरूपेण अत्र अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य आयोजनं प्रस्तूयते।

#### अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनम्

कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयेन २०२० वर्षस्य जनवरीमासस्य दशमदिनाङ्कतः द्वादशदिनाङ्कपर्यन्तं नागपूरे अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य पञ्चाशत्तमम् अधिवेशनम् आयोजितमासीत्। शतमानोत्सवस्य आयोजनं विश्वविद्यालयेन सफलतया साधितमासीत्।

- **एतस्य सम्मेलनस्य प्रमुखवैशिष्ट्यानि –**

- अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य पञ्चाशत्तमम् अधिवेशनम् - शतमानोत्सवः
- शतमानोत्सवम् उपलक्ष्य Postal Cover प्रकाशनम्
- अध्यक्षीयभाषणसंग्रहस्य विशिष्टखण्डरूपेण प्रकाशनम्
- विश्वविद्यालयद्वारा शताधिकपुस्तकानां प्रकाशनम्
- शास्त्रीयविदुषां शास्त्रार्थपरिषद्

• महाकविकालिदासजीवनव्रतिपुरस्कारस्य प्रदानम्
• नूतनतया अन्तर्जालपृष्ठस्य निर्माणं तथा अन्तर्जालमाध्यमेन पञ्चीकरणप्रक्रीया
• राष्ट्रियग्रन्थप्रदर्शनी
• राष्ट्रियकविसमवायः
• विदुषां विशिष्टव्याख्यानानि
• शास्त्रविदुषां भारतीयाध्ययनविषयेषु रतानां विदुषां च मानपत्रप्रदानेन गौरवः
• सारस्वतशोभायात्रा,
• ग्रन्थदानावसरः

- **नीतियोजनापुरस्सरम् आयोजनस्य आरम्भः**

संस्कृतं तथा सम्बद्धितविषयाणां प्रोत्साहनाय अनुसन्धानदृष्ट्या सर्वेभ्यः प्रेरणाप्रदानाय च विश्वविद्यालयस्य व्यवस्थापनपरिषदा एवं निर्णयः स्वीकृतः यत् अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य पञ्चाशत्तमम् अधिवेशनं कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयद्वारा नागपुरे समायोजिष्यते इति। एतदनुसारं प्राच्यविद्यासम्मेलनस्य उनपञ्चाशत्तमे अधिवेशने कार्यपरिषदः पुरतः अयं प्रस्तावः समुपस्थापितः। सम्मेलनस्य २०-०६-२०१८ दिने वेरावल गुजरात् इत्यत्र आयोजितायां सभायां कार्यपरिषदा विश्वविद्यालयस्य आयोजनविषयकः प्रस्तावः एकमतेन अङ्गीकृतः। कार्यपरिषदः सदस्यानाम् उपस्थितौ रामटेक्-परिसरे विश्वविद्यालयेन आयोजनविषये विशिष्टा सभा आगष्टमासस्य द्वितीयदिनाङ्के: समायोजिता।

महदिदम् आयोजनं कथं स्यात् कथञ्च सिद्धता भवेत् इथम् आयोजनविषयकं समग्रमपि विषयजातं तत्र सभायां चर्चितम्। अस्यामेव सभायां विश्वविद्यालयस्य कुलगुरुभिः आचार्यैः श्रीनिवासवरखेडिमहोदयैः अपरः कक्षन् प्रस्तावः कार्यपरिषदः सदस्यानां पुरतः स्थापितः यत् अयं शतमानोत्सवः विद्यते इति कारणेन अयं विश्वविद्यालयः शतं पुस्तकानि प्रकाशयितुम् उत्सहते इति। यस्य कृते सर्वैः अपि अङ्गीकारः प्रदत्तः। जनवरीमासस्य दशमदिनाङ्कादारभ्य द्वादशदिनाङ्कपर्यन्तं अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य आयोजनं नागपुरे भविष्यति इति सभायाम् निश्चितम्। सम्मेलनस्य नागपुरस्थम् अधिवेशनं सुचारुतया आयोजितुं विश्वविद्यालयेन षोडशसमितीनां निर्माणं कृतमासीत्।

- **वित्तीयनीतिः**

विशालस्य अस्य आयोजनस्य सुचारुसम्पादनाय विश्वविद्यालयेन धनसंग्रहणार्थं नैकाभिः संस्थाभिः सह समन्वयः साधितः। एवञ्च महाराष्ट्रसर्वकारः, केन्द्रीयसर्वकारक्ष सम्प्रार्थितः। तेभ्यः यथायोगं धनराशिं सङ्कलय्य एतस्य आयोजनस्य निमित्तं वित्तीयनीतिः सम्पादिता।

**आयोजननिमित्तं वित्तीयसाहाय्यं कृतवतयः संस्था:**

राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्
ICPR,

ICCR,
INDIC ACADEMY,
स्वामिनारायणधाम नवदेहली,
एवञ्च विश्वविद्यालयस्य संलग्नितमहाविद्यालयाः

- **शताधिक (११०) पुस्तकानां तथा ORIENTAL LEGACY इत्यस्य विशिष्टग्रन्थस्य प्रकाशनम्**

अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य अवसरेऽस्मिन् संस्कृतविश्वविद्यालयेन अनेन विश्वविद्यालयस्य अध्यापकानाम् अन्येषां च विदुषां शताधिकग्रन्थाः प्रकाशिताः। एवञ्च विगतपञ्चाशदधिवेशनेषु आध्यक्षीयभाषणानां ORIENTAL LEGACY इति कक्षन् विशिष्टग्रन्थः अपि प्रकाशितः।

- **योजनायाः क्रियान्वयनम्**

अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलने पञ्जीकरणाय तन्त्रज्ञानस्य उपयोगः

अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य पञ्जीकरणस्य क्लिष्टं कार्यम् अनायासेन साधयितुं विश्वविद्यालयेन तन्त्रस्य साधूपयोगः कृतः। पञ्जीकरणनिमित्तं विश्वविद्यालयद्वारा [aioc.100.net](http://aioc.100.net) इति किञ्चित् नूतनम् अन्तर्जालपृष्ठं निर्मितमासीत्। तन्माध्यमेन पञ्जीकरणप्रक्रिया सुलभतया सम्पादिता। समग्रदेशस्य नानाप्रान्तेभ्यः द्विसहस्रं सहभागिनः एतस्मिन् महत्कार्यक्रमे सहभागं गृहीतवन्तः।

- **प्रमुखकार्यक्रमस्य परिनियोजनं क्रियान्वयनम्**

अखिलभारतीयप्राच्यविद्यासम्मेलनस्य पञ्चाशत्तमाधिवेशनस्य उद्घाटनं जनवरीमासस्य दशमदिनाङ्के सुसम्पन्नम्। तत्र भारतदेशस्य माननीयाः उपराष्ट्रपतयः श्रीवेंकयानायडुजी उद्घाटकरूपेण उपस्थिताः आसन् एवञ्च प्रसङ्गेऽस्मिन् एकादशाधिकशतं पुस्तकानां प्रकाशनमपि तेषां शुभकरकमलाभ्याम् अभवत्। माननीयाः मन्त्रिणः श्रीनितिनगडकरीजीमहोदयाः सम्मेलनस्य अध्यक्षाः, सचिवाः, विश्वविद्यालयस्य कुलगुरुवः, स्थानिकसचिवाः अन्ये च कार्यक्रमे उपस्थिताः आसन्। द्विसहस्रं सहभागिनः सोत्साहं कार्यक्रमेऽस्मिन् उपस्थाय शोभां वर्धितवन्तः। विगताधिवेशणानाम् ऐतिहां परिचाययितुं लघु चलचित्रनिर्माणं कृतमासीत्। तस्यापि प्रकाशनम् एतस्मिन् प्रसङ्गे अभवत्।

- **शोधपत्रप्रस्तुतिः**

आहत्य द्वाविंशत्याधिकेकसहस्रशोधपत्राणि अधिवेशनेऽस्मिन् प्रस्तुतानि। दशसत्रेषु दिनत्रयं यावत् शोधपत्राणां प्रस्तुतिः प्राचलत्।

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )

Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।)	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cont">View Document (<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cont">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cont</a>)</a>
---	--

**6.2.2 Organizational structure of the University including governing body, administrative setup, and functions of various bodies, service rules, procedures, recruitment, promotional policies as well as grievance redressal mechanism.**

संस्थायां सर्वविधा: प्रबन्धनव्यवस्थासंरचनाः यथा प्रबन्धनसमितिः, प्रशासनव्यवस्था, विविधनिकायानां कार्याणि, सेवानियमाः, प्रक्रियाः, नियुक्तयः, पदोन्नतिनियमाः, परिदेवनानिवारणकार्यप्रणाल्यश्च उपलभ्यन्ते।

**Answer:**

विश्वविद्यालयस्य सर्वविधक्रियाः किंबहुना प्रत्येकापि क्रिया विश्वविद्यालयस्य अधिनियमानां परिनियमानां दिशानिर्देशानां च अनुपालनं विधायैव सञ्चाल्यते। महाराष्ट्राज्यस्य माननीयः राज्यपालः विश्वविद्यालयस्य अस्य कुलपतिरूपेण कार्यं पश्यति। विश्वविद्यालयस्य कुलगुरुः माननीयानां कुलपतीनां माध्यमेन नियुक्तः भवति। विश्वविद्यालयस्य कुलगुरुः प्रमुखप्रशासनाधिकारी एवञ्च शैक्षिकाधिकारी रूपेण कार्यान्वयनं करोति।

कुलसचिवः, विद्यापीठविकासनियोजनसञ्चालकः, परीक्षाअधिकारी, वित्ताधिकारी, एवञ्च अन्ये प्रशासनाधिकारिणः विश्वविद्यालयस्य सर्वविधप्रशासनकार्याणि पश्यन्ति। विश्वविद्यालयः सर्वमपि कार्यं संवैधानिकनिकायैः प्रदत्तानां दिशानिर्देशानां नियमानां अनुपालनं विधाय करोति।

विश्वविद्यालयेन यथायोग्यं नियमानुसारं संवैधानिकसमितयः निर्मिताः सन्ति। तासु व्यवस्थापनपरिषद्, विद्वत्परिषद्, संकायाः, अध्ययनमण्डलानि, वित्तसमितिः, विद्यापीठविकासनियोजनसमितिः, परीक्षासमितिः, विस्तारसेवामण्डलम्, अधिष्ठात्रमण्डलम् एवञ्च अन्याः समितयः मार्गदर्शनं कुर्वन्ति। एतासामेव माध्यमेन विश्वविद्यालयस्य सर्वविधनिर्णयाः स्वीक्रियन्ते। प्रशासनविषयेषु, वित्तीयविषयेषु, शैक्षिकविषयेषु वा एतासां समितीनाम् अनुमतिः आवश्यकतया भवति। एतासां संवैधानिकसमितीनां निर्माणं विद्यापीठाधिनियमानुगुणं कृतं वर्तते।

एवञ्च महाराष्ट्रसर्वकारस्य नियमान् अनुसृत्य एताः समितयः निर्मिताः सन्ति। एतासां सर्वसां समितीनाम् अध्यक्षः विश्वविद्यालयस्य कुलगुरुः भवति। तत्र प्रामुख्येन व्यवस्थापनपरिषदः, विद्वत्परिषदः, संकायानां च अध्यक्षः माननीयः कुलगुरुः भवति। विश्वविद्यालयस्य अधिष्ठात्रमण्डले विभिन्नसंकायानां संकायप्रमुखाः प्रतिमासं नियतरूपेण सभां कुर्वन्ति यत्र विभिन्नशैक्षिकविषयाणां चर्चा क्रियते। शैक्षिकसमस्यानां परिहारः, शैक्षिकोत्कर्षप्राप्तये प्रयत्नाः विधीयन्ते।

विद्वत्परिषदि विश्वविद्यालयस्य शैक्षिकोपक्रमाणां विषये निर्णयाः स्वीक्रियन्ते। व्यवस्थापनपरिषदि विश्वविद्यालयस्य प्रशासनविषयाणां निर्णयाः स्वीक्रियन्ते। वित्तीयविषयाः वित्तसमितिद्वारा व्यवस्थापनपरिषदि उपस्थाप्यन्ते।

एवं शैक्षिकविभागेषु अपि तत्तद्विभागाणुगुणं समितयः निर्मिताः सन्ति। एवं प्रकारेण संस्थायाः कार्यान्वयनम् एतासां समितीनां माध्यम्येन जायते। संकाये सञ्चालितानां पाठ्यक्रमाणां पाठ्यक्रमनिर्माणं, परिवर्तनम् इत्यादि अध्ययनमण्डलद्वारा तस्य अध्यक्षद्वारा एव जायते।

विश्वविद्यालयस्य परिसरे विद्यमानाः स्रातकोत्तरविभागाः स्वायत्तरूपेण शैक्षिककार्याणि कर्तुमर्हन्ति। शैक्षिकार्यनिमित्तं तेभ्यः स्वायत्ता प्रदत्तता वर्तते। तन्माध्यमेन ते पाठ्यक्रमपरिवर्तनं नूतनपाठ्यक्रमसञ्चालनम् इत्यादि कार्याणि कर्तुं पारयन्ति। विश्वविद्यालयस्य समग्रः अपि व्ययः आन्तरिकांक्षेणद्वारा तथा च महाराष्ट्रसर्वकारस्य Accountant General द्वारा प्रमाणीक्रियते। आन्तरिकगुणवत्ताश्वासनप्रकोष्ठः विश्वविद्यालयस्य कुलगुरुणां मार्गदर्शने कार्यं करोति।

विश्वविद्यालयानुदानायोगस्य दिशानिर्देशानुगुणम् आन्तरिकगुणवत्ताश्वासन-प्रकोष्ठसमिति निर्माय तत्र वरिष्ठप्राध्यापकान् बाह्यपरिक्षकान् उद्यमक्षेत्रात् छात्रेभ्यः प्रशासनात् समाजात् च प्रतिनिधिन् नियोज्य विश्वविद्यालयस्य आन्तरिकगुणवत्तावर्धनाय कार्यं करोति। आन्तरिकगुणवत्ताश्वासनप्रकोष्ठस्य सभाः समये समये आयोजिताः भवन्ति। एव एतस्मादेव समयानुगुणं विश्वविद्यालयस्य NAAC निमित्तं AQAR प्रदीयते।

विश्वविद्यालयस्य अधिकारिणः एवं क्रमेण सन्ति –

कुलपति:
कुलगुरुः
संकायप्रमुखाः
कुलसचिवः
विद्यापिठविकासनियोजनमण्डलसञ्चालकः
वित्ताधिकारी
परीक्षानियन्त्रकः
ग्रन्थपालः
छात्रकल्याणसञ्चालकः
अन्ये प्रशानसनाधिकारिणः

File Description	Document
Upload the document of functions of the University and policies. (विश्वविद्यालयस्य एवं तन्त्रियमानां च कार्यप्रणाल्याः प्रलेखाः)	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056(1).pdf">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056(1).pdf)</a>

उपारोपणीयाः।)	
Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।)	View Document ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.a">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.a</a>

### **6.2.3 Implementation of e-governance in areas of operation**

- 1. Planning and Development**
  - 2. Administration**
  - 3. Finance and Accounts**
  - 4. Student Admission and Support**
  - 5. Examination**
- क्रियान्वयनक्षेत्रेषु वैद्युतप्रशासनस्य नियोजनम्
- 1. योजना, विकासश्च**
  - 2. प्रशासनम्**
  - 3. वित्तं, लेखाश्च**
  - 4. छात्राणां प्रवेशः, प्रोद्धलनं च**
  - 5. परीक्षा**

**Answer:** A. All 5 of the above (अ. उपर्युक्ताः सर्वे पञ्च)

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )
Screen shots of user interfaces(प्रयोक्तुः अन्तःपृष्ठानां फलकचित्राणि)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )

Details of implementation of e-
---------------------------------

governance in areas of operation Planning and Development, Administration etc (Data Template) (उपर्युक्तक्षेत्रे वैद्युतप्रशासनस्य क्रियान्वयनस्य विवरणम्। (दत्तांशप्रारूपम्)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )
--	--

#### **6.2.4 Effectiveness of various bodies/ cells/ committees is evident through minutes of meetings and implementation of their resolutions.**

विविधसमितीनां कार्यविवरणेभ्यः, निर्णयानां क्रियान्वयनात् च ज्ञायते यत् संस्थायाः विविधनिकायाः/ विभागाः/ समितयः प्रभावितया फलोन्मुखतया च कार्यतत्पराः सन्ति इति।

#### **Answer:**

प्रतिक्रिया-

विकेन्द्रीकृतकार्यप्रणाल्याः तथा सहभागिप्रबन्धस्य अभ्यासमाचर्य विश्वविद्यालयस्य सर्वे संवैधानिकनिकायाः निर्मिताः। तेषां समावेशाश्च नियततया भवन्ति। तत्रत्यनिर्णयान् आदाय गतिविधयः प्रचाल्यन्ते। तासु काचित्तातिविधिर्नाम नूतन-अध्ययनमण्डलानां निर्माणम्। तदत्र उदाहृयते -

**गतिविधिः - नूतन-अध्ययनमण्डलनिर्माणम्**

क.का.संस्कृतविश्वविद्यालयः महाराष्ट्रसर्वकारद्वारा ज्ञानस्रोतकेन्द्ररूपेण मानितः वर्तते। विश्वविद्यालयस्य अधिष्ठातृमण्डलेन संस्कृतभाषायाः बहुशाखीयसम्बन्धानान्वे प्रकाशनाय नूतनतया अध्ययनमण्डलनिर्माणस्य प्रस्तावः सभायां स्थापितः। एतेन विश्वविद्यालयस्य शैक्षिकोक्तर्षस्य ध्येयं तथा अनुसन्धाननवोन्मेषाः साधिताः भवेयुरिति। अत्र अधिष्ठातृमण्डलसभायां निर्णयानुसारमयं विषयः क्रियान्वयाय विद्याविभागं प्रति प्रेषितः। विद्याविभागस्य उपकुलसचिवेन नूतन-अध्ययनमण्डलनिर्माणस्य प्रक्रिया 07/02/2018 दिने आरब्धा तदनु च विद्यापीठनियोजनविकासमण्डलेन नूतन-अध्ययनमण्डलानां निर्माणस्य आवश्यकतां विज्ञाय अयं विषयः विद्वत्परिषदः मान्यतानिमित्तम् अप्रेसारितः। 25/04/2019 दिनाङ्के आयोजितायां विद्वत्परिषदि अनु.क्र.१६निर्णयानुसारं नूतनतया विभिन्नानां नवीनविषयानां २२ अध्ययनमण्डलानां निर्माणाय विद्वत्परिषदा अनुमतिप्रददत्ता। तदनु ३०-१-२०१९ दिनस्य व्यवस्थापनपरिषदा अनु.क्र.१९ निर्णयानुसारमयं प्रस्तावः अनुमोदितः।

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सचनाः)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )

<p>Provide link for additional information (अतिरिक्त सूचनानां सम्बन्धानम्।)</p>	<p>View Document (<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Web">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Web</a></p>
---	---

### 6.3 Faculty Empowerment Strategies

#### 6.3.1 The institution has effective welfare measures for teaching and non-teaching staff.

संस्थया अध्यापकेभ्यः अध्यापकेतरकर्मचारिभ्यश्च प्रभाविसंक्षेमोपायाः अनुसियन्ते।

#### Answer:

प्रतिक्रिया-

विश्वविद्यालये नैकाः कर्मचारीकल्याणयोजनाः सन्ति यथा-

प्रोविडेन्टफन्डव्यवस्था।
समूहजीवनबीमा(ग्रूपइन्सुरेन्स)।
षण्मासस्य मातृत्वावकाशः(महिलाभ्यः)।
अपत्यसंरक्षणावकाशः(चाइल्डके अरलीव्ह)।
वैद्यकीयावकाशाः, विशिष्टवैद्यकीयावकाशाः।
क्रीडाक्षेत्रम्, मनोरञ्जनक्षेत्रम्।
विशिष्टाः कर्तव्यावकाशाः।
उत्सवनिमित्तं ऋणदानव्यवस्था।
पाल्यानां विश्वविद्यालये अध्ययनाय शुल्कनिवारणव्यवस्था।
शिक्षणव्ययप्रतिपूर्तिः।
निवृत्तिवेतनव्यवस्था।
प्रवासानुदानम्।
विश्वविद्यालयस्वास्थ्यकेन्द्रम्।

उपहारगृहम् इत्यादि।

File Description	Document
------------------	----------

Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">View Document</a> (https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/ )
Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्)	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Web">View Document</a> (http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Web)

**6.3.2 Average percentage of teachers provided with financial support to attend conferences / workshops and towards membership fee of professional bodies during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु सङ्गोष्ठीषु/कार्यशालासु भागग्रहणाय, व्यावसायिकनिकायेषु सदस्यताशुल्कनिमित्तञ्च आर्थिकसहायतां प्राप्तवताम् अध्यापकानां सामान्या प्रतिशतता।

**Answer:** 28.83

**6.3.2.1 Number of teachers provided with financial support to attend conferences/ workshops and towards membership fee of professional bodies year-wise during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु सङ्गोष्ठीषु कार्यशालासु भागग्रहणाय, व्यावसायिकनिकायेषु सदस्यताशुल्कनिमित्तञ्च आर्थिकसहायतां प्राप्तवताम् अध्यापकानां वार्षिकसङ्ख्या।

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
41	7	1	1	1

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )
Details of teachers provided with financial support to attend conferences, workshops etc. during the last five years (Data Template) (विगतपञ्चवर्षेषु सङ्गोष्ठीषु/कार्यशालासु भागग्रहणाय, व्यावसायिकनिकायेषु, सदस्यताशुल्कनिमित्तञ्च आर्थिकसहायतां प्राप्तवता)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )

**6.3.3 Average number of professional development / administrative training Programmes organized by the university for teaching and non teaching staff during the last five years.**

विगतपञ्चवर्षेषु शिक्षकाणां वृत्तिविकासार्थ, शिक्षकेतरकर्मचारिणां प्राशासनिकप्रशिक्षणार्थञ्च विश्वविद्यालयेन समायोजिताः कार्यक्रमाः।

**Answer:** 10.6

6.3.3.1 Total number of professional development / administrative training Programmes organized by the Institution for teaching and non teaching staff year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु शिक्षकाणां वृत्तिविकासार्थ, शिक्षकेतरकर्मचारिणां प्राशासनिकप्रशिक्षणार्थञ्च विश्वविद्यालयेन समायोजितानां कार्यक्रमाणां वार्षिकयोगः।

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
13	15	9	12	4

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )
Details of professional development / administrative training Programmes organized by the University for teaching and non teaching staff (Data Template)(शैक्षणिक-अशैक्षणिक-कर्मचारिणं व्यावसायिक-विकासार्थं / प्राशासनिक-प्रशिक्षणार्थं विश्वविद्यालयेन समायोजितानां कार्यक्रमाणां विवरणम्। (दत्तांशप्रारूपम्))	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )

**6.3.4 Average percentage of teachers attending professional development Programmes, viz., Orientation Programme, Refresher Course, Short Term Course, Faculty Development Programmes during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु                    अभिविन्यासपाठ्यक्रम-पुनश्चर्यापाठ्यक्रम-स्वल्पकालिकपाठ्यक्रम-अध्यापकविकासकार्यक्रमादिवृत्तिविकासकार्यक्रमेषु भागग्राहिणाम् अध्यापकानां मध्यमानस्य प्रतिशतता।

**Answer:** 67.5

6.3.4.1 Total number of teachers attending professional development Programmes, viz., Orientation Programme, Refresher Course, Short Term Course, Faculty Development Programmes year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु                    अभिविन्यासपाठ्यक्रम-पुनश्चर्यापाठ्यक्रम-स्वल्पकालिकपाठ्यक्रम-अध्यापकविकासकार्यक्रमादिवृत्तिविकासकार्यक्रमेषु                    भागग्राहिणाम्                    अध्यापकानां वार्षिकसङ्ख्या।

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
41	15	18	5	12

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ता: सूचना:)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S%20-%20Performance%20Appraisal%20System%20for%20teaching%20and%20non-teaching%20staff.pdf">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S%20-%20Performance%20Appraisal%20System%20for%20teaching%20and%20non-teaching%20staff.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S%20-%20Performance%20Appraisal%20System%20for%20teaching%20and%20non-teaching%20staff.pdf</a> )
Details of teachers attending professional development Programmes during the last five years (Data Template)(विगतपञ्चवर्षेषु अभिविन्यासपाठ्यक्रम- पुनश्चयपाठ्यक्रम- स्वल्पकालिकपाठ्यक्रम- अध्यापकविकासपाठ्यक्रमादि वृत्तिविकासपाठ्यक्रमेषु भागग्राहिणाम् अध्य)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S%20-%20Performance%20Appraisal%20System%20for%20teaching%20and%20non-teaching%20staff.pdf">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S%20-%20Performance%20Appraisal%20System%20for%20teaching%20and%20non-teaching%20staff.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/S%20-%20Performance%20Appraisal%20System%20for%20teaching%20and%20non-teaching%20staff.pdf</a> )

### 6.3.5 Institution has Performance Appraisal System for teaching and non-teaching staff

संस्थायां शिक्षकाणां शिक्षकेतरकर्मचारिणां कार्यनिष्पादनज्ञापनप्रणाली वर्तते।

#### Answer:

##### प्रतिक्रिया

- विश्वविद्यालयानुदानायोगस्य दिशानिर्देशानुसारं विश्वविद्यालयेन अध्यापकानां पदोन्नतये स्वयंनिर्धारणमूल्याङ्कनव्यवस्था (API) कल्पिता वर्तते।
- नियतपदेषु कार्यरताः अध्यापकाः प्रतिवर्षं तेषां शैक्षिकप्रगतिविषयकं स्वयंनिर्धारितमूल्याङ्कनप्रपत्रं API नियमानुसारं प्रयच्छन्ति।
- तेषां मूल्याङ्कनं पदोन्नतिश्च पारदर्शकपद्धत्या API आधारेण क्रियते।
- शिक्षकेतराणां कर्मचारिणामपि मूल्याङ्कनं संस्थायाः प्रगतिनिमित्तं महत्त्वपूर्ण भवति। विश्वविद्यालयेन कर्मयोगिनां मूल्याङ्कनाय अपि विशिष्ट पद्धतिरवलम्बिता एतेषां गोपनीयमितिवृत्तं (CR) कर्मयोगिनां कार्यशैलीं, कार्यप्रगतिं व्यवहारञ्च दृष्टा विभागप्रमुखैः समर्पते।

विभागप्रमुखैः समर्पितमितिवृत्तम् अधिकारिभिः परिशील्यते। कुलसचिवः कर्मयोगिनामितिवृत्तस्य मान्यतायाः अधिकारी भवति एवं कुलगुरुः अध्यापकानां मूल्याङ्कनं मानयति।

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/)</a>
Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।)	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/635%20Pe">View Document</a> <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/635%20Pe">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/635%20Pe</a>

## 6.4 Financial Management and Resource Mobilization

### 6.4.1 Institution conducts internal and external financial audits regularly

संस्था नियमितम् आन्तरं बाह्यं च वित्तलेखाङ्केषणं करोति।

#### Answer:

प्रतिक्रिया

प्रतिवर्षमग्रिमवर्षस्य वित्तीयनियोजनं (budget) पूर्वमेव निर्धार्यते। सर्वेषि व्ययाः नियोजनमनुलक्ष्य पारदर्शकतया विहितनियमानुगुणं मान्यतायाः परमेव क्रियन्ते। विश्वविद्यालयस्य आयव्ययस्य मूल्याङ्कनम् अङ्केषणं नियतरूपेण विश्वविद्यालयाधिनियमानुसारम् अङ्केषणमाध्यमेन प्रमाणीकियते। एतदर्थं द्विविधा पद्धतिः उपयुज्यते।

**आन्तरिकमङ्केषणं बाह्यम् अङ्केषणञ्चेति ।**

विश्वविद्यालये नियततया प्रतिवर्षम् आन्तरिकमङ्केषणं विधातुं व्यवस्था कल्पिता वर्तते। तदर्थञ्च सक्षमः अधिकारी नियोजितः। स्थानिकः अङ्केषण-अधिकारी समग्रव्ययस्य सूक्ष्मावलोकनं विधाय अंकेषणं प्रमाणीकरोति।

एवमेव बाह्यमङ्केषणं महाराष्ट्रसर्वकारस्य AG द्वारा क्रियते। सर्वकारपक्षतः अधिकारिणां चमू समये समये विश्वविद्यालयस्य वित्तीयमङ्केषणं साध्यति।

File Description	Document
Upload any additional	<a href="#">View Document</a>

information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )
Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/641%20M/">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/641%20M/</a> )

**6.4.2 Funds/ Grants received from non-government bodies, individuals, philanthropers during the last five years (not covered in Criterion III) (INR in Lakhs)**

विगतपञ्चवर्षेषु सर्वकारीयेतरनिकायेभ्यः, व्यक्तिभ्यः, दातृभ्यश्च प्राप्तम् आर्थिकं साहाय्यम् अनुदानं वा (यदि तृतीयनिकषे न निर्दिष्टम्) (लक्षणः रूप्यकेषु)

**Answer:** 57.57

6.4.2.1 Total Grants received from non-government bodies, individuals, philanthropers year-wise during the last five years (INR in Lakhs)

विगतपञ्चवर्षेषु सर्वकारीयेतरनिकायेभ्यः, व्यक्तिभ्यः, दातृभ्यश्च प्रतिवर्षं प्राप्तस्य आर्थिकसाहाय्यानुदानस्य वार्षिकयोगः (लक्षणः रूप्यकेषु)

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
46.74	3.62	1.96	1.4	3.85

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )
Details of Funds / Grants received from non-government bodies during the last five years (Data Template)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )

### **6.4.3 Institutional strategies for mobilisation of funds and the optimal utilisation of resources**

**विविधसंसाधनानां सर्वाधिकसमुपयोगार्थ, वित्तराशिसङ्ग्रहार्थज्ञ संस्थायाः व्यूहाः।**

**Answer:**

प्रतिक्रिया

**वित्तस्रोतसां संग्रहणम्-**

विश्वविद्यालयस्य भौतिकसमृद्धये तथा शैक्षिकप्रगतये निरन्तरं वित्तस्रोतसां संग्रहणाय प्रयासाः विधीयन्ते। दानराशिमाध्यमेन एतावता धनराशिः संग्रहीतः येन छात्रेभ्यः पदकानि पुरस्काराश्च वितीर्यन्ते। संलग्नितमहाविद्यालयेभ्यः संलग्नीकरणशुल्कद्वारा उत्तमः धनराशिः प्रतिवर्षं लभ्यते । एवमेव विश्वविद्यालयः विभिन्नशुल्कमाध्यमेन, अनुसन्धानप्रकल्पधनराशिमाध्यमेन, परामशक्तिन्द्रद्वारा, यु.जी.सि.द्वारा, RUSA द्वारा, अनुदानप्राप्त्या, विश्वविद्यालयस्रोतसां व्यावसायिक-उपयोगेन, सर्वकारीय अनुदानेन च धनसंग्रहणाय उपायान् कल्पयति ।

**वित्तराशेः विनियोगः-**

विश्वविद्यालयस्य शैक्षिकविभागाः स्वीयं वित्तीयनियोजनं प्रतिवर्षं पूर्वमेव समर्पयन्ति । तेभ्यः अपेक्षिताः भौतिकसुविधाः प्रदातुम्, विभिन्नशैक्षिकोपक्रमाणाम् आयोजनाय, सहयोगिउपक्रमाणां आयोजनाय, छात्रकल्याणाय वित्तीयं साहाय्यं योग्यतया विधीयते। महार्घस्य विषयस्य वित्तीयनियोजनं सर्वकारीय नियमानुगुणं E-Tenders द्वारा क्रियते । एवं मिलित्वा वित्तीयनियोजनं विधाय व्ययः क्रियते। पश्चाच्च सः प्रमाणीक्रियते। प्रतिवर्षस्य वार्षिकं वित्तीयम् इतिवृत्तं सर्वकाराय समर्पयते।

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )
Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।)	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cont">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cont">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cont</a> )

### **6.5 Internal Quality Assurance System**

**6.5.1 Internal Quality Assurance Cell (IQAC) has contributed significantly for institutionalizing the quality assurance strategies and processes**

गुणवत्ताश्वासनबूहानां प्रक्रियाणां च संस्थानीकरणाय आन्तरिकगुणवत्ताश्वासनकेन्द्रं विशेषतः योगदानं करोति।

**Answer:**

प्रतिक्रिया-

आन्तरिकगुणवत्ताश्वासनप्रकोष्ठः गुणवत्तासंवर्धनाय निरन्तरं यतमानः विविधोपक्रमान् आरभते। तेषु अत्र किञ्चित्प्रस्तूयते।

**शोधकार्ये वाङ्यचौर्यनिवारणाय प्ररीक्षणप्रक्रिया**

- विश्वविद्यालयः बौद्धिकप्रामाणिकतां सर्वथा सर्वदा च समर्थयति । विश्वविद्यालयस्य आ.गु.आ.प्रकोष्ठेन विशिष्टाचार्यः तथा विद्यावारिधिः शोधग्रन्थसमर्पणसमये ग्रन्थानां वाङ्यचौर्यपरीक्षणव्यवस्था स्यात् इति विज्ञाय इयं प्रक्रिया प्रारब्धा। शोदृच्छात्रेण शोधग्रन्थसमर्पणात्याक्परीक्षणमेतत् विधाय प्रमाणीकरणीयम् इति निश्चितम्। गुणवत्ताश्वासनकेन्द्रेन प्रक्रियेयमारब्धुं ग्रन्थालयसमितिः निर्दिश्टा। ग्रन्थालयसमित्या तस्या सभायां विषयोऽयमुपस्थाप्य क्रियान्वयाय व्यवस्था कल्पिता। एतदर्थं INFLIBNET द्वारा तत्रांशः क्रीतः येन परीक्षणं क्रियते। आरम्भे तन्त्रांशमुपयुज्य परीक्षणप्रक्रिया आरब्धा। तन्मध्ये आ.गु.आ.केन्द्रद्वारा Code of Ethics निर्माणाय प्रक्रिया समारब्धा। एतदर्थं समितिं निर्माय ग्रन्थालयसमितिद्वारा तत् प्रपत्रं निर्मितं एतस्य निर्माणसमये विश्वविद्यालयानुदान आयोगेन प्रकाशिता शोधनिर्देशावली उपयुक्ता। Code Of Ethics एतस्य निर्माणं विधाय दि. 04/09/2020 दिने आयोजितायां विद्वत्परिषदि मान्यतायै स्थापितम्। अग्रे च व्यवस्थापनपरिषदः 30/09/2020 दिने आयोजितायां सभायाः 16.5. विषयत्वेन मानितमभवत्।

**IPR निर्माणम्-**

विश्वविद्यालये अनुसन्धानविकासकेन्द्रमासीलिन्तुस्वकीया बौद्धिकसम्पद्ग्रीतिः (IPR) २०१६ पर्यन्तं निर्मिता नासीत्। आ.गु.आ.केन्द्रेन एतस्य विषयस्य महत्त्वं विज्ञाय बौद्धिकसम्पद्ग्रीतिः निर्मातव्या इति निश्चितम्। तदनुसारं अधिष्ठातृमण्डलसभायामयं विषयः चर्चितः। तत्रत्यं निर्णयमादाय समितिः निर्मिता। समित्या निर्मितं नीतिपत्रं ३०/०१/२०१९ दिनाङ्कस्य व्यवस्थापनपरिषदः निर्णयानुसारं मानितमभवत्।

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a>

Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां सम्बन्धानम्।)	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cont">View Document (http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cont</a>
--	--

**6.5.2 The institution reviews its teaching learning process, structures & methodologies of operations and learning outcomes at periodic intervals through IQAC set up as per norms**

संस्था आन्तरिकगुणवत्ताश्वासनकेन्द्रद्वारा निर्धारितनियमानुरूपं नियतकालेषु अध्यापनाधिगमप्रक्रियायाः, तत्र उपयुज्यमानायाः पद्धतेः, अधिगमपरिणामस्य च समीक्षां करोति।

**Answer:**

प्रतिक्रिया

शैक्षिकलेखापत्रद्वारा प्राप्ताः संस्तुतयः सूचनाश्व आ.गु.आ.केन्द्रद्वारा शैक्षिकप्रगतिनिमित्तं तथा न्यूनतायाः दूरीकरणाय सूक्ष्मं परिशील्यन्ते । प्रतिपुष्टिव्यवस्थाऽपि कल्पिता वर्तते । अध्ययनाध्यापनस्य गुणवत्ता संवर्धनाय एते प्रयासाः विधीयन्ते ।

**अध्ययनाध्यापनप्रक्रियायाः हितग्राहिभ्यः प्रतिपुष्टिः-**

कस्यापि संस्थायाः निमित्तं हितग्राहिभ्यः प्राप्ता प्रतिपुष्टिः महत्त्वपूर्ण योगदानं करोति । प्रतिपुष्टिमाध्यमेन संस्थायाः विकासः, अभिवृद्धिश्च यथेष्टं साधयितुं शक्यते । विश्वविद्यालयस्य स्नातकोत्तरशैक्षणिकविभागेषु औपचारिकतया प्रतिपुष्टिं प्रदातुं व्यवस्था कल्पिता अस्ति । अधिकाधिकां प्रतिपुष्टिं प्राप्य ध्येयप्राप्तये विश्वविद्यालयः यतते । छात्राः, पूर्वछात्राः, अभिभावकेभ्यः, कर्मयोगिभ्यः, अध्यापकेभ्यः, विश्वविद्यालयस्य सर्वेभ्यः हितग्राहिभ्यः प्राप्ताः प्रतिपुष्टयः आ.गु.आ.केन्द्रस्य पुरतः परिशीलनाय उपस्थाप्यन्ते । आ.गु.आ.केन्द्रं परिशीलनपुरस्सरं शैक्षिकगुणसंवर्धनाय सूचनाः प्रददाति । तद्वारा शैक्षिकविभागाः आवश्यकतानुगुणं पाठ्यक्रमपरिवर्तनं कुर्वन्ति ।

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">View Document (https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a>
Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां	<a href="https://kksu.co.in/site/admission-program">View Document (https://kksu.co.in/site/admission-program)</a>

सन्धानम्।)
------------

**6.5.3 Number of quality initiatives by IQAC for promoting quality culture per year**

प्रतिवर्षम् आन्तरिकगुणवत्ताश्वासनकेन्द्रेण गुणवत्तासंस्कृतिविकासार्थम् आयोजितानां गुणवत्तोपक्रमाणां सङ्ख्या।

**Answer:** 64

**6.5.3.1 Number of quality initiatives by IQAC for promoting quality year-wise for the last five years**

प्रतिवर्षम् आन्तरिकगुणवत्ताश्वासनकेन्द्रेण (आ. गु. आ. के.) गुणवत्तासंस्कृतिविकासार्थमायोजितानां गुणवत्तोपक्रमाणां विगतपञ्चवर्षाणां सङ्ख्या।

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
10	19	12	17	6

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/</a> )
Number of quality initiatives by IQAC per year for promoting quality culture (Data Template) (आन्तरिकगुणवत्ताश्वासनकेन्द्रेण गुणवत्तासंस्कृतिविकासार्थमायोजितानां गुणवत्तोपक्रमाणां सङ्ख्या। (दत्तांश्प्रारूपम्))	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/</a> )
Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।)	<a href="http://kksanskrituni.digitalunivers">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitalunivers">http://kksanskrituni.digitalunivers</a> )

**6.5.4 Quality assurance initiatives of the institution include:**

- 1. Regular meeting of Internal Quality Assurance Cell (IQAC);**
  - 2. Timely submission of Annual Quality Assurance Report (AQAR) to NAAC**
  - 3. Academic Administrative Audit (AAA) and initiation of follow up action**
  - 4. Participation in NIRF**
  - 5. UGC Recognition for any other Academic Excellence or any other quality audit recognized by state, national agencies.**
- संस्थाया: गुणवत्ताश्वासनोपक्रमेषु अन्तर्भूताः सन्ति -
1. आ.गु.आ.केन्द्रस्य नियमितमुपवेशनम्,
  2. रा.मू.प्र.परिषदे समयेन वार्षिकगुणवत्ताश्वासनप्रतिवेदनसमर्पणम् ।
  3. शैक्षिकं प्राशासनिकं लेखापत्रम्, अनुगतक्रियाणामुपक्रमणम् ।
  4. राष्ट्रीयसांस्थिकश्रेणिकरूपरेखायां भागग्रहणम् ।
  5. विश्वविद्यालयानुदानायोगेन मान्यताप्राप्तः यः कक्षन् शैक्षिकोत्कर्षः अथवा राष्ट्र/राज्य अभिकरणैः मान्यताप्राप्तं किमपि गुणवत्ताङ्केक्षणम्।

**Answer:** A. Any 4 of the above (अ. उपर्युक्तेषु केचन चत्वारः)

File Description	Document
Upload e-copies of the accreditations and certifications(प्रत्यायनानां, प्रमाणपत्राणां च वैद्युतप्रमाणपत्रम् उपरोपयतु।)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SS">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SS</a> )
Upload details of Quality assurance initiatives of the institution (Data Template)(संस्थाया: गुणवत्ताप्रक्रमाणां विवरणम्। (दत्तांश्प्रारूपम्))	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SS">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SS</a> )
Paste web link of Annual reports of University(विश्वविद्यालयस्य वार्षिकं प्रतिवेदनस्य सन्धानं प्रयच्छतु।)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cc">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Cc</a> )

**6.5.5 Incremental improvements made during the preceding five years (in case of first cycle)**

**Post accreditation quality initiatives (second and subsequent cycles)**

**गतपञ्चवर्षेषु सम्पादिताः क्रमविकासाः (प्रथमचक्रसन्दर्भे)**

**प्रत्यायनोत्तरं कृताः गुणवत्तोपक्रमाः (द्वितीयादिचक्रेषु)**

**Answer:**

विगतनैकमूल्याङ्कनस्य पश्चात्समितिद्वारा अधोलिखिताः सूचनाः संस्तूयश्च सम्प्राप्ताः । तदनुसारं वृद्धिशीलविकासाय गुणवत्तासंवर्धनाय च विश्वविद्यालयेन विहिताः प्रयासाः गतिविधयश्चात्र प्रस्तूयन्ते ।

1. शास्त्राध्ययनाय बलं प्रदातुं विश्वविद्यालयेन रामटेकपरिसरे प.पू. गोळवलकरगुरुजी गुरुकुलस्य स्थापना कृता यत्र पारम्परिकपद्धत्या वेद-व्याकरण-दर्शनादिशास्त्राणां शास्त्री-आचार्य-पाठ्यक्रमाःप्रारब्धाः । एव अध्ययनाध्यापनादि अनिवार्यतया संस्कृतमाध्यमेन भवेदिति अधिनियमः कल्पितः ।
2. रामटेकपरिसरे आवासीयं गुरुकुलमारब्धं येन रामटेकपरिसरे छात्रावासे स्थित्वा नैके छात्राः पठन्ति । प्रायः देशस्य सर्वेभ्यः प्रान्तेभ्यः छात्राः अत्र प्रविष्टाः सन्ति ।
3. महाराष्ट्रसर्वकारद्वारा रिक्तपदानि पूरयितुं गतवर्षे मान्यता प्राप्ता । तदनुसारं नियुक्तिप्रक्रिया आरब्धा । विज्ञापनं विहितमेवं साक्षात्काराश्च नियोजिताः सन्ति । तन्मध्ये विश्वविद्यालयेन गुरुकुलनिमित्तं दशाध्यापकानां नियुक्तिः संविदा-अध्यापकत्वेन कृता वर्तते । संप्रति नैके अध्यापकाः विश्वविद्यालये नियुक्ताः सन्ति ।
4. विश्वविद्यालयद्वारा संशोधनाय प्रोत्साहनं प्रदातुम् अध्यापकेभ्यः शोधच्छान्त्रेभ्यः संशोधनप्रकल्पराशिः प्रदीयते । विगतवर्षत्रये राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम्, तथा अन्यसंस्थाभ्यः अष्टाधिकाः प्रकल्पाः मानिताः । गतवर्षे शताधिकं पुस्तकानि प्रकाशितानि यत्र विंशतिः पुस्तकानि विभागीयाध्यापकानां वर्तन्ते ।
5. अन्तर्जालयुगस्य आहानानि आवश्यकताश्च विज्ञाय विश्वविद्यालयेन ग्रन्थालयः समग्रतया सङ्घणकीकृतः वर्तते । रामटेकपरिसरे स्थितः मुख्यग्रन्थालयः सर्वसुविधाभिः सज्जीकृतः वर्तते । नैकेतन्त्रांशाः उपयुज्यन्ते । अन्तर्जालव्यवस्था,

INFLIBNET सदस्यत्वम्,

ई शोधसिन्धुप्रकल्पः,

ग्रन्थानां सङ्घणकीकरणम्,

Web Access,

OPAC उपयोगः ,

दुर्लभहस्तलिखितानां चित्रीकरणम्,

Digital Repository,

इत्यं नैकानि वैशिष्ट्यानि सम्प्रति उपलभ्यन्ते । हस्तलिखितसोतकेन्द्रद्वारा २००४ वर्षादारभ्य विदर्भे तथा महाराष्ट्रप्रान्तस्य हस्तलिखितानां सूचीकरणम्, संग्रहणम्, संरक्षणादि कार्यानि विधीयन्ते ।

6. UGC एवं NACC द्वारा सूचितान् दिशानिर्देशान् अनुपालयन् विश्वविद्यालयः गुणवत्ता संवर्धनाय नैकान् उपक्रमान् आयोजयति । गतवर्षे IQAC द्वारा UGC एवं NACC साकं मिलित्वा उच्चशिक्षाक्षेत्रे गुणवत्ताविकासाय एका परिषद् ११/०२/२०१९ दिने आयोजिता आसीत् ।

7. महाकवे: कालिदासस्य साहित्यमादाय विश्वविद्यालये अनुसन्धानं प्रचलति । तस्य साहित्यस्य प्रचाराय अनुसन्धानाय च प्रयासाः निरन्तरं विधीयन्ते । तदङ्गत्वेन समग्रकालिदासवाङ्मयं मराठी अनुवादेन सहितं गतवर्षे प्रकाशितम् । एवं कालिदाससाहित्यविषये शोधप्रकल्पोऽपि प्रस्तावितः वर्तते ।

8. छात्राणां स्वास्थ्यसंरक्षणाय महत्वं प्रदाय विश्वविद्यालये परिसरे स्वास्थ्यकेन्द्रं स्थापितं वर्तते यत्र नियुक्तः वैद्यः छात्रान्परिशीलयति उपचारञ्च करोति ।

9. मनोविज्ञानप्रयोगशाला निर्मिता । भाषाप्रयोगशालायाः निर्माणं प्रचलति । बालिकानां कृते स्वतन्त्रतया परिसरे अट्टूत्रयान्वितः छात्रावासः बालकानां निमित्तं च परिसरसमीपे भाटकल्वेन एकः छात्रावासः स्वीकृतोऽस्ति ।

10. स्थानिकविधायकस्य आर्थिकानुदादेन परिसरे Green Gym हरितव्यायामशाला निर्मितास्ति । एवञ्च विशालं क्रीडाङ्गं सज्जीकृतं वर्तते । सद्य एव उपहारगृहमपि आरब्धम् । अन्यविषयाणां प्रतिपूर्तिः शीघ्रमेव भविष्यति ।

File Description	Document
Upload any additional information(अतिरिक्ताः सूचनाः)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/</a> )
Provide link for additional information (अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Web">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Web</a> )

## 7.Institutional Values and Best Practices

### 7.1 Institutional Values and Social Responsibilities

#### 7.1.1 Number of gender equity promotion Programmes organized by the institution during the last five years.

विगतपञ्चवर्षेषु संस्थया लैङ्गिकसमतायाः संवर्धनाय निर्वर्तितानां कार्यक्रमाणां सङ्ख्या ।

**Answer:** 27

7.1.1.1 Number of gender equity promotion Programmes organized by the institution year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु संस्थया लैंगिकसमताया: संवर्धनाय निर्वर्तितानां कार्यक्रमाणां वार्षिकसङ्ख्या।

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
6	8	4	5	4

File Description	Document
Report of the event कार्यक्रमस्य प्रतिवेदनम्	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602</a> )

List of gender equity promotion Programmes organized by the institution (Data Template) संस्थया लैंगिकसमताया: संवर्धनार्थ निर्वर्तितानां कार्यक्रमाणां सूची। (दत्तांशप्रारूपम्)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602</a> )
--	--

**7.1.2 Institution shows gender sensitivity in providing facilities such as:**

**1. Safety and Security**

**2. Counselling**

**3. Common Room**

संस्था अधोलिखितसौविध्यानि प्रदाय लैज़िकसंवेदनशीलतां व्यवस्थापयति ।

**1. निरुपद्रवता सुरक्षा च**

**2. परामर्शः**

**3. समानप्रकोष्ठः**

**Answer:**

**अ) सुरक्षाविषयका: उपक्रमाः –**

- बालकानां बालिकानां च छात्रावासयोः स्वतन्त्रपालकौ नियक्तौ ।
- छात्रावासे महिलापालिका नियुक्ता अस्ति । या च चतुर्विंशतिघण्टायावत् छात्राभ्यः उपलब्धा भवति । बालिकानां सुरक्षा मुख्यचिन्ताविषयः अस्ति । अतः महिला छात्रावासे पुरुषप्रवेशः निषिद्धः ।

• अनुक्र.	• छात्रावासस्य नाम	• छात्रावाससंरक्षकस्य नाम
•	• एकलव्यच्छात्रावासः (बालकानाम्)	• . सचिन डावरे
•	• नचिकेतच्छात्रावासः (बालिकानाम्)	• . प्रशान्ती भार्गव

- 
- 
- 
- 
- 
- 
- 
- 
- 
- 
- 
- 
- 
- वसतिगृहयोः प्रवेशाय गमनाय च कृते समयनिर्धारणं कृतं वर्तते ।
- विश्वविद्यालयपरिसरे अत्यन्तकठोरा सुरक्षा व्यवस्थावर्तते ।
- कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयेन शासनेतरायाः वैयक्तिकसुरक्षासंस्थायै कार्यभारः प्रदत्तः वर्तते । प्रत्येकस्मिन् भवने प्रत्येकस्मिन् सार्वजनिके स्थाने च सुरक्षारक्षकानां नियुक्तिः कृता वर्तते ।
- विश्वविद्यालयपरिसरस्य प्रमुखस्थानेषु वैद्युतनिरीक्षणयन्त्रस्य छायाग्राहकयन्त्रमाध्यमेन निरीक्षणं क्रियते ।

• अनु. क्र.	• संस्थायाः नाम
• .	• एम. युनिटी सिक्युरिटी फोर्स ट्रेनिंग संस्था, नागपुरम्

- लैङ्गिकसंवेदनशीलतासम्बद्धविषयेषु कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयः विशेषावधानं यच्छति । वैद्युतछायाग्राहकयन्त्रस्य मुद्रणाय विश्वविद्यालये सर्वत्र व्यवस्था कल्पिता अस्ति ।
- निरन्तरवैद्यकीयपरीक्षणस्य माध्यमेन सर्वेभ्यः स्वास्थ्यरक्षणव्यवस्था प्रदीयते । तदर्थं डा. वर्षा पावडे, रामटेकम् इत्यस्याः महोदयायाः नियुक्तिः कृता वर्तते ।
- विश्वविद्यालयानुदानायोगस्य निर्देशानुसारं लैङ्गिकशोषणविरोधिसमितेः निर्माणं कृतं वर्तते ।
- कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयस्य शिक्षकाः शिक्षकेतरकर्मचारिणश्च बालिकानां सुरक्षाविषये विशेषचिन्तावन्तः सन्ति ।
- शैक्षणिकभवने प्रत्येकस्मिन् अपि शैक्षणिकविभागे वसतिगृहेषु च स्वतन्त्र शौचालयानां व्यवस्था कृता वर्तते ।
- आक्षेपपेटिकानां निरीक्षणं नियमिततया क्रियते ।

### 1. समुपदेशनम् -

- समुपदेशनार्थं विशेषव्याख्यानानि जनजागरणकार्यक्रमाश्च विश्वविद्यालयपक्षतः निरन्तरतया आयोजिताः । महिलाकक्षपक्षतः समुपदेशनविषयकार्यशालानाम् आयोजनं, तद्विषयकपश्चाद्वर्तिपृच्छादिकम् / तद्विषयकानुगमनम् (follow up) अपि कृतम् । संवादकार्यशालानां माध्यमेन शिक्षकैः वैयक्तिकसमुपदेशनं कारितम् ।

### 1. सामान्यकक्षः -

- बालिकानां प्राथमिकावश्यकतापूर्त्यर्थसामान्यकक्षस्य स्थापना, शिशूनां स्तन्यपानार्थं हिरकणीकक्षस्य च स्थापनाकृता वर्तते ।
- विश्वविद्यालयपरिसरे अल्पाहारस्थानम् अपि उपलभ्यते । तत् च वैद्युतछायाग्राहकयन्त्रेण सुसंरक्षितम् अस्ति ।
- विश्वविद्यालयपरिसरे बालिकानां कृते सामान्यकक्षस्य व्यवस्था कृता अस्ति ।
- रजोनिवृत्तिवस्त्राणां निष्कासनयन्त्रम् तद्दस्मकयन्तं च विश्वविद्यालयपरिसरे बालिकानां वसतिगृहे च स्थापितं वर्तते ।

File Description	Document
Any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a>
Provide link for additional information अतिरिक्तसूचनानां	<a href="#">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/c">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/c</a>

सन्धानम्।

### **7.1.3 Alternate Energy initiatives such as:**

**Percentage of power requirement of the university met by the renewable energy sources (preceding academic year data)**

वैकल्पिकस्य ऊर्जासः उपक्रमाः यथा-

विश्वविद्यालयेन उपयुज्यमानायाः विद्युच्छक्ते: पुनर्नवीकरणयोग्येभ्यः ऊर्जस्स्रोतोभ्यः आपूर्तेः प्रतिशतता- (प्रगताध्ययनवर्षस्य दत्तांशः)

**Answer:** 100

7.1.3.1 Annual power requirement met by renewable energy sources (in KWH)

आवश्यक्याः वार्षिकविद्युच्छक्ते: पुनर्नवीकरणयोग्येभ्यः ऊर्जस्स्रोतोभ्यः आपूर्तिः।

**Answer:** 150

7.1.3.2 Annual power requirement of the institution (in KWH)

संस्थायाः वार्षिकविद्युच्छक्ते: आवश्यकता।

**Answer:** 50362

File Description	Document
Upload details of power requirement of the university met by renewable energy sources (Data Template) विश्वविद्यालयेन उपयुज्यमानायाः विद्युच्छक्ते: पुनर्नवीकरणयोग्येभ्यः ऊर्जस्स्रोतोभ्यः आपूर्तेः विवरणम्। (दत्तांशप्रारूपम्)	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">(<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105</a>)</a>
Upload any additional	<a href="#">View Document</a>

#### **7.1.4 Waste Management steps including:**

- 1. Solid waste management**
  - 2. Liquid waste management**
  - 3. E-waste management**
- व्यर्थवस्तुप्रबन्धनप्रक्रिया यथा**
- 1. घनव्यर्थवस्तुप्रबन्धनम्**
  - 2. तरलव्यर्थवस्तुप्रबन्धनम्**
  - 3. वैद्युतव्यर्थवस्तुप्रबन्धनम्**

**Answer:**

**1. घनावकरव्यवस्थापनम् -**

- रामटेकग्रामपञ्चायतस्य निर्देशानुसारं घनावकरव्यवस्थापनं कृतं वर्तते ।
- स्वतन्त्रस्य मलकूपस्य व्यवस्था सर्वेषु भवनेषु कृता वर्तते । यस्य च स्वच्छता नियमिततया कार्यते । परिसरस्य स्वच्छतारक्षणविषये छात्रेषु कर्मचारिषु च विशेषजागरा वर्तते ।
- नीलहरितवर्णयोः अवकरकण्डोलाः तत्र तत्र स्थानेषु संस्थापिताः ।
- तयोः नीलावकरकण्डोलस्य उपयोगः शुष्कावकरस्य कृते हरितावकरकण्डोलस्य च उपयोगः द्रवावकरस्य कृते भवति ।
- रजोनिवृत्तिवस्त्राणाम् नाशार्थं भस्मकस्य व्यवस्था कृता अस्ति ।

**2. द्रवावकरव्यवस्थापनम् -**

1. विशेषावधानपूर्वकं पेयजलस्य अपव्ययनियन्त्रणं क्रियते । परिसरस्य हरीतिमारक्षणार्थं पर्यावरणस्य सौन्दर्यवर्धनार्थं च पेयजलस्य व्यवस्थिततया निर्गमनं कारितं वर्तते । योग्या अपवाहप्रणाली अपि उपलब्धा अस्ति । परिरक्षणव्यवस्थया पेयजलस्य अपव्ययन्यूनीकरणार्थं सूक्ष्मजलनिस्सारणसमस्याः नियमितपरीक्षणं क्रियते ।

**3. वैद्युतावकरव्यवस्थापनम्-**

- दुष्टाः विद्युतकोशाः, नष्टानि सङ्खणकानि च क्षियन्ते । समीकरणानन्तरं च अन्येषां यन्त्राणां च उपयोगः क्रियते ।
- प्रमुखवैद्युतावकरस्य अर्थात् वैद्युतसाधनानि, उपकरणानि, मुद्रकानि, सङ्खणकानि, सी.आर.टी. वैद्युत, लघुवैद्युतयन्त्राणि, परिपन्थाः, च इत्येषां सर्वेषां रिक्तीकरणं कृत्वा तानि क्रेतुभ्यः विक्रीयन्ते ।
- अवकरनिर्माणस्य न्यूनीकरणसन्दर्भं, अवकरसङ्ग्राहककर्मकरैः सह कार्यं कृत्वा विश्वविद्यालयः साहायकशृङ्खलया सह कार्यकरणस्य, अन्येभ्यः सहाय्यप्रदानस्य च तस्य भूमिकायाः महत्त्वम् अवगच्छति ।
- वृक्षावकरस्य सङ्कलनं कृत्वा तत् एकस्मिन् गर्ते सङ्ग्रह्यते ततश्च विश्वविद्यालयस्य परिसराय उपयोगिनः नैसर्गिकस्य उर्वरकस्य निर्माणं क्रियते ।
- अवकरस्य न्यूनीकरणाय तस्य च प्रभाविष्ट्या तथा अभिनवपद्धत्या व्यवस्थापनाय सर्वस्तरीयप्रयत्नान् विधातुं वयं कठिबद्धाः स्मः ।

File Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	<p>View Document  <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a></p>
Provide link for additional information अतिरिक्तसूचनानां सम्बन्धित	<p>View Document (<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/campus%20rain%20water%20harvesting%20structures%20and%20utilization%20in%20the%20campus.pdf">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/campus%20rain%20water%20harvesting%20structures%20and%20utilization%20in%20the%20campus.pdf</a>)</p>

#### 7.1.5 Rain water harvesting structures and utilization in the campus

वृष्टिजलसङ्ग्रहणसंरचना, परिसरे वृष्टिजलोपयोगश्च

##### Answer:

- विश्वविद्यालयस्य उपक्रमेषु सर्वाधिकसहजा, अर्थनिवेशदृष्ट्या च प्रभाविनी व्यवस्था नाम वर्षाजलसंरक्षणव्यवस्था । वर्षाजलस्य सङ्ग्रहणाय, रक्षणाय, पुनरुपयोगाय च तया क्रियते ।
- भवनच्छत्रे पतितं वर्षाजलं प्रत्येकमपि भवनस्य पार्श्वं निर्मिते विशेषकूपे सङ्गृह्यते । बोरकूपाः अस्य जलस्य माध्यमेन पूर्यन्ते ।
- भूमिगतजलप्रवाहव्यवस्थया वर्षाजलसङ्ग्रहणार्थं उपायाः कृताः सन्ति ।

File Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्तसूचनानां सम्बन्धित	<p>View Document  <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a></p>

प्राप्तिकाः सूचना:	
Provide link for additional information अतिरिक्ताः सूचनाः	View Document ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/</a> )

### 7.1.6 Green Practices

#### 1. Students, staff using

a) Bicycles

b) Public Transport

c) Pedestrian Friendly Roads

#### 2. Plastic free campus

#### 3. Paperless office

#### 4. Green landscaping with trees and plants

हारित्यपरिपाट्यः

1. छात्राः, अध्यापकाः, अध्यापकेतरकर्मचारिणश्च उपयुज्जन्ति -

(क) द्विचक्रयानम्

(ख) सार्वजनिकपरिवहणम्

(ग) पादयात्र्यनुकूलमार्गान्

2. प्लास्टिकमुक्तपरिसरः

3. कर्गदरहितकार्यालयः

4. वृक्षैः पादपैश्च हरितः परिसरः

**Answer:**

#### 1. द्विचक्रिका:

विश्वविद्यालयेन 'हरितविश्वविद्यालययोजनायाः' सम्यक् प्रलेखन कृतम् अस्ति । परिसरस्य हरीतिमारक्षणसन्दर्भे विश्वविद्यालये विशेषजागरुकता विद्यते ।

**द्विचक्रिकाणाम् उपयोगः -**

- विश्वविद्यालयपरिसरे द्विचक्रिकायाः उपयोगाय प्रोत्साहनं दत्तम् अस्ति ।
- दशाधिकाः द्विचक्रिकाः विश्वविद्यालयपरिसरे योजनायाः क्रियान्वयनाय समुपलभ्यन्ते ।
- कर्बोदकस्य पदचिन्हानि विश्वविद्यालयपरिसरात् मार्जयितुं तत् साहाय्यकरं जातम् अस्ति ।

**ब) सार्वजनिकपरिवहनम्**

विश्वविद्यालयपरिसरः रामटेकमध्ये निर्मितः वर्तते । तत् च नागपूरतः षष्ठीकिलोमिटरपरिमितं दूरं विद्यते ।

अधिकाधिकशिक्षकाः छात्राश्च नागपुरात् आगच्छन्ति इत्यतः विश्वविद्यालयेन बसयानस्य व्यवस्था कल्पिता अस्ति ।

तेन स्वाभाविकतया वैयक्तिकवाहनस्य अत्यल्पोपयोगात् प्रदूषणनियन्त्रणार्थं लाभकारी जातम् अस्ति ।

परिसरे विद्यमानाः मार्गाः तथा भिन्नस्थानं प्रति गन्तुं रचिताः लघुमार्गाश्च पदचारिणां दृष्ट्या विस्तृताः सन्ति । अप्रे तान् मार्गान् उभयतः वृक्षारोपणं छायादायिव्यवस्था च कल्पयिष्यते ।

**क. प्लास्टिकमुक्तपरिसरः – सकृदुपयोगिनः प्लास्टिकवस्तूनाम् उपयोगः प्रतिषिद्धः अस्ति ।**

**ड) कर्गदरहितः कार्यालयः -**

शिक्षकाणां छात्राणां च परस्परसंवादः वैद्युतसंवादप्रेषकमाध्यमेन (ई-पत्राणि, दूरभाषसंदेशदिमाध्यमेन) कर्तुं प्रेरयन्ते । सूचनाः, आवेदनपूरणं, शुल्कप्रदानं च आनलाईन माध्यमेन भवति ।

**• वृक्षाणां पल्वलानां च माध्यमेन हरितभूनिर्माणम् –**

वृक्षेभ्यः हरितग्रासेभ्यश्च समग्रपरिसरः चिह्नाङ्कितः अस्ति । तत् च सम्यक् संरक्षितमपि अस्ति । विश्वविद्यालयपरिसरस्य पञ्चविंशतिप्रतिशतः भागः हरिताभया व्याप्तः अस्ति ।

- हरितव्यायामशालायाः सुविधा विश्वविद्यालयच्छात्रेभ्यः कर्मकरेभ्यश्च विश्वविद्यालयपरिसरे कल्पिता अस्ति ।

File Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a>
Provide link for additional information अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।	<a href="#">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFiles/</a> )

**7.1.7 Average percentage of expenditure on green initiatives and waste management excluding salary component during the last five years.**

विगतपञ्चवर्षेषु वेतनाद् ऋते हारित्योपक्रमे, व्यर्थवस्तुप्रबन्धने च कृतस्य व्ययस्य प्रतिशतताया:  
मध्यमानम्-

**Answer:** 2.41

7.1.7.1 Total expenditure on green initiatives and waste management excluding salary component year-wise during the last five years (INR in lakhs)

विगतपञ्चवर्षेषु वेतनाद् ऋते हारित्योपक्रमे, व्यर्थवस्तुप्रबन्धने च आहत्य कृतः वार्षिकव्ययः  
(लक्षणः)

Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
5.62747	118.07489	0.07465	0.03	0.0803

File Description	Document
Green audit report हारित्योपक्रमस्य अङ्केन्धणप्रतिवेदनम्।	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056.pdf</a> )
Details of expenditure on green initiatives and waste management during the last five years (Data Template) विगतपञ्चवर्षेषु हारित्योपक्रमे, व्यर्थवस्तुप्रबन्धने च कृतस्य व्ययस्य विवरणम्। (दत्तांशप्रारूपम्)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056.xlsx">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1056.xlsx</a> )

**7.1.8 Differently abled (Divyangjan) Friendliness Resources available in the institution**

- 1. Physical facilities**
- 2. Provision for lift**
- 3. Ramp / Rails**
- 4. Braille Software/facilities**
- 5. Rest Rooms**
- 6. Scribes for examination**
- 7. Special skill development for differently abled students**
- 8. Any other similar facility (Specify)**  
संस्थायाम् अन्यथाशक्तजनानाम् (दिव्याङ्गजनाम्) अनुकूलसंसाधनानाम् उपलब्धिः।  
 1. भौतिकसौविधानि  
 2. उत्तोलनफलकव्यवस्था  
 3. समतलोद्धरणी/ हस्तालम्बदण्डः  
 4. अन्धसहकृतितन्त्रांशः/सुविधाः  
 5. विश्रान्तिप्रकोष्ठः  
 6. परीक्षायाम् अनुलेखकः  
 7. अन्यथाशक्तच्छात्रेषु विशिष्टकौशलस्य विकासः  
 8. अन्याः समरूपाः सुविधाः (नामसहितो निर्देशः)

**Answer:** A. 5 and more of the above (अ. उपर्युक्तेषु पञ्च, ततोऽधिकानि वा)

File Description	Document
Upload resources available in the institution for Divyangjan (Data Template) संस्थायाम् अन्यथाशक्तजने (दिव्याङ्गजने) साहाय्यकारि-साधनसम्पदाम् उपलब्धिसूचकं सन्धानम्। (दत्तांशप्रारूपम्)	<a href="#">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105</a> )

Upload any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105</a> )
Link to photos and videos of facilities for divyangjan अन्यथाशक्तजनानाम् (दिव्याङ्जनाम्) अनुकूलसंसाधनानाम् चित्राणां चलनचित्राणां च सन्धानं दीयताम्	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFile">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFile">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/WebFile</a> )

**7.1.9 Number of specific initiatives to address locational advantages and disadvantages during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु स्थानिकानि आनुकूल्यानि प्रातिकूल्यानि च मनसि निधाय प्रवर्तितानाम् उपक्रमाणां सङ्ख्या

**Answer:** 24

7.1.9.1 Number of specific initiatives to address locational advantages and disadvantages year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु स्थानिकानि आनुकूल्यानि प्रातिकूल्यानि च मनसि निधाय प्रवर्तितानाम् उपक्रमाणां वार्षिकसङ्ख्या -

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
9	3	7	2	3

File Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602</a> )

Number of Specific initiatives to address locational advantages and disadvantages (Data Template) स्थानिकानि आनुकूल्यानि प्रातिकूल्यानि च मनसि निधाय प्रवर्तितानाम् उपक्रमाणां सङ्ख्या। (दत्तांशप्रारूपम्)	View Document <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/Initiatives%20to%20address%20locational%20advantages%20and%20disadvantages.pdf">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/Initiatives%20to%20address%20locational%20advantages%20and%20disadvantages.pdf</a>
--	--

**7.1.10 Number of initiatives taken to engage with and contribute to local community during the last five years (Not mentioned elsewhere)**

विगतपञ्चवर्षेषु स्थानिकसमुदायेन सम्बन्धमनुवर्तयितुं, योगदानं कर्तुं च उपक्रान्तानाम् उपक्रमाणां सङ्ख्या (अन्यत्र अनुलिखितानाम्)

**Answer:** 20

7.1.10.1 Number of initiatives taken to engage with and contribute to local community year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु स्थानिकसमुदायेन सम्बन्धमनुवर्तयितुं, योगदानं कर्तुं च उपक्रान्तानाम् उपक्रमाणां वार्षिकसङ्ख्या

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
15	4	1	0	0

File Description	Document
Upload the report of the	

event कार्यक्रमस्य प्रतिवेदनम्।	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560/">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560/">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560:)</a>
Details of initiatives taken to engage with local community during the last five years (Data Template) गतपञ्चवर्षेषु स्थानिकसमुदायेन सम्बन्धमनुवर्तयितुं योगदानाय च कृतानाम् उपक्रमाणां विवरणम्। (दत्तांशप्रारूपम्)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560/">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560/">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560:)</a>

**7.1.11 Existence code of Conduct Handbook exists for students, teachers, governing body, administration including Vice Chancellor / Director / Principal /Officials and support staff**

(Yes/No)

कुलपति-निदेशक-प्राचार्य-अधिकारिप्रभूतीनां प्रशासनाधिकारिणां सह-कार्यकर्तृगणानां, छात्राणाम् अध्यापकानां, शासिपरिषत्रिकायानां च मार्गदर्शनाय संस्थित-नीतिनियमावलीयुता करदीपिका वर्तते।

(अस्ति/नास्ति)

**Answer:** Yes

File Description	Document

URL to Handbook on code of
----------------------------

conduct for students and teachers , manuals and brochures on human values and professional ethics छात्राणाम् अध्यापकानां, शासिपरिषत्तिकायानां च मार्गदर्शनाय नीतिनियमावलीयुतायाः करदीपिकायाः सन्धानम्।	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/7">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/7</a> )
Upload any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/7">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/7</a> )

#### **7.1.12 Display of core values in the institution and on its website**

**(Yes/No)**

संस्थायां, संस्थायाः जालस्थाने प्रधानमूल्यानां प्रदर्शनम्

(अस्ति/नास्ति)

**Answer:** Yes

File Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्ता: सूचना	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/7">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/7</a> )

Provide URL of	
----------------	--

<p>website that displays core values जालस्थानस्य सन्धानं यत्र प्रधानमूल्यानां प्रकाशनं विद्यते।</p>	<p><b>View Document</b> (<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/7">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/105602/7</a>)</p>
---	---

**7.1.13 The institution plans and organizes appropriate activities to increase consciousness about national identities and symbols; Fundamental Duties and Rights of Indian citizens and other constitutional obligations**

**(Yes/No)**

भारतीयनागरिकेषु राष्ट्रियाणाम् अभिज्ञानानां, प्रतीकानां, मूलकर्तव्याधिकारयोः, अन्येषाच्च संवैधानिकोत्तरदायित्वानां विषये संवेदनाम् अभिवर्धयितुं संस्था योग्यकार्यक्रमाणां योजनां निर्वर्तनञ्च करोति।

**(आम् / न)**

**Answer:** Yes

File Description	Document
<p>Upload any additional information अतिरिक्ता: सूचना:</p>	<p><b>View Document</b> (<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1</a>)</p>
<p>Details of activities organized to increase consciousness about national identities and symbols (Data Template) भारतीयनागरिकेषु राष्ट्रियाणाम् अभिज्ञानानां, प्रतीकानां, मूलकर्तव्याधिकारयोः, अन्येषाच्च संवैधानिकोत्तरदायित्वानां विषये संवेदनाम् अभिवर्धयित</p>	<p><b>View Document</b> (<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/1</a>)</p>

**7.1.14 Does the institution offer a course on Human Values and professional ethics on the basis of Vedic and Sanskrit literature.**

(Yes/No)

संस्था वैदिकवाङ्मयं संस्कृतसाहित्यञ्च आधृत्य मानवीयमूल्यानि वृत्तिनीतिं चाधिकृत्य पाठ्यपत्रं प्रवर्तयति किम्।

(प्रवर्तयति/न प्रवर्तयति)

**Answer:** Yes

File Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्ताः सूचनाः	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )
Institutional data as per Data Template(सांस्थानिकदत्तांशः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )
Provide link to Courses on Human Values and professional ethics on Institutional website वैदिकवाङ्मयं संस्कृतसाहित्यञ्च आधृत्य मानवीयमूल्यानि वृत्तिनीतिं चाधिकृत्य पाठ्यपत्राणां प्रवर्तनस्य संस्थायाः जालपुटस्य सन्धानम्।	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac</a> )

**7.1.15 The institutional functioning is as per professional code prescribed / suggested by statutory bodies / regulatory authorities for different professions.**

(Yes/No)

विविधवृत्तिप्राधिकाराणां परिनियमानुसारेण / संवैधानिकनिकायसंस्तुत्यनुसारेण संस्था कार्यं निर्वर्तयति।

(आम्/न)

**Answer:** Yes

File Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्ताः	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/</a> )

सूचना:	
Institutional data as per Data Template(सांख्यानिकदत्तांशः।)	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/">(https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/)</a>
Provide URL of supporting documents to prove institution functions as per professional code विविधवृत्तिप्राधिकाराणां परिनियमानुसारेण/ संवैधानिकनिकायसंस्तुत्यनुसारेण संस्था कार्यं निर्वर्तयतीत्युपस्थापयितुं सहायकाभिलेखानां सन्धानम्।	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac.in/">View Document (http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac.in/)</a>

**7.1.16 Number of activities conducted for promotion of universal values (Truth, Righteous conduct, Love, Non-Violence and peace); national values, human values, national integration, communal harmony and social cohesion on the basis of Vedic and Sanskrit literature as well as for observance of fundamental duties during the last five years**

विगतपञ्चवर्षेषु वैदिकवाङ्मयं संस्कृतसाहित्यज्ञ आधृत्य वैश्विकमूल्यानां (सत्यं, चारित्रं, प्रेम, अहिंसा, शान्तिश्च) राष्ट्रियमूल्यानां, मानवीयमूल्यानां, राष्ट्रियैकतायाः, नानासमुदायसहभावस्य, सामाजिकसमरसतायाः, मूलकर्तव्यानामनुपालनस्य च प्रोत्साहनाय प्रवर्तितानां कार्यक्रमाणां सङ्ख्या

**Answer: 47**

7.1.16.1 Number of activities conducted for promotion of universal values (Truth, Righteous conduct, Love, Non-Violence and peace); national values, human values, national integration, communal harmony and social cohesion as well as for observance of fundamental duties year-wise during the last five years

विगतपञ्चवर्षेषु, वैदिकवाङ्मयं संस्कृतसाहित्यज्ञ आधृत्य वैश्विकमूल्यानां (सत्यं, चारित्रं, प्रेम, अहिंसा, शान्तिश्च) राष्ट्रियमूल्यानां, मानवीयमूल्यानां, राष्ट्रियैकतायाः, नानासमुदायसहभावस्य, सामाजिक-समरसतायाः, मूलकर्तव्यानामनुपालनस्य च प्रोत्साहनाय प्रवर्तितानां कार्यक्रमाणां वार्षिकसङ्ख्या

**Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
9	10	10	9	9

File Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्ता: सूचना:	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10</a> )
University code of conduct for teachers अध्यापकानां कृते विश्वविद्यालयस्य आचारसंहिता	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10</a> )
University code of conduct for students छात्राणां कृते विश्वविद्यालयस्य आचारसंहिता	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10</a> )

List of activities conducted for promotion of universal value (Data Template) वैश्विकमूल्यानां संवर्धनाय आयोजितानां गतिविधीनां सूची।	View Document ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10</a> )
---	--

**7.1.17 Institution conducts Value based Moral Education Programmes based upon Ancient Indian Texts like Bhagavadgeeta, Ramayana etc, and organizes national festivals and birth / death anniversaries of the great Indian personalities.**

संस्था रामायण-भगवद्गीताप्रभूतीन् प्राचीनभारतीयग्रन्थान् आश्रित्य नैतिकशिक्षापाठ्यक्रमान् चालयति । राष्ट्रियमहोत्सवान्, विशिष्टानां गण्यानां भारतीयव्यक्तीनां वार्षिकं जन्मदिनं/पुण्यतिथिं च समायोजयति ।

**Answer:**

**१. पुरातनभारतीयग्रन्थान् नैतिकमूल्याधारितशैक्षणिककार्यक्रमः -**

**आधृत्य**

**आयोजिता:**

- **अ.** श्रीमद्भगवद्गीताधारिता व्याख्यानमाला - छात्रेषु सामाजिकेषु च तत्त्वज्ञानगतमूल्यानां प्रसाराय . भारतीयदर्शनविभागपक्षतः श्रीमद्भगवद्गीताधारिता व्याख्यानमाला, ग्रन्थपठनकार्यक्रमश्व १५ – ०५ – २०२० तः ०३ – ०६ – २०२० पर्यन्तं गृहवासकालावधौ समायोजितः आसीत् । डा. मधुसूदनपेत्रवर्यः अत्र व्याख्यानं कृतवान् । अस्य कार्यक्रमस्य प्रसारणं भारतीयदर्शनविभागस्य फेसबुकपेजमाध्यमेन युट्युबचेनलमाध्यमेन च कृतम् ।
- **ब. श्रीमद्भगवताधारिता व्याख्यानमाला** -छात्रेषु सामान्यजनेषु च तत्त्वज्ञानस्य मूल्यानां च प्रसाराय भारतीयदर्शनविभागपक्षतः समग्रस्य श्रीमद्भगवतग्रन्थस्य विवरणम् उद्दिश्य षोडषदिनात्मिका व्याख्यानमालाविश्वविद्यालयस्य नागपुरपरिसरे ०२-०४-२०१८ तः १८ – ०४ – २०१८ पर्यन्तं पारम्परिकपद्धत्याआयोजिता । शताधिकजनाः अस्मिन् श्रोतृस्त्रपेण आगताः ।

श्रीमद्भगवते विद्यमानानां प्रमुखसङ्कल्पनानां स्पष्टतायै विशिष्य अस्य आयोजनं कृतम् आसीत् ।

**क. शास्त्रभारती आचार्यभरती च –**

- भारतीयदर्शनविभागः प्रतिवर्षं महतां दार्शनिकाचार्याणां जीवनेषु कृतिषु शास्त्रग्रन्थेषु च विद्यमानानां तत्त्वज्ञानगतमूल्यानां प्रसाराय शास्त्रभारती -आचार्यभरतीनाम्ना बहूनां कार्यक्रमाणाम् आयोजनं करोति । एषु कार्यक्रमेषु सुप्रसिद्धाः शास्त्रविद्वांसः भाषणं कुर्वन्ति ।
- **ड.उपनिषदाम्** आदर्शानां विषये समाजजागरार्थं भारतीयदर्शनविभागपक्षतः उपनिषदां प्रासङ्गिकतायाः विषये सप्तदिवसात्मककार्यशालायाः आयोजनं २०१६ – १७ वर्षे कृतम् । आहत्य सप्ततिः जनाः उपस्थिताः आसन् । सर्वैः उपस्थितैः कार्यक्रमोयं भृशं प्रशंसितः ।
- **२. राष्ट्रियसमारोहः -**
- कविकुलगुरुकालिदासविश्वविद्यालयः प्रतिवर्षं स्वतन्त्रतादिनस्य प्रजासत्तकदिनस्य च आयोजनं महता उत्साहेन करोति । एतयोः समारोहसमये ध्वजारोहणम्, वृक्षारोपणम्, राष्ट्रीयतगानस्पर्धा, विशेषातिभ्यः संवादस्य कार्यक्रमाश्वं आयोज्यन्ते ।
- प्रजासत्ताकदिनस्य आयोजनं ध्वजारोहणेन, प्रेरकसंवादेन, स्पर्धायोजनेन च भवति । यत्र च सर्वेषि शिक्षकाः छात्राः च उपस्थिताः भवन्ति ।
- महतां भारतीयानां जन्मदिनं मृत्युदिनं च समुपलक्ष्य कार्यमाणाम् आयोजनं भवति । तत्र व्याख्यानार्थं लोकप्रतिनिधिभ्यः निमन्त्रणं दीयते ।
- सर्वपल्लिराधाकृष्णान्वर्यस्य जयन्तिमुपलक्ष्य शिक्षकदिनस्य आयोजनं प्रतिवर्षं भवति ।
- स्वामिविवेकानन्दजयन्ति- तिलकजयन्तिकार्यक्रमाश्वं विविधकार्यक्रमैः विभागस्ते आचरिता ।
- विश्वविद्यालयस्तरे विभागस्तरे च विविधकार्यक्रमाणाम् आयोजनेन महात्मागान्धिजयन्तिः अर्थत् (अन्ताराष्ट्रियाहिंसादिवसः) आचरितः । राष्ट्रियसेवायोजनाद्वारा तथा विभागमाध्यमेनापि स्वच्छताभियानं सञ्चालितम् । अस्मिन् अभियाने विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः छात्राः शिक्षकाश्वं महत्या सङ्ख्याया भागं गृह्णन्ति । एतस्मिन् सन्दर्भे आयोजितेन अन्यकार्यक्रमेण छात्राः गान्धिवर्यस्य सत्याहिंसयोः तत्त्वज्ञानस्य परिचयं प्राप्तवन्तः ।
- ३० जानेवारी दिनाङ्के महात्मागान्धिमहोदयाय श्रद्धाङ्गलिसमर्पणाय शहीददिवसस्य आचरणं कृतम् ।
- एकता-सर्वधर्मसमभाव-अहिंसानां विषये भावात्मकसन्देशप्रसारणाय सञ्चालनादिवसस्य आयोजनं प्रतिवर्षं भवति ।
- ○ ७.१.६. वैश्विकमूल्यानां नैतिकतत्त्वानां प्रसाराय संचालिता उपक्रमाः ।

उपक्रमः	कालाविधि: (आरम्भात् समाप्तिं यावत्)	प्रतिभागिनां संख्या
सावित्रीबायी- फुले -जयन्ति:	३ जाने. २०१९	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः शिक्षकाश्च ।
महाराष्ट्रदिनम्	१ मे २०१९	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः शिक्षकाश्च ।
आतङ्कवादिप्रतिरोधिदिनम्	२१ मे २०१९	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः शिक्षकाश्च ।
अन्तराष्ट्रिययोगदिनम्	२१ जून २०१९	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः अधिक्षकाः छात्राः शिक्षकाश्च ।
सङ्कल्पदिनम्	२ जुलै २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः अधिक्षकाः शिक्षकाश्च ।
अधिष्ठापनकार्यक्रमस्य उद्घाटनम्	२ जुलै २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः छात्राः शिक्षकाश्च ।
कालिदासदिनम्	१३ जुलै २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः छात्राः शिक्षकाश्च ।
गुरुपौर्णिमाकार्यक्रमः	२७ जुलै २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः छात्राः शिक्षकाश्च ।
डा. रङ्गनाथजयन्ति: (ग्रन्थालयविज्ञानस्य जनकः)	१४ अगस्त २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः छात्राः शिक्षकाश्च ।
स्वतन्त्रतादिनम्	१५ अगस्त २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि छात्राः शिक्षकाश्च ।
सन्द्वावनादिवसः	२० अगस्त २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि छात्राः शिक्षकाश्च ।
शिक्षकदिनम्	०५ सप्टेंबर २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि छात्राः शिक्षकाश्च ।
डा. श्रीकान्तजिचकारजयन्ति:	१४ सप्टेंबर २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः शिक्षकाश्च ।

स्वच्छभारताभियानम् (महात्मागान्धीजयन्ति समुपलक्ष्य)	१८ सप्टेंबरतः०२ आक्टोबर २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः शिक्षकाश्च ।
महात्मागान्धीजयन्ति:	०२ आक्टोबर २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः शिक्षकाश्च ।
ललबाहादुरजयन्ति:	०२ आक्टोबर २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः शिक्षकाश्च ।
वाचकप्रेरणादिनम् (डा.ए.पि.जे. अब्दुलकलामजयन्ति:)	१४ आक्टोबर २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः छात्राः शिक्षकाश्च ।
संविधानदिनम्	२६ नोव्हेंबर २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः छात्राः शिक्षकाश्च ।
महापरिनिर्वाणादिनम्	०६ डिसेंबर २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः छात्राः शिक्षकाश्च ।
स्वसंरक्षणसमुपदेशनकार्यशाला	२०,२१ डिसेंबर २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वा अपि महिलाकर्मचारिण्यः छात्राः शिक्षकाश्च ।
मराठीभाषापक्षः	०१ तः १५ जानेवरी २०१८ पर्यन्तम्	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः अधिक्षकाः शिक्षकाश्च ।
राष्ट्रीययुवादिवसः	१२ जानेवरी २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः अधिक्षकाः शिक्षकाश्च ।
सङ्क्रमणोत्सवः	१७ जानेवरी २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः अधिक्षकाः शिक्षकाश्च ।
प्रजासत्तकदिनम्	२६ जानेवरी २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः अधिक्षकाः शिक्षकाश्च ।
मराठीभाषादिनम्	२७ फरवरी २०१८	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः अधिक्षकाः शिक्षकाश्च ।
महात्माज्योतिबाफुलेजयन्ति:	११ एप्रिल २०१९	विश्वविद्यालयस्य सर्वेषि कर्मचारिणः अधिक्षकाः शिक्षकाश्च ।

File Description	Document
Provide link for additional information अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )

**7.1.18 The institution maintains complete transparency in its financial, academic, administrative and auxiliary functions**

संस्था स्वकीयेषु आर्थिक-शैक्षिक-प्राशासनिकेषु इतरेषु च कार्यक्रमेषु सम्पूर्णरूपेण पारदर्शिताम् अवलम्बते।

**Answer:**

**आर्थिकपद्धतिः-**

आर्थिकव्यवस्थायां पारदर्शिकतायाः निश्चितिः एवम्प्रकारेण क्रियते -

- आर्थिकलेखापरीक्षणं बाह्यसंस्थाभ्यः नियमेन कार्यते ।
- विकाससमितिः, क्रयणसमितिः, तत्त्व- क्षेत्रविशेषज्ञाः च इत्येतेषां विविधसमितीनां माध्यमेन क्रयणं क्रियते ।

**शैक्षणिकपद्धतिः:**

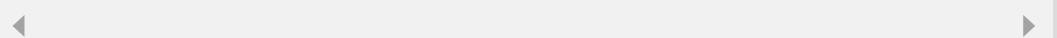
- शैक्षणिककार्यस्य पाठ्येतरकार्यक्रमाणां च दिनदर्शिकानिर्माणमपि क्रियते ।
- सत्रारम्भे शिक्षकाः शैक्षणिकाध्यापनयोजनायाः निर्माणं कुर्वन्ति ।
- सर्वेषु शैक्षणिकोपक्रमेषु नामाङ्कनाद् आरभ्य समाप्तिं यावत् तेषां सर्वविधिविकासव्यष्ट्या छात्राः केन्द्रबिन्दवः भवन्ति ।
- संस्थागतगुणवत्ताआश्वासनसमित्या (IQAC) शैक्षणिकलेखापरीक्षणकार्यं नियमिततया कार्यते ।
- परीक्षापरिणामानां परिशीलनं क्रियते ।

**प्रशासनिकपद्धतिः -**

- विश्वविद्यालयप्रशासनव्यवस्था अत्यन्तपारदर्शिनी अस्ति ।
- प्रत्येकमपि जनः स्वस्य प्रशासनिकदायित्वस्य वहनं कर्तुं सुषु जानाति ।
- कार्यालयजनेनसह व्यवहारविषये छात्राः जागरुकाः सन्ति ।
- शिक्षकशिक्षकेतरकर्मचारिणां च उपस्थितेः अङ्गनाय विश्वविद्यालयः मुख्यभूतमानवसंसाधनव्यवस्थापनसोफ्टवेअर (HRMS) इत्यस्य उपयोगं करोति ।
- सर्वेषां शिक्षकशिक्षकेतरकर्मचारिणां च उपस्थितेः अङ्गनाय विश्वविद्यालयः बायोमेट्रिकव्यवस्थायाः उपयोगं करोति । सार्वजनिकावकाशानाम् आवली वर्षारम्भे एव सूचिता भवति ।
- प्रत्येक प्रक्रियायाः निर्वणार्थं विश्वविद्यालयस्य मानकसञ्चालनप्रक्रियानिर्मिता अस्ति ।

## संस्थाया: सहाय्यककर्त्त्याणि -

- कार्यशाला:, प्रशिक्षणवर्गः, शिक्षकाधिष्ठापनकार्यक्रमः, चर्चासत्राणि, विशेषज्ञसंवादाश्रम् इत्यादीनां सहाय्यककार्यक्रमाणाम् आयोजनं कठोरतया भवति । एषाम् आयोजनार्थम् अधोलिखितक्रमेण क्रियान्वयनं भवति ।
- विशिष्टविभागद्वारा प्रस्तावनिर्माणम्
- व्यवस्थापनपरिषदः माध्यमेन प्रशासनमाध्यमेन च आर्थिकमान्यता.
- कार्यक्रमस्य सञ्चालनम्
- धनव्ययस्य आर्थिकविवरणसमर्पणम्
- कार्यक्रमस्य विवरणसमर्पणम्
- प्रमाणानां सत्यापनं अङ्गनं च कृत्वा जालस्थाने प्रकाशनम्
- विश्वविद्यालयस्य काचित् समुपदेशकसमितिः अस्ति । या च वार्षिकोत्सवस्य, क्रीडासप्ताहस्य, प्रकल्पानां, कार्यशालानां, अतिथिभाषणानां, राष्ट्रियसेवायोजनायाः कर्यक्रमाणां च पूर्वयोजनां निरीक्षणं च करोति ।



File Description	Document
Any additional information अतिरिक्ताः सूचनाः	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )
Provide link for additional information अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।	<a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as</a> )

## 7.2 Best Practices

### 7.2.1 State at least two institutional best practices (as per NAAC format)

रा.मू.प्र.परिषदः प्रपत्रानुसारेण संस्थाया: सर्वोत्तमं परिपाटिद्वयम् उल्लिख्यताम्।

#### Answer:

१. परिपाटे: शीर्षकम्- पारम्पारिके अधिगमे अनुसन्धाने च योगदानम्

२. परिपाटे: उद्दिष्टानि-

\* भारतदेशो शास्त्रस्य शास्त्राध्ययनस्य च समृद्धा परम्परा विद्यते।भारतदेशस्य विविधानां संस्कृतीनां नीतिमूल्यानां बौद्धिकसंपदां भारतस्य अस्मितायाः च ज्ञानम् एषां शास्त्राणामध्ययनेन सुलभं भवति।पुरातन शास्त्रेषु अर्वाचीन शास्त्रेषु च अनुसंधानस्य महती आवश्यकता वर्तते।अतः एतेषां शास्त्राणाम् अध्ययनं भारतस्य युनां कृते अत्यन्तमावश्यकम्। पारम्पारिक-अधिगमः-अनुसंधानञ्च एतेषां शास्त्राणामध्ययने महतीं भूमिकां निभालयति।

\* यदि छात्राः शास्त्राणां पारम्पारिकाध्ययने निपुणाः भवेयुः तर्हि तेषाम् अनुसंधानं सुयोग्यं भवेत् यच्च अनुसन्धानं भारतदेशस्य गरिमां वर्धापयिष्यत्येव।

### ३. सन्दर्भ:-

सन्दर्भेऽस्मिन् प्राचीन परम्पराभिः शास्त्राध्यापनं प्रभावपूर्णरीत्या कर्तुं विश्वविद्यालयेन 'गुरुकुलम्' स्थापितम्।

### ४. परिपाठिः-

#### गुरुकुलस्थापना-

श्री गोळवलकर-गुरुजी-गुरुकुलस्य स्थापना विश्वविद्यालयस्य रामटेक-परिसरे पारम्पारिक- अधिगमम्- अनुसन्धानञ्च उद्दिश्य विशेषत्वेन कृता यत्र विश्वविद्यालयस्य विविधानाम् अभ्यासक्रमानाम् अध्ययनाध्यापनं भवति।

एतदर्थं प्रबन्धपरिषद्वावारा आवश्यकमान्यतापि विश्वविद्यालयेन प्राप्ता। गुरुकुलस्य नियमितनिर्वाहार्थ विश्वविद्यालयस्य सामान्यनिधिः विंशतिप्रतिशतनिधिः उपयोगः भवति।

#### गुरुकुले अध्यापकनियुक्तिः

विश्वविद्यालये प्राचीनशास्त्राध्ययनार्थं कुशलाध्यपकानां संविदाऽऽधारेण चयनं कृतं नियमितशिक्षकानां चयनार्थं प्रक्रियापि आरब्धा।

छात्राणां कृते अध्ययनगत समस्यानिवारणार्थम् अनुसन्धाने अध्यापकानां सहायमधिगन्तुञ्च विश्वविद्यालयेन गुरुकुलस्थान् अध्यापकान् रामटे-परिसरे निवासः अनिवार्यः कृतः।

#### विद्वत् सप्तपदी

छात्राणां सर्वांगीणविकासार्थं विश्वविद्यालयेन विद्वत्सप्तपदी नामः अभिनवोपक्रमः आरब्धः। उपक्रमेऽस्मिन् तत्त्वास्त्रविशारदाः विद्वांसः आहूयन्ते। ते छात्रान् मार्गदर्शनं कुर्वन्ति। एवञ्च छात्राः विविधशास्त्रविशारदैः विद्वद्विः वार्तालापं कुर्वन्ति तेभ्यश्च यशस्वीजीवनार्थम् उपदेशं गृह्णन्ति।

#### धिषणापरिषद्

आभारते विविधाः सुप्रतिष्ठिताः संस्थाः प्रत्येकं वर्षे शास्त्राध्ययने छात्रान् प्रेरयितुं नैकान् राष्ट्रियान् अन्ताष्ट्रियान् कर्यक्रमान् स्पर्धाः च आयोजयन्ति। बहूनां छात्राणां कृते एतत् नूतनम् अत एव च ते भागं ग्रहितुं बिभन्ति। एतावशाम् छात्राणां मनसि विद्यमानं भयमपाकर्तुं तेषु अन्तर्निहितान् गुणान् व्यक्तीकर्तुम् एषा परिषद् आयोज्यते। प्रतिमासे अयोजितायामस्याम् परिषदि छात्रेभ्यः समये एव एकः विषयः दीयते तस्मिन् विषये तैः भाषणं कर्तव्यम्।

#### वाक्यार्थमुद्दिश्य शास्त्रपरिषद्

वाक्यार्थः शास्त्रार्थो वा भारतस्य पारम्पारिकी परिपाठिः आसीत्। राजसभायां सांप्रदायिकमठेषु वा वाक्यार्थः शास्त्रार्थो वा अनष्टीयते स्म। नूतनछात्राः शास्त्रस्य अनया परम्परया सह परिचाययितुं आत्मविश्वासेन स्वविषयप्रतिपादनम् अनया पद्धत्या कर्तुञ्च समर्थान् कारयितुमेषा अस्याः परिषदः आयोजनं क्रियते।

#### छात्रवृत्तिः

छात्रान् शास्त्राध्ययने अनुसन्धाने च प्रेरयितुं विश्वविद्यालयः छात्रेभ्यः छात्रवृत्तिं ददाति।

## ५. यशस्विताया: प्रामाण्यम्

छात्रा: विविधासु राष्ट्रियासु प्रादेशिकासु च शास्त्रस्पर्धासु भागं गृह्णन्ति पारितोषिकाश्च प्राप्नुवन्ति।

## ६. समुखीकृता: समस्या: आवश्यकानि संसाधनानि

१. विश्वविद्यालयेन गुरुकुलार्थं शासननिधिः प्राप्त्यर्थं भूरप्रयत्नः विहिताः किन्तु अद्यावधि शासनपरतया निधिः न प्राप्तः अतः विश्वविद्यालयेन स्वयमेव वित्तोत्पादनार्थं प्रयत्नाः आरब्धाः।

२. विश्वविद्यालयः तस्य वार्षिकोत्पन्नात् २०%निधिः गुरुकुलार्थम् आरक्षयति।

३. विश्वविद्यालयेन विश्वविद्यालयस्य परिसरात् बहिः एकं भवनं छात्रावासार्थं भाटकेन गृहितम्।

४. गुरुकुलस्य निर्वहणार्थं शासननिधिः अत्यावश्यकः।

२. परिपाटे: शीर्षकम्—आत्मनिर्भरसंस्थानिर्माणम्

१. परिपाटे: उद्दिष्टानि

### उद्दिष्टानि

१. आत्मनिर्भरतावाप्तिः

२. शासनावलंबित्वन्यूनीकरणम्

३. विश्वविद्यालयस्य विकासः

२. सन्दर्भः

संस्थाया: विकासाय स्वयंभु चिरस्थायित्वम् अत्यंत महत्त्वपूर्णम्। विश्वविद्यालयस्य इदम् प्रधानमुद्दिष्टं यद् सम्पादयितुं नैके प्रयत्नाः विश्वविद्यालयपरतया क्रियन्ते तेषु एकोऽत्र उल्लिखितः। शासनावलंबित्वेन सर्वथा विकासे समस्याः उद्भवन्ति।

३. परिपाटिः

१. विश्वविद्यालयेन ज्योतिषशास्त्रविषयकः योगशास्त्रविषयकः अन्ये च स्ववित्तपोषकाः अभ्यासक्रमाः निर्मिताः येषां माध्यमेन आत्मनिर्भरतां संप्राप्य शासनावलंबित्वं न्यूनीभवेत्।

२. परामशकिन्द्राणि -ज्योतिष-योगः अन्ये च

३. विस्तारप्राप्तिः

४. विस्तारसेवामण्डलस्य उपक्रमाः

५. स्ववित्तपोषकः विभागः

६. योगचिकित्साकेन्द्रमित्यादयोपक्रमाः स्ववित्तपोषकाः सन्ति येषां माध्यमेन नियमितकार्याणि कर्तुम् आवश्यकं धनार्जनम् भवति।

६. संलग्निकरणं RISS च विशेषाध्ययनस्य प्रादेशिकाः संस्था:

विश्वविद्यालयः विश्वविद्यालयस्य विविधान् अभ्यासक्रमान् विविधाभ्यः संस्थाभ्यः चालयितुं पात्रसंस्थाभ्यः संलग्निकरणं प्रदाय ताभ्यः संस्थाभ्यः संलग्निकरणशुल्कं प्रक्रियाशुल्कं च स्वीकरोति। अयमपि वित्तोपार्जनस्रोतेषु अन्यतमः।

स्वोवित्तोपार्जनस्रोतः

रूप्यकाणि	२०१५-१६	२०१६-१७	२०१७-१८	२०१८-१९	२०१९-२०
-----------	---------	---------	---------	---------	---------

RISS/ विशेषाध्ययनस्य प्रादेशिकायाः संस्थायाः शुल्कम्	४,५६,०००/-	५,०८,०००/-	८,७७,०००/-	७,५६,०००/-	२९,७६,५६०
प्रक्रियाशुल्कम्	३४,०००/-	४४,०००/-			१,२६,७५०/-
संलग्नीकरणम्	३१,७१,७५०/-	२६,५९,३००/-	२७,३१,९५०	३१,८४,०००/-	९९,७१,५६०

#### ४. यशस्वितायाः प्रामाण्यम्

विश्वविद्यालयेन गतपंचवर्षे शासनावलंबितं न्यूनीकृत्य निधिसंकलनमाध्यमानि वर्धितानि सन्ति। अनेन विश्वविद्यालयस्य आद्यमुद्दिष्टमधिगतम्।

#### ५. समुखीकृताः समस्याः आवश्यकानि संसाधनानि

\*स्ववित्तपोषणे आवर्ती-उत्पन्नम् अत्यावश्यकम् तदपि भाषाविषयके विद्यापीठे दुष्करमेवैतत्।

\*विश्वविद्यालयेनानेन स्ववित्तपोषणत्वमधिगन्तुं नैका: समस्याः समुखीकृताः किन्तु अधुना स्ववित्तपोषणत्वाधारेणैव “गुरुकुलम्” इतीदं भवनं निर्मितम्। यदि गुरुकुलस्य कृते नियमितनिर्वाहनिधिः शासनद्वारा प्राप्यते तर्हि विश्वविद्यालयः अन्यविकासकार्यार्थं साधारणनिधिम् उपयोक्तुं शक्नोति।

File Description	Document
Any additional information अतिरिक्ताः सूचना:	<a href="#">View Document</a> <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a>
Provide link for additional information अतिरिक्तसूचनानां सन्धानम्।	<a href="#">View Document</a> ( <a href="http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as">http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as</a>

#### 7.3 Institutional Distinctiveness

**7.3.1 Describe/Explain the performance of the institution in one area distinctive to its vision, priority and thrust**

संस्था स्वस्य दूरदृष्टि, प्राथम्य, प्रधानविषयज्ञ मनसि निधाय एकस्मिन् विशिष्टक्षेत्रे स्वेन कृतस्य कार्यनिष्ठादनस्य विवरणं दीयताम् ।

**Answer:**

कालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयस्य वैशिष्ट्यम्

- विद्यमानेभ्यः संस्कृतविश्वविद्यालयेभ्यः कविकुलगुरु-कालिदास-संस्कृत-विश्वविद्यालयः वैलक्षण्यं भजते। कविकुलगुरुणा कालिदासेन तस्य विश्वविद्यालयातं काव्यं मेघदूतम् यत्र लिखितं तस्मिन् निसर्गरमणीये प्रदेशे रामटेके विश्वविद्यालयमिदं सुस्थापितम्। विश्वविद्यालयेन तस्य कार्यक्षेत्राणि-प्रमुखान्युद्दिष्टानि-अनुसंधानप्राथम्यं च विश्वविद्यालयस्य अन्तर्दृष्ट्यां ध्येयेषु च आदावेव निर्दिष्टम्।

सर्वेषां कृते संस्कृतम्

\*संपूर्णं महाराष्ट्रे विश्वविद्यालयस्यास्य अधिकारव्याप्तिः अस्ति। सर्वत्र च आधुनिकशिक्षणप्रवाहाः योग—प्रशासकीयसेवा-आतिथ्यशीलताव्यवस्थापनं-चित्रकला-नाट्यकला इत्यादीनां विषयानाम् शिक्षणं प्रसारश्च विश्वविद्यालयः करोति। एतेषु सर्वेषु अभ्यासक्रमेषु प्राचीन भारतीयशास्त्राणाम् विश्वतिप्रतिशतं च संस्कृतस्यापि अन्तर्भवो भवति। एतद्विहाय विश्वविद्यालयद्वारा पंचाशत ग्रन्थाणि-प्रमाणपत्र-पदविका-अभ्यासक्रमाः— निसर्गोपचारः पंचकर्म वास्तुविद्या इत्यादिषु विषयेषु विविधेषु संलग्नितेषु महाविद्यालयेषु प्रचाल्यन्ते।

भविष्यार्थं संस्कृतम्

\*विश्वविद्यालयः आधुनिकविषयाणाम् अध्ययनार्थं संस्कृते अध्ययनसामग्रीनिर्माणार्थम् प्रयत्नरतः वर्तते। संदर्भेऽस्मिन् अन्यैः आधुनिकैः विद्यापीठैः सह कार्यं प्रचलति। नैकैः विद्यापीठैः सह विश्वविद्यालयेन अवगाहनं कृतम्। विश्वविद्यालयोऽयं महाराष्ट्र-विधि-वीद्यापीठेन सह संयुक्तरूपेण एकं प्रमाणपत्र-अभ्यासक्रमं “युक्तिवादस्य शास्त्रीया पद्धतिः” इत्येतम् आरब्धवान्। अनेन सह विश्वविद्यालयः संगणकीय-भाषाशास्त्रम् योगचिकित्सा वास्तुविद्या स्थापत्यशास्त्रम् इत्यादिषु अध्ययनस्य नवनवीनक्षेत्रेषु संस्कृताध्ययनस्य शक्यताम् आविष्करोति। अनेन राष्ट्रेऽस्मिन् भविष्यत्काले संस्कृतस्य विकासस्य पथ्याः प्रसृतः।

\*अस्यां दिशि विश्वविद्यालयेन स्नातकोत्तरशिक्षणं—एम.ए. बहुविद्याशाखीय-एम.ए.ज्योतिष् तथा खगोलशास्त्रं-एम.एस.सी. योगशास्त्रं विश्वविद्यालयस्य वारंगा नाम्नि परिसरे आरब्धम्। एभिः अभ्यासक्रमैः संस्कृतक्षेत्रे नूतनाः आधुनिकाशाध्ययनविषयाः प्राप्यन्ते।

आविष्कारस्य परम्परा-श्री गोल्वलकर-गुरुजी-गुरुकुलं रामटेकम्

\*विश्वविद्यालयः सर्वदा शास्त्राणां गंभीराध्ययने विश्वसिति अत एव च रामटेके संस्कृतसाहित्य-वेद-व्याकरण-वेदांगज्योतिष-दर्शन-योगशास्त्र-शिक्षणशास्त्रमित्यादीनाम् अभ्यासक्रमाणाम् अध्ययनं प्रचलति। पारंपारिक स्नातक-स्नातकोत्तर अभ्यासक्रमाः रामटेकपरिसरे अध्याप्यन्ते। बहुविद्याशाखीयाः अन्तर्विद्याशाखीयाश्च अभ्यासक्रमाः नागपूरस्थिते वारंगा नाम्नि परिसरे प्रचलन्ति। संप्रति विश्वविद्यालयः शास्त्राध्ययने छात्राणाम् आकर्षणे यशस्वी जातः।

\* विश्वविद्यालयस्य विभागेभ्यः एम.फिल. विद्यावारिधि: इत्येते उपक्रमाः अपि प्रचाल्यन्ते। छात्रान् अध्ययने प्रेरयितुं विश्वविद्यालयः विद्यावारिधिछात्रेभ्यः ५०००/- एम.फिल.छात्रेभ्यश्च ३०००/- इत्येतावतीं छात्रवृत्तिम् ददाति। गुरुकुले अध्ययनं कुर्वाणान् छात्रान् शास्त्राध्ययने प्रेरयितुं प्रतिमासं १०००/-रुप्यकाणां छात्रवृत्तिः दीयते।

आत्मनिर्भरसंस्थानिर्माण-रतः

\*विश्वविद्यालयेन विविधेषु क्षेत्रेषु आत्मनिर्भरतां संपादयितुं नैके उपक्रमाः आरब्धाः। आर्थिकसंसाधनानि वर्धयितुम्

विश्वविद्यालयेन सर्वस्मिन् महाराष्ट्रे शैक्षणिकसेवा: वर्धिताः। विश्वविद्यालयस्य योगविभागः ज्योतिषविभागः च स्ववित्तपोषकतया अभ्यासक्रमान् चालयन्ति अपि च एतौ विभागौ स्वविभागस्येभ्यः अध्यापकेभ्यः स्वयंपूर्णतया वेतनं दातुं समर्थो स्तः।

\* विश्वविद्यालयः संप्रति अमुक्तम्-मुक्तम् इति द्विविधं शिक्षणं दत्त्वा द्विविधायां शैक्षणिक्यां पद्धत्यां प्रविष्टः। विश्वविद्यालये वैश्विके स्तरे संस्कृतशिक्षणाय शासनानुमतिं प्राप्तुं प्रक्रिया आरब्धा।

सामाजिकः सहसंबंधः

\*विश्वविद्यालयः एकाकी कार्यं कर्तुम् न प्रभवति अतः सामाजिकसंबंधस्थापनार्थं तस्य सञ्चालकमंडलद्वारा विस्तारसेवामंडलं विस्तारप्राप्तिश्च उपयुज्येते। विश्वविद्यालयस्य विस्तारसेवामंडलपरतया अनौपचारिकशिक्षणद्वारा विश्वविद्यालयः असर्वकारिसंघटनया सह संलग्नीभवति। विश्वविद्यालयद्वारा वेदपाठशालाः तत्सद्वशाश्व पारम्पारिक-संस्थाः मान्यतां प्राप्य विश्वविद्यालयेन सह कार्यं कर्तुम् अवसरं प्राप्नुवन्ति। विश्वविद्यालयस्य विस्तारसेवामंडलस्य संचालकमंडलपरतया नैकाः कार्यशालाः नैके अल्पकालीनाः उपक्रमाः परामशकिन्द्राणि च चाल्यन्ते।

\*विश्वविद्यालयस्य स्थानिकजनानाम् आवश्यकतां विज्ञाय विस्तारप्राप्तेः संचालकमंडलेन अत्रस्थयोः द्वयोः पाठशालयोः पालकत्वम् अंगीकृतम्। एवत्र नैके कौशल्यविकासकार्यक्रमाः कार्यशालाः च अत्रस्थानाम् आर्थिकदुर्बलानां जनानां कृते संचालिताः। तथैव निर्धनच्छात्राणां कृते औद्योगिकक्षेत्रे जीविकाप्राप्त्यर्थं महात्मागांधीमहाभागानां पंचाशताधिकशततमे जयन्तीमहोत्सवे एकः अभिनवः पदविका-अभ्यासक्रमः आरब्धः।

स्वयंचालिता पारदर्शिका गतिशीला च प्रशासनव्यवस्था-

गतद्विवर्षतः विश्वविद्यालयस्य शासनव्यवस्थायां पञ्चस्तरात्मिका वृद्धिर्जाता। छात्रसंख्या द्विगुणिता। अध्यापकानां विभागानां च संख्या वृद्धिङ्गता। संलग्नितानां मान्यताप्राप्तानां संस्थानां संख्यापि द्विगुणिता। एतेन छात्रसंख्यायां पञ्चस्तरात्मिका वृद्धिर्जाता। प्रशासनव्यवस्था प्रशासनव्यवस्थां संवर्धयितुं सूचनासम्प्रेषणप्रौद्योगिकी-तंत्रज्ञानस्य उपयोजनम् आरब्धम्। एम् के सि एल् इत्यस्य परीक्षा तथा कुंडिकाव्यवस्थापन-पद्धतिः तथा इदानीं समेकीकृता-विश्वविद्यालय-व्यवस्थापन पद्धतिः च सम्प्रति कार्यरते स्तः।

File Description	Document
Upload any additional information अतिरिक्ताः सूचना:	<a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">View Document</a> ( <a href="https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560">https://assessmentonline.naac.gov.in/storage/app/hei/SSR/10560</a> )
Link for additional	

information  
अतिरिक्तसूचनानां  
सम्बन्धित।

[View Document \(<http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as>\)](http://kksanskrituni.digitaluniversity.ac/Content.as)

## Extended Profile

### Program

#### ***Number of Programmes offered year-wise for last five years***

विगतपञ्चवर्षेषु समायोजितानां पाठ्यक्रमाणां वार्षिकसङ्ख्या

#### **Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
47	39	26	26	26

### Students

#### ***Number of students year-wise during the last five years***

विगतपञ्चवर्षेषु प्रविष्टानां छात्राणां वार्षिकसङ्ख्या

#### **Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
365	363	267	241	270

***Number of outgoing / final year students year-wise during the last five years*****विगतपञ्चवर्षेषु उत्तीर्णनां छात्राणां वार्षिकसङ्ख्या****Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
126	127	124	133	123

***Number of students appeared in the University examination year-wise during the last five years*****विगतपञ्चवर्षेषु, विश्वविद्यालये परीक्षासु सम्मिलितछात्राणां वार्षिकसङ्ख्या****Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
365	363	267	241	270

**Teachers*****Number of full time teachers year-wise during the last five years*****पूर्णकालिकाध्यापकानां विगतपञ्चवर्षाणां वार्षिकक्रमेण समष्टिसङ्ख्या****Answer:**

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
41	24	20	20	20

***Number of sanctioned posts year-wise during the last five years***

## विगतपञ्चवर्षेषु अनुमोदितानां पदानां वार्षिकसङ्ख्या

### Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
35	35	35	35	35

### Institution

**Total Expenditure excluding salary year-wise during the last five years (INR in Lakhs)**

विगतपञ्चवर्षेषु वेतनादृक्ते संस्थाया वार्षिकः व्ययः (लक्षशः)

### Answer:

2019-20	2018-19	2017-18	2016-17	2015-16
429.56	1105.26	513.47	155.16	853.68

### Conclusion

#### **Additional Information :**

#### **Distinctive Features of the University**

The following points highlight the growth and adaptation of new technologies with tradition

- Establishment of Gurukulam-. Param Pujya Golwalkar Guruji Educational Campus was established in the year 2018.
- Adaptation of Institution Learning Management System (ILMS)
- A well-equipped state of the art, 'International Centre for Indological studies' at Waranga Campus, Nagpur.
- Focus on Research on Multidisciplinary studies and traditional subjects like Shastric Methodology of Argumentation
- The University is integrated with Solar Panel and Rainwater Harvesting System.

- ODL System has been developed for distance Education.
- The university follows the CBCS pattern of Examination
- The university is the first Sanskrit University in Maharashtra to conduct Online Convocation.
- The university has successfully hosted the 100th session of All India Oriental Conference.(AIOC) 111 books were published in AIOC.
- Kalidas Samagra Vangmay Prakashan(in Marathi) was unveiled by the Governor of Maharashtra.vb
- Outreach Centre of the University connects with the society helping them
- Publication of Kalidas Samagra Vangmaya in Marathi.
- Jio TV Channel Sanskrutam was initiated by Vistar Seva Mandal of the University.

- ERP system for Academic/administration/financial and 100% electronic transaction
- The University is a pioneer in organizing digital programs during Covid 19 pandemic. Various Webinars on traditional as well as modern Subjects and Faculty Development programs have been organized by the university.
- Academic Calendar as proposed earlier was followed during Covid 19 pandemic period.
- Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Centre (KRC), Library of the University is a member of INFLIBNET and E- shodhsindhu project sponsored by UGC. 2500 Rare Documents/ Manuscripts are made available for reference to the researchers.
- Memorandum of Collaboration has been signed with International Institutions.
- Green Initiatives has been taken by the University.
- The University has Plastic Free Campus.
- Recently, Government has given permission for starting 04 Sub-Centers all over Maharashtra at Ratnagiri, Nanded, Aurangabad and Pune.

### ***Concluding Remarks:***

#### **Conclusion:**

Kavikulguru Kalidas Sanskrit University was established in the year 1997. It has 110 affiliated Colleges and 76 Recognized Institution for Specialized Studies (RISS) and 1 Research Centre. It is the only Sanskrit University in Maharashtra emerging high in the field of Sanskrit and related knowledge systems with the amalgamation of traditional and modern disciplines. Abiding by our Vision and Mission, we focus on Sanskrit for all, Sanskrit for Future and Tradition for Innovation. Through a balanced blend of traditional and cutting-edge academic program the university seeks to improve strata of all people in search of knowledge. As set an out of thebox instance in extending the resources beyond campus to quench the thrust of knowledge at all walks. The University has been acknowledged for distinctive features for the academic excellence:

- The University has been recognized as the Best Upcoming University, with Auropath Global Award 2019, by Sri Aurobindo Society, Puducherry, India.

- Education World, The Human Development Magazine, has published Indian Govt. University Ranking listed as top Sanskrit university in Maharashtra in which KKSU ranked 6th in State 60th in National.
- The University is awarded with ISO 9001:2015 Certificate for Academic Excellence Quality Management System.
- Powerhouses of Nagpur Award 2020 was given to the University by Dainaik Bhaskar Group and 94.3 MY FM

## EXCLUDED METRICES

No Metrices are Excluded

## ANNEXURE

### Terms and Conditions

- I hereby declare that the above mentioned information are true and correct to the best of my knowledge and belief.
- I hereby declare that the mentioned metrices are excluded in my knowledge.
- I hereby declare that 60% students details for initiate Students Survey are uploaded to the best of my knowledge.

[Submit SSR](#)